

ГРАММАТИКЪ

РОМАНЪ

ПЕНТА

СЕМНАРИИ

ШИ

КЛАСЕ МАИ ДНАТЕ.

ДЪКРАТЪ

ДЕ

НИКОЛАЪ БЪЛЪШЕСКУ,

Професоръ.

(Grammatica Daco-Romana.)

Mausandru Antoniu

СІБІИ,

Дя прѣд. Типографіе азѣ Георгіе де Клозіе.

1848.

**Longum est iter per praecepta, breve et efficax per
exempla.**

Sen.

Omnia tempus alit, tempus rapit, usus in arcto est.

Olimpius.

ΛΝΔΛΤՅ՝ ΠΡΕΑ ΣΦΙΝՍΙΤՅΛԻ

iii

DIN AΛECՅ՝ ԸENՅ՝ NՅCKՅTՅΛԻ

Domnɤλɤի Domnɤ

ANDREIՅ՝ DE ȘAȚUNA

Dreptɤ Kredinɤosɤλɤի Episcopɤ

de Lețea Greco-Rъсърiténɤ

ևп Ардеалɤ

Artivɤλɤи ші калдɤλɤи апъръторіѣ ал дрептъдїи ші ал вїнелɤи
команиѣ, Меченатɤλɤи шїиңделор, зелосɤλɤи дпайнтъторіѣ ал
литератъреї, тɤлѣ предъиторікλɤи челор літерацїї, amatorік-
λɤи de arte формосе, преа граціосɤλɤи amikъ ал жънедеї
скολастиче, тарелɤи patriotъ ші адевъратɤλɤи Архїшъторіѣ
а търмеї Сале трансїлване;

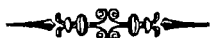
пжрга остепелелор сале кѣ чеа маї профъндъ ре-
верінцъ

o dedikъ

А х т о р ъ л .

В з т р з

ЛНВЗЦЗТОРІ ШІ ЛНВЗЦЗЧЕІ.

Де ші тотдеадна, дар акѡм де вр'о кжцїва анї лн-
коче се сїмте ф'орте таре липса ші не апзрата тревдїн-
цз а днєї Граматїчї ромжне бїне лѡкрате; мзртѡрїе
ла ачєаста сжнт не'нчетателе стрїгзрї але ромжнїлор
лїтерацї дїн т'оте пзрцїле.

Аѡторѡл ачєшїї Граматїчї кѡ лнчєпѡтѡл а. 1835
ла ашезарєа са де Профєсорѡ лн Семїнарїѡл С. Мітропо-
лїї дїн Бѡкѡрєцїї авжнѡѡ чєа дїнтжїє комїсїѡне а да-
торїїлор салє лнкредїнцатз де Бмїненцїа са лналтѡ
Преа Сфїнцїтѡл Домнѡ Неофїтѡ, Архі-Єпископѡл шї
Мїтрополїтѡл цзрїї Ромжнєшї, де ачєлѡ кѡноскѡтѡ
марє Протєкторѡ ал лїтератѡрїї ромжне, ка сѡ скрїє о
Граматїкз ромжнз потрївїтз кѡ тревдїнч'осєлє лнпре-
жѡрзрї але тїмпѡлѡї, — а скрїсѡ пре ачєаста, карє
ѡп'ачєа їа фостѡ Манѡалѡ лїмєїї ромжне пєнтрѡ
сколарїї сѡї Семїнарїцїї, лнвзцжнѡѡ кѡ дєстѡл бѡнѡ
спорїѡ лн рєстїмпѡ де маї мѡлцї анї, дар нѡмаї
лн Манѡскрїсѡ.

Акѡм лнсз де кжтва тїмпѡ афлжнѡѡсє лн Сї-
вїѡ пєнтрѡ тїпзрїєа Дїкцїонарїѡлѡї сѡѡ Latino-Ro-

мжнѣ, ꙗк кареле Маїестатеа са Преа ꙗндѣратѣл ꙗн-
пзратѣ пентрѣ ваканта Ѣпархіе Греко-Рѣззрїтеанз
ѡн Ярдеалѣ єїне воїї а денѣмі де Вікарїѣ Генералѣ
пре ꙗналтѣ Преасфїнцїтѣл Домнѣ Ѣпїскопѣ Andreiѣ
Шагѣна, атѣнчї ка Ярхімандрїтѣл Сф. Мѣнзетїрї
Ковїлѣ, пе ачестѣ вѣрватѣ актївѣ шї зелоѣ
ꙗнаїнтзторїѣ ал ꙗнвзцзтѣрїлор; кареле ꙗндатз
ѡѣнз че венї, шї шї прїмі ꙗналта са дїрегзторїе, де-
мѣндѣ, ка кандїдацїлор де Преоцїе ꙗн шкóла клерї-
колз дїн Сїсіїѣ ꙗнтрз челе-л-алте цїїнце *) єзсе предеа
шї Граматїка ромѣнѣ. — ꙗн вѣкѣрзтóре шї мѣн-
тѣїтóре хотзрѣре! Граматїкз ромѣнз ꙗн Ярдеалѣ!
ѡнде ачестз мзїестрїе пѣнз акѣм а фостѣ кѣ тотѣл

*) ꙗн Семїнарїєл єаб Шкóла Кандїдацїлор де Преоцїе дїн Сї-
сіїѣ ꙗнаїнте ꙗнкз кѣ 35 ані єра прїн Гѣбернїѣ тїмпѣл хотзрѣтѣ
нѣмаї де 6 аснї, ꙗн каре ачї Кандїдацї єзсе прегзтѣєкз пен-
трѣ а пѣтѣ фї Преоцї, авѣндѣ єз ꙗнєєє Теологіа Do-
гматїкѣ, шї чеа Моралѣ, каре кѣрѣѣ а фостѣ пѣн'акѣм. —
Д. Ярхім. Andreiѣ Шагѣна взужндѣ, кѣ шї тїмпѣл єєте
прѣ єкѣртѣ, шї ꙗнвзцзтѣрїєлє прѣ пѣцїне пентрѣ кзцїгарєа
чєрѣтелор ꙗнєшїрї єпре ачєєєтз трѣптз ꙗналтз, ꙗндатз
ѡѣнз кєнїрєа єа аїчї, дїн пропрїа єа воїє шї пѣтерє рѣндѣїї,
ка ꙗнвзцзтѣрїєлє дїн ачєєтѣ Семїнарїѣ де ачї ꙗнаїнте єз
фїє: Граматїка ромѣнѣ, Педагогіа шї Методѣл ꙗнвѣцѣ-
торєскѣ (Methodus docendi); апóї Ієторїа вїєрїчєєскѣ,
Теологіа Догматїкѣ, чеа Моралѣ шї Пѣєторалѣ, євє чї
дої кѣноєкѣцї прѣ ꙗнвзцзцї ДД. Профєєорї аї ачєцїї єкóлє;
— пѣнз кѣндѣ дєлѣ Прѣ ꙗналтѣл локѣ єє ка кончєдє
тїмпѣл маї ꙗндеєвнгатѣ єпре аєкѣлѣтєрєа ꙗнвзцзтѣрїлор
теологічє; шї атѣнчї єє кор маї аѣаоєє чєлє чє єє кор афлѣ
кѣ калє шї трєєвїнчóєє: прєкѣм єєте Дрєптѣл єїєєрї-
чєєкѣ (Канóнєлє, Прѣкїлѣ), де аєзрїа фóрте трєєвїн-
чóєєз; єа нєапзратз кѣноцїнцз тоцї Преоцїї ромѣнї дїн
тóтє пзрцїєлє єжнтѣ де тотѣ єтрзїнї.

некѣноскѣтъ, лѣкрѣ секретѣ пентрѣ ромѣні! — Дар
 лисъ кѣ кѣтъ ачестъ формѣсъ рѣнѣдіалъ пе де о
 парте а фостѣ кѣ маї маре дорѣ ацептатъ, кѣ а-
 тѣта пе де алта мѣхніреа школарілор а фостѣ маї
 пресѣсѣ, възѣнѣдѣ, кѣ аша феліѣ де карте сколастикъ
 (Грамаѣикъ) тѣпзрѣтъ п'аичѣ прѣн прежѣрѣ нѣ се
 афлз. Аѣторіѣл ачестіа кѣ окасѣѣнеа ачеста лѣнфѣци-
 шѣнѣдѣшѣ манѣскрѣсѣл де Грамаѣикъ марелѣѣ ачестѣѣ
 Меченатѣ, кареле прѣвѣнѣдѣл, шѣ черчетѣнѣдѣл, кѣ
 пазчере'л прѣмі сѣсе тѣпзрѣскъ, шѣ сѣ фѣе Гѣѣѣѣ прѣ-
 скрѣсѣ де Грамаѣикъ пентрѣ Гемінаріѣ шѣ
 Класе маї лѣналте ромѣне.

Аѣвзратѣ кѣ лѣ ачестъ Грамаѣикъ ромѣнъ,
 дѣпз кѣм се вѣде аичѣ, ѣнеле пзрѣѣ с'аѣ трекѣѣѣ маї
 пе скѣртѣ, сокотѣнѣдѣ а фѣѣ дестѣл есемплеле челе кіаре
 шѣ лѣмінате че се афлз лѣн трѣнсеа, лѣсѣнѣдѣ, ка шѣ
 дѣ. Лѣнѣцѣзторѣ сѣ маї афле дѣла сѣне есемпле асе-
 менеа шѣ потрівѣте рѣгѣлелор. Дар ѣнеле, прѣкѣм дѣ-
 спре Вербѣ, дѣспре дерѣвареа шѣ компѣпереа лѣѣ, шѣ
 дѣспре Преѣсечѣнѣ с'аѣ дѣскрѣсѣ маї пе ларгѣ,
 маї аѣзогѣнѣдѣсе ѣнѣ Арѣклѣ вѣнѣчел дѣспре Форма-
 реа лѣмбеѣ ромѣне дѣла фаѣа 132 — 156, прѣкѣм
 шѣ о тѣвлз арѣтѣѣѣѣре де ѣнеле кѣвѣнте ромѣне дѣрѣва-
 те шѣ комѣѣсе, але кѣрор Прѣмѣѣѣѣл сѣѣ рѣдѣѣнѣа лѣ-
 пѣсѣѣ лѣн лѣмбеа ромѣнъ, шѣ трѣвѣѣе кѣѣтатъ лѣн чеа
 класѣкъ вѣкѣе латѣнъ. Рѣѣѣ фаѣа 156 — 167. Карѣ дѣѣе
 арѣкле кѣѣѣѣ, кѣ нѣ вор фѣѣ фѣрѣ де маре лѣнтересѣ
 пентрѣ Ромѣніѣ чѣѣ аѣвзратѣ черчетѣзторѣ де тѣѣѣѣ ѣе-
 сѣѣѣѣра лѣмбеѣ ромѣне, мѣлѣѣмѣнѣдѣ пе дѣплѣнѣ кѣ-
 рѣосѣтатеа чеа фѣлологѣкъ а дѣрѣторѣлор. Каѣса кѣ ам
 лѣкратѣ аша, вѣте, кѣ пзрѣѣле челе дѣнтѣѣѣ мемо-
 рате, аѣкѣ челе маї скѣртѣ лѣкратѣ сервѣскѣ нѣмаї

IV

спре лпцелелецереа челоралалте; Дар ачесте де пе дрмз сжнт пзрціле челе маї нечесарії, маї неапзратѣ тре-бѣдінчѣсе, лп каре разімз тѣтз пѣтереа Граматичей, а-честеа сербескѣ спре адевзрата лпцелелеце, кѣлтѣрз шї перфепчїдне а лїмбей; шї мїраре, кз деспре джнсе-ле пїжнз акѣм (афарз де Д. Я. Т. Дадреонѣ лп **Ten-tamen criticum**) нїменеа н'а скрісѣ нїміка. — Тотѣ дїнтр'ачестѣ темейѣ ам трактатѣ чева маї пе ларгѣ, (кѣметѣ кз десчѣл пе ларгѣ) шї деспре Ортографїз (деспре ачестз лѣкраре а тѣрнѣлѣї дїн Бавїлон), шї маї вжрѣосѣ деспре пѣнереа семнеор деспзрцїтѣре, сѣл а лпнтрепѣнчїднїлор (**Interpuncti-ones, Punctuations**). Деспре ачестз парте деспре дрмз (де Ортографїз шї лпнтрепѣнчїднї) ворбескѣ тоцї лпвзцзторїї, шї дѣпз джншїї шї сколарїї, кѣ ѣнѣ фелѣ де ѣшдрїнцз, невзгаре де сїмз, шї непз-саре, трактжнѣдо лпнтр'ѣнѣ кїпѣ кѣ тотѣл сѣпер-фічїалѣ; макаркз фѣндѣментѣл стїлѣлѣї челѣї бѣнѣ нѣ есте алтѣл, дїкжтѣ ачестз парте; пентрѣ кз стїлѣл чел адевзратѣ есте, ка ворбеле сз н'аївз лп-целесѣ кз лпдоїалѣ; шї кѣм вор фі ачелеа фѣр' де лпдоїалѣ, дѣкз вор фі скрісе фалсѣ (рзѣ)? Шї іар, кѣм се вор пѣтѣ лпнтребѣдїнцѣ бїне шї кѣ фолосѣ, да-кѣ лпцелелецереа лор чеа адевѣратѣ пѣ се шїе? кзчї шїмѣ, кз констрѣкчїднеа орї фрасѣл нѣмаї атѣнчї есте кїарѣ, шї лпцелесѣл єї кѣпрїнсіпїалѣ (лесне де кѣ-прїнсѣ), дѣкз ворбеле, ка мембре але ачїїа вор фі ашезате асѣфелїѣ, ка сз аївз лпнтрз сїне легзтѣрз пропорціонатз шї кѣвїїнчѣсз. Дїнтр'ѣнѣ стїлѣ рзѣ дрмезз мѣлцїме де сѣпзрзрїї; прекѣм: дїн стїлѣл скрісорїї нїсе жѣдїкз карактерѣл, дѣхѣл, шї пѣтїнцѣ сѣфлетѣлѣї; де омѣл ачела каре скріе чева рзѣ, а-

вемѹ де оуше о лнкіпѹре ѹржтз, деспреѹѹ; скрісѹ-
 реа чеа рхѹ лнтокмітз неортографікз, ші плінз де
 грешелї не аз сз лнцелеѹем, не аратз, мзртѹрісеѹе
 лнсаші, кз сріиторїѹл а авѹтѹ крешере реа, іа ліпсіѹѹ
 конверсареа чеа бѹнз, четїреа ші кѹлтѹра дѹхѹлѹї
 лї аратз ігноранца (неѹїїнца) чеа де тотѹ дѹфзї-
 мзтѹре, ші прїн ачѹа дѹверѹзз, кз лѹї лї ліпсе-
 ѹе треѹѹїнца чеа маї де кзпетенїе а ѹнѹї взреатѹ
 кѹлтѹ, дѹекз кѹноѹїнца лімбеї сале, Граматїка. —
 Вжтѹ де мареесте дїферїнца лнтре Ворѹїре шї Скрїе-
 рѹ, се кѹнѹше преа лесне, дѹкз вом кѹѹетѹ, кз ла
 аржтареа ворѹвалз мѹлте ворѹе несокотїте, некѹпте,
 рхѹ зїсе, скзпатѹ дїн гѹрз фжрз сзсе ваѹе де сѹмз,
 лн моментѹл ачѹла се потѹ лндрепта, шї лмпре-
 сіѹнеа (лнтїпзрїреа) чеа реа се пѹте кѹржндѹ іар
 ѹерѹе, фїїндѹ кз ворѹїторїѹлѹї лн дѹкѹрѹереа кѹвжн-
 тзрїї сале ісе дѹѹ де сїне мїжлѹче спре ачѹаста, каре
 лнтжмпларе ла скрісѹре нѹ есте „**verba volant
 etenim; litera scripta manet.**“ Кзчї лнтр'о
 скрісѹре тѹте ржмжндѹ нескїмѹате, прежм се скрїѹ
 (scripta manent), шї лн вїїторїме о ворѹез непотрїѹї-
 тз пѹте да прїлежѹ де есплїкзрї стржмѹе шї де тотѹ
 ѹржте,

Лнжжтѹ пентрѹ Сїнтакесз, ачѹеа аре треѹѹїнцз
 де о черчетаре маї серїѹсз, маї фѹндаменталз, дѹ-
 пнз ѹрмаре шї де о прѹлѹкраре маї лнтїнсз; каре дїн
 непрїсѹїнца тїмпѹлѹї астз дѹтз а треѹѹїтѹ сз рж-
 мжнз аша, пзстржндѹсе прѹлѹкрареа еї чеа маї дѹ-
 плїнїтз пентрѹ бѹдїціѹнеа а дѹѹа.

Ачѹастз Граматїкз ромжнз дѹпнз кѹм се веѹе
 аїчї, пѹте се ва пзрѹ ѹнѹра лн мѹлте пзрѹї кам преа
 лнтїнсз; дѹр аѹторѹл ла лѹкрареа еї а кѹѹетѹтѹ:

Къ о Граматикъ бѣхъ де скѣлъ требѣе съ фіе ѿ дѣе фѣрме, ѿнтр'ѣна прескѣртатъ пентрѣ копіи ѿчепзторі дін класеле маі мичі, ші ѣна маі ѿнтінсъ ші маі перфептъ пентрѣ Семинаріи, класе маі ѿналте, орі ші ѣнѣ феліѣ де Коментаріѣ кіарѣ пентрѣ Професорі ші ѿнвзцзторі. Чеа микъ адекъ Прескѣртареа се ѿнплинеаскъ нѣмаі требѣица чеа неапзратъ ші де ліпсъ; іар ачеста съсе сілеаскъ а не да черѣта перфепчѣне (деплинитате). ѿнсъ амжндѣе ачесте кзрці сколастиче, ѿн кжтѣ се пѣте, требѣе съ фіе асемenea ѿнтрѣ тѣте чееле есенціале (де кзпетеніе), прескъм ші ѿн тѣтз ржндѣіреа матеріеі, адекъ, фіеѣе каре дінтр'ачесте дѣе Граматичі требѣе съ фіе перфептз, ѿн кжтѣ чере ші пофтеѣе скопѣл іі; съ фіе біне орѣнатъ (ашезатъ), пзшіндѣ дѣла чееле маі ѣшѣре ла чееле маі греле; трѣбѣе съ фіе кіарз ші лесне де ѿнцелесѣ, скрісъ ѿнтр'ѣнѣ стілѣ формосѣ, ші ѿнцелепібілѣ, ѿн стілѣл чел маі ноѣ ші алесѣ, кѣ термініи чеі пропріи граматикалі, адекъ, кѣ чеі анѣме вѣтезаці пентрѣ Граматикъ, каре вор фаче ка лімѣа сколастикъ съ фіе ѿн тѣте пзрціле асемenea; съ трактезе деспре черчѣтзріле чееле маі нѣе граматикале, ші потрібітѣ кѣ пропжшіреа чеа маре а лімѣеі ромжне (че есте нѣмаі ѿнтр'ѣнеле пзрці), съ диктезе акѣм реѣле пентрѣ мѣлці ані ѿнаінте, нереспектжндѣ німіка че ар фі ѿн контра адеврѣлѣі дѣмѣстратѣ (піпзітѣ); ѿн ѣрмз, еа съ фіе кѣрзцітз де ероріі лімѣістичі ші де орі че контразікзчѣнѣ.

Де ачѣеа зікѣ, къ ачестз Граматикъ нѣ есте преа маре, нѣ есте німікѣ де прісосѣ ѿн тржнса, кзчі ачеста нѣ есте скрісъ пентрѣ копіи ѿчепзторі,

чеа микъ есте пентрѣ джншіі; чи ачеста есте пентрѣ Seminarіі, класе маї аналте ші АНВЪЦЪТОРІ; ші ТІНЕРІІ ДІН СЕМІНАРІІ, ДІН СКОЛЕЛЕ МАІ АНАЛТЕ, ПРЕКЪМ ШІ АНВЪЦЪТОРІІ ТРЕВЪІЕ СЪЩІЕ ДІН ГРАМАТИКЪ МАІ МЪЛТЪ, КА КОПІІ ЧЕІ МІЧІ, ЗІКЪ, НЪ ЕСТЕ КАРТЕА ПРЕА АНТИНСЪ, КЪЧІ ЧЕЛ ЧЕ СЪА ОКЪПАТЪ КЪ СТЪДІДА ЛІМБЕІ САЛЕ (ПЪЦІНІ РОМЪНІ ПЪНЪ АКЪМ), ЛЕСНЕ ВА ПЪТЪ ВЕДЪ, КЪ ТЪТЪ АЧЕСТЪ ГРАМАТИКЪ ЕСТЕ НЪМАІ О ПРЕГЪТІРЕ СПРЕ КЪНОЩЕРЕА ШІ АНЦЕЛЪЦЕРЕА ЛІМБЕІ РОМЪНЕ. ЧЕЛ ЧЕ О ВА ЧЕРЧЕТА КЪ ЗЕЛЪ, КЪ КЪЦЕТАРЕ СЪНЪТЪСЪ ШІ СЕРІОСЪ, АЧЕЛА НЕГРЕШІТЪ ВА ДОБЪНДІ ГЪСТЪ СПРЕ ПЪШІРЕ АН ТРЪНСА МАІ ДЕПАРТЕ, КАРЕ ЕСТЕ ДОРИЦА СКРІТОРІДАДІ.

Дар акЪМ ДАКЪ АЪТОРЪА АЧЕСТЕІ ГРАМАТИЧІ? ШІ АН КЪІЪ СЪА СІЛІТЪ? СЪАД МАІ БІНЕ, ПЪПЪ ъnde А АНПЛІНІТЪ АРЪТАТЕЛЕ ДОРИЦЕ? РЪМЪНЕ АНТЪРЪ ЖЪДЕКАРЕА ФІЛОЛОЦІЛОР ПРАКТИЧІ ШІ НАІВІ (КЪРАЦІ ЛА ІНІМЪ). ШІ ІАРЪ, ТІМЪДА ВА АРЪТА, ДАКЪ АЧЕСТЪ ГРАМАТИКЪ, КА КАРТЕ СКОЛАСТИКЪ, ЕА СІНГЪРЪ, КА ГРАМАТИКЪ, ВА АДЪЧЕ СКОЛАРІЛОР ФОЛОСЪА ШІ ФРЪПЪДА, ПЕ КАРЕ ЫНІІ ПЪТЕ ЛЪР АЩЕПТА? ПЕНТЪРЪ КЪ БІНЕ ЕСТЕ КЪНОСКЪТЪ КЪ СКОЛА АН ЦЕНЕРЕ, КІАРЪ ШІ КЛАСЕЛЕ ЧЕЛЕ ДЕ ЩІІНЦЕ АН РАМЪРІЛЕ ЛОР ЧЕЛЕ МАІ АНАЛТЕ АНВЪЦЪТЪРІЛЕ НЪ ЛЕ АРАТЪ, НІЧІ ЛЕ ДОЧЪЗЪ АША, АНКЪТЪ ТЪТЪ КЪПРІНДЕРЕА ШІ ФОРМА ЛОР СЪ О СВІНТЕ ШІ СЪ О СЕЧЕ ДЕ ТЪТЪ, ФЪРЪ СЪ МАІ РЪМЪНЪ ЧЕВА АНДЪРЪПЪТЪ; ЧІ ЕЛЕ АЪ НЪМАІ СЪ ПРЕГЪТЪЕСКЪ ПРЕ СКОЛАРІ СПРЕ СТЪДІДА АЧЕЛА, ШІ МІНТЕА ЛОР СЪ О ФАКЪ АПЪТЪ, КАПАБІЛЪ ШІ ПРІМІБІЛЪ ДЕ СПЕЦІАЛІТАТЕА АЧЕЕА. ЪЛЕ НЪАЪ СЪ ФОРМЕЗЕ ФІЛОЛОЦІ ОРІ ГРАМАТИЧІ, НІЧІ МАТЕМАТИЧІ ОРІ НАЪРАЛІЦІ, ТЕОЛОЦІ ОРІ ЖЪРІЦІ, ЧІ ЕЛЕ АЪ СЪ ПЪНЪ ВАСЪА ШІ ФЪНДАМЕНТЪА ПЕНТЪРЪ ТЪТЕ АЧЕСТЕ ФЕЛІДРІ ДЕ ЩІІНЦЕ, ПЕНТЪРЪ КЪ СКО-

VIII

ла пѐ дѐ о парте дж атжта materială pentрѸ totѸ фелѸдл дѐщѸинце, кжтѸ се чере pentрѸ лнцелѐцѐреа а-чѐстора, шѸ се пофѐцѐ спре ѐенѐрала кѸлтѸрѸ ѸманѸ; (materia). Пѐ дѐ алтѸ парте щѸинцѐлѐ шѸ методѸл лор pentрѸ пѸтереа шѸ факѸлтатѐа спѸрѸтѸалѸ а школарѸлор лѐ лнтрѐвѸинцѐзѸ ка нѸцѐ мѸжлѸчѐ формалѐ дѐ кѸлтѸрѸ шѸ дѐ дѐсволтарѐ, (форма). Яша шѸ лн-вѸцарѐа лѸмвѸй граматѸкалѐ н'арѐ дѐ скопѸ лнсашѸ ГраматѸка, чѸ пѐ дѐ о парте кѸнѸцѐреа лѸмвѸй, пѐ дѐ алтѸ формала кѸлтѸрѸ а мѸнцѸй шѸ а прѸчѐперѸй прѸн мѸжлѸчѸреа кончѐптѸрѸлор тѸрамѸтѸчѐ. СколариѸ нѸ трѐ-бѸѐ лнтр'адѸнѸшѸ шѸ дѐ профѐсѸдне (ка шѸ ла о тѸ-ѸѐтрѸѐ) сѸсѐ формѐзѐ а фѸ ГраматѸчѸй, спре карѐ сжнт нѸмаѸ пѸцѸнѸ капавѸлѸ шѸ кѸѐмацѸ,*) чѸ ѐй сѸ лнвѐцѐ ашѸ кѸнѸчѐ шѸ ашѸ прѸчѐпѐ лѸмвѸ са бѸнѐ шѸ дѸн тѐ-

*) Яша естѐ, спре тѸтѸ спѸциалѸтатѐа, pentрѸ орѸ чѐ рамѸ дѸн лѸкрѸрѸлѐ оменѸщѸ сжнтѸ нѸмаѸ нѸцѸнѸ кѸѐмацѸ, нѸмаѸ ѸнѸй аѸ аплѐкарѐ фѸрѐакѸ лннѸкѸѸтѸ шѸ датѸ дѐла натѸрѸ шѸ дѐла лнтжмпларѐ, дар нѸ тоцѸ, нѸ орѸ чѸнѐ pentрѸ орѸ чѐ; нѸ тоцѸ пѐ карѸй кадѐ ѐѸртѐа! шѸ каѸѐа атжтор нѐржндѸвѸлѸ лн соцѸѸтатѐ естѐ, кѸ чѸй маѸ марѸ грѐшѐкѸ фѸртѐ мѸлатѸ лн алѐцѐрѐ, нѸ сокотѐкѸ, ка сѸсѐ факѸ нѸмаѸ ачѐла ачѐѐа, pentрѸ чѐ ѐ бѸнѸ. НѸ орѸ карѐ естѐ кѸѐматѸ спре а фѸ ДокторѸ орѸ ЖѸдѐкѸторѸй, ПрѐотѸ орѸ ЛнвѸцѸторѸй, (pentрѸ кѸ вѐрѐѸ пѸрѸнцѸй орѸ рѸдѐлѐ, ка пѸтѐ шѸ ПрѸтопѸнѸл сѐ лнкоѸѸцѐ), чѸ нѸмаѸ карѐ арѐ адѐкѸратѸ кѸѸмарѐ спре ачѐѐа, карѐ арѐ лн-традѸнѸз аплѐкарѐ датѸ дѐла дѸмнѐзѸѸ дѐ а фѸ мѸдѸларѸй фолѸсѸторѸй соцѸѸтѸцѸй оменѸщѸ. КѸѐмарѐа естѐ глаѸвѸ лѸй дѸмнѐзѸѸ, карѐлѐ стрѸгѸ пѐ орѸ чѸнѐ, спѸнжндѸй, кѸ чѐ сѸ факѸ; карѐлѐ нѸ нѸмаѸ дѐмжндѸз, ка сѸшѸ кѸщѸцѐ спре ачѐастѸ дѐосѐбѸтѐ дѐсѸбѸрѸшѸрѸй, шѸ жѸрнѸчѸѐ, чѸ лл лнѸзрѸчѸнѸз тот дѐ одатѸ шѸ кѸ датѸрѸлѐ, чѐ арѐ сѸ лѐ лнплѸнѐакѸ лнтр'а-чѐѐа кѸѐмарѐ; адѐкѸ сѸ лѸцѸакѸ дѸрѐптатѐа шѸ бѸртѸтѐа

меїдъ, ши пе ачеа а о антребдинца кѡ ѡнѡ фелїдъ де фачїлитате, лїбертате ши еїѡдрїтате. Ачеста есте скопѡл чеа ѡенералѡ а ланвзцзрїї Граматїчїї.

Да лѡкрареа Граматїчїї ачешїа нѡ с'а ашезатѡ вр'о сїстемз нѡѡз пентрѡ лїмез, нїчї чеаа метѡдѡ нѡѡ де ланвзцатѡ (docendi). Аѡторѡл пе честе вр'о кжтеа Граматїчїї че се афлз пентрѡ лїмеа ромжнз леа авѡтѡ пе тѡте ланантеа окїлор, аар маї вжртѡѡ о мѡлцїме де Граматїчїї фѡрте бѡне ѡермане, латїне, ш. а. ши аѡпз кѡвжнтѡл аѡпѡстѡлѡлѡї: *Πάντα δοκιμάζετε, τὸ κελὶν κατέχετε, τότε съле іспїтїї, че естѡ бжнѡ сѡ ѡїнеїї. I Тес. V. 21.* пе тѡте леа чїтїтѡ, ши аїн тржнсеа, ка аїн нїѡе ржѡрї ши їзѡѡрз пентрѡ планѡл сѡѡ шїа алесѡ, че і с'а пжрѡтѡ маї потрї-вїтѡ ши маї фѡлосїторїѡ.

Кжтѡ фѡлосѡ ши ланлеснїре арѡ каѡса ѡнѡї тїнжрѡ ромжнѡ аакз маї лантжїѡ ар ланвзцѡ Граматїка ромжнз лан лїмеа са, каре о прїчепе, ши аѡп'а-чееа сз мѡргз ла Граматїка алтор лїмеї, п. е. ла чеа латїнз. Ачеста токмаї лантр'аїнеѡ есте аша лантокмїтз, авжнѡѡ тоцї термїнїї граматїкалї пѡшї ши латїнеѡе.

Аша аар ачестз Граматїкз кѡ тѡтз моѡестїа се ланфзцїшїезз де карте сколастїкз граматїкалз по-

(фапта бжнз) пентрѡ норѡчїреа са, ши фѡлосеа конфрацїлор еїї. Кїемареа їнтернз (аїн азѡнтрѡ) есте сїмцїреа ѡнеї маї аплекрїї, ѡнѡр деѡсебїте таленте, капачїтцїї ши факѡлтцїї спре чеаа. Іар пе кїемареа естернз (аїн афарз) о ѡѡтзреѡе крещереа, стареа ши алтѡ ланпрежѡрзрїї. Пзрїнцїї ез черчетезе лан тотѡ кїпѡл пѡтїнцееа ши аплекрїле фїїлор еїї; аар ез нѡ кѡмеа еїї сїлїекз фжрз де ѡїа лѡр спре ланвзцїшареа ѡнѡї кїпѡ де вїацз, спре каре н'ав еїї кїемаре, кз ѡрмзрїле нѡ ѡѡр фї бжне.

X

Тривітц кѡ тревѣдѣнца дѣ астцзї, парте кѡлѣсц дїн маї мѡлте алтеле фнтревѣдѣнцате пжнз акѡм, парте ка ѡна че есте фнмѡлцїтц фнабѡцїтц кѡ прѡпрїїле салевзгзрї дѣ сѣмз шї фѡндаменте, кѡ фндрептзрї але грешалелор челор пжнз акѡм непревззѡте фнтр'алте Граматїчї, кѡ артікїї ної шї фѡрте фнтїншї, ба кѡ пзрцї фнтрѣцї але Граматїчїї прелѡкрате ромжнеще кѡ тотѡл дѣ ноѡ, дѣ ѡнде с'ар пѡтѣ лѡѡда, кз фн фелїѡл сѡд есте Орігїнарз; шї аша фѡторѡл аїчї картѣа (Граматїка) са мѡлтѡ прѣцѡцїлор сзї колецїї, тїнерїмеї сѡѡдїѡсе, шї аматорїлор дѣ лїмѡа ромжнз, прекѡм шї їѡвїтїї салѣ Нацїѡнї о дѡ ка семнѡ шї провз мїкз аѡрїнцїї салѣ чеї їнтїме, кз прїн тржнса (ка прїн ѡна пѡте дѡпз пѡтїнцз чеѡа маї вїнїшорѡ лѡкрѡтц) вреа сз фнплїнескз лїпса челор че кѡ тотѡл лїпсеѡ. фѡторѡл ба прїмі кѡ мѡлцѡміре взгзрїле дѣ сѣмз шї пзрерїле взрѡцїлор челор кѡ есперїнцз, ка прїн ачѡаста лїпса сз о фндеплїнеаскз, дѣфектѡл сз'л перфекціѡнезе, шї аша картѣа са пентрѡ фнвзцзтѡра сколастїкз сз о пѡтц фнтѡкмї тотѡ маї конформз, маї аптц, маї потрївїтц шї маї фолосїтѡре.

Сїбіѡ 2. Феврѡрїе*) 1848.

Н. Бѡльшескѡ,
Профѡсорѡ.

*) Зї фнеемнатц пентрѡ фѡторѡа, 1) пентрѡ кз фн 2. Февр. 1836 г'а дѣекїѡ Семїнарїѡл Г. Мїтрополїї дїн Бѡкѡрѡцїї, фїїндѡ джнѡа Профѡсорѡ прїмарїѡ. 2) фн 2. Февр. 1848 а вєнїтѡ ла Сїбіѡ шїреа ачѡа фнѡкѡрзтѡре дѣспре фнтзрїреа фналтѡ Прѡа Гфїнцїї Галѣ Д. Andreїѡ Шагѡна дѣ Епїскопѡ ал Ардѡалѡвїї. Шї аша ачѡастц зї дѣ 2. Февр. фн тѡтц прївїнцѡ есте зї фнїкѡрѡрз пентрѡ Ромжнї.

І С Т О Р І Ї

П Е С К Ъ Р Т Ъ

Δ

ЛІТЕРАТУРЕЙ ГРАМАТИЧЕ РОМЖНЕ.

Де ши Трансїлванїа (Ярдеалѣ), прекѣм тѣтѣрор літерацілор есте кѣноскѣтѣ, а фостѣ ѳрекжнѣ лѣгз-нѣл лїмбей ромжне; кзчї аїчї лїнаїнте де 300 анї лї-чепѣрз маї лїтжїѣ а се традѣче кзрціле (челе бїсерї-чешї (кз алтеле нѣ ерѣѣ) дїн лїмба Главоуз лї чеа Ро-мжнз, шї нѣмаї маї пе ѣрмз лїтр'алте пзрці*). Іар дѣп'ачеа, п'атѣнчї, пе кжнѣ лї жмбеле Прінчїпате ромжне тѣте лївзцзтѣрїле дїн скѣлеле че се афлаѣ, се предаѣ тїнерїлор Ромжнї де даскзлїї гречї лї лїмба

*) Чїне нѣ шїе, кз ла 1580 Кззанїа фѣ тїпзрїтз лї лїмба ромжнз ла Брашоѣ де Генадїе Мїтрополїтѣл ромжнекѣ дїн Ярдеалѣ. (Деспре Катехїзмѣл ромжнекѣ чеа тїпз-рїтѣ лї Сїкїѣ ла 1546 нѣ сжнтемѣ деплїнѣ лїкредїнцзцї). Дѣ-п'ачеа кзрціле лѣї Моїсї Пророкѣл, фачереа, Япока-лїпѣл, ш. а. ла 1583 лї Орзшїе. Іар ла 1675 прїн-хотзржре Сїнодалзѣ Саккѣї П. Бржнкокеанѣл Мїтрополїтѣл ромжнѣ ал Ярдеалѣлѣ г'а демжндатѣ Преоцілор а лїчета де а маї савжї челе Дѣмнезеешї лї лїмбз стрзїнз (слако-нз), чї лї чеа пзрїнтѣекз ромжнз. — Нѣ мѣлтѣ дѣп'ачеа се тїпзрїрз маї мѣлте кзрці ромжнешї лї деолебїте тїпо-графїї, прекѣм: лї Брашоѣ, Орзшїе, Бзлградѣ 1641 ла Мїтрополїе, лї Сасшѣкешѣ 1683. Сїкїѣ (Катехїзмѣл 1546?) 1696. Казжѣ 1703, Блажѣ 1744.

греческз, нефіида біцилор сколарї ромжні нічї атжта іертатѣ, ка макар традѣчериле аѣторилор класичї, шї есплікареа матемелор (лецилор), пентрѣ маї лѣміна-

Дѣпз аичепствл тіпзріей фжкѣтѣ аи Ардеал нѣ антжр-
зіарз нічї аи Прінчїпателе ромжне, кзчї кѣржндѣ дѣп'ачеел
афлзмѣ кзрци тіпзрїте, прекѣм: ла Гокора, Правїла
GG. Пзрїнци пе екѣртѣ 1642. шї Кззанїа 1672. — Ла
Тжргокїще, Правїла чеа маре 1652 ш. а. Ла Бѣкѣ-
рещї Кеїа аицелеевлѣї, карте фѣрте мїнѣнатз де кѣкїн-
те бісерїчещї 1678. Біклїа 1688 ш. а. Ла Кжмпѣ лѣнгѣ,
Снагокѣ 1697. Бѣзѣѣ, шї Ржмнікѣ, ѣнде челе маї мѣл-
те кзрци фѣсерз тзлмзчїте де Преааикзцатѣ Пзрїнтеле Д а-
маекїнѣ Епіскопѣ Ржмнікѣвлѣї пела а. 1730 кѣ стїлѣ де
аитмінтрелеа фѣрте фрѣмосѣ шї лѣмінатѣ, дѣр амеестекатѣ
кѣ мѣлте кѣкїнте слокене, каре г'ѣв аипзрцитѣ апѣї аи тѣте
кзрциле ромжнещї прїн бісерїчїле лор, шї де аколо шї аи лїм-
ѣз; прекѣм шї де зелошїї Кеєарїе шї Фїларетѣ на
Епіскопї аї Ржмнікѣвлѣї; де Банѣл Іенакїе Бзкзре-
екѣл, де Мітр. Грїгорїе, шї Грїгорїе Епіск. Арѣешѣ-
лѣї, карїї аѣ децентатѣ лїмѣд ромжнеаикз кѣ маре ѣзрѣзїе.

Тот аша зелошї г'ѣв арзтатѣ шї фрацїї Молдокенї кѣ
тіпзрїреа кзрцилор аи лїмѣд ромжнз. Аша Домнѣл (Прїнчї-
пеле) Васїліе рїдїкѣ тіпографїе аи Мжнзетїреа дїн Іашї а
GG. треї Іераршї ла а. 1640, ѣнде фѣрте мѣлте шї фо-
логїтѣре кзрци г'ѣв тіпзрїтѣ, шї пжнз аетззї се тіпзрїкѣ. Аи
Мжнзет. Неамцѣл нѣмаї дела 1800. Аи прїкїнца ачелста
поменїреа дѣкѣржндѣ аичетатѣвлѣї дїн кїацз Преаєфїнц. Пзрїн-
телѣї Бенїамїнѣ Мітрополїтѣвлѣї Молдакїеї, прекѣм шї а
Преаєф. Грїгорїе Мітрополїтѣ Ромжнїеї, маї ѣжртоєѣ ка Іеро-
діаконѣ шї Даскалѣ, аипреѣнз кѣ Старецѣл єзѣ Геронтїе;
ка фї немѣрїтѣре карїї тоцї треї дїн кѣѣделе лор тінерече пжнз
ла аджнчї ѣзтржнеце (ажѣтацї де о ѣжретз аиѣлѣвнгатз)
ашї жертфїрз тѣтз кїаца маї мѣлтѣ антѣв традѣчереа шї
тіпзрїреа а тотѣ фелїѣл де кзрци фологїтѣре Ромжнїлор.

Аи Рокїа. Ла Ынеѣѣ (Unevum) єжнт тіпзрїте кзрци
ромжне дела а. 1673. — Ла Мілокѣ (Milovum) дела а.

та ші маї адеврѣта лор аницељере ех ле пѳтѣ фаче
 ани мѣва ромѣнѣ, чи тотѣ ани чеа грѣкѣ; іар ани еісерічі,
 маї алесѣ ани чѣлѣ де пе ла ораше, рѣнѣдіала еісерічіі
 треѣдеа ех се кѣнте орї тѳтѣ, орї партеа чеа маї де
 фрѣнте ани мѣва грѣкѣ; каре лѣкрѣ ші пѣнѣ асѣзї се

1796. — Ла Петрополѣ (Петеревургѣ). Ла Кіекѣ, ші ла
 Кішінеѣ ани Баларабіа.

Ани Унгаріа. Ла Сѣмезта маре (Tirnavia) дела
 1776. Ла Бѣда, Тімішѳра, пѳте ші ла Гегединѣ ші
 Кішінѣѣ (Kis-Jenѳ), кѣчї ші аїчї ас фокѣѣ маї деде-
 мѣлтѣ епіскопї ромѣнї.

Ани Віена дела а. 1777. — Ани Бѣвокіна ла Рѣ-
 дѣзѣцѣ 1744 ші ла Чернѣзѣцѣ.

Д'аїчї вромѣзѣ, кѣ дела а. 1580 (дакѣ нѣ ші маї деде-
 мѣлтѣ *), пѣнѣ ани тімпѣріле нѳстре ани р'ѣнѣ рѣстїмпѣ а-
 прѳпе де 300 ані, ани арѣтателе 26 (ші маї мѣате) тіпо-
 графїї ромѣне кѣте кѣрѣї ромѣне се кор фї тіпѣрїтѣ! Де г'ар
 афла дїнир'ачестеа макар нѣмаї кѣте вна адѣнате ани
 ер'ѳ еібіліотекѣ ромѣнѣ, че нѣмѣрѣ маре ар фї! че теѣвѣрѣ ші
 аѣвѣїе непреѣвїтѣ ани аѣеа! че іѣкорѣ неспѣсѣ пѣнтѣрѣ літера-
 тѣра ші мѣва ромѣнѣ!

Дар чїне ех етѣрѣнѣ нїмїкѣрї де кѣрѣї, ші ех анирїѣекѣ
 де еле прїн еібіліотѣчї? — Карїї ар фї пѣтѣтѣ, ші ас аѣвѣтѣ
 ші анидаторїре пѣсѣ аѣспѣзле, ас анирїѣїтѣ де алѣѣ чеѣа, де
 аѣкрѣ маї де трѣѣзѣ, маї де преѣѣ!! —

*) Ани картеа аниѣлтѣ: „Саза во Емѣаскоѣ Сѣѣатоїе Бла-
 говѣствѳванїе, тіп. ла Прага, фѣага XVII. Nota 12. асѣ скѣрїѣ,
 кѣтѣкѣ Ромѣнїї ани сѣта XII. пе ла а. 1100 ар фї авѣїѣ ани мѣва ро-
 мѣнѣ tradѣсѣ Ліѣспїа. Ані вѳрѣндѣ де Папа Інокѣнтѣ IV (1243—
 1258) зїче аша: „Nam etsi recentissimis quoque temporibus, i. e.
 „vix abhino sesquiseculo, Daciae Valachi slavicae graeci ritus li-
 „turgiam ante apud se quoque usitatam sensim in vernaculam suam
 „converterunt, tacente et connivente ut videtur, aut vel ignorante
 „et inconsulta πολυπλήμονι matre Constantinopolitana, etc.“

Аѣѣтѣ докѣ мїѣѣ арѣїѣ Аниѣтѣ Преа Сѣ. Д. Епіскопѣа Арѣѣѣлѣ-
 лѣї Andreїѣ де Шарѣна ани арѣтата карте, че се аѣлѣ ани Бїбіліо-
 тека Са.

пÓТЕ ВЕДЕ! Къчї дефзїмъриле, рѣдтатеа шї интриѳїле стрѳинїлор врѳжмашї аї ромѳнїлор антр'атѳта апѳсасерѳ шї амѳїсерѳ пе тоѳї, (кїар шї пе ромѳнїї чеї че о скрїеаѳ ан канчеларїїле лор ка лїмбѳ дїпломатїкѳ), ан кътѳ маї пре ѳрмѳ кредеаѳ, саѳ маї бїне лїсѳ пѳреа, къ еа ар фї пердѳтѳ тотѳ дрептѳл шї пѳтїнѳа, тÓтѳ капачїтатеа, авїлїтатеа шї факѳлта-теа де а се пѳтѳ скрїе шї анвѳца антрѳнѳа орї че ѳїїнѳе, антокмаї ка шї антр'алте лїмбї. Тотѳ антр'ачестѳ кїпѳ ан бѳнатѳ шї Цѳра ѳнгѳрѳскѳ клерѳл бїсерїческѳ ромѳнѳ ѳемеа апѳсатѳ де жѳгѳл лїмбї славоне, (шї оѳ ѳѳрере!! ан мѳлте пѳрѳї шї пѳнѳ астѳзї!); — п'атѳнчї, пе кѳнѳѳ фраѳїї де прїн пре-жѳрѳл ѳрдеалѳлѳї ераѳ сїлїѳї а сѳферї амерїнѳѳрїле че-ле де мÓрте але лїмбїї сале ромѳне, ѳѳпѳ ѳрмаре шї але наѳїѳнїї; — п'атѳнчї зїкѳ, ан ѳрдеалѳ се афлаѳ ромѳнїї фÓрте ѳарнїчї шї актївї, карїї лїмбѳ наѳїѳнїї сале вѳзѳнѳѳо ан перїчїѳне, се апѳкарѳ кѳ тотѳ деаѳїнсѳл сѳ о мѳнтѳїескѳ. Деѳї ѳар ачеѳї вѳрѳаѳї зѳлошї, фÓрте анвѳцаѳї шї кѳ мїнте врѳнѳѳ а пѳне темерїѳл чел маї де лїпсѳ спре ачеаста, аѳекѳ сѳ кѳл-тївѳзе лїмбѳ са, афарѳ де алте мѳлте кѳрѳї бѳне шї фолосїтÓре *) анчепѳрѳ а скрїе Грамматїчї де лїмбѳ ромѳнѳ. ѳша:

1) Чел дїнтѳїѳ а фостѳ ферїчїтѳл шї де тÓтѳ неѳїтарѳа вреѳнїкѳл Іеромонаѳѳ Самѳїлѳ Клеїн, ка-

*) ѳтѳнчї антр'ѳнѳ рѳстїмпѳ де вѳро 20—30 анї се фѳкѳвѳз пре-гѳтїре де а се да ла авмїнѳ тÓтѳ лїтератѳра нечѳсарїѳ ан лїмбѳ ромѳнѳ; аша: Самѳїл Клеїн преїтÓресѳ Бїблїа пе ромѳнїе дїн ебреїїе, тїп. Блажѳ 1804, а траѳвѳѳ тÓтѳ фї-

РЕЛЕ А СКРИЃ ЧЕА ДИПТХИЕ ГРАМАТИКЪ РОМЖИЪ СЪЕ
ТИТЛЪ: „Elementa linguae daco-romanae sive va-
lachicae“ ТИПЗРИТЪ КЪ ЛИТЕРЕ ЛА ВІЕНА 1780.

2) ДЪОПЪ ДЖИЃЛА ЧЕЛЕВРЪЛА ДОКТОРЪ ДЕ МЕДИЦИНЪ
ШИ ОКЪЛИЕГЪ (ДЕ ОКІ) Ioan̄ Molnar de Müllersheim А
СКРИЃ АЛТЪ ГРАМАТИКЪ РОМЖИЪ ПЕНТРЪ ЦЕРМАНИ:
Deutsch-Walachische Sprachlehre ТИП. ВІЕНА 1788, А
П. БДИ. СИКІЃ 1810.

3) ПРОТОПОПЪЛА ШІ ДІРЕКТОРЪЛА ШКОЛЕЛОР НЕДНИТЕ
ДИН АРДЕАЛ Padv Tempian̄ А ФЪКЪТЪ О ГРАМАТИКЪ
РОМЖИЪ ФОРТЕ БЪНЪ, ШІ ПРЕКЪМ СЕ ВЕДЕ АНТОКМИТЪ
ДЕ А ФІ МАНДАЛЪ ПЕНТРЪ ШКОЛЕЛЕ РОМЖИЕ, ДЕ ШІ ДІН
НЕНОРОЧИРЕ НЪ ФЪ АНТРОДЪСЪ АН ТРЪЖИБЕЛЕ, ТИПЪР. КЪ
СЛОВЕ. СИКІЃ 1797.

4) ПЕ ДРМЪ ПРЕЖИВЪЦАТЪЛА АЧЕЛЪ РОМЖИЃ, ДІРЕК-
ТОРЪЛА ШКОЛЕЛОР ЪНИТЕ ДІН АРДЕАЛЪ Георгіе Шинкаї,
ДОКТОРЪ ДЕ МАЃ МЪЛТЕ ЦІИЦЕ (ДЕ ФИЛОСОФИЕ ШІ ТЕОЛО-
ГИЕ) А МАЃ АНДРЕПТАТЪ ПРЕ ЧЕЕА А СЪСЪЛЪДЪАТЪЛАДИ Са-
мѣил Klein, ДЖИДЪО ЛА АДМИНЪ ТОТЪ СЪЕ ТИТЛЪ: Ele-
menta linguae daco-romanae, sive valachicae,
ТИП. КЪ ЛИТЕРЕ БЪДА 1805.

ЛОСОФИА АБІ Chr. Baumeister, ДІН КАРЕ Г'АВ ТИПЪРИТ ЛОГИ-
КА, БЪДА 1795, ІТИКА ОРІ ФИЛОСОФИА МОРАЛЪ АН ІІ ТОМ.
ШИ ДРЕПТЪЛА ФІРЕЃ АН ІІ ТОМ. ТИП. СИКІЃ 1800. ТЕОЛОГИА
МОРАЛЪ 2 ТОМ. БЛАЖ 1796. ПРЕДИЧІ ДЕ ТОТ ФЕЛІВА, Ш. А. М.

ДОКТОРЪЛА І. МОЛНАР А СКРИЕ О РЕТОРИКЪ БЪНЪ ТИПЪР.
БЪДА 1798. ІЕТОРИЪ ВНИКЕРЕАЛЪ АЛЪІ МІЛОТ, БЪДА.
ЕКОНОМІА ДЕ КЖМПЪ ШІ ДЕ ЕТВПІ, СИКІЃ 1808. Ш. А.
М. ЕЗ ТЪЧЕМ ПЕ Г. ШИНКАЃ КЪ КЪРЦИЛЕ АБІ ЧЕЛЕ БЪНЕ ПЕНТРЪ
ШКОЛЪ, ШІ ПЕ АЛУЃ АЧІ ШІ АНТРА'АЛТЕ ПЪРЦІ, ДАР ТОТ П'А-
ТВЪНІ.

5) Нічі веститѣл Історіографѣ ромѣнѣ Петрѣ Ма-
іорѣ, н'а ліпсітѣ а'ші фаче осербзчїѣніле салє асѣпра
ортографїї лімбєї ромѣне сѣє тїтлѣ : „Orthografia
romana sive latino valachica, una cum clavi, qua
penetralia originationis vocum reserantur, пѣсе ꙗн
фрѣнтєа Дїкціонаріѣлѣї ромѣнѣ-латїнѣ-магіарѣ-цєр-
манѣ, тїп. Бѣда 1825.

Чє тїмпѣрї фєрїчїтє шї врєднїчє дє нєцїрєсз аѣдчє-
рє а мїнтє! — шї кѣ кѣтѣ аѣ фостѣ ачїї вр'о кѣцїѣа
анї маї ꙗнєкѣрѣторї шї плїнї дє марї фзгзѣдїнцє пєн-
трѣ ѣнѣ вїїторїѣ маї фєрїчїтѣ, кѣ атѣтѣ трѣѣдїє сѣ
мзртѣрїсїмѣ акѣм кѣ маї марє дѣрєрє шї дїн інімѣ
мзхнїрє, кѣ дє атѣнчї шї пѣнѣ акѣм, ꙗнтр'ѣнѣ рє-
стїмпѣ дє о жѣмзтѣтє дє сєклѣ ачєлє капєтє ацєрє
шї плїнє дє тѣлєнтє с'аѣ стїнєѣ, інімїлє чєлє бїнє а-
плєкѣтє кѣтрѣ аї сѣї, дѣхѣрїлє чєлє ꙗнфокѣтє шї
пѣрнїтє сїрє кѣлтѣрѣ лімбєї салє, дѣпѣ ѣрмѣрє шї а
пѣпѣрѣлѣї сѣѣ аѣ амѣрцїтѣ, шї дє тѣтѣ сѣѣ стїнєѣ,
рѣмѣнѣнѣдѣ ꙗнтрє тѣцї Ромѣнїї Ярдєлєнї ѣнѣ фєлїѣ
дє апѣтїє (нєпѣсарє), сѣ нѣ зїкѣ ѣрѣ кѣтрѣ ꙗнѣз-
цзтѣрѣ шї кѣтрѣ чєї ꙗнѣзцѣцї; шї мѣкарѣкѣ Ромѣнїї
нїчї ꙗнтр'о пѣртє н'аѣ аѣѣтѣ мїжлѣчє ашѣ фѣворѣбїлє,
ꙗнлєснїрї ашѣ комѣдє кѣ Ярдєлєнїї сїрє а сє аѣзпѣ
дє плїнѣ кѣ трєѣдїнчѣсєлє ꙗнѣзцзтѣрї, шї а сє ꙗнѣ-
ѣѣлчї ашѣ тарє ꙗнтрѣ тѣтє цїїнцєлє, кѣ тѣтє ачєстєа
ѣєатѣнчї шї пѣнѣ акѣм пѣрѣсѣнѣѣсє кѣ тѣтѣл дє а
маї скрїє, іар кѣрцїлє чєлє бѣнє шї бїнє скрїсє нє'нѣз-
цзнѣѣлє, тѣтѣ лїтєратѣрѣ ромѣнѣ дїн Ярдєлє а а-
жѣнєѣ сѣ сє кѣпрїнѣѣ ꙗнтр'о Бѣкѣвпѣ бєкє (1775),
карє єстє тѣтѣ картєа дє ꙗнѣзцзтѣрѣ пєнтрѣ копїї;

АНТР'ОНѢ ЧАСОСЛОВѢ ТИПХРИТѢ ДЪПЪ ИЗВОДЪЛ ЧЕЛ ДИ-
 ТХИѢ ДИН АНЪЛ 1696, о Салтире, ѢНЪ МолитвеникѢ,
 ш. а. вр'о кжтева кжртичеле де версѣри десфржмате. Іар
 ан локѢл Ѣнеі Історіоре еѢне Ѣниверсале есте о Алі-
 candrie, дин каре виециі копії ромжні ші кѢ пзринциі
 лор, чеі ші де алтмінтрелеа дестѢла де сѢперетициѡшї,
 се антжрескѢ ші маі мѢлтѢ ан крединца лор чеа де-
 шѣртѢ, анвѢцжндѢ динтр'ачеа карте, кѢ кѢмѢ АЛЕКСАН-
 дрѢ ші ПорѢд ампжрациі с'аѢ вѢтѢтѢ кѢ рачїї, кѢ мѢ-
 щеле ші кѢ цжнцарїї, карїї п'атѢнчї ші п'аколо ерад
 марї ка каїї! ш. а. — КжтѢ мїраре, кѢ дин тѢте аче-
 сте маі сѢсѢ помените Граматичї ничї Ѣна нѢ с'аѢ ан-
 вреѢничїтѢ сѢ фїе антр'одѢсѢ никжриі ан шкѢле ле ро-
 мжне дин АрѢалѢ; вїата лїмѢѢ ромжнѢ н'а мерїтатѢ
 ничї анантеа ромжнїлор атжтѢ прецѢ ші їѢвїре, ка
 сѢ се преѢеа копїїлор лор ка стѢдїѢ орѢнарїѢ; таѢ
 маі вїне аша зїкжндѢ, еї пе кїарѢ аншїї фїїї лор їаѢ
 сокотїтѢ кѢ тотѢла невреѢничї де а гѢста дин ла-
 пїтеле чеа де антжїа треѢдїнцѢ ал лїмѢїї сале, фѢрѢ
 де каре нѢтремжнтѢ нечесарїѢ анчепѢторїѢла орї ан
 скѢртѢ/трѢѢдїе сѢ мѢрѢѢ, орї трѢїндѢ, нѢмаї вѢѢѢтѢ-
 зѢ, дѢче тотѢїѢна о вїацѢ лжнчѢѢѢ, палїѢѢ, мор-
 бѢсѢѢ, пѢртѢ їкѢна морцїї зѢгрѢвїтѢ пе фаца са; кѢчї
 „кѢлатївареа лїмѢїї есте семнѢ де кѢлатївареа попорѢ-
 „лѢї, шї Ѣела спрїжїнїреа шї сѢсѢїнереа лїмѢїї націона-
 „ле, атжрнѢ сѢсѢїнереа націѢнїї.“ Аша Ѣар акѢм че е
 де фѢкѢтѢ! сѢ ѢеспѢрѢмѢ? нѢ! ничї Ѣе кѢм! акѢм
 сѢ не апѢкѢмѢ кѢ тѢтѢ їнїма, шї вѢм фаѢе спорїѢри
 марї, кѢчї дѢпѢѢ проверѢїѢла кѢносѢѢтѢ: лѢкрѢла вї-
 не анчепѢтѢ, е жѢмѢтѢте фѢкѢтѢ. СѢ вї-

XVIII

ДЕМЪ ЗЕЛДА ШІ КЗЛАДЪРИА ЧЕА ПЖНЗ ЛА АНФОКАРЕ А ДАЛТОР
НАЦІОНІ ПЕНТРЪ ЛІМБА ЛОР, П. Е. А ФРАЦІЛСР ЪНГДРІ,
ШІ ДЕЛА ДЖНШІІ СЗ АНВЗЦЗМЪ, ЛОР СЗ ЛЕ ДРМЗМЪ, Е-
СТЕ ТІМПДА; КЗЧІ ГраМАТІКА ЕСТЕ ЕЛЕМЕНТДА ЧЕА МАІ
НЕЧЕСАРИЪ ЛА ОРІ ЧЕ КОНСТРЪКЧІДНЕ ЛІМБІСТІКЪ, ФЗР' ДЕ
КАРЕ ЧЕЛАЛАЛТЪ ЕДІФІЦІЪ СЪПРАЗІДІТЪ ЕСТЕ ФЗР' ДЕ ФЪН-
ДАМЕНТЪ, СЕ КЛЗТІНЪ, ШІ ОРІ ЧЕ СГДАДІРЕ МІКЪ АІ АМЕ-
РІНЦЪ КЗДРЕА. ГраМАТІКА ЕСТЕ МЗИЕСТРІА ЧЕА ФЪНДА-
МЕНТАЛЪ А ТЪТЪРОР ШІІНЦЕЛОР; КЗЧІ ЧІНЕ НЪ ШІЕ, КЗ
ГраМАТІКА ЕСТЕ О ДОГІКЪ МІКЪ ШІ ПЕ СКЪРТЪ, ДОГІКА
ЕСТЕ ДША, ПРІН КАРЕ АНТРЪМЪ ЛА ФІЛОСОФІЕ, ІАР ФІЛОСО-
ФІА ФЪНДАМЕНТДА ТЪТЪРОР ШІІНЦЕЛОР; АША ДАР МЗ-
ІЕСТРІА ГраМАТІКАЛЪ ЕСТЕ АНЧЕПЕРЕА ШІ ПОВЗЦДІ-
РЕА СПРЕ ТЪТЕ ЧЕЛЕЛАЛТЕ МЗИЕСТРІІ (artes) ШІ ШІІНЦЕ
АНАЛТЕ. ШІ ЛІМБА РОМЖНЪ ПОШЕДЕ (аре) АША МАРЕ
ГРАДЪ ДЕ ФЛЕСІБІЛІТАТЕ ШІ ФАЧІЛІТАТЕ ДЕ А СЕ КЪЛТІВА,
АТЖТА АПЛЕКАРЕ ШІ ДИСПЪСЧІДНЕ ПЕНТРЪ ДЕ А ЕСПРІМА
КЪЦЕТЕЛЕ АНТР'ЪНЪ КІПЪ СІМПЛА, КІАРЪ ШІ АНЦЕЛЕЦІ-
БІЛЪ; ШІ ЕСПРЕСІДНЕІ АЧЕШІА ПРІН АШЕЗАРЕА ЧЕА БЪНЪ А
КЪВІНТЕЛОР ПЪТЕ СЪ ДЕА АТЖТА ПЪТЕРЕ, ГРАВІТАТЕ,
ЕНЕРЖІЕ, ПРОПОРЧІДНЕ, КОНГРДІНЦЪ, ШІ СІМЕТРІЕ, АН
КЖТЪ ЛІМБА РОМЖНЪ НЪ СЕ ПЪТЕ СОКОТІ МАІ ПЕ ЖОСЪ,
НЪ СЕ ПЪТЕ ПОСТПЪДНЕ НІЧІ ДНІА ДІН ЛІМБІЛЕ ЕДРОПЕНЕ.
ШІ КЪМ АР ШІ ПЪТЕ СЪ Н'АЙЪЗ ЛІМБА РОМЖНЪ АЧЕСТЕ ДА-
РДРІ ШІ ПРОПРІЕТЪЦІ, ДЕ ЂРЪ ЧЕ ЕА ЕСТЕ ФІІА ЧЕА МАІ ДЕ
ФРЪНТЕ А МЪМЕІ АЧЕІ ЛІМБІ ЧЕЛЕБРЕ КЛАСІЧЕ, ПЕ КАРЕ О
РЕСПЕТЪ ШІ ТОТЪ ДЕ ДНА О ВА РЕСПЕКТА ТЪТЪ ЛЪМЕА ЧЕА
АДМІНАТЪ. ВРЕДНІКДА ДЕ АДЪЧЕРЕ АМІНТЕ Радъл Тем-
шанъ ДІРЕКТОРДА ШКОЛЕЛОР НЕДНІТЕ ДІН АРДЕАЛ АН ПРЕ-
КЪВЖНТАРЕА ГраМАТІЧЕІ САЛЕ ДІН АНДА 1797 (СЖНТ А-

кѡм токмаї 51 де ані), ꙗн прївїнѡа ачєаста зїче:
 „Грамаѡїка єсте кїа, карє дїнѡрѡ ꙗнтѡнерїкѡла некѡ-
 „нощїнѡїї не дєскї дєѡша, прїн карє вєнїмѡ ла лѡмїна
 „ꙗнѡєлєпчїѡнїї, єпрє карє дє мѡлатѡ ам фї авѡт трз-
 „єѡїнѡз а вєнї. ꙗнєз мѡхнїрє ꙗнѡрѡ дєвзрѡ,
 „кзчї лїпєжнѡѡнє ачєастз маї ꙗнтѡїѡ трєѡїнѡѡсз
 „мзїєстрїє, чє а пѡтѡт алѡа а сє нѡщє, фзрз дєкѡт
 „дєсрзѡзчїнарєа маї ꙗнтѡїѡ а лїмбєї нѡстрє ромѡ-
 „нєщї, (карє а фѡст чєа вєкїє ромѡнз), дѡп'ачєєа
 „лїпєа кзрѡїлѡр дє мзїєстрїїлє шї щїїнѡєлє чєлє ꙗнал-
 „тє, апѡї ꙗнтѡнєкарєа мїнѡїї, ꙗннєкарєа дє тѡт
 „ꙗн прѡстїє шї нєщїїнѡє, шї їатз акѡма сѡнтєм, чє
 „нє вєдєм кѡ окїї, шї нє сїмѡїм прє нѡї ꙗншїнє.“ ш. ѡ.

Чїнє нѡ їѡвєщє Грамаѡїка, нѡшї їѡвєщє лїмбє,
 чїнє нѡшї їѡвєщє лїмбє, нѡшї їѡвєщє, нїчї ꙗшї прє-
 цїѡїєщє нѡцїѡнєа, чї токмаї дїн кѡнѡтра ѡ ѡращє!

Д. Ђлїадѡ ꙗн прєфаѡа Грамаѡїчєї сѡлє (карє дїн
 маї мѡлатє прївїнѡє мєрїтз сз фїє чїтїтз дє тѡцї Ро-
 мѡнїї), дєспрє маї сѡс пѡмєнїтєлє Грамаѡїчї ромѡнє,
 шї дєспрє алѡєлє вр'окѡтєвѡ, пє карє лє чїтєѡз аѡлѡ
 ла фаѡа XXXI, зїчє: „ѡчєстє Грамаѡїчї н'а фѡстѡ
 „дєстѡла нѡмаї ка сз фїє фзкѡтє, єрѡ дє трєѡїнѡз
 „шї дє нєвѡїє, ка сз сє пѡнз шї ꙗн лѡкрѡрє, дѡжнѡѡсє
 „ꙗн мѡнїлє кѡпїїлѡр прїн єѡлє; шї ꙗнвзѡзѡрїї кѡ
 „її дїнпрєѡнз дѡп'ачєстє Грамаѡїчї сз фѡкз аналїсѡла
 „лїмбєї (кѡнѡстрѡкчїѡнї), атѡтѡ грамаѡїчєщє, кѡт
 „шї лѡгїчєщє. Шї ꙗнкѡт пєнѡрѡ ачєаста Ђѡкѡрєщїї сє
 „пѡтѡ фзлї, кз ꙗнкз дєла а. 1816 *) с'а дєскїсѡ а-

*) Кѡ аѡєкзрѡтѡ, дѡнз кѡм зїчє маї 1816 Д. Ђлїадѡ, ла 1816
 с'а дєскїсѡ шѡлѡз рзѡмѡнз ꙗн Ђѡкѡрєщїї, дѡр тѡрєѡрѡрєа

„тжѣ семинце спре лѣминареа ромжнѣлор а стѣтѣтѣ
 „фѣрѣчѣтѣл Архідиаконѣ шѣ Докторѣ ан Теологіс Ге-
 „оргіс Лазарѣ, акѣрѣдіа помѣніре треѣдіс еѣ фѣі де
 „мѣлатѣ преѣцѣ ла тоѣї Ромжнѣї. Вл ачѣ а ан-

ка покѣцѣвіре а мѣлатѣ еспертѣлѣї, преа анѣзѣатѣлѣї марѣлѣї
 еѣрѣатѣ де еѣтѣтѣ Д. Какалѣрѣ Георгіс Асакіѣ Реѣерендарѣлѣї
 шѣколѣлор дѣн тотѣ Прѣнѣпатѣл, анѣоѣтѣ де о мѣлѣїме де
 профѣсорѣ фѣрте зѣлошѣї ; — дѣп'ачѣеа фѣндаментѣл чѣл еѣнѣ
 чѣ пѣнтрѣ квѣтѣра, лѣмѣнареа шѣ крѣѣереа клѣрѣлѣї чѣлѣї тѣ-
 нѣрѣ л'а пѣсѣ нѣ де мѣлатѣ антрѣ фѣрѣчѣре рѣпѣсѣтѣл марѣле
 ачѣлѣ Архіпѣсторѣї Емѣненѣ. Са Пѣр. Beniaminѣ, Мітropolітѣл
 Молдокѣї, анпревнѣз кѣ чѣїалалѣї дої Пѣр. Епѣскопѣї, анте-
 мѣїндѣ ан Мѣн. Сокола еѣколѣз дѣрѣховнѣчѣеаѣкѣз, Семѣнарѣїѣ
 (ѣнѣл, дар еѣнѣ), пѣнтрѣ тѣте З. Епархіїлѣ дѣн чѣрѣз, карѣ-
 ле акѣм епрѣїжѣнѣтѣ де зѣлошѣї ѣрмѣсторѣї дѣї еѣї, прѣн оѣтенѣла
 а 8. Профѣсорѣ фѣрте еѣнѣї, еѣ крѣскѣ шѣ еѣ анѣаѣѣз ан кѣѣе
 6 анї 200 де Ялѣмнѣї, прѣгѣтѣндѣсе пѣнтрѣ паѣѣереа чѣеа аѣе-
 еѣратѣ а оїлор кѣѣжнѣтѣтѣре дѣн еѣтаѣлѣ лѣї Хѣї ; — зѣкѣ,
 кѣ дѣпѣз тѣте ачѣеѣте пѣтѣнчѣеѣ анѣеснѣрѣї, анѣеаепте рѣн-
 дѣїеаї, шѣ анѣемнѣрѣї аѣѣѣѣтѣре н'аѣ пѣтѣтѣї шѣ ан Мол-
 доѣа еѣ нѣ рѣѣрѣѣе дѣкѣѣт фѣлоѣсѣрѣлѣ чѣле маї дѣрѣте. Нѣ пѣ-
 темѣ еѣ нѣ лѣѣдѣмѣ епѣрѣїл ан лѣмѣз, дѣпѣз ѣрмарѣеа шѣ на-
 цѣоналѣїтѣте чѣ лѣѣ прѣчѣнѣїтѣ Грамѣтѣка (кѣ чѣлеаааѣте
 ѣїїнѣце лѣгѣте де дѣжѣеа), шѣ ан Бѣнѣатѣ шѣ Шнгарїа.
 Шѣколѣ Прѣпарандѣз ромжнѣз дѣн Ярадѣї, (сѣнѣѣрѣз, ѣнѣкѣ
 шѣколѣз прѣпарандѣїаѣз антрѣ Ромжнѣї!) шѣ чѣле дѣѣе Інѣтѣ-
 тѣтѣрѣї Клерѣкалѣ (Семѣнарїї) ромжнѣ дѣн Ярадѣї шѣ
 Вѣршѣѣѣѣ, кѣ еѣрѣкѣїї шѣ фѣрте анѣзѣаѣїї лѣр Профѣсорѣї
 ромжнѣї,*) аѣжнѣдѣ чѣѣїа ан фѣрѣнѣте пѣ Преа Еѣф. лѣр Д.Д. Е-
 пѣскопѣї епархіаїлѣї, їар чѣїа пѣ мѣлатѣ мерѣїтѣаѣїї Д.Д. 4 Дѣр-
 еѣторѣї Дѣїстрѣктѣлѣї (ан Орадѣїа марѣ, Лѣгожѣї, Караншѣѣѣшѣї
 шѣ Бѣсѣрѣка Ялѣз), карѣї пѣжшѣесѣкѣ дѣпѣз андрѣпѣтѣзрѣлѣе дѣте

*) Сѣколѣ Клерѣкалѣ (Семѣнарїї) пѣнтрѣ Сѣрѣї сѣнтѣї ; ан: Карлѣѣѣѣѣ
 лѣпѣз Мітropolіѣ, ан Вѣршѣѣѣѣ, Пѣакрѣѣѣѣ, Пѣлашѣї ан Кар-
 рѣлѣстѣтѣї, шѣ Зѣра ан Далмѣаїа. — Ыар Сѣколѣз Прѣпарандѣз
 (pedagogїкѣ) пѣнтрѣ анѣѣѣѣтѣрѣїї сѣрѣї еѣѣ ан Сѣѣѣѣѣѣѣѣ.

„чепѣтѣ а кроїи мѣзелор хаїне ромѣнециї, шї а ан-
 „взца математїка шї фїлософїа ан лїмеа патрії, ла
 „анѣла де сѣс нѣмїт пѣна ла 1822. Ячелсѣ скѣла на-
 „цїоналѣ с'а антемеїатѣ шї с'а префзкѣтѣ ан лїмеа
 „патрії прїн рѣвна шї анфокаѣ сѣргѣїнуз а па-

де шефѣл лор Консіліарїѣл шї маї мареле Інспекторѣ ал шкѣлелор невнїте дїн Унгарїа, — ан еквртѣ тїмпѣ (Препар-анчепѣтѣ дела 1818, іар клерїка дела 1823) аша пасѣрї гїгантїче ав продѣсѣ, ан кѣтѣ нѣ есте сатѣ, внде сѣ нѣ фїе шкѣлѣ регвлатѣ кѣ анкѣзѣторїѣ педагогѣ шї методїкѣ бѣнѣ, іар Прѣотѣл сатѣлѣ есте Дїректорѣл локалѣ шї Катехетѣ ан челе реліціѣе шї морале. Іар П. Спїскопї пе тїнерїї чѣї прегзтїцї кѣ трѣбвїнчѣеле елементе, шї антрацї ан шкѣлеле клерїкале, шї аколо адзпацї кѣ формѣеле шї дѣмнезѣциале шїїнѣ нечесарїї пентрѣ внѣ Прѣотѣ, кѣ деосѣбїре прецвїндѣї, шї кѣ трѣпта преоцїї дзрвїндѣї, дѣпѣ мерїте пї рѣндѣекѣ ан локѣрїле челе маї бѣне пентрѣ траїѣл кїецїї.

Шї каѣѣа тѣтѣрѣѣр ачестор прогресѣрї формѣе шї кѣшѣнзѣторѣ де марї фзгзѣвїелї пентрѣ кїїторїме есте анкѣзѣцарѣа Граматїчѣї, деаѣсѣпра кѣрїа апої, ка п'о темелїе ѣѣпѣнѣ сѣнт зїдїте челе-а-алте шїїнѣ ан лїмеа ромѣнѣ. Ячелсѣ мзїестрїе деѣпѣнтѣтѣторѣ де мїнте а фзкѣтѣ, де ан арзтателе пѣрцї сѣ афлѣ Ромѣнї езрѣацї аша де харнїчї, анкѣзѣацї, шї Патріоцї анфокацї, карїї сѣ потѣ амзѣѣра кѣ езрѣацїї чѣї марї аї ѣзрїлор лѣмїнате.

Пентрѣ ангѣетїме нѣ пѣтемѣ дїн деѣтѣлѣ комеморѣ лавѣеле, че мерїтѣ скѣлеле челе аѣекзрѣтѣ дїдактїче дїн челе дѣѣе рецїменте ромѣне, дїн Нѣсѣѣдѣ ан Ярѣеалѣ, шї Караншеѣешѣ ан Бзнатѣ, внде ан ѣѣа дїн ѣѣл дїнтѣїѣ а лѣкратѣ атѣта Бїкарїѣл шї Дїректорѣл І. Мѣрїанѣ, іар ан ѣѣѣа дїн ал доїлеа Прѣотп. І. Томїчїѣ, пентрѣ карѣ амѣндої аѣ фѣстѣ де Реѣеле онорацї кѣ Меѣалїа де лѣрѣ.

Шї ан Ярѣеалѣ (афарз де челеѣрѣл Цїмнѣсїѣ, Лїчѣѣ шї Семїнарїѣ д'їн Блажѣ, деѣпре карѣ антр'алѣ локѣ маї пре ларгѣ,) сѣнт дѣѣе шкѣле трїкїале ромѣне де кѣрѣндѣї рїдїкѣте, дар бѣнїчеле, ан Брашовѣ шї Рѣшїнарїѣ, карѣ

„ТРИОТЪЛЪИ МАРЕЛЪИ БАНЪ Konstantinъ БЪЛЪЧЕАНЪ Про-
 „ТРЕКТОРЪЛ ШИ АПЪРЪТТОРИЪЛ ШКОЛЕЛОР РОМЪНИЦЪИ, КАРЕ
 „КЪ ОСТЕНЕЛЕЛЕ, КЪ ПЕПТЪЛ ШИ БРАЦЪЛА СЪДЪ ЧЕЛ РОМЪ-
 „НЕСКЪ ШИ ВІТЕАДЪДЪ ЛЕ АПЪРЪ ШИ ЛЕ ПЪЗЪЩЕ ПЪЖЪДЪ АН
 „ЪІОА ДЕ АСТЪЗЪИ (1828) ДЕ ТОЦЪИ АНПРОТІКНІЦЪИ, КАРІИ

СКОЛЪЩЕ АНЪЗ СЪНТ НЪМАИ ПЕНТРЪВ АЧЕСТЕ ДЪВЕ ЛОКЪРЪИ, СЪНТ
 ПРЪ ПЪЦІНЕ ПЕНТРЪВ ВЪНЪ Попоръ прѣсте 1300000 ЕВФЛЕТЕ РО-
 МЪНЕ, НЪ 2500 Преоцї (ВНІЦЪИ ШИ НЕВНІЦЪИ), ШИ МАИ ТОТЪ
 КЪ АТЪТЕА БІСЕРІЦЪИ*), Сперъмъ, КЪ АН СЪВРЪТЪ СЕ ВОР ФАЧЕ
 МАИ МЪЛТЕ ШИ БЪНЕ!

СЪЗ НЪ ТЪЧЕМЪ НИЦЪИ ДЕСПРЕ ДЕ КЪРЪНДЪ (1826?) АНТЕ-
 МЕІАТЪЛА ЦІМНАСІЪ ДІН БЕІДЪШЪ (Belenyey) АН УНГАРІА, КО-
 МІТАТЪЛА БІХАРЪЛЪИ, ФОНДАТЪ ДЕ НЕМЪВРІТОРИЪЛА АЧЕЛЪ БЪР-
 БАТЪ ВЕСЕЛЕНЦІА ГА Д. САМЪЕЛ ВЪЛКАНЪ ЕПІСКОПЪЛА РОМЪНЪ
 ДІН ОРАДІА МАРЕ. ДАР АНЪЗ ОРЕ СЕ АНКАЦЪ АКОЛО ГРАМАТІКА
 РОМЪНЪЗ, ШИ АЛТЕ СЪДЪИ ТОТЪ АНТЪАЧЕАДЪТЪ ЛІМЕЪЗ, ПРЕГЪ-
 ТІНДЪ ПЕ ТІНЕРІИ РОМЪНИ ЕПРЕ А ПЪТЪ ФІ КЪВЪНТЪТОРИ ФОЛОГІ-
 ТОРИ ПОПОРЕНІЛОР СЪИ РОМЪНИ? ОРИ НЪ?!

СТАРЕА ЛІТЕРАТЪРЕИ РОМЪНЕ АН БЪКОВІНА НЪ НЕ ЕСТЕ КЪ-
 НОСКЪТЪ, АТЪТА ЦІМЪ, КЪ СЕМІНАРІЪЛА ТЕОЛОГІКЪ ДІН ЧЕР-
 ПЪВЪЦЪ (Csernovitz) ЕСТЕ ЧЕЛ МАИ БІНЕ ОРГАНИСАТЪ ДІН КЪ-
 ТЕ КОМЕМОРАРЪМЪ ПЪЖЪДЪ АЧИ ПЕНТРЪВ РОМЪНИИ НЕВНІЦЪИ; КЪЧЪ ЧЕИ
 АИЧЪ КІЕМАЦЪИ ПЕНТРЪВ ПРЕОЦІЕ НЪМАИ ДЪВЪЗ АНЪЗЦАРЕА ЦІМНАСІЪ-
 ЛЪИ ШИ А КЛАСЕЛОР ФІЛОСОФИЧЕ СЕ ПРИМЕСКЪ АНТЪРЪНЕВА, ВЪНДЕ
 АНКАЦЪ ТОТЕ ЦІИИЦЕЛЕ ТЕОЛОГІЧЕ, КА ШИ АН ВІЕНА, ДАР АН
 ЛІМЕА ЛАТІНЪ! НОРМАЛЕЛЕ ПРИН ОРАШЕ, КА АН ШКОЛЕ АНПЪРЪ-
 ТЕЦЪИ, СЪНТ АН ЛІМЕА ЦЕРМАНЪЗ, АПОИ ПЕ САТЕ МІСЕ ПАРЕ КЪ Е
 КАМ ПЪЦІНЪЗ ТРЪБЪЗ. АШАДАР ГРАМАТІКА РОМЪНЪ, ПРЕКЪМ СЕ
 БЕДЕ, АКОЛО НЪ Ё ПРЪ КЪНОСКЪТЪ.

ТОТЪ КАМ АША, ДАКЪЗ НЪ МАИ ПЪЦІНЪ, ПЪТЕМ ЗІЧЕ ШИ ДЕ-
 СПРЕ РОМЪНИИ ДІН АНТРЕГЪЗ БЕСАРАВІА; ДАР АНЪЗ ШИ МАИ ПЪ-
 ЦІНЪ ДЕСПРЕ ЧЕИ ДІН ЧЕЛЕ КРЪО 40 ДЕ САТЕ МАРІ ДІН ПРЕЖЪРЪЛА

*) КЪТЕ БІСЕРІЦЪИ РОМЪНЕ КЪ ПРЕОЦІИ ЛОР, ШИ КЪТЕ ШКОЛЕ КЪ ЛІВЪЦЪ-
 ТОРИИ ЛОР СЪНТ АН РОМЪНИА, МОЛДОВА, БЪПАТЪ, УНГАРІА,
 БЪКОВІНА, БЕСАРАВІА, Ш. А. СПЕНОЦИНЕ! КА СЪ ЦІМЪ, СЪНО
 КЪНОЩЕМЪ Статистика дїсципляръ.

„Вор сзе атингз де джиселе, сз ле дзрапене, ші сзле
 „скімбе нѣмеле. Ачі с'а фжкѣтѣ философіа (родѣл че-
 „рідѣлѣ) ꙗн лімба ромжнѣскз; се ꙗнѣацз леѣіле ші
 „дрептатѣа ꙗн лімба ромжнѣскз; се ꙗнѣацз Мате-
 „матика, Географіа ші Історіа ꙗн лімба ромжнѣскз;
 „есте катедрз ꙗн шкѣлз, ꙗн каре се черчетѣзз ші се
 „ꙗнѣацз лімба ромжнѣскз (Грамаѣика), методѣл
 „лѣї Данкастер, пріи каре ꙗнѣацз карте Англіа,
 „Франціа, ші алѣ ꙗнѣзрзѣїї есте ꙗнѣродѣсѣ ꙗн
 „лімба ромжнѣскз, сжнт атѣѣа фраѣї Професорї,
 „карїї скрїѣ, традѣкѣ, ші се остѣнѣскѣ пѣнѣрѣ фоло-
 „сѣл ші кѣлѣѣра лімѣї ші а наѣїї; сжнт атѣѣа
 „Бѣїрї ꙗнѣлѣкѣраѣї, карїї лѣкрѣзз ші жѣртѣскѣ
 „мѣлѣтѣ пѣнѣрѣ фолосѣл ѡѣїї; дѣмнѣалѣї Марѣле Бѣнѣ
 „Барѣѣ Вѣкѣрескѣ а дѣрѣїтѣ ѡнїтѣл Бѣнїїї салѣ де

Кіѣѣлѣї, дѣла Кржѣѣ, ші Подоліа пѣ лжнѣз Марѣа Нѣв-
 грѣ ші Рѣѣл Нісѣрѣ, карїї дѣ ші сжнт ꙗнмїжлѣкѣл Рѣсіїї, дѣр
 тотѣ трѣїлѣкѣ кѣ лімба лѣр ромжнз а кѣлз ші ꙗн біѣерїѣї,
 конѣкржнѣлшї пѣ фїїї лѣр дѣ Прѣѣїї ромжнї лѣ Архі-Ѣпїско-
 пѣл дїн Кіѣѣѣ. — Ачѣстѣа пжнз ачі дѣѣпѣре Ромжнїї дїн Да-
 чїа лѣї Траїанѣ дїнкѣѣ дѣ дѣнѣре.

Бїне ар фї ѣз ѣїмѣѣ ѣѣа кїарѣ ші лѣмїнатѣ ші дѣѣпѣре
 мѣлѣїмѣа Ромжнїлѣр дїн Дачїа лѣї Аѣрѣліанѣ пѣстѣ дѣнѣре,
 прѣкѣм: Маѣедоніа, Бѣлгаріа, Траѣїа, Дарданіа, Мѣглѣ-
 на, Тѣсалиа, ші ѣї дѣ пѣ лжнѣз мѣнѣїї Емѣ ші Пїндѣ, ші
 дїн Грѣѣїа, карїї жѣмѣтѣтѣ ѣлз грѣїтѣѣ; прѣкѣм ші дѣѣпѣре
 ѣї мѣлѣї дїн Мѣзіа дѣ ѣлѣ ші дѣ жѣлѣ, аѣѣм Далѣаѣїа,
 Кроаѣїа, Слѣвонїа ші Срѣмѣ (Сїрміѣ), ші дѣ ѣї дїн Сѣр-
 вїа, ꙗнѣре карїї Ѣпарѣїа Тїмѣкѣлѣї конѣїстѣз тѣтѣ дїн Рѣ-
 мжнї; кѣѣї ѣї дїн Ѣнгарїа: Пѣѣїнѣѣїї ші Кѣѣманїї (Кѣѣманїї)
 ѣлѣ ѣнѣгрїтѣѣ. Шї ашѣ пѣ тоѣї Ромжнїї бїне нѣмѣзржн-
 дѣї, нѣгрѣшїтѣѣ кѣ ар трѣѣе пѣстѣ зѣѣе мїліѣн.

9) Д. Михаїл Боіаці Проф. ла Віена а скрісѣ ѿ лимба џерманѣ Граматікѣ пентрѣ лимба Маџедо-ромѣнѣ, тіпѣр. кѣ літере Віена 1813.

10) Д. Konstantinŭ Diakonoviĉ Loga, ка Професорѣ шкóлелор препаранде ѡин Ярадѣ а датѣ ла лѣмінѣ Граматікѣ ромѣнѣскѣ кѣ слове, Бѣда 1823. ѿнтрѣ скріереа ачестѣ манѣдалѣ де шкóлѣ а імітатѣ пе чеа а Діректорѣлѣ Раѣ Темпіанѣ. (Н. 3.)

11) Д. Іоанѣ Алексі ка теологѣ ромѣнѣ ѿ ѡніверсітатеа ѡин Віена а скрісѣ: *Grammatica Daco-Romana sive Valachica*, тіп. кѣ літере Віена 1826.

12) Д. Іоанѣ Еліадѣ, Граматікѣ ромѣнеаскѣ, тіп. кѣ слове Сібіѣ 1828.

13) Д. Грігоріе Плесоіанѣл, ка Проф. ла Краіова, ѿнчепѣтѣ де Граматікѣ ромѣнѣ, алџтѣратѣ ѿн ѡнсіклопедіа са реалѣ, саѣ кѣм а нѣмітѣ ѡжнѣла „Челе дінѣїѣ кѣноѡініѣ“ тіп. кѣ слове ла Сібіѣ 1828 ші 1833.

14) Д. Георгіе Сеѣлескѣ Професорѣ ѿн Гімнасіѣл ѡин Іашѣ, Граматікѣ ромѣнеаскѣ ѿн Птомѣрї, кѣ слове Іешї 182

15) Граматікѣ ромѣнеаскѣ ші немѣцаскѣ пентрѣ тінірїмеа націоналѣ, ѿнтокмітѣ фóрте бїне пентрѣ жмбеле ачесте лімеї де ѡнѣ прїетїн' ал нації, тіп. Брашовѣ 1838.

16) D. A. T. Lazreanŭ Професорѣ де філософіѣ ѿн Бѣѣрїѣ, ка сколарїѣ ѿн Інстїтѣтѣл Полїтехнікѣ ѡин Віена а скрісѣ челебрѣла ачела онѣ пентрѣ лимба ромѣнѣ: **Tentamen criticum in originem, derivationem et formam linguae romanae in utraque Dacia vigentis, vulgo valachicae** кѣ літере. Віена 1840.

ригъ Д. Friedrich Diez (се веде Проф. де филологіе
 ꙗн Бонна (Bonn) цинѣтѣл Колоніи дин Прусія) пен-
 трѣ черчетареа чеа аджнкъ че а авѣтѣ джнѣл деспре
 лимба ромѣнъ. Ячел маре филологѣ ꙗн Граматика
 са чеа деспре Паралелизмѣл лимбилор романи. (*Gram-
 matik der romanischen Sprachen, 3 Theile, Bonn 1836*),
 лимба ромѣнъ нѣнѣмаї о ꙗнширѣ ꙗнтре челе-лалте
 лимбї романи, ка ꙗнтре сорориле сале, че тѣте про-
 винѣ дѣла мѣма Латина, чи джнѣл ꙗн спецификаре
 іа датѣ लोकѣ токмаї ал доилеа, адекъ ꙗндагъ дѣ-
 пѣ чеа Италианъ, вѣжнѣдѣ єіне, кѣ ꙗнтре тѣте
 шѣсе сорориле, ачесте дѣде сѣмѣнъ маї мѣлтѣ ꙗнтре
 єіне. Спецификареа лор есте аша: 1) Италиана 2) Ро-
 мѣна 3) Спаніка 4) Португаліка 5) Провінциала
 6) Францога. — Бѣнѣл мострѣ амикѣ Д. Diez пре-
 кѣм се веде дин опѣл сѣдѣ динтре Граматичиле челе бѣ-
 не а авѣтѣ а мѣнъ пе а Д. Alexi ши Ортографіа дин
 Дікціонарїѣл чел дѣла Бѣда, кѣ тѣте ачесте, джнѣл-
 лѣї іа маї пѣжкѣтѣ а крѣде Ортографії Д. Д. Cle-
 mens ши Sulzer, пе карїї поменѣше маї дѣсѣ ши
 ши ѣрмѣзъ, де ачѣеа ши фаче ꙗн ѣтимологіе ерорїї ачѣї
 фѣрте марї.

21) J. A. Vaillant Граматикъ ромѣнъ
 пентрѣ Французї, (*Grammaire Valaque pour les
 francais*) ши ѣнѣ вокабѣларїѣл портативѣ ромѣнѣ-
 франц. ши франц. ромѣнѣ, Бѣкѣрециї 1839.

22) S. Petri а преѣнторѣл Граматика лѣї
 Vaillant пентрѣ Церманї „*Kurzgefaßte walachi-
 sche Sprachlehre für Deutsche*“ дар есте фѣрте недѣпли-
 нїтѣ, ши ꙗн мѣлте грешїтѣ, Брашов 1845.

23) Andr. Iszer Директорїѣл ла фавріка де пѣ-
 нѣрѣ (поставѣ) а Д. Николае Бѣлеанѣ ꙗн Ромѣніа,
 а скрїсѣ Граматикъ ромѣнъ пентрѣ Церманї,

italachische Sprachlehre für Deutsche, Braşov 1846,
 TOTŬ AŞA NŬDEPLENITŬ KA ŞI CHELE TRŬI DE MAI CŬCŬ *)

ДИН ТÓТѢ ЧЕЛЕ ПЖНЗ АЧИ ЗИЦЕ АМ ПѢТѢТѢ АШМИ-
 НАТѢ ВЕДѢ, КЪ ДЕКЖТЪ ЛІПСЪ ШІ НЕАПЗРАТЪ ТРЪВѢИ-

*) Ячеші чинчі дін 8рмз екріиторі де Граматікз ромжнз пен-
 тр8 етрзіні ежнт вреднічі де тóтѢ лавда, фіе АНДЕМН8А лор
 орі каре ва фі фогѢ, к8 атжта маі вжртоѢ, кз еі де ші
 етрзіні, д8пз 8рмарѢ маі п8цінѢ к8НОСКЗТОРІ ДЕ АДЕВЗРА-
 Т8А БАЕѢ АЛ ЛІМБЕІ РОМЖНЕ, ТОТѢ Ё'АВ АН88МЕТАТѢ, ВЗ-
 ЗЖНДѢ ТРЕВѢИЦА А СЕ АТІНЦЕ ДЕ ПРОПРІЕТАТЕА АЧЕА САКРЪ А
 АЛТѢ ПОПОРѢ, ДЕ ЛІМБЪ! ШІ Д8ПЗ ПЗРЕРІЛЕ ЛОР ЧЕЛЕ АН
 М8АТЕ ЛОК8РІ ФАЛСЕ А8 КРОІТѢ РЕГ8АІ, КЗ К8М ТРЕВѢІЕ ЛІМ-
 БА РОМЖНЪ СЪСЕ ВОРѢЕКЪ ШІ СЪ СЕ СКРІЕ; ШІ АŞA ІДЕІЛЕ ЧЕЛЕ
 ГРЕШІТЕ, КАРЕ ЛЕА8 ДАТѢ АЧЕŞІА ЦЕРМАНИЛОР ЕŞІ ДЕСПРЕ ЛІМ-
 БА РОМЖНЪ, Н8 ТРЕВѢІЕ СЪ ЛІСЕ АМП8ТЕ ЛОР, КЗ ЕІ КЖТѢ
 А8 ЦІ8ТѢ ДІН ТÓТѢ ІНІМА А8 ШІ ФЗК8ТѢ; КІНА ЕСТЕ А НÓ-
 ЕТРЪ А РОМЖНИЛОР, КАРІІ ЗЪКЖНДѢ ТРЖНДАКІ АŞA АНДЕЛ8НГѢ
 ФЗРЪ СЪ НЕ ДЕЩЕПТЪМѢ, АЪСЪМѢ СЪ АНТРЕ АЦІІ СТРЕІНІ АН ЦА-
 РІНА НÓЕТРЪ, 8НДЕ Д8ПЗ КОІА ЛОР АРЪ, ГРАПЪ К8М ВРЕѢ ЕІ, ШІ
 СЕМЪНЪ ЧЕ ВРЕѢ ЕІ. ЁІ ЦІѢ КІНЕ, КЗ Ф88ПТЕЛЕ ЧЕ ЛЕ ВОМѢ А-
 Д8НА, ДЕ ВОР ШІ ФІ ДЕЩЕНЕРАТЕ, ПЛІНЕ ДЕ НЕГІНЪ, ШІ ДЕ ТЪ-
 ЧІ8НЕ, ШІ ТОТѢ АЛТѢ ЧЕВА, ІАР Н8 ЧЕ К8ЩЕТЪМѢ КЪ АД8НЪМѢ,
 АЧЕЛЕА ВОР ФІ ПЕ СЕМА НÓЕТРЪ, ДАР Н8МАІ ПЕНТР8 А НÓЕТРЪ
 А РОМЖНИЛОР, ФЗРЪ СЪ АЇБЪ ЕІ НІЧІ ЧЕЛ МАІ МІКѢ АМЕШТЕКѢ
 ОРІ АНТЕРЕѢ.

Ноі аичі фачемѢ АНТОКМАІ КА ШІ АМАТОРІІ ДЕ ГРЪДІНЪ-
 РІЕ, ДЕ ФЛОРІ, ЧЕ К8МПЗРЪ ДЕЛА 8НІІ ШАРЛАТАНІ СЕМІНЦЕ ДЕ
 ФЛОРІЛЕ ЧЕЛЕ МАІ АЛЕСЕ, РОЪЕ (ТРАНДАФІРІ) ДЕ БРАСІЛІА ДЕ ТОТѢ
 ФЕЛІ8А, ГЕОРГІНЕ, ТАЛІІ, М8ШКАТЕ, ГАРÓФЕ, Т8ЛІНЕ, ПА-
 ЧІСЕ, ІАЧІНТЕ, ІАСМІНѢ, ОРТЕНСІІ, ШІ АЛТЕЛЕ РАРІ ШІ МІН8НАТЕ,
 ШІ Д8ПЕ ЧЕ ЛЕ СЕМЪНЪ, СЕ МІРЪ ФÓРТЕ, ВЪЗЖНДѢ КЪ ЕЃ НІ-
 ЦЕ МЪРЪЧІНІ, МЪЧЕŞІ, ТРАНДАФІРІ СЪЛБАТЕЧІ, АПОІ ЧЕПА ЧÓ-
 РЕІ, ЪРЪІЧІ, ПОЛОМІДЪ, БР8ЕТ8РІ, СЪКЗІЕЦІ, Т8РЕЗРІ, АПТЕ-
 ЛЕ КЖНЕЛѢІ, ШІ АЛТЕ В8Р8ЕНІ П8Т8РÓСЕ! АЧЕСТА А ФОСТѢ КІН8А
 К8 КАРЕ А8 АНТРАТѢ АТЖТЕА К8ВІНТЕ ЕТРЪІНЕ АН ЛІМБА РОМЖ-
 НЪ, ПЕ КАРЕ ДЕ КЖТЕВА ЗЕЧІ ДЕ АНІ СЕ СІЛЕСКѢ 8НІІ СЪРБАЦІ ФÓРТЕ

ЦА ЕСТЕ ГРАМАТИКА ПЕНТРЪ ЛІМБА НОСТРЪ ЧЕА РОМЖИЪ? ЧЕ ФОЛОСЪРІ ШІ АНАІНТЪРІ А ФЪКЪТЪ ЕА АН СЪРЪТЪ ТІМПЪ АКОЛО, ДНДЕ А ФОСТЪ ПЪСЪ АН ЛЪКРАРЕ, ШІ ІАР ДІН КОНТРА, ЧЕ ДАДНЕ (ПАГЪБЕ) НЕ РЕПАРАБИЛЕ А КАДЪАТЪ АКОЛО, ДНДЕ А ФОСТЪ НЕ НГРІЖІТЪ, ПЪРЪСІТЪ, ШІ НЕБЪГАТЪ АН СЕМЪ.

А В Т О Р Ъ Л.

ХАРНИЧІ ЕЗ ЛЕ ПЛІКЕСЪКЪ, ЕЗ ЛЕ КЪРЪЦЪ ШІ ЕЗЛЕ ЕТЪРПЕЕСЪКЪ ДІН ЛІМБЪ. ДАР АНЪЗ ОРЕ ЛЕАМ ЕТАТЪ НОІ КЪ ТОЦІІ АНТЪР'АВТОРИЪ? ОРІ КІАР НОІ ДЕ НОІ НЕАМ ПЪСЪ, ШІ НЕ ПЪНЕМЪ АН КОНТЪЗЛЕ, ЕТЪНДЪ КЪ ТОТЪ ДЕ АДІНЪВА, КА ЕЗ НЪ ЕКІМБЕ НІМІКА ДІН ЛІМБЪ, ЗІКЪНДЪ, КЪ (РЪВА) ЧЕ ЕСТЕ, ПЕНТЪРЪ НОІ ЕСТЕ БІНЕ!! КЪМ ЕА АНГРІЖЕЕСЪКЪ АЛЪЕ НАЦІОНІ ПЕНТЪРЪ КЪРЪЦІРЕА ШІ КЪЛТЪРА ЛІМБЕІ ЕАЛЕ, ШІ ПЕНТЪРЪ ПОЛЕІРЕА ШІ НОБІЛАРЕА ЕІ, ДАКЪ КРЕЪ КА АЧЕАСТА ЕЗ ФІЕ ОРГАНЪ ДІГНЪ А ВЪНІ ПОПОРЪ РЕННОІТЪ, ШІ ДЕ НОЪ ДЕЦЕПТАТЪ. ДАР АНЪЗ АЧЕАСТА НЪ ЕА ФАЧЕ НЪМАІ АША ПЕ ВЪШОР, КА ВЪНЪ ДЪКЪЛЪВЪШЪ ЕЗ'ШІ ДЕА ГЪРЪМЪТІКЪЦА ЕА, ФІЕ АЧЕА КЪМ ВА ФІ, ШІ АТЪНЧІ ТЪТЪ ЛЪМЕА ЕЗ ЕА ЦІНЪ ДЕ АЧЕАСТА, КА ДЕ КАРТЕА ЧЕА МАІ ПЕРФЕНТЪ, АРЪТЪТЪОРЕ ДЕ АДЕКЪРАТА ФОРМЪ А ЛІМБЕІ АЧЕІА. НЪ, ЧІ АЧЕА НАЦІОНІ АНФІІНЦЕЪЗ Соціетъці ДІН ЧЕІ МАІ АНЪЗЦАЦІ ЕЗРЕАЦІ АІ НАЦІОНЕІ ЕАЛЕ, КЪРОРА ТОТЪ ДЕ ОДАТЪ ЛІЕ АНКРЕДІНЦЕЪЗ ШІ ПЪТЕРЕ ДЕ А ЛЪКРА АНТЪР'АЧЕАСТА КЪ ДЕПЛІНЪ АВТОРИТАТЕ. КЪНДЪ КОМ ВЕДЕ ШІ ДІНТРЕ РОМЖНІ О Соціетате ЕПРЕ АЧЕА НОБІЛЪ ШІ НЕЧЕАРИЪ ЕКОПЪ!! ДАІЧІ БІНЕ ДЕ СКРІІТОРІІ РОМЖНІ ЕА ДЕОЕБЕЕСЪКЪ АША ДЕ МЪЛТЪ АН ЛІМБЪ. ЧЕІ ДЕЛА БЪКЪРЕЦІ ШІ КРАЙЪКА КЪ ЧЕІ ДЕЛА ІАШЪ НЪ ЕА ПОТЪРІЕЕСЪКЪ; АМЖНДОІ ДЕ СІБІЕНІ ЕА ДЕОЕБЕЕСЪКЪ, ШІ ТОЦІ АЧЕЦІА ДЕ ЧЕІ ДІН ПАРТЕА ВЪВЪЖЪВЪШІ; ДАР МЕРГЪНДЪ МАІ ДЕПАРТЕ, ЕТЪРІКАРЕА ЛІМБЕІ ЕСТЕ ТОТЪ МАІ МАРЕ, АН КЪТЪ ПЕЛА ОРАДІА МАРЕ, ЕЗЛАУЪ, СЪТМАРЪ, КІОРЪЗ, МАРАМЪРЪЗЪШЪ ПЪНЪ АН БЪКОКІНА; ШІ ІАР АНТЪР'АЕТЪ ААЛЪЗ ПАРТЕ; ПЕ ЛА АРЪДЪ, ТІМІШЪОРА ШІ ДОГОШЪ, ШІ МАІ ВЪРЪТОСЪ ПЕ ЛА ВЪРЪЩЕЦЪ ЛІМБА РОМЖИЪ ЕСТЕ КЪ ТОТЪВА ЕТЪРІКАТЪ.

АНТРОДУЧЕРЪ

АН

ГРАМАТИКЪ

I. Деспре Лимбъ ши Граматикъ.

Лимба есте факълтата (пѣтинца) омѣлѣ, де 1 ашѣ анпъртзши сѣмцирѣле ши кѣцетеле сале алтера прѣн семне дѣн афаръ аѣзѣбѣле (каре се аѣд), а-декъ прѣн кѣвѣнте. Яша дар ворѣирѣа есте кѣцетаре, че се аѣде, прекъм ши кѣцетарѣа есте ворѣирѣе тзкжндз.

Дакъ ачеле семне але лимбѣй се вор арѣта вѣзѣ- 2 бѣле, (сзсе вазъ), атѣнчѣ лимба се кѣамъ скрѣсѣре.

Анпъртзшѣирѣа кѣцетелор прѣн алте семне вѣзѣбѣ- 3 ле, прекъм прѣн цестѣрѣй, семне кѣ окѣ, кѣ капѣл, кѣ вѣзѣле, кѣ мѣнѣле, ш. а. прѣн кѣнѣрѣй зѣгрѣвѣте, прѣн лимба флорѣлор, прѣн сѣмѣоле, ш. а. анкъ се кѣамъ лимбъ, дар ан анцелес неаде вѣрат (sensu improprio).

Факълтата ворѣирѣй (facultas loquendi) есте 4 дар дѣмнѣзѣирѣк; iar лимба о аѣ нзекочѣт омѣл; а'а-ичѣ вѣне, де сѣнт атѣтеа лимбѣй дѣосѣвѣте, ла попѣре

ДЕОСЕБИТЕ, АНКЖТ ТОТ ПОПОРДА САД НАЦИЈА 'ШИ АРЕ
ЛІМБА СА ПРОПРИЕ.

5 КЌ КЖТ ЪН ПОПОР ЕСТЕ МАЇ КЉТИВАТ, КЌ АТЖТА
ШИ ЛІМБА ЛЃИ ЕСТЕ МАЇ КЉТИВАТЪ ШИ МАЇ АВЃЦИТЪ; ШИ
ЃИН КОНТРА. ФІЕЩЕ КАРЕ ЛІМБЪ ІАРЪ'ШИ АРЕ ДЕОСЕБИТЕЛЕ
САЛЕ КІПЃРІ ДЕ ВОРБИРЕ, САД ДІАЛЕКТЕ.

6 АНСЕМН. 1) „АН ФІЕЩЕ КАРЕ ПОПОР МАЇ МАРЕ СЕ АФЛЪ
ІАРЪШИ МАЇ МЉТЕ РАМЃРІ, КАРИЇ КЌ ЛІМБА СЕ ДЕОСЕ-
БЕСК КЖТВА АНТРЕ СІНЕ, АЧЕАСТЪ ДЕОСЕБИРЕ А ЛІМБЕИ СЕ
КИАМЪ ДІАЛЕКТ. АША АНТРЕ РОМЖНИЃИН ТРАНСІ-
ЛВАНИА, РОМЖНИА, МОЛДОВА, БЪНАТ,
ЪНГАРИА, МАРАМЃРЪШ, БЃКОВІНА, БАСА-
РАБИА, МАЧЕДОНИА Ш. А. СЕ АФЛЪ КЖТЖВА ДЕОСЕ-
БИРЕ МАЇ МАРЕ ОРІ МАЇ МІКЪ АН ВОРБИРЕ, КАРЕ АНСЪ
ТРЕБДЕ АНДРЕПТАТЪ ЛА О ЪНИФОРМИТАТЕ АЃПЪ ЛІМБА
ЧЕА ОБЩЕАСКЪЃИН КЪРЦИЛЕ БІСЕРІЧЕШІ; САД МАЇ БІ-
НЕ, КЃРЪЦИТЪ АЃПЪ СКРИІТОРИИ ЧЕИ БЃНИ РОМЖНИЃЕ

7 АКЃМ. 2) АНТР'ЃН ПОПОР, ЧЕ ПЪШЕЩЕ ПЕ АРЃМЃЛ
АНВЪЦЪТЃРІ ЛА О КЉЛТЃРЪ МАЇ АНАЛТЪ, АЃПЪ О ЧЕР-
ЧЕТАРЕ МАЇ АДЖНКЪ ШИ МАЇ СЕРІЃСЪ СЕ НАЩЕ О ЛІМБЪ А
СКРИЕРИИ НЃЃЪ, МАЇ КЃРАТЪ, МАЇ СОНОРЪ, МАЇ АР-
МОНІКЪ, МАЇ НОБИЛЪ, МАЇ ЛЃМИНАТЪ, МАЇ АНЦЕЛЕ-
СЪ, МАЇ АДЪВЪРАТЪ; КАРЕ ЕСТЕ ЛІМБА КЪРЦИЛОР, ЛІМ-
БА АНВЪЦАЦИЛОР, ЛІМБА ГРАМАТИЧИИ, САД А СКРИЕРИИ
ЧЕИ АДЪВЪРАТЕ; ПЕ КАРЕ ТРЕБЃИЕ СЪ О ЦІЕ, ШИ СЪ О
ЃРМЕЗЕ ФІЕЩЕ КАРЕ СКРИІТОРИЃ, ФІЕЩЕ КАРЕ КАНЧЕЛА-
РИЕ, ДАКЪ НЃ ВРЕА СЪ ФІЕ ДЕРЖС ЧЕЛОРАЛАЛЦИЃ СКРИІ-
ТОРИИ ШИ ЛІТЕРАЦИЃ; АСТФЕЛ АН ЛІМБА ЛАТИНЪ ЕСТЕ ЧЕА
КЛАСІКЪЃИН ВЪРСТА ДЕ АЃР. АСТФЕЛ АН ЛІМ-
БА ЦЕРМАНЪ ЕСТЕ ЧЕА АША НЃМИТЪ Hochdeutsche.

Ястфел ші ꙗн лімба ромѡнѡз чеа а скрііторілор
челор нобї ромѡнї. “

Кѡрѡценїа ші верїтатеа лімбей сѡ ватѡмѡз аде се
орї 1) прїн Провїнціалїсмї, кѡвїнте, каре се вор- 8
бекк ші се ꙗнцелег нѡмаї ꙗнтр’о провїнціе; 2) прїн
Архаїсмї, кѡвїнте векї ші необїчнїте акѡм ꙗн
лімбѡз; 3) прїн Неолоѡїсмї, кѡвїнте нѡде формате
ꙗн контра лімбей чеї кѡрате; 4) прїн Стрїнісмї
саѡ Барбарїсмї, кѡвїнте ші фрасѡрї стрїне вѡрѡ-
те ꙗн лімба чеа адеврѡтѡз, преѡм ꙗн чеа ромѡ-
нѡз: тѡрѡїсмїї, славоїсмїї, галїїсмїї, ѡнѡрїсмїї,
сѡрѡїсмїї, ш. а.

Лїмбїле сѡ ꙗнпарт ꙗн мѡрте шї вїї. Лїмбї 9
мѡрте орї ꙗнвѡцѡте (doctae) сѡнт ачелеа, пе
каре нѡ ле маї ворѡеще нїчї ѡн попор ꙗнтрег, чї нѡ-
маї ѡнїї лїтераѡї ле ꙗнвѡцѡз, ка пе нїще лїмбї фѡрте
перфекте, кѡлїтївѡте, каре слѡѡеск спре ꙗнцелеѡереа
с. Скріптѡрї, шї а алтор кѡрѡї требїнѡѡсе; пре-
ѡм сѡнт: лімба Ёвѡїкѡз, Грекѡз, Латїнѡз.
Лїмбї вїї сѡнт ачелеа, пе каре ле ворѡеск акѡм ѡа-
менїї.

Дїн лїмбїле вїї шї маї ꙗнсемнѡте асѡѡї, че- 10
ле маї мѡлѡте се дерївѡз дїн чеа латїнѡз; ачестеа
сѡнт: чеа Франѡѡѡз, Італїанѡз, Іспанїкѡз,
Портѡгалїкѡз шї Валесїанѡз дїн Ёлѡвекїа. — Лїм- 11
бїле каре нѡ се траг дїнтр’алтеле, се зїк Оріѡїнале
саѡ Прїмїтїве, преѡм: чеа Їерманїкѡз, Ёлѡ-
нїкѡз; іар каре се деѡѡк дїнтр’алтеле, се кїамѡз де-
рїватїве; аша лімба ромѡнѡз есте лїмбѡз дерїва-
тѡз, фїїнѡ кѡ се траѡе дїн чеа латїнѡз, адеѡз есте

фійз а ачеїа, авжнд сѣрої пе челе маї сѣс нѣміте: Фрэнчаска ої Францога, Италиана, Испаника шї Пор-тѣгалїка.

12 Лїмба матернз сѣд мѣмеаскз о кїамз фїе-ще чїне п'ачеа, каре се ворѣще лн цара са, ої де нацїа са; прекум чеа ромжнз есте лїмбз м а т е р н з ої мѣмеаскз о ромжнїор.

13 Лѣднареа тѣтѣроп кѣвїнтелор ѣнеї лїмбї ла ѣн лок, се кїамз Дїкціонарїѣ ої Дессїкон, (Dicti-onarium vel Lexicon); ої маї пе ромжнїе: Вор-барїѣ, адекз картеа, лн каре сѣнт аѣднате тѣте ворѣле ѣнеї лїмбї. *)

14 Мзїестрїа, каре кѣпрїнде реѣлїле, аѣпз каре кѣвїнтеле лїмбї трїѣѣ бїне ворѣте шї арепт скрїсе, се кїамз лнвзцзтѣра лїмбїї, сѣд Граматїка (Grammatica).

*) ѣн ромжн фѣрте лнсемнат лн Ромжнїа, лнїнте де кр'о 20 ані нѣмісе Дїкціонарїа ої Дессїконал пе ромжнїе „Кѣвжнцелнїк.“ Кѣцетареа ачестѣ зелос бзрѣат а пост лавдабїлз, шї формареа термїнзлвї лнкз дїнтр'алтеле бѣнз, дакз фїналва нїк н'ар фї стрїн, каре фаче ка тот кѣвжн-тѣл сѣ нѣсе пѣтз прїмї.

„П'УНЎ АНЎ (90000 ДЕЙ*) ШКОЛЕЛОР, ШІ ТÓТЕ АЧЕСТЕА
 „ТОТЎ ПЕНТРЎ ЛЪМИНАРЕА ШІ АНДРЕПТАРЕА ТІНЕРІЛОР
 „РОМЖНІ, Ш. А.“

Ромжніі АНСЪ ДІНТР'АЛТЕ ПЪРЦІ (АИ РОМЖНІА,
 Молдова, БЪНАТЎ ШІ ЫНГАРІА) СЕ АЩЕПТАРЪ МАІ КЪ
 КЪЛДЪРЪ, ШІ СКРІСЕРЪ, МАІ АНТЖІЎ ГРАМАТИЧІ, АПОІ
 ШІ АЛТЕ КЪРЦІ, КЪЧІ КЪМ ВА ПЪТЪ СКРІЕ ЧІНЕВА ВР'О
 КАРТЕ АИ КАРЕВА ЛІМЕЪ, ДАКЪ НЪ ВА КЪНОЦІЕ МАІ АН-
 ТЖІЎ АЧЕА ЛІМЕЪ БІНЕ ШІ КЪМ СЕ КЪРІНЕ ДЪПЪ ТÓТЕ РЕ-
 ГЪЛЕЛЕ ЕІ ГРАМАТИКАЛЕ? АША АЪ СКРІСЪ :

6) Мареле Банѣ Іенакіе ВЪКЪРЕСКЪ ОБСЕРВЪ-
 ЦІІЛЕ САЛЕ АЩЕПРА ГРАМАТИЧЕІ РОМЖНЕЩІ, ТІП.
 РЖМНІКЪ 1787. А ІІ. БДІЦ. ВІЕНА 18—. СІМВОЛЪ
 (МОТО) АЧЕСТЪІ МАРЕ ВЪРБАТЪ ДЕ СТАТЪ ЕСТЕ :

Ромжнілор фраці ізбиці!

Ласъ вóвъ пощеніре

Грамаѳика ромжнеаскъ,

Ші а еі десъвжршіре.

7) Д. Павл Іорговічі, ОБСЕРВЪЦІІ ДЕ ЛІМЕА
 РОМЖНЕСКЪ. БЪДА 1799.

8) Д. Antonŝ de Маркі ДіректорЪЛ ШКОЛЕЛОР ДІН
 БЪКЪВІНА ГРАМАТИКЪ РОМЖНЪ ПЕНТРЪ ЦЕРМАНІ
 (Deutsch-Walachische Sprachlehre) ЧЕРНЪДЦЪ 1810.

НО ТА. МАРЕ ДЪРРЕ, КЪ ЛА ЫНЪ НЪМЕРЪ АША
 МАРЕ ДЕ РОМЖНІ, ЫНДЕ ЕСТЕ ЫНЪ КЛЕРЪ РОМЖНЪ (КЪ
 БІСКОПЪЛ СЪД) АТЪТЪ ДЕ БІНЕ АНЪСТРАТЪ, АИ
 ШКОЛЕ НЪ СЕ АНВАЦЪ НІЧІ О ГРАМАТИКЪ РОМЖНЕСКЪ,
 ЕСТЕ ДЕ КРЕЪДЪТЪ, КЪ НІЧІ АЛЪЦЪ ЦІІНЦЪ АИ АЧЕСТЪ
 ЛІМЕЪ. ЧЕ ФЕЛІЎ ДЕ ЛІМЕЪ РОМЖНЪ ВОР ВОРБІ ШІ ВОР
 СКРІЕ ДЖНШІІ АКОЛО?

*) П'АТЪНЧІ 90000 ДЕЙ ФЪЧЕАЪ МАІ МВАТЪ ДЕНЖТЪ АНЪМ 400000 ДЕЙ.

III.

ГРАМАТИКА РОМЪНЪ, (Grammatica Daco-Romana.)

ЧЕ ЕСТЕ ГРАМАТИКА РОМЪНЪ? 15

БЕТЕ МЪИЕСТРИЕА, КАРЕ НЕ АНКАЦЪ СЪ ВОРБИМ ШИ СЪ СКРИЕМ ЛІМБА РОМЪНЪ БІНЕ ШИ ФЪРЪ ГРЕШАЛЪ.

КЪТЕ ПЪРЦІ АРЕ ГРАМАТИКА РОМЪНЪ? 16

АРЕ ДОДЕ ПЪРЦІ ДЕ КЪПЕТИНІЕ:

I. БѢТИМОЛОГІА, САД ЧЕРЧЕТАРЕА КЪВІНТЕЛОР (Etymologia), ШИ

II. СІНТАКСА, САД АНТОКМІРЕА КЪВІНТЕЛОР АНТРЕ СІНЕ (Syntaxis).

КЪТЪРЪ АЧИСТЕА СЕ МАЇ АДАОРЪ АН СКЪРТ ШИ:

a) ПРОСОДІА, САД МЪСЪРА ТОНЪЛЪІ (Prosodia), ШИ

b) ОРТОГРАФІА, САД АРЕПТ СКРИЕРЕА (Orthographia).

П А Р Т Е А I.

БѢТИМОЛОГІА, (Etymologia).

ЧЕ ЕСТЕ БѢТИМОЛОГІА? 17

БѢТИМОЛОГІА ЕСТЕ ПАРТЕ А ГРАМАТИЧІИ, КАРЕ НЕ АРАТЪ ДЕАДЧЕРЕА КЪВІНТЕЛОР АИИ РЪДЪЧИНА ЛОР, ФОРМАРЕА ШИ СКІМБАРЕА ЛОР.

ЧЕ ЕСТЕ ЛІТЕРА? (litera.) 18

БЕТЕ ПАРТЕА ЧЕА МАЇ МІКЪ А ВОРБИІ, КАРЕ СЕ ПЪТЕ СКРИЕ НЕАНСОЦІТЪ.

КАРЕ ЛЕАВ ЛСАТ ГЛАВІ АН ЕСТА А 9, КЖНД АВ ПРІМІТ ДЕЛА ДЖН-
 ШІ КРЕЦІНЗТАТЕА ПРІН ПЗР. КІРІА, ДЕ ВНДЕ ЕЕ ЗІК ЕЛОКЕ КІРІАІ-
 ЧЕ. ДЕНІ ФІІНД АЧЕЛЕА ТРЕВІНЧОСЕ АН ЛІМБІЛЕ ЛОР, НОЇ ЕЗНЕ МВА-
 ЦЗМІМ КВ КЖТЕ НЕ ЕЖНТ ДЕ ЛІПЕЗ, ІАР ПРІСОЕВА ЕЗА АЗЕЗМ ЛА О ПАР-
 ТЕ, КАРЕ НВНЕ ФОЛОСЕЦЕ НІМІК, ЧІ МАЇ МВАТ НЕ АНПЕДЕКЗ.

КЪМ СЕ АНПАРТ ЛІТЕРІЛЕ?

20

АН СЪНЗТÓРЕ СЕАВ ВОКАЛЕ (vocales), ШІ НЕСЪНЗ-
 ТÓРЕ СЕАВ КОНСЪНАТЕ (consonantes).

ВОКАЛЕ СЖНТ, КАРЕ ПОТ ДА ТОН СІНГЉРЕ ДЕ СІНЕ, 21
 ФЗРЗ АЖЂТОРІАЛ АЛТОРА, АЧЕСТЕА СЖНТ 7: а, е, і, о,
 ъ, з, ж.

КОНСЪНАТЕ СЖНТ, КАРЕ ФЗРЗ ДЕ АЖЂТОРІАЛ 22
 ЧЕЛОР СЪНЗТÓРЕ НЂ ПОТ ДА ГЛАС, АЧЕСТЕА СЕ ЗІК ШІ МЂ-
 ТЕ, ПРЕКЪМ Б, Д, Т НЂ СЕ ПÓТ ЕСПРІМА ФЗРЗ АЖЂТОРІАЛ
 ЛЂ І Е, ШІ АША СЕ ФАЧЕ БЕ, ДЕ, ТЕ, Ш. А.

КЪМ СЕ МАЇ АНПАРТ ВОКАЛЕЛЕ?

А СІМПЛЕ ШІ КОМПЂСЕ. ВОКАЛЕ СІМПЛЕ СЖНТ:
 а, е, і, о, ъ, з, ж; ІАР КОМПЂСЕ СЖНТ: еа, іа,
 іѡ, КАРЕ СЕ ЗІК ДІФТОНЦІ, (АНДОІТЕ.)

КЪМ СЕ АНПАРТ КОНСЪНАТЕЛЕ?

ІАР АН СІМПЛЕ ШІ КОМПЂСЕ, КОНСЪНАТЕ СІМПЛЕ
 СЖНТ 20: в, в, г, д, ж, з, к, л, м, н, п, р,
 с, т, ф, х, ц, ч, ш, ѡ, ІАР КОМПЂСЕ СЖНТ: кс (ѣ),
 пс (ѡ), шт (ѡ).

НОТА. ВОКАЛЕЛЕ І ШІ В ВНЕОРІ АВ ТОНВ ПЛІН, ЕАВ ЕЖНТ
 АВНЦІ, АЛТЕ ОРІ ЕКВРТЕ, ЕАВ КВ ТОНВ ЖВМЗТАТЕ, МАЇ ВЖРТОС
 КЖНД ВІН ЛА ЕФЖШІТВА КВКЖНТВАВІ, АТВННІ ЕЕ ЗІК ШІ СЕМІКО-
 КАЛЕ, ПЕ КАРЕ ЛЕ АНЕМНЗМ ДЕАЕВРА КВ ЕЕМНВА ЕКВРТЗРІ ('),
 КЪМ: БОЎ, ОКІЎ, ЛЕЇ, ДОМНІ.

ЧЕ СЖНТ ДІФТОНЦІ ШІ ТРІФТОНЦІ? (Diphthongi et 23
 Triphthongi).

СЖНТ ДОДЕ СЕАВ ТРЕЇ ВОКАЛЕ АША АМПРЕЂНАТЕ,
 ШІ А'ОДАТЗ ПРОЉНЦІАТЕ, АН КЖТ ЕЗ ФАКЗ НЂМАЇ О

сілабкѣ, п. е. аї, аѣ, ея, еї, іа, іе, ії, іо, іѣ, оа,
ої, оѣ — іаѣ, іаї, —

24 ЧЕ ЕСТЕ СИЛАБА (Syllaba)?

ЕСТЕ О ВОКАЛЪ СИНГЪРЪ, СЕАѢ КЪ КОНСОНАТЪ АНСО-
ЦИТЪ, ШІ А'ОДАТЪ ПРОНУНЦІАТЪ. П. Е. А-ВЪ-ЦІ-Е, А-ЛЪ-
НЕК, ВЪРЪФ, СТРАТ.

25 МЪТАРЕА ШНОР СЛОВЕ АНТР'АЛТЕЛЕ,
(transmutatio quarundam literarum).

СКРИИНАѢСЕ ЛІМБА РОМЪНЪЗ КЪ СЛОВЕ КІРІЛІЧЕ, ШНЕ-
ЛЕ АНТР'АНСЕЛЕ ШІ СКІМБЪЗ ФІРЕА, ПРЕКЪМ:

Т АНАІНТЕ ДЕ Е ШІ І СЕ МЪТЪ АН Ц. П. Е. А'ОГЪ, А'О-
ЦІЕ, ФАГЪ, ФАЦІ, ФЪГЪ, ФЪЦІ, ФЪЦЕ.

А АНАІНТЕ ДЕ І СЕ МЪТЪ АН З. П. Е. БРАД, БРАЗІ,
КРЪД, КРЪЗІ, ЛАѢД, ЛАѢЗІ.

Т АНАІНТЕ ДЕ І СЕ МЪТЪ АН Ц. П. Е. БЪРБАТ, БЪР-
БАЦІ, ЛЪѢДАТ, ЛЪѢДАЦІ, ФЪКЪТ, ФЪ-
КЪЦІ.

Е ШІ Х АНАІНТЕ ДЕ І СЕ МЪТЪ АН Ш. П. Е. ШРС, ШРШІ,
ПЪС, ПЪШІ, ПАТРИАРХ, ПАТРИАРШІ.

ЕТ АНАІНТЕ ДЕ І СЕ МЪТЪ АН ШТ. (Ш). ПРОСТ,
ПРОЦІ, ЕСТЕ, ЕЦІ.

СК АНАІНТЕ ДЕ Е ШІ І СЕ МЪТЪ АН ШТ (СЧ). П. Е. ФІРЕСК,
ФІРЕЦІ, ФІРЕЦЕ, СІЛЕСК, СІЛЕЦІ, СІЛЕЦЕ.

К АНАІНТЕ ДЕ Е ШІ І СЕ МЪТЪ АН Ч. П. Е. АК, АЧЕ, САК,
САЧІ, ФАК, ФАЧІ, ФАЧЕ.

Ж СЕ ПЪНЕ АН МЪЛТЕ КЪВІНТЕ АН ЛОКЪЛ ЛЪІ З. П. Е.
МІЖЛОК ПЕНТРЪ МІЗЛОК, (medius locus),
ЖЪМЪТАТЕ АН ЛОК ДЕ ЗІЪМЪТАТЕ ОРІ АЗІЪ-
МЪТАТЕ, (dimidietate), ЖОС АН ЛОК ДЕ ЗЕѢС,

(deorsum), РЕПЕЖЪНЕ АН ЛОК ДЪ РЕПЕЗИЪ-
НЕ, ПЪТРЕЖЪНЕ АН ЛОК ДЕ ПЪТРЕЗИЪНЕ.

АЧЕСТЕ МЪТЪРЪ МАГИЧЕ ШІ НЕЕСПІКАБИЛЕ АЛЕ СЛОВЕ-
ЛОР АР ЛІПІ, КЖНД С'АР СКРИЕ ЛІМБА КЪ ЛІГЕРЕ.

ДЕ УНДЕ СЕ НАЩЕ КЪВЖНТЪЛ? (Oratio). 26

ДІН ЗІЧЕРЪ, ПРЕКЪМ: РЕЛІГІА Е ТЕМЕІЪА СО-
ЦІЕТЪЦИЛОР. ЗІЧЕРЕА ДІН СІЛАВЕ, ПРЕКЪМ: РЕ-ЛІ-ГІ-А.
СІЛАВА ДІН ЛІТЕРЕ.

КЖТЕ СЖНТ ПЪРЦИЛЕ КЪВЖНТЪЛАДІ? (Partes orationis). 27
СЖНТ НОЗ. 1. АРТИКЪЛА (Articulus).

2. НЪМЕЛЕ (Nomen).

3. ПРОИЪМЕЛЕ (Pronomen).

4. ВЕРБЪЛ (Verbum).

5. ПАРТИЦИПИЪЛ (Participium).

6. ПРЕПОЗИЦІА (Praepositio). ПРЕПЪСЪЧЪНЕА.

7. АДВЕРБИЪЛ (Adverbium).

8. ИНТЕРЕКЦИА (Interjectio) АНТРЕІЕПЧЪНЕА.

9. КОНІЪНКЦИА (Conjunctio) КОНЖЪНГЧЪНЕА.

ДІНТР'АЧЕСТЕА, ЧЕЛЕ ЧІНЧІ ДІНТЪІЪ, АДІКЪ: АР-
ТИКЪЛА, НЪМЕЛЕ, ПРОИЪМЕЛЕ, ВЕРБЪЛ, ПАР-
ТИЦИПИЪЛ, СЖНТ СКІМБЪЧЪСЕ (declinabiles, flexibiles),
АДІКЪ СЪ ПОТ СКІМБА ПРІН КАСЪРІ ШІ ТІМІИЪРІ. ІАР ЧЕЛЕ-
ЛАЛТЕ ПАТРЪ, АДІКЪ: ПРЕПЪСЪЧІЪНЕА, АДВЕР-
БИЪЛ, АНТРЕІЕПЧЪНЕА, ШІ КОНЖЪНГЧЪНЕА
СЖНТ НЕДЕКЛІНАБИЛЕ, АДІКЪ НЪ СЕ МЪТЪ, (indeclinabi-
les, inflexibiles). ЧЕСТЕ ПАТРЪ ДІН ЪРМЪ СЕ ЗІК ШІ
ПЪРГІЧЕЛЕ (particulae).

НОТА: ТЪТЕ АЧЕСТЕ ДЕОСЕБИТЕ ПЪРЦІ ДЕ КЪВЖНТ СЖНТ: 1) Ъ- 28
НЕЛЕ КОРБЕ ПРИМІТИВЕ (primitiva), КАРЕ НЪ'ШІ АЪ АНЧЕПЪ-
ТВА ЛОР ДЕЛА АЛТЕ КОРБЕ, П. Е. ПЪРІНТЕ, БЪН, КЖНТ. АЛТЕЛЕ
СЖНТ ДЕРІВАТЕ, (derivata), КАРЕ СЕ ДЕДЪК ДІН АЛТЕ КОР-

ке, п. е. пзрїнтеск, бѣнзтатѣ, кжнтаре, кжнтзтор, шїарз:

2) Шнеле сжнт корбе сїмпле (simplicia), каре став нѣмаї дїнтр'о корез сїнгврз, прежм: Четецеан, Шергарїѣ, фачере, мвтаре. Ялтеле сжнт компвесе, (Composita), каре сжнт анткміте дїн дове, орї маї мвлате корбе, прежм: Кон-четзцеан, Мжнзщергврз, дее-фачере, стрз-мвтаре. Компвнереа ачестор дїн врмз се фаче маї вжртос прїн препвсчївнї (praepositiones), деспре каре пе ларг ла локвл лор.

К Я П I.

Де Артїклв. (De Articulo).

29 Че есте Артїклвдл?

Бсте парте а кѣвжнтѣлѣї деклїнзторѣ, каре пѣїндѣсе дѣпз нѣме, иї арагз хотзржреа шї аплекареа лѣї адекз ан че нѣмзр, касѣ шї вен есте.

30 Кжте венѣрї сжнт? (Genega).

Дїмба ромжнз, прежм шї тѣте сѣрорїле еї, аре нѣмаї дове венѣрї*), Бзревзтеск шї Фемеїеск.

31 А. Артїклвдл де венѣл взревзтеск (articulus generis masculini) есте л, ѣл шї ле, шї се пѣне дѣпз нѣмеле взревзтещї ан кїпѣл ѣрмзторїѣ:

1. Нѣмеле взревзтещї, каре есѣ ан ѣ саѣ иѣ прїмеск артїклвдл л прежм: лѣѣ, лѣѣ-л, окїѣ, окїѣ-л.

*) Тоцї анкзцацїї щїв шї мзртѣрїесек, кз лїмба латїнз аре чїнчї фете, адекз пре лїмба Італїанз, Ромжнз, Французз, Іспанїкз шї Портвгалїкз, кзтрз каре се алзтѣрз шї чеа Ралесїанз дїн Блвекїа. кеї: Conversations Lexicon de Brockhaus 9a Edition. 5. Band. Europa pagina 135. Hauptsprachen: Die lateinische oder römische jetzt nur Gelehrtensprache, ist die Mutter der italienischen, französischen, spanischen, portugiesischen und walachischen Sprache.

2. НЪМЕЛЕ БЪРЪВЪТЕЩІ, КАРЕ СЕ СФЪРШЕСК АН КОН-
СЪНАТЪ ОРІ НЕСЪНЪТОРЕ, ПРИМЕСК АРТИКЛА ДЛ, ПРЕ-
КЪМ: ОС, ОС-ДЛ, ВАС, ВАС-ДЛ, ФЪР, ФЪР-ДЛ.

3. НЪМЕЛЕ БЪРЪВЪТЕЩІ, КАРЕ СЕ СФЪРШЕСК АН Е, А-
ЧЕЛЕА ІАД АРТИКЛА ДЕ, ПРЕКЪМ: ФРАТЕ, ФРАТЕ-ЛЕ,
БЪРЕТЕ, БЪРЕТЕ-ЛЕ.

В. АРТИКЛА ДЕ ЧЕНДА ФЕМЕИЕСК (articulus ge- 32
neris foeminiini) ЕСТЕ А ШІ ОА, ШІ СЕ ПЪНЕ АН ДЪМА
НЪМЕЛОР ФЕМЕИЕЩІ АНТЪР'АЧЕСТ КІП:

1. НЪМЕЛЕ ФЕМЕИЕЩІ, КАРЕ СЕ СФЪРШЕСК АН З, АН-
ЛОКДА ЛДІ З ІАД АРТИКЛА Д, П. Е. МАСЪ, МАЕ'А, А-
ПЪ, АП'А.

Дар НЪМЕЛЕ ФЕМЕИЕЩІ, КАРЕ ЕС АН Е ЛЪНГЪ Е, ЛІСЕ
МАІ АЛЪТЪРЕ АРТИКЛА А ШІ СЕ ФАЧЕ ДІФТОНГДА ЕА,
(САД ВЕКІДА Ф—А) П. Е. КАРТЕ, КАРТЕА, (КАР-
ТФ), МІНТЕ, МІНТЕА, (МІНТФ).

2. НЪМЕЛОР КАРЕ ЕСЪ АН ЕА, АН ЛОКДА ЛДІ А ЛІСЕ
АДАОГЪ АРТИКЛА ОА, ПРЕКЪМ: ТЪРТЪРЕА, ТЪРТЪ-
РЕ-ОА, НЪЕА, НЪЕ-ОА, МЪСЕА, МЪСЕ-ОА.

КЪЦІ НЪМЕРІ СЪНТ? (Numeri). 33

ДОІ, НЪМЕРДА СІНГЪРІТ (Numerus Singularis)
КАРИЛЕ АРАТЪ НЪМАІ ДН ЛДКРД, П. Е. ОМ, КАРТЕ,
МАСЪ, ШІ АНМДАЦІТ (Pluralis) КАРЕЛЕ АРАТЪ МАІ
МДАТЕ ФІІНЦЕ, П. Е. ОМЕНИ, КЪРЦІ, МЕСЕ.

ЧЕ ЕСТЕ ДЕКЛІНАРЕА? (Declinatio). 34

БЕТЕ ДЕОСЕБИТЪ СКІМБАРЕ АКАГЪРІЛОР (КЪДЕРІЛОР).

ЧЕ ЕСТЕ КЪДЕРЕА (Casus) ШІ КЪТЕ СЪНТ? 35

КЪДЕРЕА ЕСТЕ СКІМБАРЕА НЪМЕЛДІ ЛА ДЕКЛІНАРЕ.
КЪДЕРІ СЪНТ ШЕСЕ:

1. НОМИНАТИВЪА <small>СЕАВ НЪМИТОРИВА</small> (Nominativus)	КАДЕ РЪЗИВНАДЕ АА АНТРЕАРА	ЧИНЕ ?	ПЕНТ. ЕССЕМ.	ОМВА,
2. ГЕНИТИВЪА <small>СЕАВ ЕТЪПЖНИТОРИВА</small> (Genitivus)		А КВІ ?		А ОМВАВІ,
3. ДАТИВЪА <small>СЕАВ ДЪТЪТОРИВА</small> (Dativus)		КВІ ?		ОМВАВІ,
4. АКЪСАТИВЪА <small>СЕАВ ПЪРЖТОРИВА</small> (Accusativus)		ПРЕ ЧИНЕ ?		ПРЕ ОМВА,
5. ВОКАТИВЪА <small>СЕАВ КИЕМЪТОРИВА</small> (Vocativus)		ЕСТЕ КИЕМАРЕ !		О ОМВАЕ !
6. АБЛАТИВЪА <small>СЕАВ АЪВЪТОРИВА</small> (Ablativus)		ДЕЛА ЧИНЕ ?		ДЕЛА ОМВА.

36 Деклинареа Артикалѣи хотърѣт (Declinatio articuli definiti.)

НЪМЕРЪА СИНГЪРИТ.

БЪРЪЗТЕСК.

ФЪМЪЗЕСК.

Н.	А	ВА	ЛЕ	А	ОА
Г.	А АВІ	А ВАВІ	А ЛВІ	А ЕЙ ОРІ ІІ	А ЛЕІ ОРІ ЛІІ
Д.	АВІ	ВАВІ	ЛВІ	ЕЙ ОРІ ІІ	ЛЕІ ОРІ ЛІІ
Ак.	ПРЕ А	ПРЕ ВА	ПРЕ ЛЕ	ПРЕ А	ПРЕ ОА
В.	Е ОРІ ЛЕ	Е ОРІ ВАЕ	Е	Ъ	— —
Абл.	ДЕЛА А	ДЕЛА ВА	ДЕЛА ЛЕ	ДЕЛА А	ДЕЛА ОА.

НЪМЕРЪА ПМЪЛЦИТ.

Н.	ІІ	ЛЕ	ЛЕЛЕ
Г.	А ЛОР	А ЛОР,	А ЛЕЛОР
Д.	ЛОР	ЛОР,	ЛЕЛОР
Ак.	ПРЕ ІІ	ПРЕ ЛЕ,	ЛЕЛЕ
В.	І ОРІ ЛОР	Е ОРІ І,	ОРІ ЛОР
Абл.	ДЕЛА ІІ.	ДЕЛА ЛЕ,	ЛЕЛЕ.

НОТА 1. Артикала фемеіеск оа прімеѣе літера А ПН ГЕНИТИВЪА ШІ ДАТИВЪА СИНГЪРИТ, ПРЕВМ ШІ ПН ТЪТЕ КЪДЪРИЛЕ ДІН ПНМВАЛЦИТ. (62).

НОТА 2. НЪМЕЛЕ ПН ЛІМБА РОМЪНЪЗ ПН КАЕВРІ РЪМЪН НЕМЪТАТЕ, ЕЪНТ НЕДЕКЛАІНАБІЛЕ, ДЕКЪТ НЪМАІ АРТИКАЛА ЧЕА ВНИТ КЪ ДЖН-СЕЛЕ СЕ ДЕКАІНЪЗ, ДЕ ЕССЕМПАС КЕЪІ ДЕКЛАІНАРЕА НЪМЕЛОР (53—59.)

„Днїї адаогз айчї шї ѡнѡ, ѡна, ка артіклѡ 37
 нехотрѡт сѡѡ неѡіфїніт (articulus indefinitus),
 дар лнез сѡнт фортє грешїцї, кѡчї лімба ромѡнѡ
 н'аре асгфел де артіклѡ; чї ѡнѡ (unus, eіn) ла
 сїнглрїт есте іѡѡектїв нѡмерал, іар ла лнмѡлцїт
 ѡнїї (nonnulli, eіnїge) есте Пронѡме неѡіфїніт
 (pronomen indefinitum). Дар дакѡ чїнеѡ адаогз
 лн боркїреѡ орї лн скрїереѡ са пе ѡнѡла ка артіклѡ
 неѡіфїніт, ачєла імітеѡзѡ пе Цїрманї, лѡкрѡнѡ
 лн контра лімбєї ромѡне, фїїнѡ кѡ ѡнѡла лн лім-
 ба ромѡнѡ гокотїт де артіклѡ неѡіфїніт есте
 стрєїнісѡѡ, цєрманїсѡѡ, еѡрбєарїсѡѡ.“

К А П И.

ДЕ НѡМЕ. (De Nomine).

ЧЕ ЕСТЕ НѡМЕЛЕ?

БСТЕ ПАРТЕ ѡ КѡВѡНТѡЛѡї СКїМЕЗЧѡСѡ, КАРЄ ЛН-38
 СЕМНЄЗѡ ОРї ЧЕѡА ЛѡКРѡ ЛН ФїїНЦѡ, ОРї АРАТѡ НѡМАї
 СЕМНЕЛЕ Сѡѡ ЛНСѡШїРїЛЕ АЧЕЛѡІѡ, П. Е. ОМ, МАСѡ,
 БѡН, ЛАТ.

КѡМ СЄ ЛМПАРТ НѡМЕЛЕ?

ЛН ѢѢЕСТАНТїВ Сѡѡ НѡМЕ ЛНФїїНЦѡТОРїѡ,
 (N. Substantivum) шї ІѡѡЕКТїВ Сѡѡ НѡМЕ ЛНСѡШї-
 ТОРїѡ (N. Adjectivum).

ДЕ ѢѢЕСТАНТїВ Шї ФЕЛїѢРїЛЕ ЛѢї,
 (de Substantivo et ejus Speciebus).

ЧЕ ЕСТЕ ѢѢЕСТАНТїВЛА?

39

ѢѢЕСТАНТїВЛА ЕСТЕ НѡМїРЕѡ ѡНѡї ЛѡКРѡ АѢ ѡ ѡНїї
 ПЄРѡНЕ, Шї ПѡТЕ СТА ДЕ СїНЕ ЛН БОРКїРЕ, ФѢРѡ АѢѢ-
 ТОРїВЛА АЛѢѢІѡ.

ДЕ КЪТЕ ФЕЛІДРІ ЕСТЕ СЪБСТАНТИВЪЛ?

ДЕ МАІ МДАТЕ ФЕЛІДРІ.

40 А. СЪБСТАНТИВ КОНКРЕТ ШІ АБСТРАС.

1. СЪБСТАНТИВ КОНКРЕТ (Substantivum Concretum) ЕСТЕ, КАРЕЛЕ АРАТЪ ЛЪКРЪ, ЧЕ ЕСТЕ АН ФІИЦЪ, ШІЛ ПЪТЕМ СІМЦІ, П. Е. ОМ, КАСЪ, СКАЪН, КАЛ.

41 2. СЪБСТАНТИВ АБСТРАС ОРІ ІДЕАЛ (Substantivum Abstractum) КАРЕ АРАТЪ НЪМАІ СЕМНЕЛЕ АЪ АНЕСЪІРІЛЕ ЛЪКРЪРІЛОР, ШІ АША АЧЕСТ ФЕЛІДЪ ДЕ СЪБСТАНТИВЕ НЪ СЪНТ АН ФІИЦЪ, ЧІ НЪМАІ НІЛЕ АНКІПЪІМ НОІ АН МІНТЕА НОАСТЪ, КА КЪНД АР ФІ П. Е. БЪНЪТАТЕ, ФРЪМСЕЦЪ, ФРІКЪ, БЪКЪРІЕ, ФРІГ, КЪЛЪТОРІЕ, ЗІО, НОАПТЕ, АІМІНЕАЦЪ, СЕАРЪ, АН.

НОТА. ДІНТРАЧЕСТЕ СЪБСТАНТИВЕ АБСТРАСЕ ВНЕЛЕ АЪ СЕМНІФІКАРЕ КОНКРЕТЪ, П. Е. ЕКРІСÓРЕ, (АН ЛОК ДЕ КАРТЕ, ОРІ ЕПІСТОЛЪ,) МЖНКАРЕ, (ВН ФЕЛ ДЕ БЪКАТЕ).

СЪБСТАНТИВЕЛЕ КОНКРЕТЕ ІАРЪШІ СЪНТ ДЕ МАІ МДАТЕ ФЕЛІДРІ:

42 1. НЪМЕ ПРОПРІІ (Nomina Propria), КАРЕ АРАТЪ НЪМАІ ЪН ЛЪКРЪ ДЕ АЧЕЛАШ ФЕЛІДЪ, П. Е. ПЕТРЪ, РОМЖНІА, БЪКЪРЕЩІ, ОЛТЪЛ, БЪРОПА.

НОТА. „НЪМЕЛЕ ПРОПРІІ ВНЕЛЕ СЪНТ ДЕ ПЕРСÓНЕ, П. Е. АНТОНІЪ, МАРІА. АЛТЕЛЕ ДЕ ВІЕЦЪІТОРЕ, П. Е. БЪЛАНЪ, РЪЖАНЪ, ДЕОН. АЛТЕЛЕ ДЕ ЛОКЪРІ, П. Е. СЪЛАЦІДЪ, БЪРЪГАН. АЛТЕЛЕ ДЕ ЦЪРІ: АРДЕАЛЪЛ, МОЛДОВА. АЛТЕЛЕ ДЕ ЧЕТЪЦІ ШІ САТЕ: БЪКЪРЕЩІ, ТІМІШÓРА. АЛТЕЛЕ ДЕ ПОПОРЕ ШІ ФАМІЛІІ: РОМЖН, МАГІАР, ЦЪРМАН, ТЕЪ-

ТОН, РАКОЦІ. АЛТЕЛЕ ДЕ МЪРІ ШІ РЖДРІ: МАРЕА
 РОШІЕ, ДЪНЪРЪА, МЪРЪШЪЛ. АЛТЕЛЕ ДЕ МЪНЦІ
 ШІ ДЕАЛДРІ: М. СІНАІІ, ДРЪГЪШАНІ. АЛТЕЛЕ
 ДЕ ЛЪНІ ШІ ЗІЛЕ: ІАНЪАРИЎ, АЪГЪСТ, МАРЦІ,
 ЖОЇ. АЛТЕЛЕ ДЕ СЪРЪКЪТОРІ: ПАЦІ, РЪСАЛІІ,
 СЪНТ-ЩІОРЦІД, СЪНТ-ПЕТРЪ, СЪНТЪ-МЪРІЕ.
 АЛТЕЛЕ ДЕ ЗЕІ: ІЪПІТЕР, ЖОЇ, САТЪРН. АЛТЕ-
 ЛЕ ДЕ СТЕЛЕ ШІ КОНСТАЛАЦІІ: АЪЧАФЕРЪ, АЪНА,
 ГЪІНЪША. АЛТЕЛЕ ДЕ ЩІІНЦЕ, ШІ МЪІЕСТРІІ, ТЕО-
 ЛОГІА, ФІЛОСОФІА, РЕТОРІКА. НЪМЕЛЕ АЧЕ-
 СТОР СЪБСТАНТИВЕ ЕСТЕ КА О ПРОПРІЕТАТЕ А ЛОР, ПРІН
 КАРЕ СЕ ДЕОСЕБЕСК ДЕ ТЪТЕ ЧЕЛЕЛАЛТЕ.

2. НЪМЕ КОМЪНЕ ОРІ АПЕЛАТИВЕ (N. Subst. 43
 Communia vel Appellativa) СЪНТ, ПРІН КАРЕ СЕ АНЦЕ-
 ЛЕГ МАІ МЪЛТЕ ЛЪКРДРІ ТОТ ДЕ АЧЕЛАШ ФЕЛІЎ, П. Е. ОМ,
 ЦАРЪ, ЧЕТАТЕ, РЖЪ.

3. СЪБСТАНТИВЕ КОЛЕКТИВЕ, (N. Subst. Col- 44
 lectiva), КАРЕ ЛА СІНГДРІТ АРАТЪ МЪЛЦИМЕ ДЕ ДНІМІ
 АДЪНАТЕ ЛА ДН ЛОК, ШІ ДІН ТРЪНСЕЛЕ ФОРМАТ ДН АН-
 ТРЕГ, АША, АНКЪТ АЧЕСТ АНТРЕГ АРАТЪ КОНЧЕПТЪ. НЪ-
 МЕЛДІ, ІАР НЪ ДЕОСЕБИТЕЛЕ ЛДІ ПЪРЦІ, П. Е. ПОПОР,
 ТЪРМЪ, ГРЪМАДЪ, ЧЕТАТЕ, СОЦІЕТАТЕ, ФА-
 МІЛІЕ, ОМЕНИРЕ.

4. НЪМЕ МАТЕРІАЛЕ (Nomina Substantiva 45
 Materialia), КАРЕ Н'АРАТЪ ПЪРЦІ СІНГДРЕ ДЕОСЕБИТЕ, ЧІ
 МАТЕРІЕ НЕМЪРЦІНІТЪ АНТР'О АНТИНДЕРЕ НЕХОТЪРЪТЪ,
 АША АНКЪТ ЛА ФІЕЩЕ ЧЕ ПЪРТИЧІКЪ ДЕ АЧЕЛАШ ФЕЛІЎ ІСЕ
 ДЪ НЪМЕЛЕ АНТРЕГЪЛДІ, П. Е. АЕР, ПЪМЪНТ, ФЪН,
 АПЪ, ВІН, КАРНЕ, ДНТ, ЧЕНЪШЕ, АЪР, Ш. А.

НОТА 1) ДЕ НЪМЕЛЕ МАТЕРІАЛЕ СЕЦІН: МЕТАЛЕЛЕ, ФЛЪВІ-
 ДЕЛЕ, ЛЕГЪМІЛЕ, АРОМАТЕЛЕ, МІНЕРАЛЕ, ПАЖНТЕЛЕ,

ші ТОТЕ АЧЕСТЕА Н'АВ АНМВАЦІТ, п. е. АВР, АРҮІНТ, АРАМХ,
ПЛАМБ, ФЕР.— КВРЕКІЎ, ВАРУЗ, ГРЖВ, ОРУ, ЛІНТЕ,—
ПІПЕР, — АПЗ, ЛАПТЕ, КІН, ВНТ, ВЛЕІЎ, МВЕТ, МІЕРЕ,
САРЕ, ФЗІНЗ, СПУЗУ, УЗР, КЖНЕПЗ, СТВПЗ, ІІН, М'ОРЕ,
ЛЕШІЕ.

НОТА 2) НВМЕЛЕ ПРОПРІІ НАВ АНМВАЦІТ, КЗЧІ ЕЛЕ СЖНТ ХО-
ТЗРЖТЕ А СЕ ДА НВМАЇ ЛА О ФІІНЦЗ ДЕ АЧЕЛАШІ ФЕЛІЎ. (42.)—
ДАР ДАКЗ МАЇ МВАТЕ ІНДІКІДВЕ АР АБЕА ТОТ АЧЕЛАШ НВМЕ, А-
ЧЕЛА ПЕНТРВ АЧЕЕА ТЗТ НВСЕ ФАЧЕ НВМЕ КОМВН, ФІІНД КЗ АЧЕАСТЗ
КОМВНІТАТЕ А НВМЕЛВІ НВ ПРОДВЧЕ ПІЧІ О АСЕМЖНАРЕ АНТРЕ ІНДІ-
КІДВЕ, ЧІ ЕСТЕ НВМАЇ АНТЖМПАЗТ'ОРЕ.

НОТА 3) АДЕСЕ ОРІ СЕ ІАВ НВМЕЛЕ ПРОПРІІ ДРЕПТ АПЕЛАТІ-
КЕ, КА СЗ АРЕТЕ МАЇ МВАТЕ ПЕРС'ОНЕ ОРІ АВКРВРІ КВ АСЕМІНЕА КВ
АЛІТЦІ, ШІ АТВНЧІ АЧЕСТЕ НВМЕ СЕ ПВН ЛА АНМВАЦІТ, П. Е. НВ
ПОТ ФІ ТОЦІ ЧІЧЕРОНІ, НІЧІ АЛЕКСАНДРІІ; АДЕКЗ, ОРА-
ТОРІ МАРІ ШІ АМПЗРАЦІ ПВТЕРНІЧІ.

СЖНТ СЪБСТАНТИВЕ, КАРЕ АЪ НВМАЇ НВМЕРВЛ АН-
МВЛЦІТ, ВНЕЛЕ ДІН ОБІЧІЎ, ПРІКВМ: ПАЩІ, РЪСА-
ЛІІ, ФЛОРИІ, КЛЕЩЕ, Ф'ОРФЕЧІ, ЗІОРІ, ІКРЕ,
КЪІШ'ОРЕ, АЗСАЦІ, ПЗРЕСЕМІ, Ч'ОРЕЧІ, ЛЗ-
ТЪРІ. ШІ ВНЕЛЕ ЧІТЦІ, ПРІКВМ: БЪКЪРЕЩІ, ПЛО-
ІЕЩІ, ПІТЕЩІ, ДРЗГЗШАНІ, ЧІНЧІ-ВКЛЕСІІ,
СЗЧЕЛЕ, (СЗТЪЧІЛЕ). ІАР АЛТЕЛЕ СПРЕ АСЕ ДІОСЕКІ ДЕ
ЧЕЛЕ ТОТ АША НВМІТЕ, ДАР КЪ АЛТ АНЦЕЛЕС АН СІНГЪ-
РІТ, П. Е. ФРІГЪРІ, РЗЧІ, БЪКАТЕ, ПОАМЕ, ПЗ-
АЪЧЕІ, ЛАПЦІ, СПРЕ АСЕ ДІОСЕКІ ДЕ: ФРІГ, РЕЧЕ,
БЪКАТЗ, ПОАМЗ, ПЗ АЪЧЕЛ, ЛАПТЕ.

ДЕ ЦЕНЪ СЪБСТАНТИКЕЛОР (Genus Substanti- vorum.)

46 ЦЕНЪРІ АН ЛІМБА РОМЖНХ СЖНТ КА ШІ АН СЪРОРИ-
ЛЕ ЕІ НВМАЇ ДОВЕ, ЧЕЛ БЗРВЖТЕСК, (masculinum) ШІ
ЧЕЛ ФЕМЕІЕСК (foemininum) (30), ЛІПСІНД КЪ ТОТЪЛ ЧЕЛ

НѢДТРО. ДАР ВРЖИД ЧИНЕВА СЪСЕ ЕСПРИМЕ АН КИП НѢДТРО,
 АНТРЕВДИНЦЕАЗЪ ЧЕНД ФЕМЕИЕСК, П. Е. АЧЕАСТА ЕСТЕ
 БИНЕ, НОС EST BONUM, DAS IST GUT.

I. СЪБСТАНТИВЕЛЕ ДЕ ЧЕНД БЪРБЪТЕСК.

(Substantiva generis masculini).

ТОТЕ СЪБСТАНТИВЕЛЕ, КАРЕ АРАТЪ ВРЕ О ФІИЦЪ ДЕ 47
 ПАРТЕ БЪРБЪТЕАСКЪ, СЕ ЗИК ДЕ ЧЕН БЪРБЪТЕСК, ПРИКЪМ
 СЖИТЪ БЪРМЪТОРЕЛЕ:

а) НЪМЕЛЕ, КАРЕ АИН ФІРЕ, ОРІ АДПЪ СТАРЕА СА
 СЕ КЪВИН БЪРБАЦИЛОР, СЖИТЪ БЪРБЪТЕЩІ, П. Е. ІОАН,
 АНЦЕР, АМПЪРАТ, ПРЕОТ, ТАГЪ, БЪРБЕЧИ.

б) СЪБСТАНТИВЕЛЕ, КАРЕ СЕ СФЪРШЕСК АН Ъ, ІЪ,
 ОРІ КЪ ЛІТЕРЪ НЕСДНЪТОРЕ, СЖИТЪ БЪРБЪТЕЩІ, П. Е. ЛЕЪ,
 ПЪІЪ, ВАС, ОС. СКОАТЕ Д'АИЧІ: ГОР ШІ НОР, КЪЧІ
 АЧЕСТЕА СЖИТЪ ФЕМЕИЕЩІ.

в) НЪМЕЛЕ ЛЪНИЛОР СЖИТЪ ДЕ ЧЕН БЪРБЪТЕСК, П. Е.
 ДЪНА ЛЪІ ІАНД АРІЕ, ІЪНІЕ ЧЕЛ ВІІТОРИЪ.

г) НЪМЕЛЕ АРБОРИЛОР ШІ А ПОМИЛОР ФРЪПТИФЕРІ
 СЖИТЪ БЪРБЪТЕЩІ, П. Е. МЪР, ПЪР, НЪК, ПРЪН,
 СМОКИН, ЧЕРЕШ, ФАГ, ФРАСИН. СКОАТЕ Д'АИЧІ
 САЛКЪ, ОРІ САЛЧИЕ, КЪ АЧЕАСТА ЕСТЕ ДЕ ЧЕН ФЕМЕИЕСК.

II. СЪБСТАНТИВЕЛЕ ДЕ ЧЕН ФЕМЕИЕСК.

(Substantiva generis foeminini).

СЪБСТАНТИВЕЛЕ, КАРЕ АРАТЪ ФІИЦЪ ДЕ ПАРТЕ ФЕ- 48
 МЕИАСКЪ, СЖИТЪ ДЕ ЧЕН ФЕМЕИЕСК, ПРЕКЪМ:

а) СЪБСТАНТИВЕЛЕ, КАРЕ АИН ФІРЕА САЪ СТАРЕА СА
 СЕ КЪВИН ФЕМЕИЛОР, СЖИТЪ ДЕ ЧЕН ФЕМЕИЕСК, П. Е. МА-
 РІА, МІНЕРВА, МАМЪ, СОР, ВАКЪ, КРОІТО-
 РЕСЪ.

б) СЪБСТАНТИВЕЛЕ, КАРЕ ЛА СІНГЪРІТ СЕ СФЪРШЕСК
 ЛН З ШІ ЛА ЛНМЪЛЦІТ МЪТЪ ПЕ З ЛН Е, СЖНТ ФЕ-
 МЕІЕЦІЇ П. Е. КАСЪ, КАСЕ, ТЪРЪТЪ, ТЪРЪТЕ.

Д'АІЧІ СКОАТЕ СЪБСТАНТИВЕЛЕ: ТАТЪ, ПА-
 ПЪ, ПОПЪ, ПАШЪ, КЪ АЧЕСТЕА ДЪПЪ ФІРЕ ШІ
 СТАРЕА ЛОР СЖНТ БЪРЪВЪТЕЦІЇ.

в) СЪБСТАНТИВЕЛЕ, КАРЕ СЕ ФІНЕСК ЛН Е ШІ ІАЪ
 АРТ. А, СЖНТ ФЕМЕІЕЦІЇ, П. Е. КАРТЕ, ФЛОАРЕ,
 ФРЪНТЕ.

49 „Д'АІЧІ СЕ СКОТ МЪЛТЕ СЪБСТАНТИВЕ, КАРЕ ДЕ ШІ
 ЕС ЛА СІНГЪРІТ ЛН Е, ДАР ДІН ФІРЕ, ОРІ ДІН ДАТІНЪ
 СЖНТ БЪРЪВЪТЕЦІЇ, П. Е. ПЪРІНТЕ, ФРАТЕ, ГОРЕ,
 ПЕЦЕ, БЕРБЕЧЕ, ЖЪНЕ; ВЪЛЪДРЕ, ІЕПЪРЕ, ШЕРПЕ,
 ВЕРМЕ, КЪНЕ, СЪКІЕТЕ, ШОРЕЧЕ, ПЪРЕЧЕ, КЪРЪДНЕ,
 ТЪЧІДНЕ, МЪГЪДРЕ, ФОЛЕ, ПЪНТЕЧЕ, КЪЛЦЪДНЕ, СТЪРЪ-
 ГЪРЕ, ПЕПТЕНЕ, ДІНТЕ, МЪНТЕ, ПЕПЕНЕ, МАСЪДРЕ,
 ПЪРЕТЕ, ЛАПТЕ, СЖНЦЕ, ДЪЧЕ, ПРІНЧІПЕ, НЪМЕ,
 ВЕСПЕ, ЦЕНЪНКІЕ Ш. А.

г) СЪБСТАНТИВЕЛЕ, КАРЕ ЕС ЛН ДІФТОНГЪЛ ЕА
 (САЪ ВЕКІДА Ъ), СЖНТ ДЕ ЦЕНДА ФЕМЕІЕСК, П. Е. СТЕА,
 ВЪРЦЕА, НЪЕА, МЪСЕА, КЪРЕА, Ш. А.

д) НЪМЕЛЕ ЗІЛЕЛОР ДІН СЕПТЪМЪНЪ, ШІ ЧЕЛЕ ПА-
 ТРЪ ТІМЪДРІ АЛЕ АНЪЛДІ, АДЕКЪ: ПРІМЪВАРА, ВА-
 РА, ТОМНА, ІАРНА, СЖНТ ФЕМЕІЕЦІЇ.

50 НОТА 1) „МЪЛТЕ СЪБСТАНТИВЕ РОМЪНЕ, ЧЕ
 СЖНТ ЛА СІНГЪРІТ БЪРЪВЪТЕЦІЇ, ТРЕКЪНДА ЛА ЛНМЪЛ-
 ЦІТ СЕ ФАК ФЕМЕІЕЦІЇ, П. Е. ЛЕМН, ЛЕМНЕ, ДЕ-
 ЦЕТ, ДЕЦЕТЕ, ПІЧОР, ПІЧОРЕ, Ш. А. П'АЧЕСТЕ
 ВОІЕСК ДНІІ АЛЕЗІЧЕ, КЪ СЖНТ ДЕ ЦЕН НЕЪТЪРЪ (Ge-
 neris Neutrius), ДАР ЛНСЪ АЧЕІА ФОРТЕ ГРЕШЕСК,

КЗЧІ ЛІМБА РОМЖНЗ, КА ШІ ЧЕЛЛАЛТЕ РОМАНТИЧЕ,
Н'АРЕ ЦЕН НЕДТРД, ЧІ АЧЕСТЕА МАЇ БІНЕ СЕ ПОТ НД-
МІ БТЕРОЦЕНЕЕ (heterogenea).

НОТА 2) ГЖНТ ДНЕЛЕ НДМЕ, МАЇ АЛЕС ДЕ ВІЕЦДИ- 51
ТÓРЕ, КАРЕ СДПТ О ТЕРМІНЗЧІДНЕ КДПРІНД АМЖНДОДЕ ЦЕ-
НДРІЛЕ. АЧЕСТ ФЕЛІЎ ДЕ ЦЕН СЕ КІАМЗ КД НДМІРЕ ГРЕЧЕА-
СКЗ: ЦЕН ЕПІЧЕНЎ (genus epicoenum), АДЕКЗ,
ДЕ КОМДН, П. Е. ІЕПДРЕ, ЕСТЕ ГДБЕСТ. БЗРБЗТЕСК,
ДАР АНСЕМНІЗЗ ШІ ПАРТЕ БЗРБЗТЕАСКЗ ШІ ФЕМЕІАСКЗ,
ТОТ АША: ВДЛПЕ, ЯРІЧ, ШЕРПЕ, ШОПЖРЛЗ,
НЗВЗСТДІКЗ, Ш. А. ТОТ АША: ВДЛТДРЕ, КОРЕ,
ЧÓРЗ, ГТДРЗ, РЖНДДНЕА, ТДРТДРЕА, ПРІ-
ВЕГІТÓРЕ, ПОТЖРІКЕ Ш. А. ТОТ АША ШІ НДМЕ-
ЛЕ ДЕ ПЕЦІ, П. Е. КІТ, МОРДН, ГОМН, КРАП,
МІХАЛЦ, ПЗСТРАВ, ШДКЗ, МРЕАНЗ, Ш. А.

ДЕКЛІНАРЕА НДМЕЛОР ГДБЕСТАНТІВЕ.

(Declinatio Nominum Substantivorum.)

ТОАТЕ ГДБЕСТАНТІВЕЛЕ, ФІЕ АЧЕЛЕА ДЕ ЦЕН БЗРБЗ- 52
ТЕСК, ФІЕ ДЕ ЧЕЛ ФЕМЕІЕСК, СЕ ПОТ АДЧЕ СДБ ДОДЕ ДЕ-
КЛІНЗРІ; ДІНТРЕ КАРЕ ДНА ВА ФІ ПЕНТРД НДМЕЛЕ БЗР-
БЗТЕЦІ, ШІ АЛТА ПЕНТРД ЧЕЛЕ ФЕМЕІЕЦІ.

ДЕКЛІНАРЕА I. (Declinatio I.)

Я НДМЕЛОР БЗРБЗТЕЦІ. (Nominum Masculinorum).

ГДБЕСТАНТІВЕЛЕ АН ЛІМБА РОМЖНЗ НД СЕ ДЕКЛІНЗ 53
АН КАСДРІ, ЧІ НДМАЇ ПРІН АЖДТОРІДА АРТІКЛІЛОР, КАРЕ
НЕ АРАТЗ ШІ ЦЕНДА. ДЕНІ:

СЪБСТАНТИВЕЛОР ВЪРЪЗТЕЦІИ, КАРЕ СЕ СФЪРШЕСК АН
 Ѣ АДІѢ, АН Е ШІ АН ЛІТЕРЪ НЕСЪНЪТЪРЕ, АН ДЕ-
 КЛІНАРЕ ЛІСЕ АДАОРЪ КЪИИНОСЪЛА АРТИКЪЛЪ Л, ЛЕ ШІ ѢЛ,
 ДЕ ДЪДЕ ПЕНТРЪ СЪБСТАНТИВЕЛЕ ВЪРЪЗТЕЦІИ СЕ НАСК ТРЕИ
 ФОРМЕ.

ФОРМА I. КЪ АРТИКЪЛЪ Л.

54 ДЕ АЧЕАСТЪ ФОРМЪ СЕ ЦІН ТЪТЕ СЪБСТАНТИВЕЛЕ ВЪР-
 ВЪЗТЕЦІИ, КАРЕ ЕС АН Ѣ АД ІѢ, ШІ АЧЕСТЕ ПРІМЕСК АР-
 ТИКЪЛА Л, П. Е.

НЪМЕРЪЛ СІНГЪРІТ.

Ном.	Сокрѡ-л	Пѡиѡ-л
Г.	а Сокрѡ-лѡи	а Пѡиѡ-лѡи
Д.	Сокрѡ-лѡи	Пѡиѡ-лѡи
Ак.	пре Сокрѡ-л	пре Пѡиѡ-л
В.	о Сокрѡ-ле!	о Пѡиѡ-ле!
Ав.	дела Сокрѡ-л.	дела Пѡиѡ-л.

НЪМЕРЪЛ АНМЪЛЦИТ.

Ном.	Сокри-ї	Пѡи-ї
Г.	а Сокри-лор	а Пѡи-лор
Д.	Сокри-лор	Пѡи-лор
Ак.	пре Сокри-ї	пре Пѡи-ї
В.	о Сокри-лор!	о Пѡи-лор!
Ав.	дела Сокри-ї.	дела Пѡи-ї.

ТОТ ДЪПЪ АЧЕАСТЪ ФОРМЪ СЕ ДЕКЛІНЪ ШІ ДЪМЪТЪ-
 РЕЛЕ: ДЪМНЕЗЪД, ФІИѢ, ОКИѢ, ЛЕѢ, СМЕѢ, КЪПЪѢ, КО-
 АРЪ, КЕДРЪ, КЪРКЪБЕѢ, ЛОГРЪ, ТРЪНКИѢ, ЧЕРІѢ, СЕѢ,
 РЪѢ, РЪѢ, ФРЪѢ, ГРЪѢ, БРЪѢ, ДЪНКИѢ, МЪНЪНКИѢ,
 КЪСКРЪ, МИНИСТРЪ, АИѢ, МАИѢ, МЕИѢ, ТЕМЕИѢ, ТЕИѢ,
 ДЛЕИѢ, ОѢ, БОѢ, СОИѢ, БОИѢ, ПѡИѢ, БЪБОИѢ, НОРЪИѢ,

СКО́ТЕ афарз ъНЕЛЕ СЪБСТАНТИВЕ НЕ'НСЪФЛЕ-
ЦИТЕ, КАРЕ ЛА НЪМЕРЪЛ СИНГЪРИТ ДЕ ШІ СЖИТЪ ДЕ ЦЕН
БЪРБЪЗТЕСК, ДАР ЛА ЛНМЪЛЦИТ ТРЕК ЛА ЧЕЛ ФЕМЕИ-
ЕСК, ШІ ФАК ФІНАЛЪЛ ЛН Е ОРІ ЪРІ, П. Е. ПІ-
ЧОР, ПІЧОРЕ; ЪМЪР, ЪМЕРЕ; ЛОК, ЛОКЪРІ;
ПАТ, ПАТЪРІ Ш. А.

Форма 2. КЪ АРТИКЪЛА ЛЕ.

56 Да ачаестъ формъ се редѣк то́те НЪМЕЛЕ БЪРБЪЗ-
ТЕЦІИ, КАРЕ ЕС ЛН Е, ШІ ПРИМЕСК АРТИКЪЛА ЛЕ, ПРЕ-
КЪМ:

НЪМЕРЪЛ СИНГЪРИТ.		НЪМЕРЪЛ ЛНМЪЛЦИТ.	
Н.	ФРАТЕ-ЛЕ		ФРАЦИ-И
Г. а	ФРАТЕ-ЛЪИ	а	ФРАЦИ-ЛОР
Д.	ФРАТЕ-ЛЪИ		ФРАЦИ-ЛОР
Як. пре	ФРАТЕ-ЛЕ	пре	ФРАЦИ-И
В. о	ФРАТЕ!	о	ФРАЦИ-ЛОР!
Яв. ДЕЛА	ФРАТЕ-ЛЕ.		ДЕЛА ФРАЦИ-И.

ДЪНЪ АЧАЕСТЪ ФОРМЪ СЕ ДЕКЛИНЪ: ПЪРИНТЕ, СОРЕ,
НЪМЕ, ШЕРПЕ, ВЕСПЕ, ПЕЩЕ, ІЕПЪРЕ, ВЕРМЕ, КЖНЕ,
СКЪИТЕ, ШОРЧЕ, ПЪРЕЧЕ, КЪРБЕЧЕ, КЪРБЪНЕ, ЖЪНЕ,
ЦЕНДЪКЕ, МЪГЪРЕ, ФОЛЕ, ПЖИТЕЧЕ, КЪАЦЪНЕ, ТЪЧИЪНЕ,
ВЪЛЪТЪРЕ, СЪРЪГЪРЕ, БЪРЕТЕ, ПЪРЕТЕ, ПЪЪНЕ, ДІНТЕ,
МЪНТЕ, ПЕПЕНЕ, ПЕПТЕНЕ, ЖЪНЕ, ДЪЧЕ, МАСКЪРЕ, ЛАП-
ТЕ, СЖИЧЕ, ПРИНЧИПЕ Ш. А.

Форма 3. КЪ АРТИКЪЛА ЪЛ.

57 ДЪНЪ АЧАЕСТЪ ФОРМЪ СЕ ДЕКЛИНЪ ТО́ТЕ СЪБСТАНТИВЕ-

ЛЕ БЗРБЗТЕЦІІ, КАРЕ СЕ СФЖРШЕСК ЛН ЛІТЕРЖ НЕСВНЗТÓРЕ, ОЧЕСТЕА ІАЎ АРТИКАЛА ЪЛ, П. Е.

НЪМЕРДА СІНГЪРИТ.		НЪМЕРДА ЛНМВАЦІТ. ¹⁰¹⁵	
Н.	ДОМН-ЪЛ		ДОМНИ-Ї
Г.	а ДОМН-ЪЛЎІ	а	ДОМНИ-ЛОР
Д.	ДОМН-ЪЛЎІ		ДОМНИ-ЛОР
ЯК.	ПРЕ ДОМН-ЪЛ	ПРЕ	ДОМНИ-Ї
В.	о ДОМН-ЪЛЕ! ОРІ ДÓМН-Е!	о	ДОМНИ-ЛОР
ЯБЛ.	ДЕЛА ДОМН-ЪЛ.		ДЕЛА ДОМНИ-Ї.

АША СЕ ДЕКЛІНЗ: Ое, вас, фѳр, фѳлѳер, ѳѳер, тѳнѳр, піпер, кап, пічор, ѳмѳр, трѳнтор, кал, таѳр, ѳре, черѳ, елефант, леопард, порѳ, кѳцел, пѳрчел, порѳмѳ, цап, кѳцїт, паѳ, амѳнар, фѳс, еліѳ, ѳрчор, сѳреѳел, ак, іін, фок, лемн, лок, лак, кѳмін, праг, под, доп, кар, пар, сак, то-іаг, скаѳн, Барон, Преот, Поет, Деѳпот, Соѳїст, Монарѳ, Патріарѳ, Патріот, Іѳїот, Жѳріст. ш. а.

НОТА. ДЕ Г'АВ ШІ ЛВАТ ВН ОБІЧЕЎ КЕКІЎ, ДАР РЗВ, КАРЕ 58
 СЕ ЦІНЕ ПЖНЗ АЕТЗЎІ, КА О МВАЦІМЕ ДЕ СВЕСТАНТІВЕ, ІДІЕНТІКЕ,
 ПАРТИЦІПІІ, ЦІ ВНЕДЕ ПЕРСÓНЕ ДЕ КЕРЕВРІ ЕЗ АЎЕЗ ФІНАЛАВ НВМАЇ
 ЛН НЕСВНЗТÓРЕ, ПРЕКВМ ЕЖНТ ТÓТЕ, КАРЕ СЕ ЦІН ДЕ АЧЕАЕТЗ ФОР-
 МЗ, ДАР АЧЕАСТА Е КВ МАРЕ ГРЕШАЛЗ, КЗЧІ ДВНЗ ФІРЕА ЛІМБЕЇ, ТÓ-
 ТЕ ТРЕБВІЕ ЕЗ СЕ ЕФЖРШАЕКЗ ЛН КОКАЛЗ, АДЕКЗ ЕЗ АЎЕЗ ФІНАЛАВ
 ЛН Ъ, КАРЕ Ъ ЛА ЛНМВАЦІТ СЕ ПРЕФАЧЕ ЛН Ї, П. Е. ПОРВМБѳ,
 ПОРВМБІ, ПЛОПѳ, ПЛОПІ, ЦАПѳ, ЦАПІ, ЧЕРБѳ, ЧЕРБІ,
 ТРЖНТОРѳ, ТРЖНТОРІ, — БВНѳ, БВНІ, АЛЕѳ, АЛЕІ, —
 ЛЗВДАТѳ, ЛЗВДАЦІ, — ЛАЗДѳ, ЛАЗЗІ, РВМПѳ, РВМПІ,
 КЖНТѳ, ВЖНЦІ Ш. А. ШІ ДВНЗ КІПЛА АЧЕСТА ВЕДЕМ, КЗ ФОР-
 МА АЧЕАСТА А ІІІ. А СВЕСТАНТІВЕЛОР БЗРБЗТЕЦІІ КВ АРТИКАЛА ЪЛ
 ЕСТЕ СІАЇТЗ, ШІ РЗВ ФЖКВТЗ; НВМАЇ КА ЕЗ СЕ ЛНПАІНЕЛЕКЗ ГРЕ-
 ШАЛА ЧЕА НВ ПРЕА ДЕ МВАТ ЛНТРОДВЕСЗ ЛН ЛІМБЗ, ДЕ ШІ ЕСТЕ

кѢ ТОТѢ ДѢ ПРІСОС, ШІ НЕТРЕВѢИЧѢСЪ, ФІИДКЪ ТѢТЕ НѢМЕЛЕ
ДЕЛА АЧЕАСТЪ ФОРМЪ СЕ ЦІН ДѢ ФОРМА I. (54) КАРЕ ЕФЖРШІНДѢ-
СЕ АН Ǫ, ІАВ АРТІКЛАВ Л.

ДЕКЛІНАРЕА СЪБСТАНТИВЕЛОР ПРОПРІИ. (Declinatio Substantivorum Propriorum).

59 НѢМЕЛЕ ПРОПРІИ АЛЕ ПЕРСОНЕЛОР ВЪРЪЗТЕЦІИ, АЛЕ
ЗЕІЛОР: ШІ КІАР НѢМЕЛЕ ДѢМНЕЗЕД, АН ГЕНИТИВѢ ШІ ДА-
ТИВѢ СІНГЪРИТ ІАВ АРТІКЛАВ АНАІНТЕ ДѢ НѢМЕ, ІАР НѢ
ДѢПЪ НѢМЕ, КА ЧЕЛЕ АПЕЛАТИВЕ, П. Е. КАРТЕА АЧЕА-
СТА ЕСТЕ АЛДІ ІОАН Ǫ, КА С'А ЛДІ ГЕОРГІ Ǫ.

ПѢТЕ СТА АРТІКЛАВ ШІ ДѢПЪ НѢМЕЛЕ ПРОПРІИ, ДѢ
КОР ѢРМА ПРОНѢМЕЛЕ: МЕД, ТЪД, СЪД, НОСТРѢД,
ВОСТРѢД, ЛОР, П. Е. АЧЕСТА ЕСТЕ ІОАН ДА НО-
СТРѢД.

ДЕКЛІНАРЕА II. (Declinatio II.)

А СЪБСТАНТИВЕЛОР ФЕМЕІЕЦІИ, (Substantivorum foemini-
norum).

60 ФІИД КЪ СЪБСТАНТИВЕЛЕ ФЕМЕІЕЦІИ СЕ СФЖРШЕСК АН
ТРЕИ КІПЪРІ, АДЕКЪ: АН З, АН Е, ШІ АН ЕА, ЧЕЛЕ
ДОДЕ ДІН ТЖІ Ǫ ПРІМЕСК АРТІКЛАВ Л, ІАР ЧЕЛЕ ДІН ѢРМЪ
ІАВ АРТІКЛАВ ОА; Д'АІЧІ СЕ НАСК ТРЕИ ФОРМЕ ДѢ ДЕКЛІ-
НЪРІ ФЕМЕІЕЦІИ, КА ШІ ЛА ЧЕЛЕ ВЪРЪЗТЕЦІИ: ПРЕКЪМ:

ФОРМА I. КЪ АРТІКЛАВ Л.

ДѢ АЧЕАСТЪ ФОРМЪ СЕ ЦІН ТѢТЕ СЪБСТАНТИВЕЛЕ ФЕ-
МЕІЕЦІИ, КАРЕ ЛА СІНГЪРИТ СЕ СФЖРШЕСК АН З ШІ ЛА ДѢ-

κλίναρε ʎη λοκβλ λβί ʒ ιαδ αρτίκβλ Δ π. ε. απз,
ап'а.

Н. сінγδρίт.

Н. ап'а

Г. а ап'ей

Д. ап'ей

Ак. пре ап'а

Вок. о апз!

Авл. дѣла ап'а.

Н. ʎηмβλцит.

апε-λε

а апε-лор

апε-лор

пре апε-λε

о апε-лор!

дѣла апε-λε.

Дʒпз ачeастз формз се дeκλινз δpмзтoрeлe, кa-
pe фaк пλδpαλδλ ʎη ε, π. ε. Мaсз, тaβλз, кaсз, пeр-
сoнз, вiαцз, тʒмпλз, кaпeлз, iкoнз, пλaнeтз,
кoмeтз, гiαцз, бpδмз, рʒпз, зioз, oрз, μeαнз,
μiнцiнз, кoстз, мeдδχз, пʒнзз, кaндiлз, oлз,
кδпз, тδртз, чeапз, пλзчiнтз, фpδнзз, пpδнз,
пeарз, αλδнз, чeрeαшз, кʒстaнз, мδрз, αсiнз, кʒ-
mилз, кʒпpиoрз, сaпз, кaпpз, eкpoфз, пoркз, бδ-
χз, пiнз, цiδδλз, чeарз, мaмз, cокpз, нeпoтз,
φeчoрз, кδcкpз, кδмзтpз, вʒδδβз, тoнз, Δoм-
нз, Πeрcоnз, Кoкoнз.

Шi грeчeщiлe: Aссioмз, aрoмз, тeмз, пpoблeмз,
αнaтeмз, κλiмз, eнiгмз, тeopемз, сiстeмз, дoгмз,
cтeмз, пapaдiгмз, кoмз, дiαдeмз, пpогpамз.

Нoтa. Oʒнт мβλтe Oδбcтaнтiвe φeмeищi, кape
дe ce шi cфʒpшeск лa сiнγδpит ʎη ʒ, дap ʎηмβλци-
тδλ 'л фaк ʎη i, π. ε. мʒнз, cʒптзмʒнз, гpзδiнз,
цʒpʒнз, цapиnз, λδнз, cпλiнз, вʒнз, λʒнз, чiнз,
φʒнтʒнз, кaнз, cмʒнтʒнз, λδmиnз, pʒшiнз, pʒ-
δʒчiнз, φʒiнз, гʒiнз, ш. a.

Тот ʎн і аѢ ʎнмѢлѣтѢл ші ѢрмзтѢреле кѢ
 фіналѢл ʎн рѢ: Геарз, феарз, варз, прімзварз, ца-
 рз, екарз, кзмарз, пеатрз, фереастрз, гѢрз, фігѢ-
 рз, негѢрз, кзлѢѢрз, скріптѢрз, кѢмїнензтѢрз, лїн-
 гѢрз, фертѢрз, фрїптѢрз, коптѢрз, ѢнтѢрз, пзтѢ-
 рз, пжнѢрз, мзтѢрз, екжнѢѢрз, мзсѢрз, ʎнвзѣзтѢ-
 рз, рѢптѢрз, бергѢрз, мжнзѣергѢрз, коѢѢѢатѢрз,
 натѢрз, ѢѢкзтѢрз, ѢеѢерзтѢрз, рѢптѢрз, рісіпітѢрз,
 трзсѢрз, взрсзтѢрз, спзлзтѢрз, ѣесетѢрз, лобїтѢ-
 рз, ѢзтзтѢрз, арзтѢрз, семжнзтѢрз, сеѢерзтѢрз,
 тѢїетѢрз, арсѢрз, ʎнжѢнгіетѢрз, ʎнжѢрзтѢрз, апѢ-
 кзтѢрз, ʎмпрошкзтѢрз, ʎмѢлзтїтѢрз, зѢкзтѢрз,
 гѢноїтѢрз, шѢрз, стѢтѢрз, преѢкѢрз, кѢѢтзтѢрз,
 рзѢїкзтѢрз, пісзтѢрз, рзсѢрз, стрзмзтѢрз, спзр-
 тѢрз, ѢрлзтѢрз, стржнсѢрз, ѢѢѢнзтѢрз, ʎннекз-
 тѢрз, чокзнітѢрз, ʎнковїетѢрз, фрзжнзтзтѢрз,
 кзззтѢрз, ʎнфзшѢрзтѢрз, легзтѢрз, крепзтѢрз,
 ѢзѢтѢрз, ѢлергзтѢрз, вжнѢрзтѢрз, ʎнѢоїтѢрз,
 чѢнтїтѢрз, мѢрзтѢрз, сзрзтѢрз, трзжкзнітѢрз,
 клїветїтѢрз, ʎнѢжртїтѢрз, мѢїетѢрз, кѢсзтѢрз,
 ѣїрезтѢрз, ш. Ѣ.

Тот аша ші каре ес ʎн гѢ ші кѢ, ʎнмѢлѣт
 фак ʎн ѣї ші ѣї, п. е. фрагз, фраѣї; нѢкз, нѢчї;
 аша: варгз, фѢгз, стрѢнгз, рѢгз, пѢнгз, — вакз,
 Ѣїсерїкз, теакз, Ѣрзїкз, фѢрнїкз, пісікз, преѢїкз,
 ѢѢмїнекз, мжнекз, колїкз, фѢркз, Ѣржнкз, лзп-
 тѢкз, чїѢперкз, ш. Ѣ.

Форма 2. ТОТ КЪ АРТИКЛА Д.

ДЪНЪ АЧЕАСЪТЪ ФОРМЪ СЕ ДЕКЛИНЪ СЪВЕСТАНТИВЕЛЕ 61
 ФЕМЕИЩІ, КАРЕ СЕ ФІНЕСК АН Е, ШІ АДЪОГЖНДЪСЕ ЛЖН-
 ГЪ Е АРТИКЛА Д, СЕ ФАЧЕ ДІФТОНГЛА ЕА, САЪ ВЕКЛА
 Ꙗ, П. Е. КАРТЕ, КАРТЕА (КАРТЪ). АЧЕСТЕА АН-
 МЪЛЦИТЛА 'А ФАК АН І.

НЪМЕРЛА СІНГЪРИТ.

Н. прічепере-а
 Г. а прічепере-ї
 Д. прічепере-ї
 Ак. пре прічепере-а
 В. о прічепере-ї!
 Ав. ДЕЛА прічепере-а.

НЪМЕРЛА АНМЪЛЦИТ.

 прічепери-ле
 а прічепери-лор,
 прічепери-лор
 пре прічепери-ле
 о прічепери-лор!
 ДЕЛА прічепери-ле.

ТОТ АША СЕ ДЕКЛИНЪ: КАРТЕ, ПАРТЕ, СКРИСОРЕ,
 ХЖРТИЕ, ЛИНЕ, ТРИМИТЕРЕ, МИНТЕ, ЛИНТЕ, ФРЪНТЕ,
 МАРМЪРЕ, ПАСЕРЕ, ВЪЛПЕ, ГІНДЕ, ПЖНЕ, КАРНЕ, ФЪ-
 НЕ, ФАСОЛЕ, МАЗЕРЕ, СЕКЪРЕ, КЪРТЕ, МЖНГЪІЕРЕ, ДЪ-
 РЕРЕ, СПІНАРЕ, ЧІНГЪТОРЕ, ДНГИЕ, ЛАТЪРЕ, МІЕРЕ, ФЕ-
 РЕ, СОРТЕ, МОРТЕ, ВЕДЕРЕ, АДЪІРЕ, ПІПЪІРЕ, МІРОСІРЕ,
 ГЪСТАРЕ, МЖНКАРЕ, БЕРЪ, СЪФЛАРЕ, АНЦЕЛЕЦЕРЕ, КЪ-
 ЦЕТАРЕ, КЖНТАРЕ, АДКАРЕ, КЪЛАКАРЕ, СКЪЛАРЕ, МЪІЕ-
 РЕ, ФЕМЕІЕ, КРЪЧЕ, ПЕЛЕ, ЧЕРВІЧЕ, НОПТЕ, АДМЕ, СА-
 РЕ, ВАЛЕ, КАЛЕ, ФЪЛЕ, ВЪТЕ, ЛЕЦЕ, СЪНЪТАТЕ, ВЪНЪ-
 ТАТЕ, ГРЕДТАТЕ, ВЕЧІНЪТАТЕ, РЪДТАТЕ, ДНІТАТЕ,
 ТРИНІТАТЕ, ДРЕПТАТЕ, НОДТАТЕ, СОЦІЕТАТЕ, Ш. А.

ТОТ АША: АНКІНЪЧІДНЕ, ДШЕРЪТЪЧІДНЕ, РЪГЪЧІД-
 НЕ, АНЦЕЛЕПЧІДНЕ, АНТРЕВЪЧІДНЕ, БОТЕЖІДНЕ, ПЛЕКЪ-
 ЧІДНЕ, ПЪТРЕЖІДНЕ, СПЪРКЪЧІДНЕ, СТРИКЪЧІДНЕ, ДСКЪ-
 ЧІДНЕ, СЪЗВІЧІДНЕ, ПЕРІЧІДНЕ, АМЪРЖЧІДНЕ, АНТРИСТЪ-

чіѣне, сімцічіѣне, пзшіѣне, анеѣрзчіѣне, ашеелз-
чіѣне, апропзчіѣне, афрѣнтзчіѣне, анеѣрзчіѣне,
аппѣтзчіѣне, апроккзчіѣне, апккзчіѣне, іертз-
чіѣне, аппцічіѣне, голічіѣне, фрекзчіѣне, спзріе-
чіѣне, спѣсзчіѣне, сѣпзрзчіѣне, скіопзчіѣне, гзлѣ-
нічіѣне, ш. а.

Тот аша: флѣре, сѣдѣре, рзкѣре, лінгѣре, пѣ-
тѣре, мѣкѣре, сзрѣзтѣре, бѣре, ѣнеѣре, стржнеѣре,
чінгзтѣре, нінсѣре, ѣрѣре, скрісѣре, прінсѣре, — о-
нѣре, колѣре, ш. а.

Форма З. к з а р т і к л ѣ л о а.

62 Да ачѣастз формз се реѣк нѣмеле фемеіеці кѣре
се сѣжршеск а н е а, пѣінѣсе а н локѣл лѣї а артїк-
лѣл о а, п. е. с т е а, с т е - о а.

Нѣмерѣл сінгѣріт.

Н. тѣртѣре-о а
Г. а тѣртѣре-лѣї
Д. тѣртѣре-лѣї
Ак. пре тѣртѣре-о а
В. о тѣртѣре-а!
Явл. ѣла тѣртѣре-о а.

Нѣмерѣл а нмѣлціт.

тѣртѣре-лѣ-лѣ
а тѣртѣре-лѣ-лор
тѣртѣре-лѣ-лор
пре тѣртѣре-лѣ-лѣ
о тѣртѣре-лѣ!
ѣла тѣртѣре-лѣ-лѣ.

Дѣпз ачѣастз формз се деклінз ѣрмзтѣре-лѣ сѣ-
стантіре: Нѣе а, в з р ѣ а, с т е а, р ж н ѣ ѣ н е а,
к ѣ р е а, м з с е а, ш е а, в і ц е а, п ѣ р ч е а, к з ц е а,
ф л о р і ч е а, к а н а п е а, і н ѣ р е а, п о р ѣ м б е а,
ж ѣ н і н ч е а, в і о р е а, ж ѣ к з р е а, м з р ѣ а, с ѣ р -
ч е а, ш. а. Ачѣстеа се веѣе кз сжнт тѣте дімінѣтіре,
че провін дін латїнеціле: stella, hirundinella, ma-
xilla, sella, vitella, porcella, catella, colum-
bella, floriceella, etc.

НОТ А. „Артиклѡл Нѡмелор, каре се цѣн де а-
чедастѡ формѡ примече лигера Л АН Генитѣвѡл, ши да-
тивѡл синѡрит, прекум ши АН Тѡте касѡриле дѣн мѡл-
цит, п. е. нѡ ѣ-оа, а нѡ ѣ-леї, нѡ ѣле-ле.

ДЕКЛИНАРЕА НѡМЕЛОР ФЪРЪ АРТИКЛЪ. (Declinatio Nominum sine articulo.)

НѡМЕЛЕ СЕ ПОТ ДЕКЛИНѡ ши фър' де артиклѡ, нѡ- 63
маї прин ажѡторѣл преѡдсѡчиѡнилор де еспримѡ Гени-
тивѡл, а орї ла Дативѡл АНТР'АМЖНДОї НѡМЕРї, іар
нѡМЕЛЕ рѡмжн АН Тѡте кѡдерїле неѡотѡржѣте, п. е. ...

НѡМЕРѡЛ СИНѡРИТ.

	ЕЗРЕЗТЕСК.	ФЕМЕІЕСК.
Н.	МѡНТЕ	Касѡ
Г. де	МѡНТЕ	де Касѡ
Д. а орї ла	МѡНТЕ	а орї ла Касѡ
АК. пе	МѡНТЕ	пе Касѡ
АБЛ. дѣла	МѡНТЕ.	дѣла Касѡ.

НѡМЪРѡЛ АН МѡЛЦИТ.

	ЕЗРЕЗТЕСК.	ФЕМЕІЕСК.
Н.	МѡНЦї	Касѡ
Г. де	МѡНЦї	де Касѡ
Д. а орї ла	МѡНЦї	а орї ла Касѡ
АК. пе	МѡНЦї	пе Касѡ
АБЛ. дѣла	МѡНЦї.	дѣла Касѡ.

НОТ А. Преп. де дѣн Генитѣк АНЕМНѢЪЪ КАПАЧИТАТЕА, аѡ
кѡалїтатеа аѡкрѡрѡвѡї, каре аре АНЦЕЛЕАѡЕРЕ ши де АДИЕКТИѡ,
п. е. де касѡ, domesticus, де маѡ, mensalis, де лемн, ligneus,
де аѡрѡ, aureus. — Іар а орї ла драѡѡ локѡл ѡнде мерѡе, орї
се аѡлѡ чеѡа, п. е. а орї ла касѡ, а орї ла мѡНТЕ, а орї ла
мжнѡ, а орї ла браѡ, а фарѡ, а леарѡ, а коло, а іѡї. ш. а.

ДЕ НЪМЕЛЕ АДІЕКТИВЪ.

(De Nomine Adjectivo).

64 ЧЕ ЕСТЕ АДІЕКТИВДА?

АДІЕКТИВДА ЕСТЕ НЪМЕ, КАРЕ НЪ АРАТЪ НИЧІ ДН ЛЪ-
КРЪ, ДЕКЪТ НЪМАІ АНЦЕШІРЕА СЪВСТАНТИВДАІ; ШІ А-
ША ЕЛ НЪ ПОТЕ СТА ДЕ СІНЕ АН КЪВЪНТАРЕ, ФЪРЪ ДЕ
СЪВСТАНТИВ, П. Е. ФОРМОС, АНЦЕЛЕПТ, АЛЕ, НЕ-
ГРЪ.

65 АДІЕКТИВЕЛЕ АН ЛІМЕА РОМЪНЪ СЪНТ ДЕ ДОДЕ ФЕ-
ЛДРІ, ДНЕЛЕ КЪ 2 ТЕРМИНЪЧІДНІ, П. Е. БЪНЪ, БЪНЪ,
АЛЕЪ, АЛЕЪ, — АЛТЕЛЕ НЪМАІ КЪ ДНА, П. Е. ДЪЛ-
ЧЕ, СЪБЦІРЕ, МАРЕ, Ш. А. ШІ АЧЕСТЕ ДІН ДРМЪ СЕ
ЪІК АДІЕКТИВЕ КОМЪНЕ, (Adjectiva communia).

ДЕ ДЕКЛІНАРЕА АДІЕКТИВЕЛОР.

(Declinatio Adjectivorum).

66 АДІЕКТИВЕЛЕ СЕ ДЕКЛІНЪ КА ШІ СЪВСТАНТИВЕЛЕ НЪ-
МАІ ПРИН АЖДТОРІДА АРТИКЛІЛОР, РЪМЪНЪНДА НЪМЕЛЕ
НЕСКІМБАТЕ.

ДЕКЛІНАРЕА АДІЕКТИВЕЛОР БЪРЪЪТЕЩІ.

(Declinatio Adjectivorum masculinorum).

67 АДІЕКТИВЕЛЕ БЪРЪЪТЕЩІ ДЕКЛІНЪНДАЪСЕ, ПРИМЕСК
АРТИКЛА КА ШІ СЪВСТАНТИВЕЛЕ, АДЕКЪ КАРЕ СЕ СФЪР-
ШЕСК АН Ъ САД ІЪ ІАД АРТИКЛА Л; КАРЕ ЕСЪ АН Е
ІАД АРТИКЛА ДЕ ІАР КАРЕ СЕ СФЪРШЕСК АН НЕСДНЪТОРЕ,
ПРИМЕСК АРТИКЛА ЪЛ, (54—58) ПРЕКЪМ:

НУМЕРУЛ СИНГУРИТ.

Н.	рѣѣ-л	ВЕКІѢ-л	ВЕРДЕ-ЛЕ	БѢН-Ѣл
Г.	а рѣѣ-лѣ	а ВЕКІѢ-лѣ	а ВЕРДЕ-лѣ	а БѢН-Ѣлѣ
Д.	рѣѣ-лѣ	ВЕКІѢ-лѣ	ВЕРДЕ-лѣ	БѢН-Ѣлѣ
Як.	пе рѣѣ-л	пе ВЕКІѢ-л	пе ВЕРДЕ-ЛЕ	пе БѢН-Ѣл
В.	о рѣѣ-ле!	о ВЕКІѢ-ле!	о ВЕРДЕ!	о БѢН-Ѣле!
Я.	ДЕЛА рѣѣ-л.	ДЕЛА ВЕКІѢ-л.	ДЕЛА ВЕРДЕ-ЛЕ	ДЕЛА БѢН-Ѣл.

НУМЕРУЛ ПЛУРАЛИТ.

Н.	рѣѣ-ѣ	ВЕКІѢ-ѣ	ВЕРЗІѢ-ѣ	БѢНИ-ѣ
Г.	а рѣѣ-лор	а ВЕКІѢ-лор	а ВЕРЗІѢ-лор	а БѢНИ-лор
Д.	рѣѣ-лор	ВЕКІѢ-лор	ВЕРЗІѢ-лор	БѢНИ-лор
Як.	пе рѣѣ-ѣ	пе ВЕКІѢ-ѣ	пе ВЕРЗІѢ-ѣ	пе БѢНИ-ѣ
В.	о рѣѣ-лор	о ВЕКІѢ-лор	о ВЕРЗІѢ-лор	о БѢНИ-лор!
Я.	ДЕЛА рѣѣ-ѣ.	ДЕЛА ВЕКІѢ-ѣ.	ДЕЛА ВЕРЗІѢ-ѣ.	ДЕЛА БѢНИ-ѣ.

ДЕКЛИНАРЕА АДИЕКТИВЕЛОР ФЕМЕИЕСИ.

(Declinatio Adjectivorum foeminarum).

АДИЕКТИВЕЛЕ ФЕМЕИЕСИ ТОТ АПЪЗ АЧЕЛЕ РЕГЛАИ ШИ 68
 ФОРМЕ СЕ ДЕКЛИНЪ, КА ШИ СУБСТАНТИВЕЛЕ ДЕ АЧЕСТ ЦЕН,
 (60—62) п. е.

НУМЕРУЛ СИНГУРИТ.

Н.	формѡс-а	ВЕРДЕ-а	РЕ-ОА
Г.	а формѡс-еѣ	а ВЕРЗІѢ-ѣ	а РЕ-ЛЕѣ
Д.	формѡс-еѣ	ВЕРЗІѢ-ѣ	РЕ-ЛЕѣ
Як.	пе формѡс-а	пе ВЕРДЕ-а	пе РЕ-ОА
В.	о формѡсѣ!	о ВЕРДЕ!	о РЕА!
Я.	ДЕЛА формѡс-а.	ДЕЛА ВЕРДЕ-а.	ДЕЛА РЕ-ОА.

НЪМЕРЪЛА АНМЪЛЦІТ.

Н.	ФОРМОСЕ-ЛЕ		ВЕРЗИ-ЛЕ		РЕЛЕ-ЛЕ
Г.	а ФОРМОСЕ-ЛОР	а	ВЕРЗИ-ЛОР	а	РЕЛЕ-ЛОР
Д.	ФОРМОСЕ-ЛОР		ВЕРЗИ-ЛОР		РЕЛЕ-ЛОР
АК.	ПЕ ФОРМОСЕ-ЛЕ	ПЕ	ВЕРЗИ-ЛЕ	ПЕ	РЕЛЕ-ЛЕ
В.	О ФОРМОСЕ-ЛОР!	О	ВЕРЗИ-ЛОР!	О	РЕЛЕ-ЛОР!
АБ.	ДЕЛА ФОРМОСЕ-ЛЕ	ДЕЛА	ВЕРЗИ-ЛЕ.	ДЕЛА	РЕЛЕ-ЛЕ.

ДЕКЛІНАРЕА СУБСТАНТИВЕЛОР КЪ АДІЕКТИВЕ.
(Declinatio Substantivorum cum Adjectivis).

69 Да ДЕКЛІНАРЕА СУБСТАТИВЕЛОР КЪ АДІЕКТИВЕ, НЪМЕ-
ЛЕ, КАРЕЛЕ СЕ ПЪНЕ АНАІНТЕ, ПРИМЕЩЕ АРТИКАЛА, ШІ СЕ
ДЕКЛІНЪ, ІАР ЧЕЛ ДЕ АЛДОІЛЕ РЪМЖНЕ НЕМЪТАТ, ЛА ЧЕ-
НЪ БЪРЪВЪТЕСК, ПРЕКЪМ:

а) НЪМЕЛЕ БЪРЪВЪТЕЩІ. (Nomina Masculina).
КЪ СУБСТАНТИВЪЛА АНАІНТЕ.

СІНГЪРІТ.		АНМЪЛЦІТ.	
Н.	ОМЪЛА БЪН		ОАМЕНІИ БЪНИ
Г.	а ОМЪЛАДИ БЪН	а	ОАМЕНІЛОР БЪНИ
Д.	ОМЪЛАДИ БЪН		ОАМЕНІЛОР БЪНИ
АК.	ПЕ ОМЪЛА БЪН	ПЕ	ОАМЕНІИ БЪНИ
В.	О ОМЪЛЕ БЪНЕ!	О	ОАМЕНІЛОР БЪНИ!
АБ.	ДЕЛА ОМЪЛА БЪН.	ДЕЛА	ОАМЕНІ БЪНИ.

КЪ АДІЕКТИВЪЛА АНАІНТЕ.

СІНГЪРІТ.		АНМЪЛЦІТ.	
Н.	АДАЧЕЛЕ ПОМ		АДАЧИИ ПОМИ
Г.	а АДАЧЕЛАДИ ПОМ	а	АДАЧИЛОР ПОМИ
Д.	АДАЧЕЛАДИ ПОМ		АДАЧИЛОР ПОМИ
АК.	ПЕ АДАЧЕЛЕ ПОМ	ПЕ	АДАЧИИ ПОМИ
В.	О АДАЧЕ ПОМ!	О	АДАЧИЛОР ПОМИ!
АБ.	ДЕЛА АДАЧЕЛЕ ПОМ.	ДЕЛА	АДАЧИИ ПОМИ.

Б) НЪМЕЛЕ ФЕМЕИЦІ (Nomina Foeminina).

КЪ СВЪСТАТИВЪЛА АНАИНТЕ.

Н. СИНГЪРИТ.

Н. ап'а лимпедѣ
Г. а апей лимпезї
Д. апей лимпезї
Як. пе ап'а лимпедѣ
В. о апх лимпедѣ!
Яв. дѣла ап'а лимпедѣ.

Н. АНМЪЛЦИТ.

апеле лимпезї
а апелор лимпезї
апелор лимпезї
пе апеле лимпезї
о апелор лимпезї!
дѣла апеле лимпезї.

КЪ АДІЕКТИВЪЛА АНАИНТЕ.

Н. СИНГЪРИТ.

Н. лънг'а сѣарх
Г. а лънциї сѣрї
Д. лънциї сѣрї
Як. пе лънг'а сѣарх
В. о лънгх сѣарх!
Яв. дѣла лънг'а сѣарх.

Н. АНМЪЛЦИТ.

лънциле сѣрї
а лънцилор сѣрї
лънцилор сѣрї
пе лънциле сѣрї
о лънцилор сѣрї!
дѣла лънциле сѣрї.

НОТА. Ла деклінареа Адіективѣлор къ СВѢСТАТИВЕ ФЕМЕИЦІ, аМЖНДОВЕ НЪМЕЛЕ СЕ ДЕКЛІНЪЗ АН ГЕНИТИВЪЛА ШІ ДАТИВЪЛА СИНГЪРИТ, СКІМЕЖНДВЕЕ ВОКАЛА ФИНАЛЪ КЖНД АН Е, КЖНД АН І, КАРЕ СКІМЕБАРЕ ЕЕ ВРМЕДЪЗ ПЕСТЕ ТОТ АНМЪЛЦИТЪЛА.

ДЕКЛІНАРЕА НЪМЕЛОР КЪ ПРОНЪМЕЛЕ АРЪТЪТОРИЪ

АЧЕСТ, АЧЕЛ.

(Declinatio nominum cum pronomine demonstrativo
acestu, acelu).

ПРОНЪМЕЛЕ АРЪТЪТОРИЪ АЧЕСТ, АЧЕЛ СЕ ПЪНЕ ОРІ 70
АНАИНТЕ, ОРІ АДЪНЪ НЪМЕ; ДЕ СЕ ПЪНЕ АНАИНТЕ, А-
ТЪНЧІ НЪМАІ ЕЛ СИНГЪР СЕ ДЕКЛІНЪЗ, РЪМЖІНД НЪМЕЛЕ
НЕСКІМЕБАТ; ІАР ЛА АДЪДА АНТЪМПЛАРЕ, АДЪКЪ ДѢВА

ста Пронѡмеле дѡпз нѡме, атѡнчї амжнѡѡде се мѡ-
тз, прекѡм:

I. Антжмпларе кѡ Пронѡмеле Анѡнтеа Нѡмелѡї.

Н. ачест ом Анвзцат || ачестї ѡменї Анвзцацї
Г. а ачестѡї ом Анвзцат || а ачестор ѡменї Анвзцацї

II. Антжмпларе кѡ нѡмеле Анѡнтеа Пронѡмелѡї.

Н. омѡл ачест Анвзцат || ѡменїї ачестї Анвзцацї
Г. а омѡлѡї ачестѡї Анвзц. || а ѡменїлор ачестор Анвзц.

71 Но та. Идиѡктиѡла 'ТОТ', де ка ста Анѡнте де Сѡб-
стантїк Ан сїнгрїт нѡ се деклїнз п. е. тот омѡл, а тот о-
мѡл.— тѡтз фзпѡра, а тѡтз фзпѡра; Анѡ ла Ан-
мѡцїт се деклїнз п. к. тоцї ѡменїї, а тѡтѡрор ѡменї-
лор.

Дар деѡмѡла Идиѡктиѡла 'ТОТ' сека ла фзрз Сѡбстантїк
Анѡемжнѡ, ѡн Анѡрег, атѡнчї се деклїнз ка Сѡбстантїк.

72 Де формареа Нѡмерѡлѡї Анмѡцїт дїн чел сїнгр.
(De formatione numeri pluralis ex singulari).

I. Сѡбстантїѡле ѡѡрѡѡтѡї.

(Substantiva masculina).

Регѡлз ѡенералз.

Тѡте нѡмеле де ѡенѡ ѡѡрѡѡтѡск орї кѡм ар ешї ла
сїнгрїт, Анмѡцїтѡл Ал фак фзрз деѡсеѡїре Ан ї
п. е. Анѡер, Анѡерї; Порѡмѡ, Порѡмѡї;
ѡерѡ, ѡерѡї; ѡмѡр, ѡмерї; пом, помї, ш.а.
дечї:

а) Нѡмеле каре дїн фїре, саѡ дѡпз старѡ се кѡ-
бїн ѡѡрѡѡцїлор, саѡ ле араѡѡ дїрегѡѡѡїїле шї ѡреѡ-
нїїїїле лор, фак Анмѡцїтѡл дїн сїнгрїт лѡжнѡ дѡ-

пз сінеї; п. е. бзрбат, бзрбаці; фечор, фечорї; сокрѣ, сокрї; Домн, Домнї; пзсторїѣ, пзсторї; Міністрѣ, Міністри; аша: мзчеларїѣ, абрарїѣ, морарїѣ, арѣинтарїѣ, ферарїѣ, грздінарїѣ, мзсарїѣ, бѣкзтарїѣ, кзпрарїѣ, оларїѣ, шеларїѣ, бзкарїѣ, лѣмінзрарїѣ, поркарїѣ, ротарїѣ, жѣкзторїѣ, кжнтзторїѣ, жѣдекзторїѣ, негѣцзторїѣ, рзпїторїѣ, тзїеторїѣ, вжнззторїѣ, фзкзторїѣ, мжнкзторїѣ, пзсторїѣ, ш. а. тот аша: доктор, професор, гѣбернатор, абктор, редектор, кѣратор, дїректор, инспектор, корректор, оратор, предїкатор, фѣндатор, сенатор, асесор, тѣтор, ш. а.

Тот ачі кїн шї нѣмеле: папз, попз, татз, пашз, кзчї шї ачестеа фак пѣрлѣлѣ лнї п. е. папї, попї, таці, пашї

б) Нѣмеле добїтѣчелор доместїче шї але фѣрзлор сзлбатїче де парте бзрбзтеекз ла мѣлцїт ажїшдереа іаѣї, п. к. боѣ, бої; леѣ, леї; лѣп, лѣпї; черб, чербї, ш. а.

в) Нѣмеле помїлор шї але арборїлор асемеenea іаѣї ла лнмѣлцїт, п. к. прѣн, прѣнї; череш, черешї; плоп, плопї; пом, помї; пїнѣ, пїнї, ш. а.

Но та. Нѣмеле пзрцїлор трѣвзлѣї, шї челе маї мѣлте лѣкрѣрї нелнезфлецїте маї алее мансфактеле, кзтре каре се адоорз шї фрѣптеле (пѣмеле) шї алте родѣрї, ачестеа фїїнд ла сїнгѣрїт де ѣенѣл бзрбзтеек, ла лнмѣлцїт, креекжнд кѣ вна еаѣ маї мѣлте сїлабе трек ла ѣенѣ фемеїеек, лѣжнд внеле е алтеле ѣрї. П'ачестеа коїеек внїї але фаче де ѣенѣ Невтрѣ, каре ѣенѣ нѣесте лн лїмѣа ромжнз. П. к. пїчор, пїчѣре; деѣет, деѣете;

БЛІД, БЛІДЕ; ПАТ, ПАТВРІ; СТЕАГ, СТЕАГВРІ; КАП,
КАПЕТЕ; ПЕПТ, ПЕПТВРІ, Ш. А.

74 **СЖНТ МДАТЕ СДВСТАНТИВЕ, КАРЕ ЛА СІНГДРІТ СЖНТ**
БЗРБЗТЕЩІ, ШІ ЕСД АН МЖНТД (mentu), АЧЕСТЕА ЛА
АНМДАЦІТ ТРЕКЖНД ЛА ЦЕНДА ФЕМЕІЕСК ФАК ФІНАЛДА
АН МІНТЕ ОРІ МЖНТДРІ, П. Е, ВЕСТМЖНТД,
ВЕСТМІНТЕ; ПЗМЖНТД, ПЗМЖНТДРІ, Ш. А.
ТОТ АША:

ЛЕГЗМЖНТД (legamentu)
АНКЗАЦЗМЖНТД (incalciamentu)
КРЕСКЗМЖНТД (crescamentu)
КОПЕРЕМЖНТД (coperimentu)
ЖДРЗМЖНТД (juramentu)
АДЗДГЗМЖНТД (adaugamentu)
АСКДНЗМЖНТД (ascondiamentu)
ТРЕМДРАМЕНТД (tramuramentu)
ФРЕКЗМЖНТД (fricamentu)
ПОГОРЗМЖНТД (pogoramentu)
СТЖМПЗРЗМЖНТД ('stemperamentu)
ПЗМЖНТД (pamentu) (pavimentu)
ВЕСТМЖНТД (vest'mentu)
АНБРЗКЗМЖНТД (inbracamentu)
СКЗЗМЖНТД ('scadiamentu)
КДВЖНТД (cuventu)
СКЗПЗМЖНТД ('scapamentu)
АШЕЗМЖНТД (asedimentu)
СКДРЗМЖНТД (scuramentu)
АНСДРЗМЖНТД (insoramentu) (uxorament)
ДШДРЗМЖНТД (usiuramentu).

ТОТ АДПЗ АЧЕСТЗ АНАЛОГИЕ СЕ ПОТ ФАЧЕ ТÓТЕ ЧЕЛЕ
АЧЕСТОР АСЕМЕНЕА, ДАР МАІ ДЕ КДРЖНД АНТРАТЕ АН
www.dacoromanica.ro

ЛІМБЪ, ПЕ КАРЕ ВОІЕСКЪ ДНІІ АЛЕ ПРОИВНЦІА ДЪПЪ КЪМ
СЖНТЪ СКРІСЕ КЪ ЛІТЕРЕ, АДЕКЪ АН МЕНТУ, (МЕНТЪ)
ПРЕКЪМ :

ВІТЕ МАІ БІНЕ АША :

АРГВМЖНТЪ	(argumentu)
ДОКВМЖНТЪ	(documentu)
ФІРМАМЖНТЪ	(firmamentu)
ФРАГМЖНТЪ	(fragmentu)
ЛАКЕАМЖНТЪ	(laxamentu)
МЕДІКАМЖНТЪ	(medicamentu)
МОНВМЖНТЪ	(monumentu)
ОРНАМЖНТЪ	(ornamentu)
ПАВІМЖНТЪ	(pavimentu)
РЪДІМЖНТЪ	(rudimentu)
САКРАМЖНТЪ	(sacramentu)
ТЕСТАМЖНТЪ	(testamentu)
ТОРМЖНТЪ	(tormentu)
ЕЛЕМЖНТЪ	(elementu)
АІСТРВМЖНТЪ	(instrumentu)
ФВНДАМЖНТЪ	(fundamentu)
ДЕПАРТЪМЖНТЪ	(departementu)
АППАРТЪМЖНТЪ	(appartementu)
РЕЦІМЖНТЪ	(regimentu)
ТРАКТАМЖНТЪ	(tractamentu)
РЕГВЛАМЖНТЪ	(regulamentu)
ГВБЕРНЪМЖНТЪ	(gubernamentu)

ДАР ДНІІ ВОІЕСКЪ АША АЗІЧЕ :

АРГВМЕНТЪ
ДОКВМЕНТЪ
ФІРМАМЕНТЪ
ФРАГМЕНТЪ
ЛАКЕАМЕНТЪ
МЕДІКАМЕНТЪ
МОНВМЕНТЪ
ОРНАМЕНТЪ
ПАВІМЕНТЪ
РЪДІМЕНТЪ
САКРАМЕНТЪ
ТЕСТАМЕНТЪ
ТОРМЕНТЪ
ЕЛЕМЕНТЪ
ІНСТРВМЕНТЪ
ФВНДАМЕНТЪ
ДЕПАРТЕМЕНТЪ
АППАРТЕМЕНТЪ
РЕЦІМЕНТЪ
ТРАКТАМЕНТЪ
РЕГВЛАМЕНТЪ
ГВБЕРНАМЕНТЪ.

НО ТА. КЖНДЪ Е'АР СКРІЕ ТОТЪ АЧЕСТЕА НВМАІ КЪ ЛІТЕРЕ, ІАР
НВ КЪ СЛОВЕ, АТВНЧІ АР ЛІПЕІ ТОТЪ ДІЕПЪТА ДЕСПРЕ ПРОИВНЦІЕ; ДЕ-
СТА АР ФІ ЕЗ СЕ СКРІЕ КЪВІНТЕЛЕ БІНЕ, АПОІ ЕЗ ЛЕ ПРОИВНЦІЕ ФІЕЩЕ
ЧІНЕ КЪМ АР ВРЕА. —

II. ГВБСТА НТІВЕЛЕ ФЕМЕІЕЦІІ. (Substantiva foeminina).

ГВБСТА НТІВЕЛЕ ФЕМЕІЕЦІІ КАРЕ ЕСЪ АНЪ ФАК АН- 75
МЪЛЦІТЪЛА МЪТЖНДЪСЕ СЪНЪТОАРЕАЪ АНЪ П. Е. ФІІЪ,

φίε, φίκз, φиче, фечóрз, фечóре, касз, касе, прѣнз, прѣне, апз, апе. ш. а.

ΔΙΝ ΑΥΕΣΤΕ ΕΚÓΤΕ:

а) Οὐβεcтaнтíβеле, каре се сфжршеск ѱн сíлава
 гз шí кз, кзчí ачестеа фак ѱнмѣлцítѣл ѱн'í п. е.
 фрагз, фрацї, баргз, взрцї, фѣгз, фѣцї,
 стрѣнгз, стрѣнцї, рѣгз, рѣцї, пѣнгз,
 пѣнцї, тот аша: кíнгз, мззмзлíгз, дóгз, берíгз,
 кзрíгз, балегз, ш. а. асеменеа: бакз, вачї, нѣ-
 кз, нѣчї, вíсе рíкз, вíсе рíчї, теакз, те чї,
 тот аша: ѣрзíkз, фѣрníкз, бржнкз, лѣкз, фалкз,
 мжнекз, мзчíѣкз, кíkз, царкз, кѣркз, лѣнкз, бе-
 шíkз, клокз, коткз, сѣвѣíкз, бéнкз, педíкз ш. а.
 тот асеменеа шí челе че ес ѱн ѣрз фак ѱнмѣлцítѣл
 ѱн ѣрї, п. е. лíнгѣрз, лíнгѣрї, пзнѣрз, пзн-
 нѣрї, аша: скжнѣѣрз, мжнзцѣргѣрз, фрíптѣрз, мз-
 сѣрз, ѱнвзцзтѣрз, пѣсзтѣрз, скрíптѣрз, ѣнтѣрз,
 ѣцѣрзтѣрз, натѣрз, рѣптѣрз, трзсѣрз, взрзтѣрз,
 спзлзтѣрз, ш. а.

б) Οὐβεcтaнтíβеле фемеíецї, каре се сфжршеск ѱн е
 ла плѣррл íѣ'í п. е. мѣíере, мѣíерї, лѣнцíме,
 лѣнцíмї, лзцíме, лзцíмї, пѣнте, пѣнцї,
 плóíе, плóíи, карте, кзрцї, кжнтаре, кжн-
 тзрї, ѣѣчере, ѣѣчерї, сíнгѣрзтате, сíнгѣ-
 рзтзцї, четате, четзцї; ш. а.

в) Нѣмелор каре се сфжршеск ѱн сíнгѣрít ѱн ел,
 ла ѱнмѣлцít ѱн локѣл лѣ'í д лíсе пѣне лѣ п. к. нѣеа,
 нѣеле, кѣреа, кѣреле, тѣртѣреа, тѣртѣре-
 ле, взрѣеа, взрѣеле, стеа, стеле, мзсеа,

МХСЕЛЕ, ФЛОРИЧЕА, ФЛОРИЧЕЛЕ, ВІЦЕА, ВІЦЕ-
ЛЕ, ПЕТРИЧЕА, ПЕТРИЧЕЛЕ, МНЕА (agnella) ш. а.

III. ЯДІЕКТИВЕЛЕ БЗРБЗТЕЦІ. (Adjectiva masculina).

ТÓТЕ ЯДІЕКТИВЕЛЕ БЗРБЗТЕЦІ ФАК НЪМЗРДЛ АН- 76
МДЦІТ ДІН ЧЕЛ СІНГДРІТ, ЛЪЖНД ЛА СФЪРШІТ БОКАЛА І
П. Е. БДН, БДНІ, РЗД, РЗІ, ЛДНГ, ЛДНЦІ, НЕ-
ГРД, НЕГРІ, ЛАРГД, ЛАРЦІ, ЛАТ, ЛАЦІ, АЦЕР,
АЦЕРІ, МІШЕЛ, МІШЕІ, ТІНЕР, ТІНЕРІ, ТАРЕ,
ТАРІ, МАРЕ, МАРІ, ВЕРДЕ, ВЕРЗІ, ДДЛЧЕ,
ДДЛЧІ, РЕЧЕ, РЕЧІ. ш. а.

IV. ЯДІЕКТИВЕЛЕ ФЕМЕІЕЦІ. (Adjectiva foeminina).

ЯДІЕКТИВЕЛЕ ФЕМЕІЕЦІ, КАРЕ СЕ СФЪРШЕСК АН З 77
ЛА АНМДЦІТ МДТХ ПЕ З АН Е П. Е. БДНХ, БДНЕ,
АЛБХ, АЛБЕ, НЕГРХ, НЕГРЕ, ЛАТХ, ЛАТЕ, ТІ-
НХРХ, ТІНЕРЕ, ГРÓСХ, ГРÓСЕ, АНГДСТХ,
АНГДСТЕ, БЛЖНДХ, БЛЖНДЕ, КАЛДХ, КАЛ-
ДЕ, КЗРДНТХ, КЗРДНТЕ, КРДХ, КРДЕ,
СКДРТХ, СКДРТЕ, ДЕСХ, ДЕСЕ, ФОРМОСХ, ФОР-
МОСЕ, МАКРХ, МАКРЕ, АСПРХ, АСПРЕ, КРДН-
ТХ, КРДНТЕ, ДДРХ, ДДРЕ, ГАЛБІНХ, ГАЛБІ-
НЕ, ГРАСХ, ГРАСЕ, ÓРБХ, ÓРБЕ, МДЛТХ, МДЛ-
ТЕ, НÓДХ, НÓДЕ, АФДНДХ, АФДНДЕ, ПДЦІ-
НХ, ПДЦІНЕ, ПДТРЕДХ, ПДТРЕДЕ, РЖНЧЕДХ,
РЖНЧЕДЕ, РАРХ, РАРЕ, РЗТДНДХ, РЗТДНДЕ,
СЗТДЛХ, СЗТДЛЕ, СЕНІНХ, СЕНІНЕ, ВЖНЗТХ,
ВІНЕТЕ, ДДХ, ДДЕ, ш. а.

СЕ СКОТ АФАРХ, КАРЕ СЕ СФЪРШЕСК АН ГЗ
ШІ КЗ КЗЧІ АЧЕАСТЕА ФАК АНМДЦІТДЛ АН ЦІ

ші чї п. к. лѡн҃гз, лѡн҃цї, ад҃жн҃кз, ад҃жн҃чї, мїкз, мїчї, лар҃гз, лар҃цї, ш. а. (75).

АДІЕКТИВЕЛЕ КАРЕ СЕ СФЖРШЕСК ЛА СІНГ҃РІТ АН ЕА
ЛА АНМДЛЦІТ Д СЕ МДТЗ АН Е ДАР ПЕНТРѢ БѢФОНІЕ ІСЕ
ПРЕПДНЕ Л П. К. ГРЕА, ГРЕЛЕ, МЕА, МЕЛЕ, РЕА,
РЕЛЕ, ТОТ АША: БѢНІЧЕА, МЗРІЧЕА, МІТІТЕА,
АНЗЛТІЧЕА Ш. А. (62. НОТА).

78

АНСЕМНАРЕ. АДІЕКТИВЕЛЕ КОМДНЕ АН Е ФАК
АНМДЛЦІТДА ПРЕКДМ ЛА БЗРБЗТЕЦІ ША ШІ ЛА ФЕМЕІЕЦІ
ДЕ ОБЩЕ АН І П. К. МАРЕ, МАРЇ, ТАРЕ, ТАРЇ,
ВЕРДЕ, ВЕРЗЇ, АДЛЧЕ, АДЛЧЇ, ТОТ АША: МОЛЕ,
РЕЧЕ, ФЕРБІНТЕ, СДПЦІРЕ Ш. А. (61 ші 75 Б).

АНСЕМНАРЕ. СЕ СКОТ АФАРЗ АДІЕКТИВЕЛЕ,
КАРЕ ЛА СІНГ҃РІТ ЕС АН ТГОРЕ КЗЧЇ, АЧЕЛЕА НѢ СЗ
СКІМЕЗ ЛА АНМДЛЦІТ, П. Е. ФЗКЗТОРЕ, ТРЕКЗТО-
РЕ, ПРЗДЗТОРЕ, МДТЗТОРЕ, КЗЛЗТОРЕ, АДКРЗТО-
РЕ, ДЗТЗТОРЕ, ІЗСТРЗТОРЕ, КДСЗТОРЕ, ДЕТОРЕ,
ІДБІТОРЕ, ТОРКЗТОРЕ, БЗДТОРЕ, ЖДКЗТОРЕ, Ш. А.

ДЕ ФОРМАРЕА НѢМЕЛОР ФЕМЕІЕЦІ ДІН ЧЕЛЕ БЗРБЗТЕЦІ.
(De formatione nominum foemininorum a masculinis).

НѢМЕЛЕ ФЕМЕІЕЦІ СЕ ФОРМЭЗЗ ДІН ЧЕЛЕ БЗРБЗТЕЦІ
АН ДРМЗТОРІДА КІП:

I. ДІН ОБЕСТАНТИВЕ. (Ex Substantivis).

РЕГДАЛЗ ЦЕНЕРАЛЗ.

79

ОБЕСТАНТИВЕЛЕ БЗРБЗТЕЦІ КАРЕ ЕС АН Ѣ, ОРЇ АН
КОНСДНАТЗ, ТРЕКЖНД ЛА ЦЕНѢ ФЕМЕІЕСК МДТЗ ПЕ Ѣ

ЛН З П. Е. Дóмнѣ, Дóмнз, вechнѣ, вechнз, крещинѣ, крещинз, пзгжнѣ, пзгжнз, копилѣ, копилз, сервѣ, сервз, жднѣ, орї жднe, жднз, фзтѣ, фатз, взиатѣ, взиатз, дечї:

1) НѢМЕЛЕ СѢБСТАНТИВЕ ДЕ РѢДЕНІЕ ВЗРБЗТЕЩІ, СЕ ФАК ФЕМЕІЕЩІ ТОТ КѢ КІПѢА АЧЕЛА, АДЭКЗ ФІНАЛѢА Ѣ ВЗРБЗТЕСК СЕ МѢТЗ ЛН З ФЕМЕІЕСК, П. Е. МОШѣ, мóшз, сокрѣ, sóкрз, непотѣ, непóтз, кѣмнатѣ, кѣмнатз, вврѣ, варз, фінѣ, фінз, кѣскрѣ, кѣскрз, фііѣ, фііз, фііастрѣ, фііастрз, фечорѣ, фечóрз, натѣ, натз.—

СКОТЕ: ТАТЗ, ФРАТЕ, ѢНКІѣ, ѢНЕРЕ, ВЗРБАТ, КЗЧІ АЧЕСТЕА ПЕНТРѣ ЧЕНѣ ФЕМЕІЕСК АД НѢМЕ КѢ ТОТѢА ДЕОСЕБИТ, П. Е. ПЕНТРѣ ТАТЗ, ФЕМЕІЕСКѢА ЕСТЕ: МАМЗ, ПЕНТРѣ ФРАТЕ, ЕСТЕ СОР, ПЕНТРѣ ѢНКІѣ, ЕСТЕ МЗТѣШЕ, ПЕНТРѣ ѢНЕРЕ, ЕСТЕ НОР, ПЕНТРѣ ВЗРБАТ ЕСТЕ МѢІЕРЕ ОРї ФЕМЕІЕ.

2) НѢМЕЛЕ ЧЕНТИЛЕ (АЛЕ ПОПÓРЕЛОР) ФАК ЧЕНѢА ФЕМЕІЕСК ДІН ЧЕЛ ВЗРБЗТЕСК ТОТ АСЕМІНЕА, МѢТЖНД ПЕ Ѣ ЛН З П. Е. РОМЖНѣ, РОМЖНз, ІТАЛІАНѣ, ІТАЛІАНз, ЦЕРМАНѣ, ЦЕРМАНз, ЯРДЕЛЕАНѣ, ЯРДЕЛЕАНз, МОЛДОВАНѣ, МОЛДОВАНз, (ОРї МОЛДАВѣ, МОЛДАВз), ѢЖРБѣ, ѢЖРБз, ТѢРКѣ, ТѢРКз, ГРЕКѣ, ГРÉКз, РѢСѣ, РѢСз, ѢНГѢРѣ, ѢНГѢРз, ОЛАНДѣ, ОЛАНДз, ФРАНЦОЗѣ, ФРАНЦОЗз, ГЛАВѣ, ГЛАВз, ГАСѣ, ГАСз, БЛІНѣ, БЛІНз, БѢПІПТЕНѣ, БѢПІПТЕНз, ПЕРСІАНѣ, ПЕРСІАНз (ОРї ПЕРСѣ, ПЕРСз), БЖНЗЦЕАНѣ, БЖНЗЦЕАНз, ЦІГАНѣ, ЦІГАНз, ЯРНЗѢТѣ, ЯРНЗѢТз, ш. а.

АНСЗ ѢНОР ТОТ ЛЕ МАЇ ПЛАЧЕ АСЕ ЦІНЕА ДЕ КІПДА
 ПОРВІРІЇ ЧЕЇ ВЕКЇ, ФЗКЖНД ФЕМЕІЕСКДА АН ОЇЕ, ОРЇ ШІ
 МАЇ РЗѢ ОЇКЗ П. Е. ѢНГѢРѢ, ѢНГѢРѢОІЕ ОРЇ ѢНГѢ-
 РѢОІКЗ, ГАСѢ, ГЗСѢОІЕ ОРЇ ГЗСѢОІКЗ, ГЖРКѢ,
 ГЖРКѢОІЕ ОРЇ ГЖРКѢОІКЗ, ТѢРКѢ, ТѢРКѢОІЕ ОРЇ
 ТѢРКѢОІКЗ, Ш. А.

ДАР ДАКЗ ЕСТЕ ВІНЕ ШІ АША, ФАКЗ'МЇ АЧЕІА ДІН
 РОМЖНѢ, БЗНЗЦЕАН, БѢКѢВІНЕАН, ІТАЛІАНѢ, ЦІГАНѢ,
 ФЕМЕІЕСКДА АН ОЇЕ ОРЇ ОЇКЗ ШІ ДАКЗ ВА СѢНА ВІНЕ,
 АТѢНЧЇ СЗ ФАКЗ ШІ ПЕ ЧЕЛЕЛАЛТЕ, ДАР ДАКЗ НѢ, АЇ
 РОГ, СЗ ФІЕ КОНСЕКѢНЦІЇ.

АН РОМЖНІА ТОТ МАЇ ОБІЧНѢСК А ЗІЧЕ: РОМЖНКЗ,
 МОЛДОВЕАНКЗ, БѢКОВІНІАНКЗ, ЦІГАНКЗ; ДАР АЧЕІА
 СЖНТ ПѢЦІНІЇ, ШІ НЕАНВЗЦАЦІЇ; ІАР СКРІІТОРІЇ КѢНОСК А-
 ДЕКЗРѢДЛ, ШІ'Л ѢРМЕАЗЗ ПРЕ ЕЛ.

ЧЕЇ МАЇ ДРЕПЦІЇ АН ПРОНѢНЦІЕА РОМЖНЗ СЖНТ МА-
 ЧЕДО-РОМЖНІЇ, КЗРОРА НОЇ ЧЕЦІА-Л-АЛЦІЇ РОМЖНІ ЛЕ СЖН-
 ТЕМ ДАТОРЇ МАРЕ МѢЛУЗМІРЕ ПЕНТРѢ ПЗСТРАРЕА ЛІМБЕЇ
 АН АША КѢРЗЦЕНІЕ; РЕКОМЖНДЖНДѢСЕ ФІЕЩЕ КЗРѢІА
 ГРАМАТІК РОМЖН А'ШІ ФАЧЕ КѢНОСКѢТ ДІАЛЕКТДА АЧЕ-
 ЛА. Д. БОІАЦІ А СКРІЕ О ГРАМАТІКЗ ПЕНТРѢ АЧЕЛ ДІА-
 ЛЕКТ АН ЛІМБА ѢРМАНЗ, ТІПЗР. ЛА ПЕЩА.

3) НѢМЕЛЕ ЯПЕЛАТІВЕ А ВРЕДНІЧІІЛОР ЛѢМЕЩІ ШІ
 ВІСЕРІЧЕЩІ ПРЕКѢМ ШІ АЛЕ МЗІЕСТРІІЛОР ШІ АЛЕ АЛТОР СЕР-
 ВІЦІѢРІ, ФАК ѢЕНДЛ ФЕМЕІЕСК ЛѢЖНД СІЛАВА ЁСЗ ОРЇ ІСЗ,
 П. Е. АПЗРАТѢ, АМПЗРЗТѢСЗ, ПРІНЦѢ, ПРІН-
 ЦѢСЗ, ОРЇ ПРІНЧІПЕ, ПРІНЧІПѢСЗ, ПАЛАТІНѢ,
 ПАЛАТІНѢСЗ, ПРЕОТѢ, ПРЕОТѢСЗ, КОНТЕ,
 КОНТѢСЗ, БАРОНѢ, БАРОНѢСЗ, ПРОФЕСОР,
 ПРОФЕСОРѢСЗ, КРОІТОРІѢ, КРОІТОРѢСЗ, НЕГѢ-

цзторіѣ, негѣцзторієсз, кзпітанѣ, кзпіт-
тзнієсз, поркаріѣ, поркзрєєсз, взкаріѣ,
взкзрєєсз, ш. а.

Дар сжнт мѣлці, каріи ніѣ фіреа лімвєї ромжне
нѣ оціѣ, ніѣ алтеле, кѣ каре есте аместекатз нѣле
кѣносек, де ачєєа ле плаче а фаче фемєієскѣл нѣ лн
ѣсз, чи лн стрєінѣл іцз, п. е. Барон, бароні-
цз, кзпітан, кзпітзніцз, дїректор, дї-
ректоріцз, взкаріѣ, взкзріцз, пзкѣраріѣ,
пзкѣрзріцз, ш. а.

4) Бзрєзтєціле, кареєс лн торіѣ, фак фе-
мєієскѣл лн тѣре, п. е. Кжнтзторіѣ, кжнтз-
тѣре, лѣкрзторіѣ, лѣкрзтѣре, сзрєзторіѣ,
сзрєзтѣре, кѣсзторіѣ, кѣсзтѣре, фзкз-
торіѣ, фзкзтѣре, дзтзторіѣ, дзтзтѣре,
іѣвітѣріѣ, іѣвітѣре, мжнкзторіѣ, мжн-
кзтѣре, чершіторіѣ, чершітѣре, ш. а.

5) Ші нѣмеле вієцїтѣрєлор, маї вжртосале челор
сзлєатїче фак фемєієскѣл тот дѣпз рєгѣла цєнз-
ралз, адєкз фіналѣл ѣ бзрєзтєск, се мѣтз лн з
фемєієск, п. е. Дѣпѣ, лѣпз, ѣрєѣ, ѣрєє, кз-
пріорѣ, кзпріорѣ, вїѣолѣ, вїѣолз, асінѣ,
асінз, порѣмєѣ, порѣмєє, пзѣнѣ, пзѣнз,
поркѣ, пѣркз, *) тот аша: Ієѣѣ, ієѣє, жѣн-
кѣ орї жѣнінкѣ, жѣнкз орї жѣнінкз, дар ѣр-
мзтѣрєле мѣіє пє л ла фемєєск, прєкѣм ші ла лн-
мѣлціт. п. е. Віцєлѣ, віцєє, мєлѣ, мєє, пѣр-
чєлѣ, пѣрчєє, кзцєлѣ, кзцєє, ш. а.

*) Яша корбєск Мачєдонєнії.

Дар дрекіа челор маї мѡлціі нефіінда дедатз кѡ ачедстз промѡнціе дреаптз фемеіаскз ѱн лімба ромжнз, пентрѡ кз єї н'ад ѱнвзцат пжнз акѡм лімба ромжнз дѡпз Граматікз, де ачедд ле плаче а фаче фіналѡа челор фемеіеціі ѱн ѡе. п. е. дін лѡп, лѡп ѡе, дін ѡрс, ѡрс ѡе, ш. а. Орї ѱн іцз, п. е. порѡмѡѡ, порѡмѡіцз, пзѡн, пзѡніцз.

6) Вітеле доместіче пентрѡ ѡенѡ фемеіескѡ ад нѡме деосебіте, п. е.

ѡѡ орї таѡрѡ	аре	ѡакз,
калѡ орї армзсарїѡ	,,	іапз,
ѡербече	,,	ѡіе,
макѡрѡ орї перѡ	,,	скрѡфз,
мжртанѡ (моток, коток)	,,	мжцз, пісікз,
кокошѡ	,,	гзїнз,
кжне	,,	кзѡеа,
ѡапѡ	,,	капрз,
ѡзрѡат	,,	мѡіере орї фемеіе,
татз	,,	мамз,
фрате	,,	ѡор,
ѡінере	,,	нор.

Нотд. Мѡате ѡвестантіке че дратз лѡкрѡрї неѱнеѡфлеціте, маї алес манѡфакте; шї іарзш пзрціле трѡпѡлѡї, кзтрз каре се адаѡгз ѡмеле шї алте рѡѡрї, ачедстеа фіінда ла сінѡрїт де ѡенѡа ѡзрѡзтеск, ла ѱнмѡлціт крескжнд кѡ ѡна орї маї мѡлате сїлаѡе, трек ла ѡенѡ фемеіеск, лѡжнд ѡнеле фіналѡа є алтеле ѡрї, п. е. ѡкаѡн, ѡкаѡне, пат, патѡрї, семн, семне, фір, фіре, нѡд, нѡдѡрї, ѡмзр, ѡмере, деѡет, деѡете, кап, капете, пепт, пептѡрї, мзр, мѡере, кін, кінѡрї, ш. а.

7) Нѡмеле помілор ла сінѡрїт фіінда де ѡенѡ ѡзрѡзтеск, ла ѱнмѡлціт трек ла чел фемеіеск, дар

атѢнчї ꙗнсемнѣаѡ ꙗмѣлѣ (фрѣптѣлѣ лор), п. е. помѣ, помѡ, прѣнѣ, прѣнѡ, пѡрѣ, пѣарѡ, мѣрѣ, мѣрѡ, нѣкѣ, нѣкѡ, персікѣ, персікѡ, гѣтѣиѣ, гѣтѣие, черешѣ, черешѡ, вїшнѣ, вїшнѡ, алѣнѣ, алѣнѡ, кѡстанѣ, кѡстанѡ, ѡѡѡ, ѡѡѡ, смокїнѣ, смокїнѡ, ш. а.

Се скот афарѡ: Мѡрѣ, кѡ ачѣста рѡмѡне ѡрѡѡтѣск ла сїнгѣрїт шї помѣ шї ꙗма лѣї, п. е. ам лѣат ѣн мѡр, ѡїн мѡрѣл чѣл ꙗналт. Дар ла ꙗнмѣлѡїт се скїмѡѡ, кѡчї фрѣптѣл ла ꙗнмѣлѡїт трѣчѣ ла ѡенѣл фѣмѣїѣск, ѡѡпѡ аналѡгїѣ чѣлора-л-алтѣ ꙗмѣ, п. е. ѡїн тот мѡрѣл ам лѣат кѡтѣ ѣн мѡр; аша ѡар ѡїн мѣлѡї мѣрї ам мѣлѣтѣ мѣрѣ. Іар ѡтѣжарѣ орї ѡѣрѣ арѣ фрѣптѣ гїнѡѡ, Фрѡгарїѣ арѣ фрѣптѣ фрѡгѡ.

Нѡта. Дїн нѡмѣлѣ ꙗрѣорїлор се пот форма ѡѡѡтантїѣ ꙗн ѣтѣ карѣ ꙗнсемнѣѡѡ ѣн лок плїн дѣ ачѣл фѣл дѣ арѣорї п. е. Ырѡдѣтѣ, Помѣтѣ, Прѡнет, Нѡчѣт, Фѡѡѣт, Олїѣт, ш. а. карѣ ꙗнмѣлѡїтѣл фак ꙗн ѡрї, шї трѣк ла фѣмѣїѣшї, п. е. Ырѡдѣтѣрї, Помѣтѣрї, ш. а.

II. Дїн ꙗѡїѣктїѣѣ. (Ex Adjectivis).

1) ꙗѡїѣктїѣѣлѣ, карѣ ꙗн ѡенѣ ѡрѡѡтѣск се сфѡрѡшѣск ꙗн ѡ орї ꙗн конѡнѡтѡѡ, ꙗн чѣл фѣмѣїѣск мѣтѡпѣ ѡ ꙗн ѡ орї се ѡѡѡѡѡ ѣн ѡ п. е. нѣгрѣ, нѣгрѡ, акрѣ, акрѡ, ѣѣн, ѣѣнѡ, лѣнѣ, лѣнѣѡ, лѣгат, лѣгатѡ, скрїс, скрїсѡ, рѣпт, рѣптѡ. ш. а.

2) Тар каре аѢ БЗРБЗТЕСКЪЛ АН ІЎ ФАК ФЕМЕІЕСКЪЛ АН Е П. Е. ФЗКЗТОРИЎ, ФЗКЗТÓРЕ, ТРЕКЗТОРИЎ, ТРЕКЗТÓРЕ, ПРЗДЖТОРИЎ, ПРЗДЖТÓРЕ, МДТЗТОРИЎ, МДТЗТÓРЕ, Ш. А.

3) ДІАКТИВЕЛЕ КОМЪНЕ, АДЕКЗ КАРЕ ЕС АН Е, АН ЦЕНЪ ФЕМЕІЕСК ПЗЕТРÉЗЪ ПЕ Е КА ШІ АН ЧЕЛ БЗРБЗТЕСК, П. Е. ВІН ТДРБДРЕ, АПЗ ТДРБДРЕ, МЗР АДЛЧЕ, ПАРЖ АДЛЧЕ, ПОМ БЕРДЕ, ФРДНЗЪ ВЕРДЕ, БОЪ МАРЕ, ВАРЖ МАРЕ; БЗЦ СБЦІРЕ, ВАРГЗ СБЦІРЕ, ВЖНТ ФЕРВІНТЕ, БÓРЕ ФЕРВІНТЕ, БЗРБАТ КЪ МІНТЕ, ФЕМЕІЕ КЪ МІНТЕ, КАШ МÓЛЕ, БРЖНЗЪ МÓЛЕ, ОС ТАРЕ, КАРНЕ ТАРЕ, ТІМП РЧЕ, ЗЕМЪ РЧЕ, Ш. А.

ОЖНТ НЪМЕ, МАЇ ВЖРГОС ДЕ ВІЕЦДІТÓРЕ, КАРЕ СБЕТ О ТЕРМІНЗЧІДНЕ КЪПРИНД АМЖНДÓДЕ ЦЕНДРИЛЕ, АЧЕСТ ФЕЛ ДЕ ЦЕН СЕ КІАМЪ КЪ НЪМІРЕ ГРЗЧЕАСКЪ Б ПІЧЕН (Ерi-соенум) ДЕ КОМЪН, П. Е. ІЕПДРЕ, ЕСТЕ БЗРБЗТЕСК ШІ АНСЕМНЕАЗЪ ШІ ПАРТЕ БЗРБЗТЕАСКЪ, ШІ ФЕМЕІАСКЪ, ТОТ АША: ВДЛПЕ, ПАСЕРЕ, ВДЛТДРЕ, КОРЕ, ЧÓРЪ, РЖНДЪНЕА, ТДРТДРЕА, СТДРЪ, ПРИВЕГІТÓРЕ, ПОТЖРНИКЕ, АША ШІ НЪМЕЛЕ ПЕЦІЛОР: КІТ, МОРЪН, СОМН, КРАП, МІХАЛЦ, ПЗЕТРАВ, ЦДКЪ, МРЕАНЪ, Ш. А.

ДЕ КРЕСКЗМЖНТЪЛ ШІ СКЗЗЕМЖНТЪЛ НЪМЕЛОР, (Augmentativa et Deminutiva).

І. КРЕСКЗМЖНТЪЛ ОУБСТАНТИВЕЛОР. (Augmentum Substantivorum).

81 а) ОУБСТАНТИВЕЛЕ БЗРБЗТЕЦІ КРЕСК ПДИНДЪЛІСЕ ЛА СФЖР-ШІТ СІЛАВА ОІЎ, П. Е. ОМ, ОМ-ОІЎ, КАЛ, КЗЛ-ОІЎ.

б) Іар челе фемеієцї креск, аѡзогжнѡлице оїѡ,
оК, оіе орї оне п. е. мѡієре, мѡієрѡіѡ, мѡіє-
рѡіе, орї мѡієрѡне, фатз, фзтзроіѡ, фз-
ток, ш. а.

Аѡіектївеле фїінѡ кз се компарз, араре орї креск;
ѡар се мїкшорезз фѡрте дес; безї маї жос.

II. Гкзземжнтѡл гѡбстантївелор. (Decrementum Substantivorum).

а) Гѡбстантївеле вкрзтєцї скаѡ, алзтѡржнѡлице 82
вр'о сілабз ѡін челе ѡрмзтѡре: ѡц, ішор, ел, іцз,
ікз, ор, тел, аш, анѡрѡ, п. е. прѡнк, прѡнк-
ѡц, ѡмн, ѡмн-ішор, вїтз, вїц-ел, лѡ-
цїн, лѡцїн-ел, орї лѡцїн-т-ел, копїл, копїл-
аш, копїл-анѡрѡ, баѡе, вѡѡ-ікз, орї вѡѡ-
іцз, фратє, фрзц-ікз, фрзцї-ор, фрзцїшор,
фрзт-ѡц.

б) Іар челе фемеієцї скаѡ, лѡжнѡ вр'о сілабз
ѡїн ачестєа: іцз, ішѡрз, ічел, ѡцз, ікз,
п. е. ѡѡмнз, ѡѡмнїцз, ѡмнїкз, ѡмнї-
шѡрз, — флѡре, флорїчєа, флорїкѡцз,
флорїкз, флорїчїкз, флорїцз, вѡнз, вѡ-
нїчєа, вѡнїкз, вѡнїчїкз.

в) Нѡмеле Прѡпрїї креск фѡрте рар, чї маї вкр-
тос се мїкшорїзз, п. е. Іон, Нѡцѡ, Іонѡцѡ, Нї-
цз, Іонїцз, Нїкз, Іонїкз, Онїкз, Іанкѡ,
Онѡ, Онѡцѡ, Онїцз, — Стефан, Стефзнїкз,
Стефзнѡцѡ, — Константїн, Костакїє, Ко-
стзкїцз, Таке. — Марїа, Марїца, Марїцї-

ка, Мариѹца, Марика, Марикѹца, Маргио-
ла, Маргиолиця, Миа, Мими, Мимика, Ми-
цика, Мицикѹца. —

III. Микшорареа Адиективелор. (Decrementum Adjectivorum).

83 Адиективеле креск раре орі, дар се микшорезе фърте дес, п. е. маре, мзричел, мзричеа, мзри-
чикз, — аналт, анзалтѹц, анзалтичел, ан-
далтз, анзалтѹцз, анзалтичикз, анзалти-
чеа, фрѹмос, фрѹмѹшел, фрѹмѹсз, фрѹ-
мѹшеа, фрѹмѹшикз, бѹн, бѹничел, бѹ-
нѹц, бѹнз, бѹничеа, бѹникз, бѹничикз,
мик, микѹц, митител, микз, микѹцз, ми-
титеа, мититикз, ши тоате Адиективеле дѹпз ки-
пѹа ачестора.

Ачест обичеиѹ де а фаче диминѹтиве, ши дими-
нѹтиве дин диминѹтивеле нѹмелор Проприї есте фърте
дес ан принчипателе ромжне (ампрѹмѹтат дела
Гречї), анкжт ла ораше маї нѹ есте нѹме, кѹм се
афлз ачелеа ан кзрѹиле бисеричеѹї, чї маї тѹте сжнт
микшорате, саѹ маї бине рзсфзѹате. —

Компзраѹия Адиективелор. (Comparatio Adjectivorum).

84 Скимбареа Адиективѹлѹї прин трепте (gradus) се
киамз Компараѹие (Comparatio).

Тѹте Адиективеле се пот компзрѹ пе треї трепте,
арзтжнѹ, кѹ кжт ѹн лѹкрѹ орі о персѹнз антрече пе

АЛТА, АДЕКЪЗ ЕСТЕ МАЇ БЪНЪ ОРЇ. МАЇ РЕА, МАЇ МАРЕ ОРЇ
МАЇ МІКЪЗ, МАЇ АНАЛТЪ ОРЇ МАЇ АФ ЖОС ДЕЖЪТ АЛТА;
АЧЕСТЕ ТРЕПТЕ СЕ НЪМЕЕК:

ЧЕА АІНТЪІЕ: ПОСИТИВЪ (Positivus),

ЧЕА А ДЪДА: КОМПЕРАТИВЪ (Comparativus),

ЧЕА А ТРЕІА: СУПЕРЛАТИВЪ (Superlativus).

ДЕЧІ:

I. ТРЕПЪТЪ ОРЇ ПОСИТИВЪА (positivus gradus) 85
ЕСТЕ РЪДЪЧІНА АДІЕКТИВЪАДІ, КАРЕ АРАТЪ АНСЪІРЕА ДНЕЇ
ПЕРСОНЕ САД АЪКРЪ АН КІП СІМПАД ШІ ДЕСЪВЪРШІТ, ФЪР'
АЛ АСЕМЪНА КЪ АЛТЪА, П. Е. БЪН, РЪД, МАРЕ, МІК;
АЧЕСТ ОМ ЕСТЕ БЪН.

II. ТРЕПЪТЪ ОРЇ КОМПЕРАТИВЪА (gradus 86
comparativus) ЕСТЕ, КАРЕЛЕ АСЕМЪНЪ ДН АЪКРЪ КЪ АЛ-
ТЪА, ШІ'А АРАТЪ КЪ ЕСТЕ МАЇ МЪРІТ ОРЇ МАЇ МІКШОРАТ
ДЕЖЪТ ЧЕА-А-АЛТ. КОМПЕРАТИВЪА СЕ ФАЧЕ ПРИН АДАОУЕ-
РЕА АДВЕРБИДІ МАЇ (magis), П. Е. МАЇ БЪН, МАЇ
РЪД; АЧЕСТ ОМ ЕСТЕ МАЇ БЪН ДЕЖЪТ ЧЕА-АЛ
АЛТ.

III. ТРЕПЪТЪ ОРЇ СУПЕРЛАТИВЪА (gradus su- 87
perlativus) АШЕАЪЗ АЪКРЪА ОРЇ АН ЛОКЪА ЧЕА МАЇ ДЕ
СЪС, ОРЇ АН ЧЕА' МАЇ ДЕ ЖОС, ШІ СЕ ФОРМЕАЪЗ ПРИН АДА-
ОУРЕА АДВЕРБИДІ ЧЕА МАЇ, ЧЕА МАЇ, (maximus),
П. Е. ЧЕА МАЇ БЪН, ЧЕА МАЇ РЪД, ЧЕА МАЇ МА-
РЕ, ЧЕА МАЇ МІКЪ.

НОТА. АН ЛОКЪА АДВЕРБИДІ ЧЕА МАЇ, СЕ ПЪНЕ АДЕСЕ ОРЇ
ФЪРТЕ, ПРЕА, ДЕ ТОТ, ПРЕТЕ МЪСЪРЪ, ПРЕТЕ СЕАМЪ,
Ш.А. АНЪЗ АЧЕСТЕА НЪ СЕ ВЪД А АВЕА АША ПЪТЕРЕ, КАРЕ АРЕ ЧЕА
МАЇ, КЪЧІ АЧЕСТА АРАТЪ КОВЪРШІРЕА АЪКРЪАДІ.

П а р а д і г м а I.

- 88 Компарация Адієктивѣлѣи къ Сѣбѣстантивѣлѣмъ върѣвѣт.
(Comparatio Adjectivi cum Substantivo masculino).

Нѣмѣрѣлъ синѣрѣт.

I.

II.

III.

- Н. мѣнтеле ѣналѣт, маї ѣналѣт, чѣл маї ѣналѣт
Г. а мѣнтелѣи ѣналѣт, маї ѣналѣт, чѣлѣи маї ѣналѣт
Д. мѣнтелѣи ѣналѣт, маї ѣналѣт, чѣлѣи маї ѣналѣт
Я. пе мѣнтеле ѣналѣт, маї ѣналѣт, чѣлѣи маї ѣналѣт
Я. дѣла мѣнтеле ѣналѣт, маї ѣналѣт, чѣл маї ѣналѣт

Нѣмѣрѣлъ ѣнмѣлѣиѣт.

- Н. мѣнѣиѣ ѣналѣиѣ, маї ѣналѣиѣ, чѣи маї ѣналѣиѣ
Г. а мѣнѣилор ѣналѣиѣ, маї ѣналѣиѣ, чѣлор маї ѣналѣиѣ
Д. мѣнѣилор ѣналѣиѣ, маї ѣналѣиѣ, чѣлор маї ѣналѣиѣ
Я. пе мѣнѣиѣ ѣналѣиѣ, маї ѣналѣиѣ, чѣи маї ѣналѣиѣ
Я. дѣла мѣнѣиѣ ѣналѣиѣ, маї ѣналѣиѣ, чѣи маї ѣналѣиѣ.

П а р а д і г м а II.

- 89 Компарация Адієктивѣлѣи къ Сѣбѣстантивѣлѣмъ фѣмѣиѣскъ.
(Comparatio Adjectivi cum Substantivo foeminino).

Нѣмѣрѣлъ синѣрѣт.

I.

II.

III.

- Н. вѣсерѣка формѣсѣ, маї формѣсѣ, чѣа маї формѣсѣ
Г. а вѣсерѣиѣиѣ формѣсѣ, маї формѣсѣ, чѣи маї формѣсѣ
Д. вѣсерѣиѣиѣ формѣсѣ, маї формѣсѣ, чѣи маї формѣсѣ
Я. пе вѣсерѣка формѣсѣ, маї формѣсѣ, чѣа маї формѣсѣ
Я. дѣла вѣсерѣка формѣсѣ, маї формѣсѣ, чѣа маї формѣсѣ

НУМЕРУЛ АНМДЛУЦІТ.

I.

II.

III.

Н. БІСЕРІЧІЛЕ ФОРМОСЕ, МАЇ ФОРМОСЕ, ЧЕЛЕ МАЇ ФОРМОСЕ
 Г. А БІСЕРІЧІЛОР ФОРМОСЕ, МАЇ ФОРМОСЕ, ЧЕЛОР МАЇ ФОРМОСЕ
 Д. БІСЕРІЧІЛОР ФОРМОСЕ, МАЇ ФОРМОСЕ, ЧЕЛОР МАЇ ФОРМОСЕ
 Я. ПЕ БІСЕРІЧІЛЕ ФОРМОСЕ, МАЇ ФОРМОСЕ, ЧЕЛЕ МАЇ ФОРМОСЕ
 Я. ДЕЛА БІСЕРІЧІЛЕ ФОРМОСЕ, МАЇ ФОРМОСЕ, ЧЕЛЕ МАЇ ФОРМОСЕ.

ДШ'АЧЕСТЕ ДЪДЕ ФОРМЕ СЕ КОМПАРЪ ТЪТЕ ЯДІЕКТИВЕЛЕ ЛІМБІ РОМЖНЕ, НЕ МАЇ АНКЪПЖНД НИЧІ О БЪГАРЕ ДЕ СЕАМЪ, НИЧІ О ЕСЧЕПЦІЕ ОРІ ВР'О НІРЕГЪЛОРИТАТЕ, КА ЛА ЯДІЕКТИВЕЛЕ АЛТОР ЛІМБІ.

НОТА. ЯЧЕАЕТЪ СІМПЛІЧИТАТЕ АН КОМПЪРЪЗІВНІЛЕ ЯДІЕКТИВЕЛОР РОМЖНЕ АНКЪ НЕ ПЪТЕ ФІ ДЕЕТЪЛЪЗ ДОКАДЪ ДЕ ОРІЦИНАЛІТАТЪА АЧЕСТІІ ЛІМБІ ДЪПЪ НАТЪРА ЕІ ПРІМІТІВЪЗ, КАРЕ, ДЪПЪ КЪМ ЕЕ ВЕДЕ А РЪМАЕ АН ГЪРА ПОПОРЪЛВІ РОМЖН КЪМ Ё'АВ ФОРМАТ ЕА ДЕЛА АНЧЕНЪТ, СІМПЛЪЗ, КЪРАТЪЗ, ШІ НЕПРЕФЪКЪТЪЗ; ПЕ КАРЕ, КА ПЕ О ЛІМБЪЗ А ПОПОРЪЛВІ, ФІРЪЩЕ ВРМЕАЪЗ, КЪ ТОТ АША ТРЕКЪІЕ ЕЪ О ФІ КОРБІТ РОМЖНІІ ШІ АН ІТАЛІА (АН РОМЖНІА АЧЕА МАРЕ), МАЇНАІНТЕ ДЕ ВЕНІРЕА ЛОР ДІЧІ АН ДАЧІА, (КАРЕ Ё'АВ АНТЪМПЛАТ ЛА А. 105. ДЪПЪ ХЕ), КА ШІ ДЪПЪ АЧЕЕА.

ЯЧЕАЕТЪ ЛІМБЪЗ, ФІІНД КЪ ДІН НЕНОРОЧІРЕ А РЪМАЕ ПЖНЪ АКЪМ НЪМАЇ АН ГЪРА ПОПОРЪЛВІ АЧЕСТВІ МАРЕ РОМЖН, ДЕ ШІ КЪ ТОТЪЛ НЕКЪЛІКАТЪЗ, ДАР ТОТ ДЕ ОДАТЪ ОРІЦИНАРЪЗ, КЪРАТЪЗ, ШІ НЕСТРІКАТЪЗ, ДЕ КАРЕ, КА ДЕ ВН ОДОР ПРЕЦІОЕ АЛ РОМЖНЪЛВІ, МОЩЕНІТ ДЕЛА СТРЕКЪНІІ ЕЪІ, Н'АВ ПЪТЪТ НІМІНЕА ЕЪЕЕ АПРОПІЕ ШІ ЕЪ ІО СТРІЧЕ. — ЛІМЕА РОМЖНЪЗ АША ДАР АНКЪ Н'АВ АПЪКАТ ЕЪ ЕЕ ЕКІМОНОЕДЕКЪЗ, ШІ КА АЛТЕЛЕ, ТОКМАЇ ПРІН МЪЛТЕЛЕ ЕСЧЕПЦІІ, ШІ НЕНЪМЕРАТЕЛЕ РЕГЪЛІ ЕЪЕЕ ФАКЪ НЕРЕГЪЛАТЪЗ; ДЪПЪ КЪМ АВ ПЪЦІТ ТЪТЕ АЧЕЛЕА, ЧЕ ПЪРТЪЗ ФОРМОЕЛА НЪМЕ ДЕ ЛІМБІ КЪЛТЕ, П. Е. ГРЪКА, АПОІ ДАТІНА, ШІ ДЪПЪ АЧЕАЕТЪ ДІН ВРМЪЗ, КА ДЪПЪ МЪМЪЗ Ё'АВ ЛВАТ ШІ ФЕТЕЛЕ ЕІ, АДЕКЪ: ІТАЛІАНА, ІСПАНИКА, ПОРТЪГАЛІКА, ФРАНЦОЪА, ШІ ВАЛЕЕІАНА ДІН ШВЕЦІА. КЪ ТЪТЕ КЪ АЧЕСТЕ ЧІНЧІ ДЪПЪ ВРМЪЗ, КА ЛІМБІ БІІ, ПЕ КАРЕЛЕ КОР-

А *

БЕЕК ПОПОРЕ ДЕГТВА ДЕ НВМЕРОУЕ, НВМАЇ АНТРАТЖТА СЕ АБАТ ДЕ
ЛА ЛІМБА ЧЕА БЕКІЕ А ПОПОРВАЇ, АН КЖТ СЖНТ СКРІСЕ АН КЗРЦІЛЕ
ЧЕЛЕ АШЕЗАТЕ ДВНЗ СТІАВА ЧЕА ОРНАТ СІНТАКТІК ШІ РЕТОРІК; ДАР
ПОПОРВА ДЕ РЖНД ЛЕ КОРБЕЦЕ АН КІП ТОКМАЇ АША ДЕ СІМПЛВ, ПРОЕТ,
ШІ НЕ АНТОКМІТ, КА ШІ РОМЖНІЇ ПЕ ЧЕА РОМЖНЗ А СА.

ДЕ АДІЕКТИВЕЛЕ НВМЕРАЛЕ. (De Adjectivis Numeralibus).

90 АНТРЕ АДІЕКТИВЕ СЕ СОКОТЕСК ШІ НВМЕЛЕ НВ-
МЕРАЛЕ, АДЕКЗ НВМЕРІЇ, КАРІЇ СЖНТ ДЕ ЧІНЧІ ФЕ-
ЛІДРІ; ПРЕКЪМ: 1) ФВНДАМЕНТАЛІ САЪ КАРДІ-
НАЛІ, 2) ОРДІНАЛІ, 3) МВЛТИПЛИКАТИВІ,
4) ДВПЛИКАТИВІ, 5) ПАРТИТИВІ.

I. НВМЕРІЇ ФВНДАМЕНТАЛІ САЪ КАРДІНАЛІ
(cardinales) СЖНТ, КАРІЇ СЕ ПЪН ЛА АНТРЕБАРЕА
КЖЦІ? (quot?) ПРЕКЪМ: ВНВ, ДОЇ, ТРЕЇ, ПА-
ТРЪ, Ш. А. САЪ СІНГВР, АМЖНДОЇ, АМЖНТРЕЇ,
ОРІ ТОЦІ ТРЕЇ (ТВСТРЕЇ), АМЖНПАТРЪ, ОРІ
ТОЦІ ПАТРЪ (ТВСПАТРЪ), Ш. А.

СЕ НВМЕРЪ	Н В М Е Р І Ї		
	арабічї	романї	кірілічї
ВНВ, ВНА,	1	I	Ѧ
ДОЇ, ДОЪЕ,	2	II	Ѣ
ТРЕЇ,	3	III	Ѣ
ПАТРЪ,	4	IV	Ѧ
ЧІНЧІ,	5	V	Ѣ
ШАСЕ,	6	VI	Ѣ
ШЕПТЕ	7	VII	Ѣ

Ге нѹмерз

Н Ѹ м е р і ї

	арабічі	ромаїї	кірілічі
опт	8	VIII	Ѣ
нóде	9	IX	Ѡ
зéче	10	X	Ѣ
ѡн'-спре-зече,	11	XI	Ѡї
ѡї-спрезече, ѡде-спре- зече	12	XII	Ѣї
ѡде-зечї	20	XX	Ѣ
треїзечї	30	XXX	Ѣ
патрѡзечї	40	XL	Ѣ
чїнчїзечї	50	L	Ѣ
шасезечї	60	LX	Ѣ
шептезечї	70	LXX	Ѣ
оптзечї	80	LXXX	Ѣ
нодезечї	90	XC	Ѣ
ѡна (о) сѡтз	100	C	Ѣ
ѡде сѡте	200	CC	Ѣ
треї сѡте	300	CCC	Ѣ
патрѡ сѡте	400	CD	Ѣ
чїнчї сѡте	500	D	Ѣ
шасе сѡте	600	DC	Ѣ
шепте сѡте	700	DCC	Ѣ
опт сѡте	800	DCCC	Ѣ
нóде сѡте	900	CM	Ѣ
ѡна (о) мїе	1,000	M	*Ѡ
ѡде мїї	2,000	II	*Ѣ
треї мїї	3,000	III	*Ѣ
патрѡ мїї	4,000	IV	*Ѡ
чїнчї мїї	5,000	V	*Ѣ

ΣΕ ΗΜΕΡΩ	Η Σ Μ Ε Ρ Ι Ϊ		
	αράβιχί	ρομανί	κίριλιχί
ШАДЕ ΜΙΪ	6,000	VI	*5
ШЕПТЕ ΜΙΪ	7,000	VII	*3
ОПТ ΜΙΪ	8,000	VIII	*Й
НОДЕ ΜΙΪ	9,000	IX	*Ḅ
ΖΕЧЕ ΜΙΪ	10,000	X ορί ССЮ	*Ī
ΣΗΑ (Ο) СЪТЪ ΔΕ ΜΙΪ	100,000		*P̄.
ΣΗΑ (Ο) ΜΙΕ ΔΕ ΜΙΪ, ορί ΣΗ ΜΙΛΙΟΝ	1000,000		—
ΖΕЧЕ ΜΙΛΙΟΝΕ	10,000,000		

Нота 1. Ρομανίι аши еспримаѡ тоѡи нѡмериѡ приѡ аѡсоѡираѡ ѡрμзтѡрелѡр 7 літере дѡи Аѡфабет, преѡвμ аѡчѡ се пѡте ведеѡ, адеѡз:

I.	ΑΝΕΜΝΕΥΖ	1.		С.	ΑΝΕΜΝΕΥΖ	100.
V.	”	.5.		D ορί Ю.	”	500.
X.	”	10.		M ορί СЮ.	”	1000.
L.	”	50.				

Нота 2. Аѡ нѡмзраре ѡѡ нѡмериѡ кардіналі де еѡѡ аѡ-тѡμπла вρ’ѡи Γѡβετανтѡв, атѡнчѡ дѡѡ 19 аѡνεѡ дѡпз нѡмере се пѡне преѡѡεзѡиѡнеѡ де, п. е. нѡѡε-εѡреѡεѡε ѡѡпѡи, дѡ ѡѡε-зѡчѡ де еѡѡларѡи.

Нота 3. Дѡнтре нѡмериѡ кардіналі нѡμѡи ѡнѡл, ѡѡа, се деѡκλѡнз, шѡ аѡεѡта фѡреѡε нѡμѡи аѡ εѡнѡѡрѡт ѡѡѡ-αλ-αѡѡѡ εѡнѡт недеѡκλѡнаѡѡлѡи п. е. εѡρεѡεтѡεѡε: ѡнѡл, а ѡнѡѡѡ, ѡнѡѡѡ, пе ѡнѡл, дѡѡѡ ѡнѡл. фѡεμѡεεѡεѡε: ѡнѡ, а ѡнѡѡѡ, ѡнѡѡѡ, пе ѡнѡ, дѡѡѡ ѡнѡ. Дѡр ѡѡнѡд ѡѡнеѡ εѡ деѡκλѡне шѡ пе ѡѡѡ-αλ-αѡѡѡ, аѡи пѡте ѡѡ аѡѡтѡрѡѡл Прѡнѡμѡεлѡѡѡ аѡεѡт, аѡεл, аѡѡεѡтз, аѡѡεѡ, п. е. аѡεѡтѡи οрѡи аѡѡѡ тѡреѡи еѡѡларѡи; а аѡεѡтѡр аѡѡ аѡεлѡр οѡт ѡѡεрѡчѡи.

Нота 4. Нѡμѡреѡл ѡнѡл, аѡ фѡεμѡнѡн аѡре ѡнѡ; дѡѡи аѡре дѡѡε; тѡреѡи аѡре шѡ тѡреѡи шѡ тѡреѡε, п. е. тоѡѡи тѡреѡи, тѡте тѡреѡи, шѡ тѡте тѡреѡε; (тѡεтѡреѡи, гѡεтѡреѡε); ѡѡѡε тѡреѡи, ѡѡѡε тѡреѡε. Іѡр ѡѡѡ-αλ-αѡѡѡи нѡμѡреѡи рѡμѡнѡ тоѡѡи не ѡѡѡμѡѡѡѡѡи аѡ аѡμѡнѡѡѡε ѡѡεнѡрѡε. —

Καρδινάλελε εστз, міе, міліон, біліон, тріліон,
ш. а. сѣнтъ Свѣстантіке, іар нв Ядіектіке нвмерале.

Ядіектівѣл нвмерал ꙗ мѣї, ꙗ мѣе (ambo, am- 91
bae) се деклінз ꙗн кіпѣл ѡрмзторіѡ :

Нѡмерѣл ꙗнмѣлцїт.

	БЗРБЗТЕСК:		ФЕМЕІЕСК.
Н.	ꙗ мѣї		ꙗ мѣе
Г.	а ꙗ мѣілор		а ꙗ мѣелор
Д.	ꙗ мѣілор		ꙗ мѣелор
Я.	пе ꙗ мѣї		пе ꙗ мѣе
Я.	ѡла ꙗ мѣї.		ѡла ꙗ мѣе.

II. Нѡмерїї Ординалі (ordinales) сѣнтъ, 92
карїї ѡрмеазз ла ꙗнтребареа „а л кжтелеа?“ а
кжтелеа? (quotus? quota?)“ п. е. ꙗнтжіѣл, а л
ѡїлеа, а л зечелеа.

ꙗнсеамнз: Нѡмерїї Ординалі се фак дїн чей
Кардиналі ѡї, треї, зече, ш. а. аѡзогжнѡ аче-
стора ла чей БЗРБЗТЕЩї сілава фїналз леа, іар ла
ФЕМЕІЕЩї а, шї пре-пѡнжнѡле артіклѣл а л, орї а,
ѡѡпз кѡм е ѡенѣл БЗРБЗТЕСК, орї ФЕМЕІЕСК, п. е. а л
ѡї-леа, а ѡѡ-а, а л треї-леа; а грей-а. Я л
чїнчілеа мїлітарїѡ ѡла а патр'а компа-
нїе се пѡртз бїне.

Дїн Кардиналѣл ѡнѡ, ѡна, се фаче Ординалѣл
ꙗнтжіѡ, ꙗнтжіе, орї шї маї бїне „прїмѡ, прї-
мз.“ п. е. прїмз-барз (prima-vera), БЗРѡ прї-
марїѡ, (verus primarius, vel fratruelis).

Нѡмерїї ординалі се ꙗнтреѡдїнцеазз нѡмаї ла сїнгѡрїт,
п. е. ꙗнтжіѣл ом, а ѡѡа фемейе, іар ла ꙗнмѣлцїт
ꙗї фачем кѡ пронѡмеле релатїв чел, чед, п. е. ѡменїї
чей дїн тжіѡ, сад чей ѡла ѡїлеа, кжрїле че-

ЛЕ ДІНТЖІЇ, ШІ ЧЕЛЕ ДЕ АЛ ТРЕЙЛЕ, (АДЕКЪ ДЕ РЖНДЛА АНТЖІЇ, АЛ ДОЙЛЕА, АЛ ТРЕЙЛЕА: КЪЧІ АНТЖІЇ, АЛ ДОЙЛЕА, АЛ ТРЕЙЛЕА СЖНТ АН СІНГЪРІТ).

93 III. НЪМЕРІЙ МЪЛТИПЛИКАТИВІ (multiplicativi), КАРІЙ СЕКІАМЪ ШІ ЯДВЕРБІНЪМЕРАЛІ (Adverbia numeralia) СЖНТ, КАРІЙ РХСНДЛА АНТРЕКАРЕА: ДЕ КЖТЕ ОРІ? (quoties?) САД: А КЖТЕА ОРЪ? (quota vice?) ПРЕКЪМ: ОДАТЪ, ОРІ ЫНА ОРЪ (ЪНЕ ОРІ), А ДОДА ОРЪ, ОРІ ДЕ ДОДЕ ОРІ, ДЕ МЪЛТЕОРІ, ДЕ АТЖТЕА ОРІ; ДЕ ШЕПТЕ ОРІ ШЕПТЕ СЪ ІЕРТЪМ АПРОПЕЛДІ ПЕ ЗІ!

94 IV. НЪМЕРІЙ ДЪПЛИКАТИВІ, ЧЕ СЕ ЗІК ШІ ПРОПОРЦІОНАЛІ, (Duplicativi et Proportionales) СЖНТ, КАРІЙ ВІНЛА АНТРЕКАРЕА: АН КЖТЕ? (in quot vel quotuplus?) САД АН КЖТЕ ПЛЕСЕ? (quotuplex?), П.Е. СІМПЛАД, ДЪПЛАД, ТРИПЛАД, ОРІ АНДОІТ, АНТРЕІТ.

95 V. НЪМЕРІЙ ПАРТИТИВІ (Partitivi et Distributivi) СЖНТ, КАРІЙ АРАТЪ О ПАРТЕ А ЫНДІ АНТРЕГ, ШІ СЕ ПЪНЛА АНТРЕКАРЕА: КЖТЕ КЖЦІ ДЕ ОДАТЪ? ОРІ КЖТЕ КЖТ ФІЕЩЕ КАРЕ? (quotenni?), САД А КЖТА ПАРТЕ? (quota pars?) П.Е. КЖТЕ ЫНДЛА, КЖТЕ ДОІ, КЖТЕ ШЕПТЕ, АД: ЫН АНТРЕГ, ЖЪМЖТАТЕ, АДОДА, АТРЕІА ПАРТЕ; ТРИАРИЇ, ПЪТРАРИЇ, ЗЕЧЕРІЇ, ДОДЕЗЕЧЕРІЇ.

К А П III.

ДЕ ПРОНЪМЕ, (De Pronomine).

96 ЧЕ ЕСТЕ ПРОНЪМЕЛЕ?

ПРОНЪМЕЛЕ САД ПЕНТРЪ НЪМЕЛЕ ЕСТЕ ПАРТЕ А КЪВЖНТЪЛДІ ДЕКЛІНЪТОРЕ, КАРЕ СЕ.ПЪНЕ АН ЛОКДА СЪБ-

СТАНТИВЛАДИ П. Е. АН ЛОК ДЕ: ГЕОРГИЕ СЕ ПОРТЪ КИ-
НЕ, ЗИК: ВЛ СЕ ПОРТЪ КИНЕ.

ПРОНДМЕЛЕ ГОКОТИНДЪСЕ АН ПРИВИЦА ФОРМЕИ

А) ЗНЕЛЕ СЖНТ СІМ ПЛЕ, (simplicia) ПРЕКЪМ: 97
ЕЪ, ТЪ, ЕЛ, ЕСТЪ (ЗСТЪ), АНСЪ, МЕ, ТЕ, СЕ (СИ),
ЧЕ (ЧИ), КЪІ, КЖТ, ТОТ, НИЩЕ, АЛТ, ЫНЪ,
НИМЕНЕ, НИМІК. — АЛТЕЛЕ КОМПЪСЕ, (composi-
ta) ПРЕКЪМ: ТЪЪ, СЪЪ, НОСТРЪ, ВОСТРЪ, ЧЕЛЪ,
ЧЕСТЪ, ДЖНСЪ, МІНЕ, ТІНЕ, СІНЕ, ЧІНЕ, ЧІНЕ-
ВА, КЖТВА, КЪІВА, ЧЕВА, КАРЕВА, ЧЕЛЧЕ, ОРЕ
ЧІНЕ, ОРЕЧЕ, ОРІ ЧІНЕ, ТОТ ЕЛ, ТОТ АЧЕЛА,
ТОТ ІНСЪЛ, ТОТ ОМЪЛ, ФІЕЩЕ ЧІНЕ, АТАРЕ,
КЪТАРЕ: ДАР

ГОКОТИНДЪСЕ АН ПРИВИЦА НАТЪРЕИ

В) ЗНЕЛЕ СЕ КІАМЪ ПРОНДМЕ ОУБСТАНТИВЕ 98
(Pronomina Substantiva), ФІИНА КЪ ТОТ ДЕ ЫНА СЕ
ПЪН АН ЛОКЪЛА ОУБСТАНТИВЛАДИ, ПРЕКЪМ: ЕЪ, ТЪ, ЕЛ,
АНСЪ, Ш. А. КАРЕ СЕ ЗИК ШІ ПРИМИТИВЕ (primitiva),
ФІИНА КЪ НЪ ВІН ДЕЛА АЛТЕЛЕ. АЛТЕЛЕ СЕ ЗИК ПРОНДМЕ
АДІЕКТИВЕ (Pronomina Adjectiva), ПРЕКЪМ: МЕЪ,
ТЪЪ, СЪЪ, НОСТРЪ, ВОСТРЪ, ФІИНА КЪ АЧЕСТЕА
ТОТДЕЪНА КА ШІ АДІЕКТИВЕЛЕ СЕ ЦІН ДЕ ОУБСТАНТИВЕ,
КЪ КАРЕ СЕ АНКОРЪЗ. АЧЕСТЕА СЕ КІАМЪ ШІ ДЕРІВАТИВЕ
(derivativa), ФІИНА КЪ СЕ ДЕРІВЪЗ ДЕЛА АЛТЕЛЕ (ДЕЛА:
ЕЪ, ТЪ, НОІ, ПОІ).

ДИВЕРСЕЛЕ КЛАСЕ АЛЕ ПРОНДМЕЛОР.

ПРОНДМЕЛЕ СЕ АНПАРТ:

1. АН ФЪЦЕЩІ САЪ ПЕРСОНАЛЕ (Personalia).
2. АН АНТОРКЪТОРЕ САЪ РЕЧИПРОЧЕ (Reciproca).
3. АН АНПРЕЪНЪТОРЕ САЪ КОНЖЪГАТИВЕ (Conjunctiva).

4. ΛΗ ΘΤΖΠЖНІТÓРЕ САЎ ПΟССΕΣΙΒΕ (Possessiva).
5. ΛΗ ΡΕΔΩΚΖТÓРЕ САЎ РЕΛΑТІΒΕ (Relativa).
6. ΛΗ ΛΗΤΡΕΒΖТÓРЕ САЎ ΙΝΤΕΡΟΓΑТІΒΕ (Interrogativa).
7. ΛΗ ΔΡΖТΖТÓРЕ САЎ ΔΕΜΟΝΣΤΡΑТІΒΕ (Demonstrativa).
8. ΛΗ ΝΕΧΟΤΖΡЖТЕ САЎ ΙΝΔΕΦΙΝІТЕ (Indefinita).

ΔΕΚΛΙΝΑΡΕΑ ΠΡΟΝΩΜΕΛΟΡ,
(Declinatio Pronominum).

Ι. ΠΡΟΝΩΜΕΛΕ ΠΕΡΣΟΝΑΛΕ,
(Pronomina Personalia).

100 ΠΡΟΝΩΜΕΛΕ ΠΕΡΣΟΝΑΛ ΕΣΤΕ, ΚΑΡΕΛΕ ΔΡΑΤЖ ΠΕΡΣÓΝΑ ΛΩΚΡΩΔΩΪ, ΔΕΣΠΡΕ ΚΑΡΕ Ε ΒΟΡΕΑ. ΛΗ ΒΟΡΚΕΪΡΕ СЕ ΔΙΟСЕΒЕСК ΤΡΕΪ ΠΕΡΣÓΝΕ, ΔΔΕΚЖ: 1) ΚΑΡΕ ΒΟΡΒΕΪΨΕ ΕЎ, ΝΟΪ, 2) ΚЖ-ΤΡЖ ΚΑΡΕ СЕ ΒΟΡΒΕΪΨΕ ТЎ, ΒΟΪ, 3) ΠΕΡΣÓΝΑ ΟΡΪ ΛΩΚΡΩΔ, ΔΕΣΠΡΕ ΚΑΡΕ СЕ ΒΟΡΒΕΪΨΕ, ΕΛ, ΕΔ, ΔЖНІСΩΔ, ΔЖНІСΔ.

НΩМЖРΩΔ СІНГΩРІТ.

I. ΠΕΡΣÓΝΖ		II. ΠΕΡΣÓΝΖ.		III. Π Ε Ρ Σ Ó Ν Ζ.	
				ΕΖΡΕΖΤΕΕΚ.	ΦΕΜΕΪΕΕΚ.
Н.	ΕЎ		ТЎ	ΕΛ	ΕΔ
Γ.	Δ ΜΕЎ		Δ ΤЖЎ	Δ ΛΩΪ	Δ ΕΪ
Δ.	ΜΙΕ		ΨΙΕ	ΛΩΪ	ΕΪ
Δ.	ΠΕ ΜΙΝΕ		ΠΕ ΤΙΝΕ	ΠΕ ΕΛ	ΠΕ ΕΔ
В.	—		Ο ТЎ!	—	—
Δ.	ΔΕΛΑ ΜΙΝΕ		ΔΕΛΑ ΤΙΝΕ	ΔΕΛΑ ΕΛ	ΔΕΛΑ ΕΔ

НΩΜΕΡΩΔ АНМΩΛЦІТ.

Н.	ΝΟΪ		ΒΟΪ		ΕΪ		ΕΛΕ
Γ.	Δ ΝΟСТΡΩ		Δ ΒΟСТΡΩ		Δ ΛΟΡ		Δ ΛΟΡ
Δ.	ΝΟΔЖ		ΒΟΔЖ		ΛΟΡ		ΛΟΡ.
Δ.	ΠΕ ΝΟΪ		ΠΕ ΒΟΪ		ΠΕ ΕΪ		ΠΕ ΕΛΕ
В.	—		Ο ΒΟΪ!		—		—
Δ.	ΔΕΛΑ ΝΟΪ		ΔΕΛΑ ΒΟΪ		ΔΕΛΑ ΕΪ		ΔΕΛΑ ΕΛΕ

Ан лок де атреїа персѡнѣ е л, е а, се зиче адеесе орї
а жнсѡл, а жнсѡ, прекѡм:

Н. а жнсѡл	а жнсѡ	а жншії	а жнселе
Г. а а жнсѡлѡї	а а жнсѡї	а а жншілор	а а жнселор

II. Пронѡмеле Речїпроче, (Pronomina Reciproca).

Пронѡмеле Речїпрок есте, ал кзрѡїа аңцелес се 101
аңтѡрче ла Персѡна саѡ лѡкрѡл ачела, де кареле е
ворѡл.

Ачест Пронѡме н'аре Номїнатїв, прекѡм:

Г. ал сѡѡ	а са	аї сѡї	але сале
Д. лѡїшії	еїшії	лорѡшії	лорѡшії
Ак. пре сїне	пре сїне	пре сїне	пре сїне
Аб. ѡела сїне	ѡела сїне	ѡела сїне	ѡела сїне

III. Пронѡмеле Аңпреѡнзторїѡ саѡ Конѡнѡгатїв, (Pronomen Coniunctivum).

Пронѡмеле Аңпреѡнзторїѡ вїне ѡела чел Персо- 102
нал, шї есте де ѡѡде фелїѡрї; ѡнѡл де Датїв, іар ал-
тѡл де Акѡсатїв; фїїндѡ кѡ нїчї сѡнт алта, де кѡт
Датївї шї Акѡсатївї сѡѡртаѡї аї Пронѡмелор персо-
нале; ш' ачестїа маї кѡ тѡте пѡрѡїле де кѡвѡнт се
аңпреѡнз, де ѡнде се шї нѡмеск аңпреѡнзторїѡ.

Пронѡмеле Аңпреѡнзтѡре.

	Де Датїв.	Сїнѡрїт.	Де Аңкѡлатїв.
актїв	а мї а ѡї аї		мз те 'а о
пасїк шї речїпрок.	мї ѡї ї		мз те се
вїне де- ла	мїе ѡїе лѡї (еї)		пре мїне, пре тїне, пре ел—еа.

А Н М В Л Ц И Т.

ЯКТИК } ПАСІБ ШІ РЕЧИПР. } КІНЕ ДЕ- ЛА }	НЕ ВЗ ЛЕ НИ ВІ ЛІ НОЇ ВОЇ ЕЇ (ЕЛЕ)		НЕ ВЗ АЇ ЛЕ НЕ ВЗ СЕ ПРЕ НОЇ ПРЕ ВОЇ ПЕ ЕЇ, ЕЛЕ.
--	--	--	--

IV. ПРОНЪМЕЛЕ СТЪПЖНІТОРІЇ (Посесів). (Pronomen Possessivum).

103 ПРОНЪМЕЛЕ СТЪПЖНІТОРІЇ ЕСТЕ, КАРЕЛЕ АРАТЪ ЛЪ-
КРЪЛ АЛ КЪІ ЕСТЕ; АЧЕСТА РЪМЖНЕ. ТОТ ДЪБНА ЛЖНГЪ ЦЕ-
НЪ НЪМЕЛДІ. ДЪ АЧЕСТ ФЕЛІЇ СЖНТ: АЛ МЕЪ, А МЕ А,
АЛ ТЪЪ, А ТА, АЛ СЪЪ, А СА, АЛ НОСТРЪ, А
НОСТРЪ, АЛ ВОСТРЪ, А ВЪСТРЪ, КАРЕ СЕ ЗІК ШІ
ПРОНЪМЕ ЯДІЕКТИВЕ, (Pronomina Adjectiva).

НОТА. ДЕСПРЕ АЧЕСТЕА АНЕМНЕАУЪ, КЪ АН НОМІНАТИКЪ, ЯК
ШІ ЯЕЛ. СЕ ПОТ ПЪНЕ АВ АНАІНТЕ АВ ДЪПЪ НЪМЕ, — АНЪ АН ГЕ-
НІТИКЪ ШІ ДАТИКЪ СЕ ПЪНЕ НЪМАЇ ДЪПЪ НЪМЕ, П. Е. АЛ МЕ В ФРА-
ТЕ, НЪ СЕ ЗІЧЕ А МЕ ВЛВІ ФРАТЕ, ЧІ А ФРАТЕЛВІ МЕ В. АН-
Ъ: ПЕ АЛ МЕ В ФРАТЕ, ШІ ПЕ ФРАТЕЛЕ МЕ В; СЕ ЗІЧЕ.

V. ПРОНЪМЕЛЕ РЕДЪКЪТОРІЇ. (Pronomen Relativum).

104 ПРОНЪМЕЛЕ РЕДЪКЪТОРІЇ ЕСТЕ, КАРЕЛЕ НЕ АДЪЧЕ А-
МІНТЕ ПЕРСОНА САЪ ЛЪКРЪЛ ДЪ МАЇ НАІНТЕ ПОМЕНІТ. Я-
ЧЕСТ ФЕЛІЇ СЖНТ: КАРЕЛЕ, КАРЕА, ЧЕЛ, ЧЕА, ЕЛ
А Н СЪ ШІ, ЕА А Н СА ШІ, ЧЕЛ ЧЕ, ЧЕЕА ЧЕ, П. Е.

СІНГЪ РІТ.

А Н М В Л Ц И Т.

Н.	КАРЕЛЕ	КАРЕА	КАРІЇ	КАРЕ
Г.	А КЪРЪІ	А КЪРІА	А КЪРОР	А КЪРОР-А
Д.	КЪРЪІ	КЪРІА	КЪРОР	КЪРОР-А
ЯК. ПЕ	КАРЕЛЕ	ПЕ КАРЕА	ПЕ КАРІЇ	ПЕ КАРЕ
ЯВ. ДЕЛА	КАРЕЛЕ	ДЕЛА КАРЕА	ДЕЛА КАРІЇ	ДЕЛА КАРЕ

G I N G Ǿ R I T.

Λ N M Ǿ Λ C I T.

Н.	ЧЕЛ	ЧЕА	ЧЕИ	ЧЕЛЕ
Г.	а ЧЕЛǾИ	а ЧЕЛII	а ЧЕЛОР	а ЧЕЛОР
Д.	ЧЕЛǾИ	ЧЕЛII	ЧЕЛОР	ЧЕЛОР
Як.	ПЕ ЧЕЛ	ПЕ ЧЕА	ПЕ ЧЕИ	ПЕ ЧЕЛЕ
Яв.	ДЕЛА ЧЕЛ	ДЕЛА ЧЕА	ДЕЛА ЧЕИ	ДЕЛА ЧЕЛЕ

АША СЕ ДЕКЛIНЪ: ЧЕЛ ЧЕ, ЧЕЕА ЧЕ.

VI. П P O N Ǿ M E Л E Λ N T P E B Ǿ T Ǿ P E , (Pronomina Interrogativa.)

П P O N Ǿ M E Л E Λ N T P E B Ǿ T Ǿ P E СЪНТ АЧЕЛЕА, КЪ КАРЕ Λ N - 105
T P E B Ǿ M ДЕ П P E O П E P C Ǿ N Ǿ T САД ЛǾ К P Ǿ . АЧЕСТ Ф E Л I Ǿ СЪНТ:
КАРЕ? ЧI Н E ? Ч E ? П . К .

B Ǿ R E Ǿ T Ǿ C K.

Н.	каре?	кариі?
Г.	а кǾИ? а кǾрǾи-а?	а кǾрор-а?
Д.	кǾИ? кǾрǾи-а?	кǾрор-а?
Як.	пe каре?	пe каріі?
Яв.	дела каре?	дела каріі?

F Ǿ M E I E C K.

Н.	кареа?	каре?		
Г.	а кǾИ? кǾріі?	а ● кǾрор?		
Д.	кǾИ? кǾріі?	кǾрор?		
Як.	пe кареа?	пe каре?		
Яв.	дела кареа?	дела каре?		
Н.	чI Н E ?	Г. а кǾИ?	Д. кǾИ?	Як. пe чI Н E ?
Яв. дела чI Н E ?				

Λ N T P Ǿ A M Ǿ N Ǿ O I N Ǿ M E P I T O T A Ǿ A . АША СЕ Д E -
КЛIНЪ ШI P Ǿ C P Ǿ N Ǿ T Ǿ P E Л E : КǾ T A P E , а T A P E (talis) :

ФІЕ ЧІНЕ, ФІЕШ ЧІНЕ, ФІЕШЕ ЧІНЕ, ОРЕ ЧІНЕ? ОРІ ЧІ-
НЕ, КАРЕВА, ЧІНЕВА, ОРЕ КАРЕ, ФІЕ КАРЕ, НІСКАРЕ,
КАРЕ КЪМ, Ш. А.

НУМЕРУЛ СІНГУРІТ.

Н.	• КЖТ?	КЖТХ?	АТЖТ,	АТЖТА
Г.	А КЖТДІ?	А КЖТЕЙ?	А АТЖТДІ,	А АТЖТЕЙ
Д.	КЖТДІ?	КЖТЕЙ?	АТЖТДІ,	АТЖТЕЙ
ЯК.	ПЕ КЖТ?	КЖТХ?	ПЕ АТЖТ,	АТЖТА
ЯБ.	ДЕЛА КЖТ?	КЖТХ?	ДЕЛА АТЖТ,	АТЖТА.

А Н М У Л Ц І Т.

Н.	КЖЦІ?	КЖТЕ?	АТЖЦІ,	АТЖТЕА
Г.	А КЖТОР?	А КЖТОР?	А АТЖТОР,	А АТЖТОР
Д.	КЖТОР?	КЖТОР?	АТЖТОР,	АТЖТОР
ЯК.	ПЕ КЖЦІ?	КЖТЕ?	ПЕ АТЖЦІ,	АТЖТЕА
ЯБ.	ДЕЛА КЖЦІ?	КЖТЕ?	ДЕЛА АТЖЦІ,	АТЖТЕА.

ТОТАША СЕ ДЕКЛІНЪ: КЖТВА, КЖТХВА, КЖЦІВА,
КЖТЕВА.

VII. П Р О Н У М Е Л Е Я Р З Т Х Т О Р Е, (Pronomina Demonstrativa).

106 П Р О Н У М Е Л Е Я Р З Т Х Т О Р Е С Ж Н Т А Ч Е Л Е А, П Р І Н К А Р Е А Р З -
Т Х М В Р ' О П Е Р С О Н Х С А Д Л Ъ К Р Ъ, П Р Е К Ъ М С Ж Н Т: А Ч Е С Т,
А Ч Е С Т А, А Ч Е Л, А Ч Е Л А, Ч Е С Т, Е С Т, Ч Е С Т А, Е С Т А,
Ч Е Л А, Е Л А, Е Е Л, Ч Е Е А, Е Д А С Ъ М І, Т Ъ А Н С Ъ Ц І,
Ш. А. П Р Е К Ъ М: С І Н Г У Р І Т.

БЗРЪЗТІЕК.

ФЕМЕІЕК.

Н.	АЧЕСТ,	АЧЕАСТА	АЧЕСТХ,	АЧЕАСТА
Г.	А АЧЕСТДІ,	А АЧЕСТДІА	А АЧЕСТІИ,	А АЧЕСТІА
Д.	АЧЕСТДІ,	АЧЕСТДІА	АЧЕСТІИ,	АЧЕСТІА
Я.	ПЕ АЧЕСТ,	ПЕ АЧЕАСТА	ПЕ АЧЕСТХ,	ПЕ АЧЕАСТА
Я.	ДЕЛА АЧЕСТ,	АЧЕАСТА.	ДЕЛА АЧЕСТХ,	АЧЕАСТА.

Л Н М Ъ Л Ц І Т.

БЗРВЗТЕСК.

ФЕМЕІЕСК.

Н.	ачестї,	ачестїа	ачесте,	ачестеа
Г.	а ачестор,	а ачестора	а ачестор,	а ачестора
Д.	ачестор,	ачестора	ачестор,	ачестора
Я.	пє ачестї,	ачестїа	пє ачесте,	ачестеа
Я.	дела ачестї,	ачестїа	дела ачесте,	ачестеа.

С І Н Г Ъ Р І Т.

БЗРВЗТЕСК.

ФЕМЕІЕСК.

Н.	ачєл	ачєла	ачєа,	ачєєа
Г.	а ачєлбї	а ачєлбїа	а ачєлїї,	а ачєлїа
Д.	ачєлбї,	ачєлбїа	ачєлїї:	ачєлїа
Я.	пє ачєл,	ачєла	пє ачєа,	ачєєа
Я.	дела ачєл,	ачєла.	дела ачєа,	ачєєа.

Л Н М Ъ Л Ц І Т.

БЗРВЗТЕСК.

ФЕМЕІЕСК.

Н.	ачєї,	ачєїа	ачєлє,	ачєлєа
Г.	а ачєлор,	а ачєлора	а ачєлор	а ачєлора
Д.	ачєлор,	ачєлора	ачєлор	ачєлора
Я.	пє ачєї,	ачєїа	пє ачєлє,	ачєлєа
Я.	дела ачєї,	ачєїа.	дела ачєлє,	ачєлєа.

Яша се деклінз чєл чєла, чєа, чєєа, єл, єла, ш. а.

Ла: БЪ ЛНСЪМІ, ТЪ ЛНСЪЦІ, ЄЛ ЛНСЪШІ,

НОІ ЛНШІНЕ, ВОІ ЛНШІВЪ, ЕІ ЛНШІШІ.

БЪ ЛНСАМІ, ТЪ ЛНСАЦІ, ЕА ЛНСАШІ,

НОІ ЛНСЕНЕ, ВОІ ЛНСЕВЪ, ЕЛЕ ЛНСЕШІ.

Ячї се деклінз нѣмаї Пронѣм. Персонал єѣ, тѣ, єл, єа, ної, вої, єї, єлє, постпѣнжнѣсе фїєѣ кѣрїа персѣне кѣвїнчѣсѣл Пронѣме Конжѣгатїв (102) ѡсєрѣжнѣсе ѣенѣ шї нѣмерѣл.

VIII. ПpОНЪМЕЛЕ НЕХОТЪРЪТ. (Pronomen Indefinitum).

107

ПpОНЪМЕЛЕ НЕХОТЪРЪТ ЕСТЕ, КАРЕЛЕ НЪ ХОТЪРЕЦЕ ПЕРСОНА САЪ ЛЪКРЪЛ, ДЕСПРЕ КАРЕ Е ВОРБА; АЧЕСТЕА Д-МЕЛЕ СЪНТ ДЕКЛІНЪТЪРЕ, АЛТЕЛЕ НЕДЕКЛІНЪТЪРЕ.

ЧЕЛЕ ДЕКЛІНЪТЪРЕ СЪНТ: ЪНЪЛ, НІЧІЪНЪЛ, АЛ-ТЪЛ, АМЖНДОІ, НІМЕНЕА, АМБІ, ПК:

CІNGЪPIT.

Н. ЪН, ЪНЪЛ
Г. а ЪНДІ, а ЪНДІА
Д. ЪНДІ, ЪНДІА
Я. ПЕ ЪН, ПЕ ЪНЪЛ,
Я. ДЕЛА ЪН, ДЕЛА ЪНЪЛ

CІNGЪPIT.

Н. ЪНА ОРІ О
Г. а ЪНЕІ-ІІ
Д. ЪНЕІ-ІІ
Я. ПЕ ЪНА ОРІ О
Я. ДЕЛА ЪНА ОРІ О

CІNGЪPIT.

Н. АЛТЪЛ
Г. а АЛТЪІ-ІА
Д. АЛТЪІ-ІА
Я. ПЕ АЛТЪЛ
Я. ДЕЛА АЛТЪЛ

CІNGЪPIT.

Н. АЛТЪ-А
Г. а АЛТЕІ-ІІ
Д. АЛТЕІ-ІІ
Я. ПЕ АЛТЪ-А
Я. ДЕЛА АЛТЪ-А

АНМЪЛЦІТ.

ЪНІІ
а ЪНОР-А
ЪНОР-А
ПЕ ЪНІІ
ДЕЛА ЪНІІ.

АНМЪЛЦІТ.

ЪНЕЛЕ
а ЪНОР, ЪНОРА
ЪНОР, ЪНОРА
ПЕ ЪНЕЛЕ
ДЕЛА ЪНЕЛЕ.

АНМЪЛЦІТ.

АЛЦІІ.
а АЛТОР-А
АЛТОР-А
ПЕ АЛЦІІ
ДЕЛА АЛЦІІ.

АНМЪЛЦІТ.

АЛТЕ-ЛЕ
а АЛТОР-А
АЛТОР-А
ПЕ АЛТЕ-ЛЕ
ДЕЛА АЛТЕ-ЛЕ.

Н.	АМЖНДОЇ		АМЖНДОЪЕ
Г.	а АМЖНДОРОР		а АМЖНДОРОР
Д.	АМЖНДОРОР		АМЖНДОРОР.

Н.	НІМЕНЕА		АМБІ, АМБЕ
Г.	а НІМЕНДІ ОРІ НІМЕРДІ		а АМБІЛОР, АМБЕЛОР
Д.	НІМЕНДІ ОРІ НІМЕРДІ		АМБІЛОР, АМБЕЛОР (91)

2) Прондмеле нехотзржте недеклінзторє сжнт: нїце, нецине; ансз шї ачестеа се пот декліна кѡ прендсзчїднїле л а, п е, д е л а.

К Я П IV.

Д Е В Е Р К Ъ , (de Verbo).

ЧЕ ЕСТЕ ВЕРБЛА ?

ВЕРБЛА ЕСТЕ ПАРТЕ а КѡВЖНТЪЛДІ ДЕКЛІНАБІЛЪ, ка- 108
ре се аплеакъ аН моддрї, аН тїмпдрї шї ла персоне,
аржтжнд лѡкрареа орї пжтїміреа НомїнатївЪлДї, сѡѡ
алтз старе а лѡї дѡ мїжлок, п. е. кжмпѡла есте
верде; ф а т а к ѡ л е ѡ е ф л о р ѡ ї.

Персонеа сѡѡ лѡкрѡла дѡ каре есте ворба, се кіамъ
ѡѡвїе пт (Subiectum), кареле тот дѡдна есте аН
Номїнатїв, шї се гжсеѡе кѡ антребареа чїне? орї че?
п. е. ѡ ѡ іѡвекк пе пжрїнцї. Пѡлгарїѡла се а-
мжнз царїна. Фрѡнз а ка дѡ.

I. АМПЗРЦІРЕА ВЕРВЪРІЛОР. (Divisio Verborum).

ВЕРВЪРІЛЕ СЖНТ:

1) Дѡ маї мѡлате фелїѡрї (multifaria), прекѡм: 109
Персонале орї Неперсонале, Імперсонале
(personalia et impersonalia).

а) ПЕРСОНАЛЕ СЪНТ, КАРЕ СЕ ПОТЪНІ КЪ СЪБ-
ІЕПТЪЛЪН ТÓТЕ ТРЕЛЕ ПЕРСÓНЕЛЕ, АДЕКЪ, АД ТÓТЕ ТРЕЙ
ПЕРСÓНЕЛЕ ЂН АМЖНДОЙ НЪМЕРІЙ, ПРЕКЪМ: ЕЪ КЖНТЪ,
ТЪ КЖНЦЙ, ЕЛ КЖНТЪ, НОЙ КЖНТЪМ, ВОЙ
КЖНТАЦЙ, ЕЙ КЖНТЪ.

б) НЕПЕРСОНАЛЕ ОРІ ІМПЕРСОНАЛЕ СЪНТ,
КАРЕ АРАТЪ КЪ СЪБІЕПТЪЛЕ КЪ ТОТЪЛ НЕХОТЪРЖТ, АША,
ЂНКЖТ НЪ ПОЦЙ ЦІ, ДЕ ЕСТЕ ВОРБА ДЕ О ПЕРСÓНЪ, ОРІ ДЕ
ЪН ЛЪКРЪ. ІМПЕРСОНАЛЕЛЕ АД НЪМАЙ А ТРЕІА ПЕРСÓНЪ
ЃІН СІНГЪРІТ, П. Е. ПЛÓЪЪ, НІНЦЕ, ТЪНЪ, ФЪЛ-
ЦЕРЪ, БЪРЕАЗЪ.

ЪНЕЛЕ ВЕРБЪРІ НЪМАЙ ЂН НИЦЕ ВОРБИРІ НЕХОТЪ-
РЖТЕ СЕ ІАЪ КА НЕПЕРСОНАЛЕ, П. Е. СЕЪІЧЕ, СЕ
КРЕДЕ, СЕ АДДЕ, СЕ ВЕДЕ, СЕ ПАРЕ, ТРЕКЪЕ,
КАДЪТЪ, СЕ КАДЕ, СЕ КЪВІНЕ, ЕСТЕ ВІНЕ, СЕ ЂН-
ТЪМПАЪ, ЕСТЕ ЛА ЧІНЧЙ, БАТЕ ОПТ, СЪНТ
МЪЛЦЙ КАРІ ПЕРЪ ТІМПЪ, 'МІЕФРІГ, 'МІЕ
КАЛА, 'МІЕФÓМЕ, 'МІЕСЕТЕ, 'МІЕСОМН, 'МІ
ЕДОР, 'МІЕДРЖТ, 'МІЕФРІКЪ, 'МІПАРЕВІНЕ.

110 2) ДЕМАЙМЪЛТЕ ЦЕНДРІ (genus verborum),
ПРЕКЪМ:

а) ВЕРБЪРІ АЖЪТЪТÓРЕ САЪ АЪСІЛІАРЕ (verba
auxiliaria), КАРЕ ДАЪ АЖЪТОРИЪ ЛА ТÓТЕ ЧЕЛЕЛАЛТЕ ВЕР-
БЪРІ СПРЕ ЂНТОКМІРЕА ТІМПЪРІЛОР ЧЕЛОР КОМПЪСЕ. АЧЕСТ
ФЕЛІЪ СЪНТ ЛА НОЙ ТРЕЙ: ЕЪ СЖНТ, ЕЪ АМ, ЕЪ ВОІЪ.

б) ВЕРБЪРІ ДЪКРЪТÓРЕ САЪ АКТИВЕ (verba
activa vel transitiva) СЪНТ, КАРЕ АРАТЪ ДЕА ДРЕПТЪЛ
ЛЪКРАРЕА СЪБІЕПТЪЛДІ ЂНТР'АЛТЪ ПЕРСÓНЪ ОРІ ЛЪКРЪ
ЃІН АФАРЪ, ШІ СЕ ПÓТЕ ПЪНЕ ЂНТРЕВАРЕА ПЕ ЧІНЕ?
ОРІ ЧЕ? П. Е. ТАТЪЛІЪБЕЩЕ ПРЕ ФІІІ СЪІ. АНТО-
НИЕ КЪМПАЪРЪ КЪРЦЙ.

Г) Вербѡрї Пзтїміторє саз Пасиве (verba passiva) сжнт, каре араutz пзтїміреа Обїептѡлѡї дѡла алте лѡкрѡрї дїн афарз, шї се потрїбеце лнтревареа: дѡла, орї дѡ, орї прїн чїне? п. е. Копїлѡл бѡн есте прецѡїт дѡ тоцї, ачеастз карте есте скрїсз дѡ мїне.

А) Вербѡрї дѡ Мїжлок орї Невтре (verba neutra et intransitiva) сжнт каре нїчї лѡкрареа, нїчї пзтїміреа кѡїва нѡ араutz, чї нѡмаї стареа дѡ мїжлок а Обїептѡлѡї, п. е. дорм, вїецѡеск, стаѡ.

Нота. Шнеле Вербѡрї дѡ шї сжнт Невтре саз дѡ Мїжлок, дар лѡкраре (activitate) тот аѡ, лнез ачеастз актївїтате алор нѡ трѡче ла алт лѡкрѡ дїн афарз, (ла обїепт), чї рзмжне тот лн тр'ачеа лѡкрѡ (лн обїепт), дѡспре каре есте борѡа. Ачесте Вербѡрї се зїк: актїве нетрансїтїве (verba activa intransitiva), п. е. чїне ва зїче, кз пропосїчїшнеле ѡрмзторє нѡ еспрїмз лѡкраре (activitate)? фоквл ардѡ, помїї лн-флореск, еарѡа лнколцеце. Шерг ла бїсерїкз, алерг лн тжрг. Дар лнез ачѡаста есте о лѡкраре, че нѡ трѡче лн-тр'алт обїепт.

Є) Вербѡрї лнторкзторє, саз Речї проче, орї шї Рѡфлесїве, (verba Reciproca vel Reflexiva) сжнт, каре прїнтр'ѡн Пронѡме Персонал дїн Датїв орї Акѡсатїв лнторк лѡкрареа лор їар кзтрз ачеа персѡнз дїн Номїнатїв (обїепт), дѡ каре се фаче борѡз, п. е. бѡмз бѡкѡрѡ, тѡ те лнтрїстѡзї, ел се мїрз, челѡї мжндрѡ лї плаче сїнгѡр дѡ сїне.

Шнеле верѡрї се лнтрѡбїнцѡазз лн кїптрансїтївѡ шї рѡфлесївѡ, преѡм: еѡмз темѡ, еѡмз тем дѡ врзжмаш, тѡ те некзжещї, тѡл некзжещї.

Сжнт шї верѡрї трансїтїве кѡ лнцѡлес рѡфлесїв саз рѡфлесїве лн лнцѡлес їмпропрїѡ п. е.

ЕД МЗ СПЖЛЪ, ЕД МЗ АНБРАКЪ, ЕД МЗ ПЕП-
 ТЕНЪ, ЕД МЗ ЛАДЪДЪ; ДНДЕ ЛЪКРЪ АКТИВЪ ЕСТЕ ТОТ
 ДЕОДАТЪ ШІ АЧЕЕА, ЧЕ ПЪТИМЕЦЕ АКТИВИТАТЕА. АЧЕСТЕ СЕ
 КІАМЪ РЕЧИПРОЧЕ ДЕ АКЪСАТИВЪ (Reciproca Ac-
 cusativi), ПЕНТРЪ КЪ ЧЕР, КА ПРОНЪМЕЛЕ СЪ ФІЕ ДЕ АКЪСА-
 ТИВ. — ДАР СЪНТ ШІ ДЕ АЧЕЕА, КАРЕ ЛЪКРАРЕА ГЪБ-
 СТАНТИВЪЛДІ НЪ О АРАТЪ ДЕА ДРЕПЪДА АН СІНЕ, ЧІ НЪ-
 МАІ АНТРЪН КІП МІЖЛОЧИТ, П. Е. ЕД А М І Ф А К К Р Ъ Ч Е,
 А М І А Д Ъ К А М І Н Т Е, АЧЕАСТЕА СЕ КІАМЪ РЕЧИПРОЧЕ
 ДЕ ДАТИВ (Reciproca Dativi), ФІИНД КЪ ПОФТЕСК,
 КА ПРОНЪМЕЛЕ СЕ ФІЕ ДЕ ДАТИВ.

II. ДЕ МОДЪРИЛЕ ВЕРБЪРИЛОР, (de modis verborum).

111 Форма кѡметзрїї, прїн каре се араТЪ АКТИВИТАТЕА
 ОРІ СТАРЕА ГЪБСТАНТИВЪЛДІ, СЕ КІАМЪ КІП САД МОДЪ
 АЛ ВОРБИРІИ.

МОДЪРІ (Modi) СЪНТ ЧІНЧІ: 1) МОДЪА АРЪ-
 ТЪТОРИЪ САД ІНДІКАТИВЪ (Modus Indicativus),
 2) МОДЪА ПОРЪНЧИТОРИЪ САД ІМПЕРАТИВЪ
 (Modus Imperativus), 3) МОДЪА КОНДИЦИОНАЛ
 САД ПОФТИТОРИЪ (Modus Conditionalis vel Op-
 tativus), 4) МОДЪА ГЪНПДС САД КОНЖЪГАТИВЪ
 (Modus Subjunctivus vel Conjunctivus), 5) МО-
 ДЪА НЕХОТЪРЪТ САД ІНФІНІТИВЪ (Modus In-
 finitivus). ДЕ МОДЪА ІНФІНІТИВ СЕ ЦІН ШІ ПАРТИЧИ-
 ПІІЛЕ, ПРЕКЪМ: ЧЕА ПРЕСЕНТ, ТРЕКЪТ ШІ ВІИ-
 ТОРИЪ, (Participia praesentis, praeteriti et fu-
 turi temporis).

НОТА. ГЕРВНДІИ ШІ ГЪПІНЕ НЪ СЪНТ АН ЛІМЕА РОМЪНЪ,
 ПРЕКЪМ НЪ СЪНТ НІЧІ АН СОРОРИЛЕ ЕІ, ФІИНДЪЗ АЧЕСТЕА ШІ ЛА ЛАТИНІ
 СЪНТ СОКОТИТЕ ДЕ ГЪБСТАНТИКЕ ВЕРБАЛЕ. Gerundiu e ГЪБСТАНТИК

NEOTPOC ДЕ А II. ДЕКЛІНАРЕ АН **dum, di, do**, ІАР Supinu ESTE
СВЕСТАНТІК ДЕ А IV. ДЕКЛІНАРЕ, КАРЕ СЕ АНТРЕБВІНЦЕАУЗ НЪМАІ
АН АКСАТІК ШІ АБЛАТІК. П. Е. laudatum, laudatu.

2) ТІМПЪРІ (Tempora) СЪНТ ОПТ: УНДА 112
ДЕ АКЪМ САД П РЕСЕНТ (tempus praesens), П. Е.
КЪНТЪ; ЧІНЧІ ТРЕКЪТЕ (praeterita), АДЕКЪ: 1) ЧЕЛ
ДЕ КЪРЖНД ТРЕКЪТ (imperfectum), П. Е. КЪНТАМ
2) ЧЕЛ ДЕ ПЛІН ТРЕКЪТ СІМ ПЛЪ (praeteritum per-
fectum simplex), П. Е. КЪНТАІЪ. 3) ЧЕЛ ДЕ ПЛІН
ТРЕКЪТ АДЪЗОГАТ (praeteritum perfectum compo-
situm), П. Е. АМ КЪНТАТ. 4) ЧЕЛ ДЕ МЪЛАТ ТРЕ-
КЪТ СІМ ПЛЪ (praeteritum plusquam perfectum sim-
plex), П. Е. КЪНТАСЕМ. 5) ЧЕЛ ДЕ МЪЛАТ ТРЕ-
КЪТ АДЪЗОГАТ (praeteritum plusquam perfectum
compositum), П. Е. АМ ФОСТ КЪНТАТ; ШІ ДЪДЕ
ТІМПЪРІ ВІІТОРЕ, АДЕКЪ ВІІТОРИЪ СІМ ПЛЪ (futu-
rum simplex) П. Е. ВОІЪ КЪНТА; ШІ ВІІТОРИЪ
ТРЕКЪТ (futurum exactum, Vorzukunft) П. Е. ВОІЪ
ФІ КЪНТАТ.

ДІНТР'АЧЕСТЕА СЕ ВЕДЕ, КЪ ТІМПЪРІЛЕ ВЕРБЪРІЛОР
СЪНТ ДЕ ДЪДЕ ФЕЛІДРІ, ТІМПЪРІ СІМ ПЛЕ, (tempo-
ra simplicia), ШІ КОМПЪСЕ, (composita). СІМПЛЕ
СЪНТ АЧЕЛЕА, КАРЕ СЕ ФАК НЪМАІ ДІН ВЕРБЪЛ ЛОР, ПРЕ-
КЪМ: КЪНТЪ, КЪНТАМ, КЪНТАІЪ, КЪНТАСЕМ,
Ш. А. ІАР КОМПЪСЕ СЪНТ, КАРЕ СЕ ФОРМЕАУЗ ПРІН АДАО-
ЦЕРЕА ВР'УНДІ ДІН ТІМПЪРІЛЕ АЖДЪТЪТОРЕ: А ФІ, А А-
ВЕА, А ВОІІ, П. Е. АМ КЪНТАТ, ВОІЪ КЪНТА,
ВОІЪ ФІ КЪНТАТ.

3) ФІЕЩЕ ЧЕ ТІМП АРЕ ДОІ НЪМЕРІ, ПЕ ЧЕЛ СІНГЪ- 113
РІТ ШІ АНМЪЛУІТ (numeri sunt duo, singularis et
pluralis) (33).

114 4) Персоне (Personae) сѣнт треї: Антѣа (prima) каре ворѣше, кѣ Пронѣмеле е ѡ, ної, (ego, nos,) ѳзрѣзтеск шї фемеїеск; а доѡа (secunda), кзтрѣ каре ворѣше чеа дїнтѣїе, кѣ Пронѣмеле т ѡ, вої, (tu, vos), ѳзрѣзтеск шї фемеїеск; а треїа (tertia) пентрѡ каре есте ворѡа, кѣ Пронѣмеле е л, е а, еї, е л е, шї орї каре алт номїнатїв. Ачесте треї персоне прекум ла сїнгѡрїт аша шї ла анмѡлцїт ан лїмба ромѣнз се пот анцелеѣе де плїн шї нѡмаї дїн нїше фїна л ѡ рї перссїа ле але керѡдрїлор, фзрѣ а маї пѡне пронѣмеле персонале лѣнѣз е ле п. е. ла ѡ ѡ ѡ, ла ѡ зї, ла ѡ ѡ з, л з ѡ ѡ з м, л з ѡ ѡ а цї, ла ѡ ѡ з.

III. Конжѡгареа керѡдрїлор. (Conjugatio Verborum).

115 Мѡтареа керѡдрї дѡпѣ кѡвенїтеле форме ан моѡдрї, тїмпѡдрї, нѡмерї шї персоне, се зїче Конжѡгаре (Conjugatio).

Конжѡгзрїле сѣнт де треї фелїѡдрї:

1) Конжѡгзрїле керѡдрїлор регѡлате (Conjugationes verborum regularium). Ачестеа ан лїмба ромѣнз (ка шї ан чеа латїнз, шї сѡрорїле еї) сѣнт патрѡ, шї се кѡноск дїн тїмпѡла презент ал моѡдрї Инфїнїтїѡ, прекум:

а) Конжѡгареа Антѣїе есте, ал кзрїа презентѡла моѡдрї Инфїнїтїѡ есе ан ѡ, саѡ ѡре лѡнѣѡ, прекум: ла ѡ ѡ ѡ, а л з ѡ ѡ саѡ л з ѡ ѡ а-ре (laudo, laudāre).

б) Конжѡгареа а доѡа есте, ал кзрїа презентѡла Инфїнїтїѡ есе ан е, саѡ е ре лѡнѣѡ, прекум: т а к ѡ, а т з ч е, саѡ т з ч е ре (taceo, tacēre).

γ) **ΚΟΝΖΩΓΑΡΕΑ Α ΤΡΕΙΑ ΕΣΤΕ**, ΑΛ ΚΖΡΩΙΑ ΠΡΕΣΕΝ-
 ΤΩΛ ΙΝΦΙΝΙΤΙΒΨ ΕΣΕ ΛΗ Ε ΣΑΩ ΞΡΕ ΣΚΩΡΤ, ΠΡΕΚΩΜ:
 Φ Α Κ Ψ, Α Φ ᾀ Χ Ε ΣΑΩ Φ Α Χ Ἐ Ρ Ε (facio, fācēre).

δ) **ΚΟΝΖΩΓΑΡΕΑ Α ΠΑΤΡΑ ΕΣΤΕ**, ΑΛ ΚΖΡΩΙΑ ΠΡΕΣΕΝ-
 ΤΩΛ ΙΝΦΙΝΙΤΙΒΨ ΕΣΕ ΛΗ Ι ΣΑΩ Ι Ρ Ε, Ξ ΣΑΩ Ξ Ρ Ε ΛΩΝΓΨ,
 ΠΡΕΚΩΜ: Δ Ο Ρ Μ Ψ, Α Δ Ο Ρ Μ Ι ΣΑΩ Δ Ο Ρ Μ Ι - Ρ Ε (dormio,
 dormire).

2) **ΚΟΝΖΩΓΩΡΙΛΕ ΒΕΡΕΩΡΙΛΟΡ ΝΕΡΕΓΩΛΑΤΕ**
 (Conjugationes verborum irregularium), ΣΧΗΤ ΚΑΡΕ ΣΕ
 ΔΕΑΤ ΔΕΛΑ ΦΟΡΜΑ ΧΕΛΟΡ ΠΑΤΡΩ ΚΟΝΖΩΓΩΡΙΨ ΡΕΓΩΛΑΤΕ, ΠΡΕ
 ΚΩΜ ΣΧΗΤ: Ε Ω Ι Α Ω, Ε Ω Α Μ Λ Ω Α Τ; ΣΧΗΤ, Α Μ Φ Ο Σ Τ,
 Β Ο Ψ Φ Ι (sum, fui, ego). **Ши**

3) **ΚΟΝΖΩΓΩΡΙΛΕ ΒΕΡΕΩΡΙΛΟΡ ΝΕΠΕΡΣΟΝΑΛΕ**,
 (Conjugationes verborum impersonalium) (109 Β.)

ΤΟΑΤΕ ΑΧΕΣΤΕ ΒΕΡΕΩΡΙΨ ΣΕ ΒΟΡ ΑΣΕΩΑ ΔΩΠΩ ΡΗΝΩΩΛ
 ΛΟΡ, ΑΦΑΡΩ ΝΩΜΑΨ, ΚΩ ΧΕΛΕ ΑΩΩΤΩΤΩΡΕ ΣΑΩ ΑΩΣΙΛΙΑΡΕ
 ΕΩ ΣΧΗΤ, ΕΩ Α Μ, ΕΩ Β Ο Ψ, ΣΕ ΒΟΡ ΠΡΕΠΩΝΕ ΧΕΛΟΡ-
 ΑΛ-ΑΛΤΕ ΠΡΕΚΩΜ:

Α. ΚΟΝΖΩΓΑΡΕΑ ΒΕΡΕΩΡΙΛΟΡ ΑΩΩΤΩΤΩΡΕ 116 ΣΑΩ ΑΩΣΙΛΙΑΡΕ.

(Conjugatio verborum auxiliarium).

I. ΜΟΩΩ ΑΡΩΤΩΤΩΡΙΨ (ΙΝΔΙΚΑΤΙΒ), ΤΙΜΠΩ ΠΡΕΣΕΝΤ.
 (Indicativi modi tempus praesens).

ΗΩΜΕΡΩΛ ΣΙΝΓΩΡΙΤ.

ΩΩ ΣΧΗΤ ΣΑΩ ΕΣΚ	ΕΩ Α Μ	ΕΩ Β Ο Ψ ΣΑΩ Β Ρ ΕΩ
ΤΩ ΕΨΨ	ΤΩ Α Ψ	ΤΩ Β ΕΨ „ Β Ρ ΕΨ
ΕΛ ΕΣΤΕ	ΕΛ Α Ρ Ε	ΕΛ Β Α „ Β Ρ ΕΑ.

Λ Η Μ Θ Λ Ц І Т.

НОЇ СЖНТЕМ	НОЇ АВЕМ	НОЇ ВОІМ ЕАΘ ΠΡΕΜ
ВОЇ СЖНТЕЦЇ	ВОЇ АВЕЦЇ	ВОЇ ВОІЦЇ ,, ВРЕЦЇ
ЕЇ, ЕЛЕ СЖНТ.	ЕЇ, ЕЛЕ АД.	ЕЇ, ЕЛЕ ΒΟΡ ,, ВΡΕΘ.

Τίμηδα δε κέρηνα τρεκѳт (Imperfectum).

ЕΘ ЕРАМ	ЕΘ АВЕАМ	ЕΘ ΒΟΕАМ САΘ ΒΡΕАМ
ТΘ ЕРАЇ	ТΘ АВЕАЇ	ТΘ ΒΟЕАЇ ,, ВΡΕАЇ
ЕЛ, ЕА ЕРА.	ЕЛ, ЕА АВЕА.	ЕЛ, ЕА ΒΟΕА ,, ВΡΕА.

Λ Η Μ Θ Λ Ц І Т.

НОЇ ЕРАМ	НОЇ АВЕАМ	НОЇ ΒΟΕАМ ,, ВΡΕАМ
ВОЇ ЕРАЦЇ	ВОЇ АВЕАЦЇ	ВОЇ ΒΟΕАЦЇ ,, ВΡΕАЦЇ
ЕЇ, ЕЛЕ ЕРАΘ.	ЕЇ, ЕЛЕ АВЕАΘ.	ЕЇ, ЕЛЕ ΒΟΕА ,, ВΡΕАΘ.

Τίμηδ δεπλιν тρεкѳт сѳмплаδ,
(Praeteritum Perfectum simplex.)

ΦΘΙΘ САΘ ΦΘСЕΙΘ	ΑΒΘΙΘ САΘ ΑΒΘСΕΘ	ΒΟΙΙΘ САΘ ΒΡΘΙΘ
ΦΘШЇ ,, ΦΘСЕШЇ	ΑΒΘШЇ ,, ΑΒΘСΕШЇ	ΒΟΙШЇ ,, ΒΡΘШЇ
ΦΘ ,, ΦΘСЕ.	ΑΒΘ ,, ΑΒΘСЕ.	ΒΟΙИ ,, ΒΡΘ.

Λ Η Μ Θ Λ Ц І Т.

ΦΘΡΖМ ,, ΦΘСЕРΖМ	ΑΒΘΡΖМ САΘ ΑΒΘ- СЕРΖМ	ΒΟΙΡΖМ ,, ΒΡΘΡΖМ
ΦΘΡΖЦЇ,, ΦΘСЕРΖЦЇ	ΑΒΘΡΖЦЇ ,, ΑΒΘСΕ- ΡΖЦЇ	ΒΟΙΡΖЦЇ ,, ΒΡΘΡΖЦЇ
ΦΘΡΖ ,, ΦΘСЕРΖ.	ΑΒΘΡΖ ,, ΑΒΘСЕРΖ	ΒΟΙΡΖ ,, ΒΡΘΡΖ.

Τίμηδ δεπλιν тρεкѳт адзогат,
(Praeteritum Perfectum compositum).

ЕΘ АМ	} ΦОСТ	ЕΘ АМ	} ΑΒΘТ	ЕΘ АМ	} ΒΟΙТ	
ТΘ АЇ		ТΘ АЇ		ТΘ АЇ		САΘ
ЕЛ А		ЕЛ А		ЕЛ А		ΒΡΘТ

Λ Η Μ Θ Λ Ц І Т.

НОЇ АМ	} ΦОСТ	НОЇ АМ	} ΑΒΘТ	НОЇ АМ	} ΒΟΙТ	
ВОЇ АЦЇ		ВОЇ АЦЇ		ВОЇ АЦЇ		САΘ
ЕЇ АД		ЕЇ АД		ЕЇ АД		ΒΡΘТ

ТІМНѢ ДЕМѢЛТ ТРЕКѢТ СІМНЛѢ,
(Praeteritum Plusquamperfectum simplex).

ФѢСЕЕМ	АВѢСЕЕМ	ВОІСЕМ ОРІ ВРѢСЕМ
ФѢСЕЕШІ	АВѢСЕЕШІ	ВОІСЕШІ „ ВРѢСЕШІ
ФѢСЕЕ	АВѢСЕЕ	ВОІСЕ „ ВРѢСЕ.
Л Н М Ѣ Л Ц І Т.		
ФѢСЕРѢМ	АВѢСЕРѢМ	ВОІСЕРѢМ ОРІ ВРѢСЕРѢМ
ФѢСЕРѢЦІ	АВѢСЕРѢЦІ	ВОІСЕРѢЦ „ ВРѢСЕРѢЦІ
ФѢСЕРѢ.	АВѢСЕРѢ.	ВОІСЕРѢ „ ВРѢСЕРѢ

ТІМНѢ ДЕМѢЛТ ТРЕКѢТ КОМПѢС.
(Praeteritum Plusquamperfectum compositum).

НѢ АРЕ.	}	ФІ	Ѣ АМ	}	ФѢСТ	Ѣ АМ	}	ВОІТ	
			ТѢ АІ			ТѢ АІ			САѢ
			ЕЛ А			ЕЛ А			ВРѢТ.
Л Н М Ѣ Л Ц І Т.									

НѢ АРЕ.	}	ФІ	НОІ АМ	}	ФѢСТ	НОІ АМ	}	ВОІТ	
			КОІ АЦІ			КОІ АЦІ			САѢ
			ЕІ АѢ			ЕІ АѢ			ВРѢТ.

ТІМНѢ ВІІТОРІѢ СІМНЛѢ. (Futurum simplex).

КОІѢ	}	ФІ	ВОІѢ	}	АВѢ	ВОІѢ	}	ВОІ САѢ
ВЕІ			ВЕІ			ВРЕ		
ВА			ВА					
Л Н М Ѣ Л Ц І Т.								

ВОМ	}	ФІ	КОМ	}	АВѢ	ВОМ	}	КОІ САѢ
ВЕЦІ			ВЕЦІ			ВРЕ		
ВОР			ВОР					

ТІМНѢ ВІІТОРІѢ ТРЕКѢТ. (Futurum exactum).

КОІѢ	}	ФІ	ВОІѢ	}	ФІ	КОІѢ	}	ФІ ВОІТ
ВЕІ			ВЕІ			ОРІ		
ВА			ВА			ВРѢТ		

Λ Ν Μ Σ Λ Ξ Ι Τ.

ΒΟΜ ΦΙ ΦΟΥΤ	ΒΟΜ ΦΙ ΑΒΟΥΤ	ΒΟΜ	} ΦΙ ΒΟΥΤ ΟΡΙ ΒΡΟΥΤ
ΒΕΥΙ ΦΙ ΦΟΥΤ	ΒΕΥΙ ΦΙ ΑΒΟΥΤ	ΒΕΥΙ	
ΒΟΡ ΦΙ ΦΟΥΤ	ΒΟΡ ΦΙ ΑΒΟΥΤ	ΒΟΡ	

II. ΜΟΔΟΣ ΠΟΡΘΗΝΗΤΟΙΣ.

(Modus Imperativus).

ΦΙΙ ΤΘ	ΑΙΚΙ ΤΘ	ΒΟΥΙΨΕ ΤΘ
ΦΙΕ ΕΑ	ΑΪΕΞ ΕΑ	ΒΟΥΙΔΕΚΞ ΕΑ

Λ Ν Μ Σ Λ Ξ Ι Τ.

ΦΙΥΙ ΒΟΥ	ΑΒΕΥΙ ΒΟΥ	ΒΟΥΙΥΙ ΒΟΥ
ΦΙΕ ΕΙ	ΑΪΕΞ ΕΙ	ΒΟΥΙΔΕΚΞ ΕΙ

III. ΜΟΔΟΣ ΚΟΝΔΙΤΙΟΝΑΛ ΕΑΘ ΠΟΦΤΙΤΟΡΙΣ ΠΡΕΣΕΝΤ.

(Modi conditionalis vel optativi Praesens).

ΑΨ ΦΙ ΕΑΘ ΦΙΡΕΑΨ	ΑΨ ΑΒΕΑ ΕΑΘ ΑΒΕ- ΡΕΑΨ	ΑΨ ΒΟΥΙ ΕΑΘ ΒΟΥΙ- ΡΕΑΨ
ΑΪ ΦΙ „ ΦΙΡΕΑΪ	ΑΪ ΑΒΕΑ „ ΑΒΕ- ΡΕΑΪ	ΑΪ ΒΟΥΙ „ ΒΟΥΙ- ΡΕΑΪ
ΑΡ ΦΙ „ ΦΙΡΕΑΡ	ΑΡ ΑΒΕΑ „ ΑΒΕ- ΡΕΑΡ	ΑΡ ΒΟΥΙ „ ΒΟΥΙ- ΡΕΑΡ

Λ Ν Μ Σ Λ Ξ Ι Τ.

ΑΜ ΦΙ ΕΑΘ ΦΙΡΕΑΜ	ΑΜ ΑΒΕΑ ΕΑΘ ΑΒΕ- ΡΕΑΜ	ΑΜ ΒΟΥΙ ΕΑΘ ΒΟΥΙ- ΡΕΑΜ
ΑΥΙ ΦΙ „ ΦΙΡΕΑΥΙ	ΑΥΙ ΑΒΕΑ „ ΑΒΕ- ΡΕΑΥΙ	ΑΥΙ ΒΟΥΙ „ ΒΟΥΙ- ΡΕΑΥΙ
ΑΡ ΦΙ „ ΦΙΡΕΑΡ	ΑΡ ΑΒΕΑ „ ΑΒΕ- ΡΕΑΡ	ΑΡ ΒΟΥΙ „ ΒΟΥΙ- ΡΕΑΡ

Τ Ρ Ε Κ Θ Τ. (Perfectum).

ΑΨ	} ΦΙ ΦΟΥΤ	ΑΨ	} ΦΙ ΑΒΟΥΤ	ΑΨ	} ΦΙ ΒΟΥΤ
ΑΪ		ΑΪ		ΑΪ	
ΑΡ		ΑΡ		ΑΡ	

Λ Η Μ Δ Λ Ц Ι Т.

αμ	} φί φοετ	αμ	} φί αβδт	αμ	} φί βοiιτ	
αцї		αцї		αцї		саδ
αρ		αρ		αρ		βρδт

Τίμ πδ βiιτο ρiδ. (Futurum).

δε βοiδ φi εδ	δε βοiδ αβεα εδ	δε βοiδ βοiι ορi βρεα εδ
δε βει φi τδ	δε βει αβεα τδ	δε βει βοiι ορi βρεα τδ
δε βα φi ελ	δε βα αβεα ελ	δε βα βοiι ορi βρεα ελ

Λ Η Μ Δ Λ Ц Ι Т.

δε βοm φi νοi	δε βοm αβεα νοi	δε βοm βοiι ορi βρεα νοi
δε βεцї φi βοi	δε βεцї αβεα βοi	δε βεцї βοiι ορi βρεα βοi
δε βορ φi ει	δε βορ αβεα ει	δε βορ βοiι ορi βρεα ει

IV. Μοδ δλ εδπδс саδ конждггаτιβδ.

(Modus Subjunctivus vel Coniunctivus).

εζ φiδ'	εζ αμ	εζ βοiεск саδ εζ βρεδ
εζ φiї	εζ αїβї	εζ βοiεцї ,, εζ βρεї
εζ φiε	εζ αїβз	εζ βοiεаскз ,, εζ βρεа

Λ Η Μ Δ Λ Ц Ι Т.

εζ φiм	εζ αβем	εζ βοiиm ορi εζ βрем
εζ φiцї	εζ αβεцї	εζ βοiицї ,, εζ βрецї
εζ φiε	εζ αїβз	εζ βοiеаскз ,, εζ βреа

ТІМНЪ ТРЕКЪТ (Praeteritum).

cz фiѣ	} фoст	cz фiѣ	} авѣт	cz фiѣ	} воiт
cz фiѣ		cz фiѣ		cz фiѣ	
cz фiѣ		cz фiѣ		cz фiѣ	

ЛНМЪ ЛЦІТ.

cz фiм	} фoст	cz фiм	} авѣт	cz фiм	} воiт
cz фiцi		cz фiцi		cz фiцi	
cz фiѣ		cz фiѣ		cz фiѣ	

V. Мoдъ Нeчoтзрѣт caѣ Іnfіnitivѣ Прeсeнт.

(Modus Infinitivus).

а фi caѣ а фiрe	а авѣ caѣ а а- вeрe	а воi caѣ а воiрe
		а врѣ caѣ а врѣрe

ТІМНЪ ТРЕКЪТ.

а фi фoст	а фi авѣт	а фi воiт caѣ а фi врѣт
-----------	-----------	----------------------------

ТІМНЪ ВІІТОРІѢ.

чeлчe вa фi caѣ фiітoрiдa	чeлчe вa авeа caѣ авѣтoрiдa	чeлчe вa воiі caѣ воiтoрiдa
------------------------------	--------------------------------	--------------------------------

VI. Пaртiчiнiіe (Participia).

Пaртiчiнiдa тжмн. прeсeнт.

(Participium Praesentis temp.)

фiіндa	авжндa	воiіндa opѣ вpжндa
--------	--------	--------------------

Пaртiчiнiдa трeкѣт.

(Participium praeteritum).

фoст, фoстз	авѣт, авѣтз	воiт, воiтз caѣ врѣт, врѣтз
-------------	-------------	--------------------------------

Пaртiчiнiдa тiмн. вiітoрiѣ.

(Participium futuri temporis).

фiітoрiдa	авѣтoрiдa	воiітoрiдa
-----------	-----------	------------

A. КОНЖЪГАРЕА ВЕРБЪРИЛОР РЕГЪЛАТЕ ЛЪКРЪТОРЕ 117
(АКТИВЕ).

(Conjugatio verborum regularium activorum).

I. МОДА ДРЪТЪТОРИЪ, ТЪМНДА ПРЕСЕНТ.

(Modi Indicativi tempus praesens).

I.	II.	III.	IV.
ЛАЪАЪ	ВЪА САЪ ВЪЗЪ	ФАКЪ	АЪАЪ ОРИ АЪЗЪ
ЛАЪЗИ	ВЕЗИ	ФАЧИ	АЪЗИ
ЛАЪАЗ	ВЕАЕ	ФАЧЕ	АЪАЕ
Л Н М Ъ Л Ц І Т.			
ЛЪАЪАМ	ВЕАЕМ	ФАЧЕМ	АЪЗИМ
ЛЪАЪАЦИ	ВЕАЕЦИ	ФАЧЕЦИ	АЪЗИЦИ
ЛАЪАЗ	ВЪАЪ	ФАКЪ.	АЪАЪ

ТИМНДА ДЕ КЪРЪНА ТРЕКЪТ (Imperfectum).

ЛЪАЪАМ	ВЕАЕАМ	ФАЧЕАМ	АЪЗЕАМ
ЛЪАЪАИ	ВЕАЕАИ	ФАЧЕАИ	АЪЗЕАИ
ЛЪАЪА	ВЕАЕА	ФАЧЕА	АЪЗЕА
Л Н М Ъ Л Ц І Т.			
ЛЪАЪАМ	ВЕАЕАМ	ФАЧЕАМ	АЪЗЕАМ
ЛЪАЪАЦИ	ВЕАЕАЦИ	ФАЧЕАЦИ	АЪЗЕАЦИ
ЛЪАЪАЪ	ВЕАЕАЪ	ФАЧЕАЪ	АЪЗЕАЪ

ТИМНДА ДЕ ПЛИН ТРЕКЪТ СИМПЛЪ.

(Praeteritum Perfectum simplex).

ЛЪАЪАИЪ	ВЪЗЪИЪ	ФАКЪИЪ	АЪЗИИЪ
ЛЪАЪАШИ	ВЪЗЪШИ	ФАКЪШИ	АЪЗИШИ
ЛЪАЪАЪ	ВЪЗЪ	ФАКЪ	АЪЗИ

Л Н М Ъ Л Ц І Т.

ЛЪАЪАРЪМ	ВЪЗЪРЪМ	ФАКЪРЪМ	АЪЗИРЪМ
ЛЪАЪАРЪЦИ	ВЪЗЪРЪЦИ	ФАКЪРЪЦИ	АЪЗИРЪЦИ
ЛЪАЪАРЪ.	ВЪЗЪРЪ.	ФАКЪРЪ.	АЪЗИРЪ.

ΤΧΜΠΔΛ ΔΕΠΛΙΝ ΤΡΕΚΘΤ ΑΔΖΟΓΑΤ.
(Praeteritum Perfectum compositum).

αμ	}	ΛΞΔΔΑΤ	αμ	}	ΒΞΞΘΤ	αμ	}	ΦΧΚΘΤ	αμ	}	ΑΔΖΙΤ
αι			αι			αι			αι		
α			α			α			α		

Λ Ν Μ Θ Λ Ψ Ι Τ.

αμ	}	ΛΞΔΔΑΤ	αμ	}	ΒΞΞΘΤ	αμ	}	ΦΧΚΘΤ	αμ	}	ΑΔΖΙΤ
αψι			αψι			αψι			αψι		
αθ			αθ			αθ			αθ		

ΤΧΜΠΔΛ ΔΕ ΜΘΛΤ ΤΡΕΚΘΤ ΣΙΜΠΛΘ.
(Praeteritum Plusquamperfectum simplex).

ΛΞΔΔΑΣΕΜ	ΒΞΞΘΣΕΜ	ΦΧΚΘΣΕΜ	ΑΔΖΙΣΕΜ
ΛΞΔΔΑΣΕΨΙ	ΒΞΞΘΣΕΨΙ	ΦΧΚΘΣΕΨΙ	ΑΔΖΙΣΕΨΙ
ΛΞΔΔΑΣΕ	ΒΞΞΘΣΕ	ΦΧΚΘΣΕ	ΑΔΖΙΣΕ

Λ Ν Μ Θ Λ Ψ Ι Τ.

ΛΞΔΔΑΣΕΡΧΜ	ΒΞΞΘΣΕΡΧΜ	ΦΧΚΘΣΕΡΧΜ	ΑΔΖΙΣΕΡΧΜ
ΛΞΔΔΑΣΕΡΧΨΙ	ΒΞΞΘΣΕΡΧΨΙ	ΦΧΚΘΣΕΡΧΨΙ	ΑΔΖΙΣΕΡΧΨΙ
ΛΞΔΔΑΣΕΡΧ	ΒΞΞΘΣΕΡΧ	ΦΧΚΘΣΕΡΧ	ΑΔΖΙΣΕΡΧ

ΤΧΜΠΘ ΔΕ ΜΘΛΤ ΤΡΕΚΘΤ ΑΔΖΟΓΑΤ.
(Praeteritum Plusquamperfectum compositum).

αμ	}	ΦΟΓΤ	ΛΞΔΔΑΤ	αμ	}	ΒΞΞΘΤ	αμ	}	ΦΧΚΘΤ	αμ	}	ΦΟΓΤ	ΑΔΖΙΤ
αι				αι			αι			αι			
α				α			α			α			

Λ Ν Μ Θ Λ Ψ Ι Τ.

αμ	}	ΦΟΓΤ	ΛΞΔΔΑΤ	αμ	}	ΒΞΞΘΤ	αμ	}	ΦΧΚΘΤ	αμ	}	ΦΟΓΤ	ΑΔΖΙΤ
αψι				αψι			αψι			αψι			
αθ				αθ			αθ			αθ			

Т Ж М П Д В І І Т О Р І Ї С І М П Л Д.
(Futurum simplex).

В О І Ї Л З Д Д А	В О І Ї В Е Д Е	В О І Ї Ф А Ч Е	В О І Ї А Д З І
В Е І Л З Д Д А	В Е І В Е Д Е	В Е І Ф А Ч Е	В Е І А Д З І
В А Л З Д Д А	В А В Е Д Е	В А Ф А Ч Е	В А А Д З І

Л Н М Д Л Ц І Т.

В О М Л З Д Д А	В О М В Е Д Е	В О М Ф А Ч Е	В О М А Д З І
В Е Ц І Л З Д Д А	В Е Ц І В Е Д Е	В Е Ц І Ф А Ч Е	В Е Ц І А Д З І
В О Р Л З Д Д А	В О Р В Е Д Е	В О Р Ф А Ч Е	В О Р А Д З І

Т Ж М П Д В І І Т О Р І Ї Т Р Е К Д Т.
• (Futurum exactum).

В О І Ї Ф І	Л З Д Д А Т	В О І Ї Ф І В З З Д Т	В О І Ї Ф І Ф З К Д Т	В О І Ї Ф І А Д З І Т
В Е І Ф І		В Е І Ф І В З З Д Т	В Е І Ф І Ф З К Д Т	В Е І Ф І А Д З І Т
В А Ф І		В А Ф І В З З Д Т	В А Ф І Ф З К Д Т	В А Ф І А Д З І Т

Л Н М Д Л Ц І Т.

В О М Ф І	Л З Д Д А Т	В О М Ф І В З З Д Т	В О М Ф І Ф З К Д Т	В О М Ф І А Д З І Т
В Е Ц І Ф І		В Е Ц І Ф І В З З Д Т	В Е Ц І Ф І Ф З К Д Т	В Е Ц І Ф І А Д З І Т
В О Р Ф І		В О Р Ф І В З З Д Т	В О Р Ф І Ф З К Д Т	В О Р Ф І А Д З І Т

II. М О Д Д П О Р Д Н Ч І Т О Р І Ї С А Д І М П Е Р А Т І В Ъ.
(Modus Imperativus).

Л А Д Д З Т Д	В Е З І Т Д	Ф З Т Д	А Д З І Т Д
Л А Д Д Е Е Л	В А Д З О Р І В А - З З Е Л	Ф А К З Е Л	А Д Д З О Р І А Д - З З Е Л

Л Н М Д Л Ц І Т.

Л З Д Д А Ц І В О І	В Е Д Е Ц І В О І	Ф А Ч Е Ц І В О І	А Д З І Ц І В О І
Л А Д Д Е І І	В А Д З О Р І В А - З З І І	Ф А К З І І	А Д Д З О Р І А Д - З З І І

III. М О Д Д К О Н Д І Ц І О Н А Л Ъ С А Д П О Ф Т І Т О Р І Ї С П Р Е С Е Н Т.
(Modus conditionalis vel optativus).

А Ш Л З Д Д А	А Ш В Е Д Е А	А Ш Ф А Ч Е	А Ш А Д З І
А І Л З Д Д А	А І В Е Д Е А	А І Ф А Ч Е	А І А Д З І
А Р Л З Д Д А	А Р В Е Д Е А	А Р Ф А Ч Е	А Р А Д З І

Λ Ν Μ Ξ Λ Υ Ι Τ.

ΑΜ ΛΞΔΔ	ΑΜ ΒΕΔΕΑ	ΑΜ ΦΑΧΕ	ΑΜ ΑΔΞΙ
ΑΥΪ ΛΞΔΔ	ΑΥΪ ΒΕΔΕΑ	ΑΥΪ ΦΑΧΕ	ΑΥΪ ΑΔΞΙ
ΑΡ ΛΞΔΔ	ΑΡ ΒΕΔΕΑ	ΑΡ ΦΑΧΕ	ΑΡ ΑΔΞΙ

G a δ

ΔΕ ΑΣΗ ΛΞΔΔ	ΔΕ ΑΣΗ ΒΕΔΕΑ	ΔΕ ΑΣΗ ΦΑΧΕ ΕΔ	ΔΕ ΑΣΗ ΑΔΞΙ ΕΔ
ΕΔ	ΕΔ	„ ΑΪ „ ΤΞ	„ ΑΪ „ ΤΞ
„ ΑΪ „ ΤΞ	„ ΑΪ „ ΤΞ	„ ΑΡ „ ΕΛ	„ ΑΡ „ ΕΛ
„ ΑΡ „ ΕΛ	„ ΑΡ „ ΕΛ		

Λ Ν Μ Ξ Λ Υ Ι Τ.

ΔΕ ΑΜ ΛΞΔΔ	ΔΕ ΑΜ ΒΕΔΕΑ	ΔΕ ΑΜ ΦΑΧΕ	ΔΕ ΑΜ ΑΔΞΙ
ΝΟΪ	ΝΟΪ	ΝΟΪ	ΝΟΪ
„ ΑΥΪ „ ΒΟΪ	„ ΑΥΪ „ ΒΟΪ	„ ΑΥΪ „ ΒΟΪ	„ ΑΥΪ „ ΒΟΪ
„ ΑΡ „ ΕΪ	„ ΑΡ „ ΕΪ	„ ΑΡ „ ΕΪ	„ ΑΡ „ ΕΪ

G a δ

ΛΞΔΔ ΑΡΕΑΣ	ΒΕΔΕΡΕΑΣ	ΦΑΧΕΡΕΑΣ	ΑΔΞΙΡΕΑΣ
ΛΞΔΔ ΑΡΕΑΪ	ΒΕΔΕΡΕΑΪ	ΦΑΧΕΡΕΑΪ	ΑΔΞΙΡΕΑΪ
ΛΞΔΔ ΑΡΕΑΡ	ΒΕΔΕΡΕΑΡ	ΦΑΧΕΡΕΑΡ	ΑΔΞΙΡΕΑΡ

Λ Ν Μ Ξ Λ Υ Ι Τ.

ΛΞΔΔ ΑΡΕΑΜ	ΒΕΔΕΡΕΑΜ	ΦΑΧΕΡΕΑΜ	ΑΔΞΙΡΕΑΜ
ΛΞΔΔ ΑΡΕΑΥΪ	ΒΕΔΕΡΕΑΥΪ	ΦΑΧΕΡΕΑΥΪ	ΑΔΞΙΡΕΑΥΪ
ΛΞΔΔ ΑΡΕΑΡ	ΒΕΔΕΡΕΑΡ	ΦΑΧΕΡΕΑΡ	ΑΔΞΙΡΕΑΡ

Τ Ξ Μ Π Ξ Τ Ρ Ε Κ Ξ Τ (Praeteritum).

ΑΣΗ ΦΙ ΛΞΔΔ ΑΤ	ΑΣΗ ΦΙ ΒΞΞΔ Τ	ΑΣΗ ΦΙ ΦΞΚΔ Τ	ΑΣΗ ΦΙ ΑΔΞΙ Τ
ΑΪ ΦΙ ΛΞΔΔ ΑΤ	ΑΪ ΦΙ ΒΞΞΔ Τ	ΑΪ ΦΙ ΦΞΚΔ Τ	ΑΪ ΦΙ ΑΔΞΙ Τ
ΑΡ ΦΙ ΛΞΔΔ ΑΤ	ΑΡ ΦΙ ΒΞΞΔ Τ	ΑΡ ΦΙ ΦΞΚΔ Τ	ΑΡ ΦΙ ΑΔΞΙ Τ

Λ Ν Μ Ξ Λ Υ Ι Τ.

ΑΜ ΦΙ ΛΞΔΔ ΑΤ	ΑΜ ΦΙ ΒΞΞΔ Τ	ΑΜ ΦΙ ΦΞΚΔ Τ	ΑΜ ΦΙ ΑΔΞΙ Τ
ΑΥΪ ΦΙ „	ΑΥΪ ΦΙ ΒΞΞΔ Τ	ΑΥΪ ΦΙ ΦΞΚΔ Τ	ΑΥΪ ΦΙ ΑΔΞΙ Τ
ΑΡ ΦΙ „	ΑΡ ΦΙ ΒΞΞΔ Τ	ΑΡ ΦΙ ΦΞΚΔ Τ	ΑΡ ΦΙ ΑΔΞΙ Τ

G a 8

ДЕ АШ ФІ ЛХЪ- ДАТ	ДЕ АШ ФІ КХ- ЗЪТ	ДЕ АШ ФІ ФХ- КЪТ	ДЕ АШ ФІ АД- ЗИТ
„ АІ „ „	„ АІ „ „	„ АІ „ „	„ АІ „ „
„ АР „ „	„ АР „ „	„ АР „ „	„ АР „ „

Л Н М Ъ Л Ц И Т.

ДЕ АМ ФІ ЛХЪ- ДАТ	ДЕ АМ ФІ КХ- ЗЪТ	ДЕ АМ ФІ ФХ- КЪТ	ДЕ АМ ФІ АД- ЗИТ
„ АЦІ „ „	„ АЦІ „ „	„ АЦІ „ „	„ АЦІ „ „
„ АР „ „	„ АР „ „	„ АР „ „	„ АР „ „

Т Ж М П Ъ В І И Т О Р І Ъ (Futurum).

ДЕ ВОІЎ ЛХЪДА	ДЕ ВОІЎ БЕДЕА	ДЕ ВОІЎ ФАЧЕ	ДЕ ВОІЎ АДЗИ
ДЕ БЕІ ЛХЪДА	ДЕ БЕІ БЕДЕА	ДЕ БЕІ ФАЧЕ	ДЕ БЕІ АДЗИ
ДЕ ВА ЛХЪДА	ДЕ ВА БЕДЕА	ДЕ ВА ФАЧЕ	ДЕ ВА АДЗИ

Л Н М Ъ Л Ц И Т Ъ.

ДЕ ВОМ ЛХЪДА	ДЕ ВОМ БЕДЕА	ДЕ ВОМ ФАЧЕ	ДЕ ВОМ АДЗИ
ДЕ БЕЦІ ЛХЪДА	ДЕ БЕЦІ БЕДЕА	ДЕ БЕЦІ ФАЧЕ	ДЕ БЕЦІ АДЗИ
ДЕ ВОР ЛХЪДА	ДЕ ВОР БЕДЕА	ДЕ ВОР ФАЧЕ	ДЕ ВОР АДЗИ

IV. М О Д Ъ С Ъ П Ъ І С А Д К О Н Ж Ъ Г А Т И В Ъ.

(Modus Subjunctivus vel Coniunctivus).

СХ ЛАДЪДЪ	СХ ВХДЪ ОРІ ВХЗЪ	СХ ФАКЪ	СХ АДДЪ ОРІ АДЗЪ
СХ ЛАДЗИ	СХ БЕЗИ	СХ ФАЧИ	СХ АДЗИ
СХ ЛАДАЕ	СХ БАДЪ ОРІ БАЗЪ	СХ ФАКЪ	СХ АДДЪ ОРІ АДЗЪ

Л Н М Ъ Л Ц И Т.

СХ ЛХДЪДЪМ	СХ БЕДЕМ	СХ ФАЧЕМ	СХ АДЗИМ
СХ ЛХДЪДАЦИ	СХ БЕДЕЦИ	СХ ФАЧЕЦИ	СХ АДЗИЦИ
СХ ЛАДАЕ	СХ БАДЪ ОРІ БАЗЪ	СХ ФАКЪ	СХ АДДЪ ОРІ АДЗЪ

Т Ж М П Д Т Р Е К Д Т. (Praeteritum).

cz fiŭ cz fiï cz fie	} ЛЗДАТ ЛЗДАТ ЛЗДАТ	cz fiŭ BZЗДТ	cz fiŭ ФЗКДТ	cz fiŭ АДЗИТ
		cz fiï BZЗДТ	cz fiï ФЗКДТ	cz fiï АДЗИТ
		cz fie BZЗДТ	cz fie ФЗКДТ	cz fie АДЗИТ

Л Н М Д Л Ц И Т.

cz fim cz fiцï cz fie	} ЛЗДАТ ЛЗДАТ ЛЗДАТ	cz fim BZЗДТ	cz fim ФЗКДТ	cz fim АДЗИТ
		cz fiцï BZЗДТ	cz fiцï ФЗКДТ	cz fiцï АДЗИТ
		cz fie BZЗДТ	cz fie ФЗКДТ	cz fie АДЗИТ

V. Модул Нехотзржт. (Modus Infinitivus).

а лзддà, сад	а ведеа, сад	а фàче, сад	{ а адзи), сад адзире
лзддà-ре	веде-ре	фаче-ре	

Т Ж М П Д Л Т Р Е К Д Т. (Praeteritum).

а фи лзддат | а фи BZЗДТ | а фи ФЗКДТ | а фи АДЗИТ

Т Ж М П Д Л В И Т О Р И Д. (Futurum).

чел че ва лзд-	чел че ва ве-	чел че ва фà-	чел че ва адзи),
дà, сад	дèа, сад	че, сад	сад
лзддзторида	взззторида	фзкзторида	адзиторида

VI. Партиципиї лє, (Participia).j

Партиципиї лє т ж м п. Пресент.

(Participium Praes. temporis)

лздджнà | вззжнà | фзкжнà | адзинà *)

Партиципиї лє т р е к д т.

(Participium Praeteritum).

лзддат | BZЗДТ | ФЗКДТ | АДЗИТ

*) Партиципиї лє Пресент сад лдат асе зиче ши асе скрие дин кениме лн жнд ши инд, дар ар фи маї бине cz ce скрие лн инте; а-декз лн њблатиква сінгсрїт латїн, дспз аналогия тѳтѳрор чє-лоралалте нѳме ромжне, каре кїн дєла чєлє латїне дє а 3. Дє-клїнарє. Ясемене ши авєм лн лїмба нѳстрз, п. е. дїн фєрбѳ, фєрбїнте, дїн плѳвз, плѳїнте, тїмпѳ плѳїнте, (аша корбєк ла Кжмпвалѳнг цзренїї). Ясеменеа авєм Пзрїнте, ш. а.

Партиципіял кіиторіѣ.
(Participium futuri temporis).

лхѣдхторіѣл | вхзхторіѣл | фхкхторіѣл | аѣхиторіѣл

Верѣдрі де ачесте патрѣ Конжѣгзрі регѣлатѣ
схнт:

Де II. Калк, хмелѣ, аѣѣн, алерг, кѣѣет, ацѣц, аѣхп, афлѣ, афѣм, афѣнѣ, кѣфѣнѣ, аіепт, ажѣн, ажѣт, алерг, аплек, апѣк, апропіѣ, арѣ, арѣт, арѣнк, аскѣнѣ, асѣѣп, асѣѣ, асѣѣмпзр, ащепт, баг, властѣзм, вотеѣ, вѣѣѣн, вѣѣѣр, вѣѣрѣк, калк, кѣнт, капѣт, кар, каск, каѣт, черк, черт, кіем, чіѣнѣ, ціп, комѣнѣ, крѣп, крѣст, крѣнт, кѣѣет, кѣѣк, кѣѣмінек, кѣѣмпзр, кѣѣнѣн, кѣѣрм, кѣѣет, кѣѣтеѣ, кѣѣтрѣмѣр, ѣапѣн, ѣаѣ, ѣѣѣаѣ, ѣѣѣфам, ѣѣѣспарт, ѣѣѣрѣжм, ѣѣѣсѣаѣт, ѣѣѣсѣбрак, ѣѣѣскалек, ѣѣѣскаѣнт, ѣѣѣскарк, ѣѣѣскѣѣлц орі ѣѣѣскалц, ѣѣѣсфѣнѣ, ѣѣѣсѣхам, ѣѣѣслег, ѣѣѣсѣмѣнт, ѣѣѣсноѣ, ѣѣѣспік, ѣѣѣщепт, ѣѣѣсѣѣп, ѣѣѣсѣвѣц, ѣѣѣтѣн, ѣѣѣплек, ѣѣѣрѣмек, ѣѣѣрѣек, флѣѣр, фрѣжнѣг, фрѣк, фрѣжѣнт, фѣѣр, гат, ѣѣѣѣѣр, гѣѣет, іѣѣрт, ѣѣнѣѣѣт, ѣѣнѣн, ѣѣмѣѣрак, ѣѣмѣѣрачін, ѣѣмѣѣѣк, ѣѣмпак, ѣѣмпѣѣтѣѣр, ѣѣмпѣѣѣек, ѣѣпрошк, ѣѣналѣѣѣѣ, ѣѣнкалек, ѣѣнкалѣѣѣ, ѣѣнѣѣѣп, ѣѣнкарк, ѣѣнкіѣѣг, ѣѣнкін, ѣѣнкінѣг, ѣѣнкѣѣнѣѣѣѣр, ѣѣнѣѣѣѣн, ѣѣнѣѣѣѣѣѣ, ѣѣнѣѣѣѣплекѣѣ, ѣѣнѣѣѣѣр, ѣѣнѣѣѣѣрѣѣжнт, ѣѣнѣѣѣѣлѣѣ, ѣѣнѣѣѣѣрѣѣнт, ѣѣнѣѣѣѣжн, ѣѣнѣѣѣѣгѣѣмп, ѣѣнѣѣѣѣграшѣѣ, ѣѣнѣѣѣѣгроп, ѣѣнѣѣѣѣгрошѣѣ, ѣѣннек, ѣѣнноѣ, ѣѣнотѣѣ, ѣѣншѣл, ѣѣншіѣр, ѣѣнсор, ѣѣнспік, ѣѣнспін, ѣѣнсѣѣфлѣѣ, ѣѣнтѣѣмплѣѣ, ѣѣнтѣѣмпін, ѣѣнтін, ѣѣнтѣѣрѣжт, ѣѣнторн, ѣѣнтрѣѣ, ѣѣнтѣѣѣнек, ѣѣнѣѣѣѣг, ѣѣнѣѣѣѣѣр, ѣѣнѣѣѣѣѣѣѣѣ, ѣѣнѣѣѣѣѣѣѣѣ, жок,

жѡдѣк, жѡр, лѣдпѣд, лас, латрѡ, лад, лаѡд, лѣд-
гѣн, лѣг, лѣшн, лѡкрѡ (лѡкрѣз), лѡнек, лѡпг, ма-
чн, мѣнк (мѣнѣнк), мѣнек, мѣрн, мѣтр, мѣн,
мѣстек, мѣсѡр, мѣрос (мѣросек), мѣрѡ, мѣшк, мѡшк,
мѡстрѡ, мѡтѡ, нѡмѣр, пѣкрѡ, пѣптен, пѣшк,
плек, порт, прѣсѣр, пѡрек, раѣд, рѣскн, рѣсѡн,
рѣсторн, рѣсѡфлѡ, рѣдн, рог, рѣнкнѣз, рѡмет, сѣп,
сар, свор, сѣалд, сѣап, сѣарн, сѣмѣ, сѣон (сѣо-
пѣз), сѣол, сѣдн, сѣтѡр, сѣк, сѣл, сѣм (сѣмѣз),
сѣрк, сѣад, сѣжмѣр, сѣрекѡр, сѣрн, сѣрн, сѡфлѡ,
сѡгнѡ, сѡн, сѡпѣр, сѡрн, ток, торн, трѣмѡр, тѡн,
тѡрѣ, ѡд, ѡмѣлѡ (ѡмѣлѡ), ѡт, ѡмфлѡ, ѡрѣн,
ѡрлѡ, ѡск, (ѡск), ѡсѡр, ваѣт, вѣтѣм, вѣнтѡр.
ш. а. м.

Тот де ачѣста се ѡн шн чѣлѣ чѣ ес ѡн ѣз, прѣ-
кѡм: армѣз, вѡтѣз, вѡчнѣз, флѡщѡрѣз, ѡмпрѣднѣз
(ѡмпрѣдн), ѡнпрѡмѡтѣз, ѡнѡѡнѣз, ѡнсѣрчнѣз,
ѡнѡнѣз, ѡнсѣмнѣз, ѡнсѣтѣз, ѡнсѣжмѣнтѣз, ѡн-
сѣрчнѣз, ѡнтрѣрмѣз, ѡнтрѣжмѣз, ѡнтрѣсѣтѣз, ѡнвѣчн-
нѣз, ѡнкрѣжмѣз, ѡнкрѣз, ѡнмнѣз, мнѡнѣз, ѡфтѣз,
пнѣрѣз, пнѣз, сѣмнѣз, сѣрѣз, сѣжмѣнтѣз, сѣмнѣз,
сѣснѣз, свѣнтѣз, ѡрмѣз, вѣнѣз, вѣннѣз, вѣрѣз,
внѣз, рѡшнѣз, сѣлѣз, сѣнѣрѣз, сѣжпѣз, ѡм-
ѣрѣз, ш. а. (Вѣзн конжѣгѣрѣ лор ѣвѣ II. 118 фаѡа 85 шн 86.)

Де III. ѡпрѡнѡ, вѣѡ, кад, дѣскѡдѡ, ѡм-
бнѡ, ѡмплѡ, ѡнкап, ѡнкѡдѡ, жѡнгнѡ, мѣжнѣз,
мѣннѡ, мѡнѡ, пѣрнѡ, пѣлѣк, рѣмѣн, сѣад, шѣд,
сѣарнѡ, сѣгѡшнѡ, так, таѡдѡ, вѣд, ш. а.

Δε III. Явaт, aдaдг, aдѣк, aжѣнг, aлeг, aпpи́ндa, aпѣн, apд, acкѣндa, aтiнг, aцeрн, вaт, чepн, кoк, кpѣд, кѣлeг, кѣнoск, кѣпpи́ндa, дeпpи́ндa, дeскiдa, дeчiнг, дeсфaк, дiрeг, дѣк, фaк, фeрe, фpиг, цeм, лмпи́нт, лнпѣнг, лнчeп, лнкiдa, лнчiнг, лнкpѣд, лнфiг, лнфpжнг, лнцeлeг, лнтiндa, лнтiнг, лнтopк, лнтpек, лнвiнг, лiнг, мepг, нaск, пepд, плжнг, пpичeп, пpепѣн, пpи́ндa, пѣн, pадa, pжпѣн, pжeпѣндa, pжд, pод, pѣмн, cкoт, cкpем, cкpидѣ, cтжнг, cтopк, cтpжнг, cѣг, cѣпѣн, тeм, тiндa, тopк, тpaг, тpек, тpимит, тѣндa, ѣчiдa, ѣнг, вжндa, ш. a.

Δe IV. Якoпepидѣ, aдopм, aлвeск, acкѣтѣ, aдѣ, вѣpик, кoвop, дeскoпepидѣ, дopм, eсѣ, фѣг, лнгиц, лнтзpек, лнвзлѣдѣ, мiнцѣ, мopидѣ, oвop, oмop, пѣтѣ, caidѣ, цидѣ, copв, cѣфepидѣ, cѣдѣ, вiн (вiд). ш. a. м.

Тoт дe aчeдeтз кoнжѣгape ce цiн ши чeлв чe eс лн eск. (Бeзi кoнжѣгapea лop лн фaцa ѣpмзтopѣ 86.)

Δeспpe вepвѣpилe кape eс лн eзѣ ши eскѣ.

Ѓжнт ѣнeлe вepвѣpи кape eс лн eзѣ, ши aчeстea 118
ce цiн дe кoнжѣгapea лнтжie; ши aлтeлe кape ce тepминж лн eскѣ, кape ce цiн дe a пaтpa. — Ячeстe дѣѣз фeлiдpи дe вepвѣpи лн тѣтe тpeй пepcѣнeлe дiн cи́нгpит, ши a тpeia дiн мѣлцит дiн тiмпѣл Пpесeнт a Moдѣpи-лop Индикaтивѣ, Импepaтивѣ ши Кoнжѣгaтив ce кoнжѣгз лн ѣpмзтopидa кiп:

A. ΜΟΔΑ ΙΝΔΙΚΑΤΙΒ.

ΛΗ ΕΖΥ I. ΚΟΝΖΟΥΓ. | ΛΗ ΕΣΚΥ IV. ΚΟΝΖΟΥΓ.

Τ Ж Μ Π Θ Π Ρ Ε Σ Ε Ν Τ.

1. ΛΗΦΡΑΝΕΖΥ		1. ΦΕΡΙΧΕΣΚΥ
2. ΛΗΦΡΑΝΕΖΙ		2. ΦΕΡΙΧΕΥΙ
3. ΛΗΦΡΑΝΕΖΑ		3. ΦΕΡΙΧΕΥΕ

Λ Η Μ Θ Λ Υ Ι Τ.

ΛΗΦΡΑΝΕΖΜ		ΦΕΡΙΧΙΜ
ΛΗΦΡΑΝΕΥΙ		ΦΕΡΙΧΙΥΙ
3. ΛΗΦΡΑΝΕΖΑ		3. ΦΕΡΙΧΕΣΚΥ

B. ΜΟΔΑ ΜΑΝΔΑΤΙΒΥ.

Τ Ж Μ Π Θ Π Ρ Ε Σ Ε Ν Τ.

2. ΛΗΦΡΑΝΕΖΑ ΤΘ		2. ΦΕΡΙΧΕΥΕ ΤΘ
3. ΛΗΦΡΑΝΕΖΕ ΕΛ		3. ΦΕΡΙΧΕΣΚΑ ΕΛ

Λ Η Μ Θ Λ Υ Ι Τ.

ΛΗΦΡΑΝΕΥΙ ΒΟΙ		ΦΕΡΙΧΙΥΙ ΒΟΙ
3. ΛΗΦΡΑΝΕΖΕ ΕΙ		3. ΦΕΡΙΧΕΣΚΑ ΕΙ

C. ΜΟΔΑ ΚΟΝΖΟΥΓΑΤΙΒΥ.

Τ Ж Μ Π Θ Π Ρ Ε Σ Ε Ν Τ.

1. ΕΞ ΛΗΦΡΑΝΕΖΥ ΙΘ		1. ΕΞ ΦΕΡΙΧΕΣΚΥ ΙΘ
2. ΕΞ ΛΗΦΡΑΝΕΖΙ ΤΘ		2. ΕΞ ΦΕΡΙΧΕΥΙ ΤΘ
3. ΕΞ ΛΗΦΡΑΝΕΖΕ ΕΛ		3. ΕΞ ΦΕΡΙΧΕΣΚΑ ΕΛ

Λ Η Μ Θ Λ Υ Ι Τ.

ΕΞ ΛΗΦΡΑΝΕΖΜ ΒΟΙ		ΕΞ ΦΕΡΙΧΙΜ ΒΟΙ
ΕΞ ΛΗΦΡΑΝΕΥΙ ΒΟΙ		ΕΞ ΦΕΡΙΧΙΥΙ ΒΟΙ
3. ΕΞ ΛΗΦΡΑΝΕΖΕ ΕΙ		3. ΕΞ ΦΕΡΙΧΕΣΚΑ ΕΙ

ΑΝ ΤΌΤΕ ЧЕΛΕ-Λ-ΑΛΤΕ ΤЖМΠԾՐԻ ՇԵ КΟΝЖԾԳԶ ΑΝΤΟΚ-
 МАӀ ԴԾՈԶ ΠαράΔίΓΜελε прескрісе пентрѸ верѸдріле регѸ-
 лате ЯКтіве ԴЕ пріма ш'а патра конжѸгаре. (везі фаца
 77 Н. 117. I. ші IV.)

Тот аша се конжѸгз ші ѸрмзтѸреле, ҆н ез, пре-
 кѸм: адеверез, адѸмберез, армез, ботез, вѸчїнез,
 депзртез, іернез, ҆мпѸцінез, ҆ндемнез, ҆нноптез,
 ҆нрзѸзчїнез, спѸмез, сѸпціез, кѸвїнтез, ҆ншїїн-
 цез, ҆нсемнез, ҆нфржнез, ҆нкредїнцез, ҆нгреѸїез,
 ҆нтрїс҆тез; лзкрзмез, пѸїез, ҆нсзнзтешез, с҆тражм-
 торез, ш. а.

Ші челе ҆н ескѸ, прекѸм: акреск, албеск,
 амзрзск, аморцеск, амѸцеск, асѸпреск, асѸр-
 зеск, аѸреск, батжокореск, болеск, бомвзеск, ка-
 нонеск, кжрпеск, кжртеск, кзрѸнцеск, кзсзтѸ-
 реск, черкѸеск, чїрѸеск, чїѸпелеск, корзеск, ко-
 сеск, кѸрзцеск, кѸртенеск, деспзрцеск, добжн-
 деск, домнеск, домолеск, дореск, доведеск, дѸ-
 беск, іерѸїеск, фереск, ферїческ, флзжжнзеск,
 фечїореск, фолоеск, гжфзеск, гзлвїнеск, гзѸреск,
 гемѸеск, глѸмеск, гонеск, грзеск, грїжеск, хѸлеск,
 ігнеск, ҆мблжнзеск, ҆мѸлцеск, ҆мпзрцеск, ҆н-
 пзрзцеск, ҆нплетеск, ҆нплїнеск, ҆нкзлзеск, ҆н-
 дїеск, ҆ндѸлческ, ҆нфлореск, ҆нфрѸнзеск, ҆нгрз-
 деск, ҆нлемнеск, ҆ннегреск, ҆нноеск, ҆нсоцеск,
 ҆нсѸшеск, ҆нцелепцеск, ҆нкїпѸеск, ҆нтокмеск, ҆н-
 векеск, ҆нверзеск, ҆нвжртеск, іскоѸеск, іѸбеск, жѸ-
 неск, лзрцеск, лзцеск, лневеск, лїмпезеск, лїпеск,
 лзкѸеск, логоѸеск, лотреск, лобеск, лѸнцеск, мжн-
 тѸеск, мзреск, мзрцїнеск, мзрмѸреск, мзртѸрїеск,

МЖХНЕСК, МІНЦЕСК, МІЧЕСК, МІРОСЕСК, МІРЪЕСК, МОР-
 МЪЕСК, МЪЦЕСК, МЪЛКОМЕСК, МЪЛЦЪМЕСК, МЪЛЦЕСК,
 НЕБЪНЕСК, НЕГЪЦЪТОРЕСК, НЕГРЕСК, НЕТЕЪЕСК, НІМЪРЕСК,
 НЪТРЕСК, НЪМЕСК, ОБЛЕСК, ОКОЛЕСК, ОМЕНЕСК, ОПРЕСК,
 ОРБЕСК, ОСТЕНЕСК, ПЪЧІЪЕСК, ПЪМЪДЕСК, ПЪРТІНЕСК, ПЪ-
 СТОРЕСК, ПЪКЪТЪЕСК, ПЕДЕПЕСК, ПЕСКЪЕСК, ПІПЪЕСК,
 ПЛІНЕСК, ПОКНЕСК, ПОДЕСК, ПОРНЕСК, ПОТОЛЕСК,
 ПОФЪЕСК, ПРЪМЪЗЕСК, ПРЕЦЪЕСК, ПЪЦЕСК, ПРІПЕСК,
 ПРЪНЧЕСК, КОПІЛЕСК, ПЪТРЕЪЕСК, РЪГЪЗЕСК, РЪПЕСК,
 РЪРЕСК, РЪКОРЕСК, РЪЧЕСК, РЪСЪЧЕСК, СЪМЪЦЕСК, СКО-
 БЕСК, СКОПЕСК, СЪМЪПЕСК, СЪТЪЕСК, СЪДЕСК, СОСЕСК,
 СТЪРЪЛЪЧЕСК, СЪЧЕСК, ТЪЖРЕСК, ТІПЪРЕСК, ТОКМЕСК,
 ТЪПЕСК, ТЪРЪЧЕСК, ТЪШЕСК, ШМІЛЕСК, ШНЕСК, ШРЪЗЕСК,
 ШРІСЕСК, БЕКІЕСК, ВЪДЕСК, ВЪДЪБЕСК, ВЕСТЕЪЕСК, ВІЕ-
 ЦЪЕСК, ВОІЕСК, ВОРБЕСК, РЪМЪНЕСК, Ш. А. М.

В. КОНЖЪГАРЕА ВЕРБЪРІЛОР ПАСІВЕ (ПЪТІМІТОРЕ) ШІ РЕЧІПРОЧЕ (АНТОРКЪТОРЕ).

(Conjugatio verborum Passivorum et Reciprocorum).

- 119 ВЕРБЪРІЛЕ ПАСІВЕ КЪ ЧЕЛЕ РЕЧІПРОЧЕ СЕ КОНЖЪГЪ АН-
 ТРЪ ТЪТЕ ТОТ АСЕМЕНЕА, ШІ АЧЕСТЕ ДЪДЕ ФЕЛІЪРІ НЪ-
 МАЇ ДІН АНЦЕЛЕСДА АНТРЕВЪІНЦЪРІІ СЕ ПОТ ДЕОСЕВІ АН-
 ТРЕ СІНЕ, П. Е. ДІН ВЕРБДА АКТІВЪ „ЕШ ЛАЪ ДЪ (ego
 laudo)“ СЕ ФАЧЕ ПАСІВЪ „ЕШ МЕ ЛАЪ ДЪ“ АДЕКЪ
 ДЕ АЛУІІ, (ego laudor); ШІ РЕЧІПРОКЪ ТОТ АША „ЕШ
 МЕ ЛАЪ ДЪ, ДАР АНЦЕЛЕСДА Е КЪ ТОТЪА АЛТ ФЕЛІЪ,
 АДЕКЪ АЧЕСТА ШІ АНТОРЧЕ ЛЪКРАРЕА ІАР КЪТРЕ ПЕРСОНА,
 ДЕ КАРЕ ЕСТЕ ВОРЕА, САЪ МАЇ БІНЕ НОМІНАТІВДА (СЪКЪ-
 ІЕПЪДА) ЕСТЕ ТОТ ДЕОДАТЪ ШІ ЛЪКРЪДА АКТІВЪ, ШІ А-
 ЧЕА ЧЕ ПЪТІМЕШЕ АКТІВІТАТЕ; САЪ КЪ АЛТЕ ВОРЕБЕ, НО-

MINATIVDA ESTE TOT DEODATZ SH AKHCHATIVD', CAD GDB-
IEPTDA ESTE TOT DEODATZ SH OBIPT, P. E., „ED MZ
LAHDZD', „ADEKZ ED MZ LAHDZD' ANCHMI PE MI-
NE, ego me laudo. (110 E.)

VEREBRILE PASIBE (PKTIMITORE) SH RECIPROCHE (AN-
TORKZTORE) SE FAK DIN CHELE AKTIBE (LHKRZTORE) SH SE
KONJHGZ ANOKMAI KA ACHELA, DAZOGHNDALICE NDMAI
PRONDMELE PERSONA DIN AKHCHATIV ME, TE, SE, NE,
BE, CE, PREKDM:

Форма конжугзрії вереврилор пасиве ші речіпроче.
(Forma Conjugationis Verbornm Passivorum et
Reciprocorum.)

I. МОДА ЯРЗТЗТОРІЇ САБ ІНДІКАТИВЇ.

ТЖМПДА ПРЕСЕНТ.

GINGRIG.

ME LAHDZD'
TE LAHZI
SE LAHDZ

ANMHALIT.

NE LZHDZM
BE LZHDZCI
SE LAHDZ

ТЖМПДА ДЕ КЪРЖНД' ТРЕКЪТ.

ME LZHDAM
TE LZHDAI
SE LZHDA

NE LZHDAMZ
BE LZHDACI
SE LZHDAZ

ТЖМПЪ ДЕПЛИН ТРЕКЪТ СИМПЛЪ.

ME LZHDAIŠ
TE LZHDAŠI
SE LZHDZŠ

NE LZHDARZM
BE LZHDARZCI
SE LZHDARZ

ТЖМПЪ ДЕПЛИН ТРЕКЪТ КОМПЪС.

M'AM LZHDATZ
TE AI LZHDATZ
C'A LZHDATZ

NE AM LZHDATZ
B'ACI LZHDATZ
C'AD LZHDATZ

ТЖМПДА ДЕ МДАТ ТРЕКЪТ СІМПЛА.

<p>СІНГЪРІТ.</p> <p>МЕ ЛЗЪДАСЕМ</p> <p>ТЕ ЛЗЪДАСЕШІ</p> <p>СЕ ЛЗЪДАСЕ</p>	<p>ЛНМДЛЦІТ.</p> <p>НЕ ЛЗЪДАСЕРЪМ</p> <p>ВЕ ЛЗЪДАСЕРЕЦІ</p> <p>СЕ ЛЗЪДАСЕРЪ</p>
---	---

ТЖМПДА ДЕ МДАТ ТРЕКЪТ КОМПЪС.

<p>М'АМ ФОСТ ЛЗЪДАТЪ</p> <p>ТЕ АІ „ „</p> <p>Е'А „ „</p>	<p>НЕ АМ ФОСТ ЛЗЪДАТЪ</p> <p>В'АЦІ „ „</p> <p>САЪ „ „</p>
--	---

ТЖМПЪ ВІІТОРІЪ СІМПЛА.

<p>МЕ ВОІЪ ЛЗЪДА</p> <p>ТЕ ВЕІ ЛЗЪДА</p> <p>СЕ ВА ЛЗЪДА</p>	<p>НЕ ВОМ ЛЗЪДА</p> <p>ВЕ ВЕЦІ ЛЗЪДА</p> <p>СЕ ВОР ЛЗЪДА</p>
---	--

ТЖМПЪ ВІІТОРІЪ ТРЕКЪТ.

<p>МЕ ВОІЪ ФІ ЛЗЪДАТЪ</p> <p>ТЕ ВЕІ ФІ ЛЗЪДАТЪ</p> <p>СЕ ВА ФІ ЛЗЪДАТЪ</p>	<p>НЕ ВОМ ФІ ЛЗЪДАТЪ</p> <p>ВЕ ВЕЦІ ФІ ЛЗЪДАТЪ</p> <p>СЕ ВОР ФІ ЛЗЪДАТЪ</p>
--	---

II. МОДЪ ПОРЪНЧИТОРІЪ САЪ ІМПЕРАТИВЪ.

<p>ЛАЪДЪТЕ ТЪ</p> <p>ЛАЪДЕСЕ ЕА</p>	<p>ЛЗЪДАЦИВЪ ВОІ</p> <p>ЛАЪДЕСЕ ІІ</p>
-------------------------------------	--

III. МОДЪ КОНДИЦИОНАЛ САЪ ПОФТИТОРІЪ.

ТЖМГІЪ ПРЕСЕНТ.

<p>М'АШ ЛЗЪДА</p> <p>ТЕ АІ ЛЗЪДА</p> <p>Е'АР ЛЗЪДА</p>	<p>ІНЕАМ ЛЗЪДА</p> <p>В'АЦІ ЛЗЪДА</p> <p>Е'АР ЛЗЪДА</p>
--	---

Е А Ъ

<p>ЛЗЪДА-М'АШ</p> <p>ЛЗЪДА-ТЕАІ</p> <p>ЛЗЪДА-Е'АР</p>	<p>ЛЗЪДА-НЕАМ</p> <p>ЛЗЪДА-В'АЦІ</p> <p>ЛЗЪДА-Е'АР</p>
---	--

с а њ

Ginǵrît.

ǱE M'AW LZǪǪÀ

ǱE TEǪǪ LZǪǪÀ

ǱE C'AR LZǪǪÀ

ΛNMǪΛCIT.

ǱE NEAM LZǪǪÀ

ǱE B'ACI LZǪǪÀ

ǱE C'AR LZǪǪÀ

TǪMΠǪ TPEKǪT.

M'AW ΦI LZǪǪATǪ

TEǪǪ ΦI LZǪǪATǪ

C'AR ΦI LZǪǪATǪ

NEAM ΦI LZǪǪATǪ

B'ACI ΦI LZǪǪATǪ

C'AR ΦI LZǪǪATǪ

с а њ

M'AW ΦI ΦOCIT LZǪǪATǪ

TE AI ΦI ΦOCIT LZǪǪATǪ

C'AR ΦI ΦOCIT LZǪǪATǪ

NEAM ΦI ΦOCIT LZǪǪATǪ

B'ACI ΦI ΦOCIT LZǪǪATǪ

C'AR ΦI ΦOCIT LZǪǪATǪ

TǪMΠǪ BIITOPID' CIMPLA.

ǱE ME BOID' LZǪǪÀ

ǱE TE BEI LZǪǪÀ

ǱE CE BA LZǪǪÀ

ǱE NE BOM LZǪǪÀ

ǱE BE BECI LZǪǪÀ

ǱE CE BOR LZǪǪÀ

TǪMΠǪ BIITOPID' TPEKǪT.

ǱE ME BOID' ΦI LZǪǪATǪ

ǱE TE BEI ΦI LZǪǪATǪ

ǱE CE BA ΦI LZǪǪAT

ǱE NE BOM ΦI LZǪǪATǪ

ǱE BE BECI ΦI LZǪǪATǪ

ǱE CE BOR ΦI LZǪǪATǪ

с а њ

ǱE ME BOID' ΦI ΦOCIT

ǱE TE BEI ΦI ΦOCIT

ǱE CE BA ΦI ΦOCIT

LZǪǪATǪ

ǱE NE BOM ΦI ΦOCIT

ǱE BE BECI ΦI ΦOCIT

ǱE CE BOR ΦI ΦOCIT

LZǪǪATǪ

IV. MοǪǪ CǪΠC CAǪ KONǪǪGATIBǪ.

TǪMΠǪ PRESENT.

CǪ ME ΛAǪǪǪ

CǪ TE ΛAǪǪǪI

CǪ CE ΛAǪǪǪE

CǪ NE LZǪǪǪZM

CǪ BE LZǪǪǪCII

CǪ CE ΛAǪǪǪE

TIMΠΘ ΤΡΕΚΘΤ.

CINGRIT.

CZ ME ΦΙΘ̄ ΛΖΘΔΑΤΘ̄
 CZ TE ΦΙΪ ΛΖΘΔΑΤΘ̄
 CZ CE ΦΙΕ ΛΖΘΔΑΤΘ̄

ΛΗΜΘΛЦIT.

CZ NE ΦΙΜ ΛΖΘΔΑΤΘ̄
 CZ BE ΦΙЦI ΛΖΘΔΑΤΘ̄
 CZ CE ΦΙΕ ΛΖΘΔΑΤΘ̄

C A Θ

CZ ME ΦΙΘ̄ ΦOCT ΛΖΘΔΑΤΘ̄
 CZ TE ΦΙΪ ΦOCT ΛΖΘΔΑΤΘ̄
 CZ CE ΦΙΕ ΦOCT ΛΖΘΔΑΤΘ̄

CZ NE ΦΙΜ ΦOCT ΛΖΘΔΑΤΘ̄
 CZ BE ΦΙЦI ΦOCT ΛΖΘΔΑΤΘ̄
 CZ CE ΦΙΕ ΦOCT ΛΖΘΔΑΤΘ̄

V. ΜΟΔΘ ΝΕΧΟΤΖΡЖТ САΘ ΙΝΦΙΝΙΤΙΒΘ.

ΠΡΕCΕΝΤ.

A ME } ΛΖΘΔΑ
 A TE } САΘ
 A CE } ΛΖΘΔΑΡΕ

ΤΡΕΚΘΤ.

A ME }
 A TE } ΦΙ ΛΖΘΔΑΤΘ̄
 A CE }
 САΘ
 A ΦΙ ΦOCT ΛΖΘΔΑΤΘ̄ - ж.

VI. ΠΖΡΤΙCΙΠΙΙΛΕ.

ΠΡΕCΕΝΤ.

ΛΖΘΔЖΝΔΘ̄-ΜΕ
 ΛΖΘΔЖΝΔΘ̄-ΤΕ
 ΛΖΘΔЖΝΔΘ̄-CE
 C A Θ
 ΦΙΙΝΔ ΛΖΘΔΑΤΘ̄ - ж

ΤΡΕΚΘΤ.

ΦOCTΘ̄ ΛΖΘΔΑΤΘ̄
 ΦOCTЖ ΛΖΘΔΑΤЖ
 C A Θ
 ΦΙΙΝΔ ΦOCT ΛΖΘΔΑΤΘ̄-ж

Δδп' αχεαcтж φορμж ce κοηжθгж τότε βερεθρίλε
 пжтiмiтópe (Παcίβε) шi λητορкжтópe (Pεчiπpoчe).

120 Ληceмнa pε. βερεθρίλε παcίβε ce κοηжθгж шi
 пpиη мiжлoчipeа βερεθлaдi ядciлиap „a φi“ aдeкж βep-

ЕДА ЧЕА ДЕ КОНЖДГАРЕ СЕ ПДНЕ АН ПАРТИЦИПІДА ТРЕКДТ,
 КЗРДІА ІСЕ АДАОГЗ ВЕРЕДА „А ФІ,“ КД КАРЕ СЕ КОНЖДГЗ
 АН ТÓТЕ МОДДРІЛЕ ШІ ТІМПДРІЛЕ, АНКОРДЖНДСЕ КД
 НОМІНАТІВДА АН ЧЕНД ШІ НДМЗР. П. І. БД СЖНТ ОРІ
 ЕРАМ ТРИМІСД (ego sum vel eram missus). БД
 П'АТДНЧІ АНКЗ Н'АМ ФОСТ НЗСКДТД, КД АТЖ-
 ТА МАІ ПДЦІН АНСДРАТД (ego tunc adhuc non
 eram natus, eo minus uxoratus).

Форма конжзгзрїї верезади Пасивѣ кз верез
 а фї (esse.)

Модѣ Індикативѣ. Тімпад презент.

Гінгдрит.

Анмдалцит.

ЕД СЖНТ	}	ЕЗТДТД	}	НОІ СЖНТЕМ	}	ЕЗТДЦІ
ТД ЕШІ		ОРІ		ВОІ СЖНТЕЦІ		ОРІ
ЕЛ, ЕА ЕСТЕ		ЕЗТДТЗ		ЕІ, ЕЛЕ СЖНТ		ЕЗТДТЕ

Тжмпд де кдржнд трекдт.

ЕД ЕРАМ	}	ЕЗТДТД	}	НОІ ЕРАМ	}	ЕЗТДЦІ
ТД ЕРАІ		ОРІ		ВОІ ЕРАЦІ		ОРІ
ЕЛ, ЕА ЕРА		ЕЗТДТЗ		ЕІ, ЕЛЕ ЕРАД		ЕЗТДТЕ

Тжмпд деплин трекдт сїмплад.

ЕД ФДИД	}	ЕЗТДТД	}	НОІ ФДРЗМ	}	ЕЗТДЦІ
ТД ФДШІ		ОРІ		ВОІ ФДРЗЦІ		ОРІ
ЕЛ, ЕА ФД		ЕЗТДТЗ		ЕІ, ЕЛЕ ФДРЗ		ЕЗТДТЕ

Тжмпд деплин трекдт адзогат.

ЕД АМ	}	ФОСТ ЕЗТДТД	}	НОІ АМ	}	ФОСТД ЕЗТДЦІ
ТД АІ		ОРІ		ВОІ АЦІ		ОРІ
ЕЛ, ЕА А		ЕЗТДТЗ		ЕІ, ЕЛЕ АД		ЕЗТДТЕ

Ші аца маї департе прїн тóте моддрїле верез-
 ади сжнт пжнз ла сфжршїт.

Деспре вербѣриле Имперсонале, сѧ Неперсонале,
сѧ ши Ѣниперсонале.

(De verbis Impersonalibus, seu Unipersonalibus.)

121 Вербѣриле Имперсонале сѧнт ачелеа, каре аѢ нѢ-
маї а треїеа персѡнѧ дїн нѢмерѢа сїнгѢрїт, де Ѣнде
се зїк ши Ѣниперсонале, фїїндѧ кѢ аѢ нѢмаї о персѡнѧ.
Имперсоналеа се іаѢ аѢн аѢѢе форме; Ѣнеле аѢн формѧ
актївѧ, п. е. фѢлѢерѧ, тѢнѧ, плѡѢѧ; іаѢ алте-
ле аѢн формѧ пасївѧ, п. е. се кѢвїне, се аѢнтѢмплѧ,
се пѢте, се фаче. (Везї деспре ачестеа маї пе ларѢ Н. 109. в.)

Вербѣриле Имперсонале се конѢѢѧ ка ши челе пер-
сонале, регѢлат, аѢнѧ нѢмаї аѢн а треїеа персѡнѧ,
п. е. МодѢ Індїк. нїнѢ, нїнѢа, а нїнс, нїнсеа,
а фост нїнс, ва нїнѢ, ва фї нїнс, ва фї фост нїнс.
МодѢ ГѢпѢс сѧѢ КонѢѢг. сѧ нїнгѧ, сѧ фїе нїнс,
сѧ фїе фост нїнс. МодѢ КонѢїцинал: де ва нїн-
Ѣ, де ва фї нїнс, де ва фї фост нїнс, ар нїнѢ, ар
фї нїнс, ар фї фост нїнс. МодѢ Інфїнітїв: а нїн-
Ѣ, а фї нїнс, а фї фост нїнс, нїнгѢндѧ.

122 Дар сѧнт ши вербѣрї Имперсонале, ши тот де одѧѢ
ши Рїчїпроче де Датїв, орї АкѢсатїв, каре прїн о еспре-
сїѢне реѢѢк лѢкрѢреа вербѢлѢї ла тѡте треї персѡнеле,
дїн Датїв орї АкѢсатїв, прекѢм: а мї плаче, а Ѣї
плаче, аї плаче, не плаче, ве плаче, ле плаче, орї:
ме аѢре, те аѢре, а л аѢре, не аѢре, ве аѢре, аї аѢре.

П а р а д і г м а .

МодѢ Індїкатїв. ТѢмпѢ презент

СїнгѢрїт.

АѢнмѢлѢїт.

ме, те, а л (о) аѢре

ме, ве, аї (ле) аѢре

ТЖМПѢЛ ДЕ КЪРЖНА ТРЕКЪТ.

GINGRIT.

ЛНМЪЛЦИТ.

МЕ, ТЕ, ЛЛ (О) ДЪРЕА

НЕ, БЕ, ЛЇ (ЛЕ) ДЪРЕА

ТЖМПѢЛ ДЕ ПЛІН ТРЕКЪТ СІМПЛЪ.

МЕ, ТЕ, ЛЛ (О) ДЪРЪ

НЕ, БЕ, ЛЇ (ЛЕ) ДЪРЪ

ТЖМПѢЛ ДЕ ПЛІН ТРЕКЪТ КОМПЪС.

МЕ, ТЕ, ЛЛ (О) А ДЪРЪТ

НЕ, БЕ, ЛЇ (ЛЕ) А ДЪРЪТ

ТЖМПѢЛ ДЕ МЪЛТ ТРЕКЪТ СІМПЛЪ.

МЕ, ТЕ, ЛЛ (О) ДЪРЪСЕ

НЕ, БЕ, ЛЇ (ЛЕ) ДЪРЪСЕ

ТЖМПѢЛ ДЕ МЪЛТ ТРЕКЪТ КОМПЪС.

МЕ, ТЕ, ЛЛ (О) А ФОСТ ДЪ-

НЕ, БЕ, ЛЇ (ЛЕ) А Д ФОСТ

РЪТ

ДЪРЪТ

ТЖМПѢЛ ВІІТОРИЪ СІМПЛЪ.

МЕ, ТЕ, ЛЛ (О) ВА ДЪРЕА

НЕ, БЕ, ЛЇ (ЛЕ) ВА ДЪРЕА

ТЖМПѢЛ ВІІТОРИЪ КОМПЪС.

МЕ, ТЕ, ЛЛ (О) ВА ФІ ДЪРЪТ

НЕ, БЕ, ЛЇ (ЛЕ) ВА ФІ ДЪРЪТ

ШІ АША МАЇ ЛНКОЛО ПІН ТЪТЕ МОДЪРІЛЕ ШІ ТІМ-
ПЪРІЛЕ.

ТОТ АША СЕ КОНЖЪГЪ ШІ ДРМЪТЪРЕЛЕ ІМПЕРСОНАЛЕ
САДЪНІПЕРСОНАЛЕ ДАР ТОТ ДЕОДАТЪ РЕЧІПРОЧЕ

ДЕ ДАТІВ:

ЛМЇ ПЛАЧЕ

ЛМЇ ЕСТЕ (РЪШІНЕ)

ЛМЇ ПАСЪ

ШІ ІАР:

ЛМЇ ПЪТЕ

МІСЕ ПЛЕАКЪ

ЛМЇ КРЕЩЕ (ІНІМА)

МІСЕ КАДЕ

ЛМЇ ВІНЕ (ВІНІ)

МІСЕ КЪВІНЕ

ЛМЇ СЪТЪ (ВІНІ)

МІСЕ ТРЕЧЕ

ЛМЇ ШЕДЕ (ВІНІ)

МІСЕ ЗІЧЕ

ЛМЇ ПАРЕ (ВІНІ)

'МЇ В ФРІГ

'МІ Е КАЛА
'МІ Е ДОР
'МІ Е ФРІКЗ
'МІ Е ДРЖТ

'МІ Е ФÓМЕ
'МІ Е СЕТЕ
'МІ Е СОМН Ш. А.

ДЕ АНДСАТИВ:

МЕ МЖНКЗ (МЗНЖНКЗ)
МЕ СТЖНЦЕ
МЕ ДÓРЕ
МЕ ДЕТДРЗ

ШІ ІАР:
СЕ АНДОРЕАЗЗ
СЕ АНСЕНИНЕАЗЗ.
ШІ АЛТЕ.

ДЕ ВЕРЕДРИЛЕ АНОМАЛЕ ОРІ НЕРЕГЪЛАТЕ.
(De verbis Anomalis sive Irregularibus.)

123 ВЕРЕДРИЛЕ АНОМАЛЕ САД НЕРЕГЪЛАТЕ СЖНТ, КАРЕ СЕ ДЕПЖРТЕАЗЗ ДЕЛА РЕГЪЛЕЛЕ ШІ ФОРМЕЛЕ ЧЕНЕРАЛЕ АЛЕ ЧЕЛОР ПАТРЪ КОНЖЪГЗРІ РЕГЪЛАТЕ; ПРЕКЪМ СЖНТ ДРМЖТО́РЕЛЕ:

1. СЖНТ, ОРІ АСЪ, СЪ, А ФІ-РЕ, (sum, esse); КАРЕЛЕ ЕСТЕ ТОТДЕОДАТЗ ШІ ДЕФЕКТИВЪ;

2. АМ, А АВЕ-РЕ (habeo, habere). АН АЧЕСТЕ ДОДЕ ВЕРЕДРІ КЪ ТОТЪЛ СЕ ДРОСЕБЕЦЕ ДИ ТІМПИ ДЕ АЛЪЛА, ПРЕКЪМ: СЖНТ, ЕЩІ, ЕРАМ, АМ ФОСТ, А ФІ, ШІ ІАРЗ: АМ, АВЕАМ, Ш. А. (ВЕЗІ КОНЖВГАРЕА АЧЕСТОРА ИЗЕТ НЕМ. 116 ФАЦА 71.)

3. ІАЪ, А ЛЪАРЕ, (ДЕЛА levo, levare). МЖКАР КЗ НЕРЕГЪЛАРИТАТЕ АЧЕСТЪІ ВЕРЕ ІАЪ СЕ ВЕДЕ А ФІ НЪМАІ АН ПРОНЪНЦИЕЧЪНЕ, ФІИНА КЗ А СЕ МОІЕ ОРІ СЕ РЕТАЧЕ АН ТОТ НЪМЕРЪЛ СІНГЪРИТ, ШІ А ТРЕІА ПЕРСОНЗ ДІН МЪЛЦИТ А ТЖМПЪРИЛОР ПРЕСЕНТЕ ДІН МОДЪРИЛЕ ІНДИКАТИВ, ІМПЕРАТИВ ШІ КОНЖЪГАТИВ; ДАР

АН ЧЕЛЕ ЛАЛТЕ СЕ АДДЕ КЪРАТ, ПРЕКЪМ: ЛЪОМ, АМ
 ЛЪАТ, ВОИЪ ЛЪА, ЛЪЖНД, Ш. А. — ДЧЕАСТА АН-
 СЪ, КА Л СЪСЕ МІОЕ, ОРІ СЪСЕ РЕТАКЪ СЕ АНТЪМПЛЪ ФОР-
 ТЕ АДЕСЕ ОРІ АН ЛІМБА РОМЖНЪ, ПРЕКЪМ: ІІН (linum),
 ІІЦЕ (licia), ІЕПЪРЕ (lepore), МОІЪ (melio),
 ФІІЪ (filius), ГЪІНЪ (galina), МІІЕ (mille),
 МЪІЕРЕ (muliere), Ш. А.

НОТ А 1. Граматичіи маї ної ромжні, прекъм:
 D. Vailliau, Petri wi Iszer аратъ маї мѣлате вер-
 бѣрї ромжне де Нерегѣлате, макар къ нерегѣларита-
 теа лор нѣ џїѣ АН ЧЕ СЪЪ: АНСЪ АЧЕСТІА ТРЕБЪІЕ
 ІЕРТАЦІ, ФІІНД КЪ Нѣ СЪНТ РОМЖНІ; БАТЪР КЪ ДА-
 КЪ Нѣ СЪНТ РОМЖНІ, Н'АР ТРЕБЪІ СЪ СКРІЕ ГРАМАТИЧІ
 РОМЖНЕ, СЪ Нѣ СЕ АПЪЧЕ ДЕ ЧЕЕА ЧЕ Нѣ џїѣ, ШІ Нѣ
 ПРИЧЕПЪ, ДЕ ШІ ДЖНШІИ АД ДЪМАТ ПРИНЧИПІДЛЪІ:
 Nisi utile quid agimus, vana est gloria nostra.
 — ВЕРБѣРІЛЕ АЧЕСТОР ГРАМАТИЧІ СЪНТ: БЕАЪ, ВІЪ,
 ВЪНЪ, ВЪЪ, ДАЪ, ЕСЪ, КОС, КЪЗП, ЛАЪ, ЛЪКРЕЪ,
 МЪНГЪІЪ, МЪНЖНК, ПЕІЪ, ПОЧ, ПЪІЪ, РАЗ, РЪ-
 МЖІЪ, РЪМП, СПАРГ, СПЪІЪ, СПЪЛ, СТАЪ, СЪГ,
 ТРАГ, ДЪСК, ДЪІД, ФЕРЕ, ФЪЖНГ, џІЪ, АНВІЕЪ,
 АНФІГ, АНФОКЕЪ.

НОТ А 2. ДЕ ВЕРБѣРІЛЕ НЕРЕГѣЛАТЕ АДВЪРАТ
 КЪ С'АР ВЕДЕА АСЕ џІНЕА ДЪМЪТОРЕЛЕ:

ВІЪ (ВІНЪ = venio)	МЖІЪ (МЖНІЪ = maneo)
ВЪНЪЪ (ВЪНДЪ = vendo)	РЕМЖІЪ (РЕМЖНЪ = rema- neo)
ВЪЪЪ (ВЪДЪ = video)	СПЪІЪ (СПЪНЪ = expono)
ПЕІЪ (ПЕРЪ = pereo)	ДЪІЪЪ (ДЪІДЪ = occido)
ПОЧЪ (ПОТЪ = potest)	џІЪ (џІНЪ = teneo)
ПЪІЪ (ПЪНЪ = pono)	
РАЪЪ (РАДЪ = rado)	

ЛНСЗ АЧЕСТЕ ВЕРБЪРІ НЪ СЕ АБАТ НИЧІ АНТР'ЪН КІП ДЕЛА РЕГЪЛІЛЕ ОБЩЕЦІ АЛЕ ЧЕЛОР ПАТРЪ КОНЖД-ГЪРІ РЕГЪЛАТЕ, ЧІ АЧЕСТЕ АНДОІТЕ ПРОНДНЦІЕЧІДНІ СЖНТ НЪМАІ НИЩЕ ПРОВІНЦІАЛІСМЪРІ АЛЕ ЛІМБЕІ РОМЖ-МЕ, АНТР'О ПАРТЕ РОМЖНІ ЗІК ВІЪ, ВЖНЗ, ВЪЗ, ПІЕЪ Ш. А. АНТР'АЛТА: ВІНЪ, ВЖНДЪ, ВЪДЪ, ПЕРЪ Ш. А. НИЧІ ДНА, НИЧІ АЛТА НЪ Е РЕА; ОРІ КА-РЕ ФІЛОЛОГ РОМЖН ВА МЪРТЪРІСІ. — (ВЕЗІ ДЕБРЕ АЧЕСТЕА „ОБСЕРВАЦІІЛЕ Д. ІЕНАКІЕ ВЪЗЪРЕКЪА“ АНТЖІВЛВІ СКРІІТОРІЪ ДЕ ГРАМАТІКА РОМЖНЪ, ФОІА 93.

ДЕ ВЕРБЪРІЛЕ ДЕФЕКТІВЕ (КЪ ЛІНСЪ.) (De verbis Defectivis.)

124 ВЕРБЪРІ ДЕФЕКТІВЕ СЖНТ АЧЕЛЕА, КАРЕ Н'АЪ ТОТЕ МОДЪРІЛЕ, ТЖМЪРІЛЕ, ПЕРСОНЕЛЕ ОРІ НЪМЕРІІ, ДЪПЪ КЪМ АЪ ЧЕЛЕ РЕГЪЛАТЕ, ЧІ ОРІ ДНЕЛЕ, ОРІ АЛТЕЛЕ ЛЕ ЛІПСЕКЪ.

ДЕ АЧЕСТ ФЕЛІЪ, ДЕ ШІ СЖНТ ФОРТЕ ПЪЦІНЕ, ДАР ТОТ СЪ АФЪЗ, П. Е.

1) ЯДЪ ОРІ АДАЪ (adde = adfer) АРЕ НЪМАІ А 2. ПЕРСОНЪ ДІН СІНГЪРІТ А МОДЪЛДІ ІМПЕРАТІВЪ; ШІ ПАР-ТІЧІПІДА ТРЕКЪТ АДАЪТЪ, КОРЕЛЕ СКІМЕЖНДЪШІ ПРІ-МІТІВДА АНЦЕЛЕС ЕТІМОЛОГІК, АКЪМ АНСЕМНЕАЗЪ О КАРТЕ ДЕ ЖОК КЪ ДРЕПТ ШІ ПЪТЕРЕ МАІ МАРЕ ДЕКЪТ ЧЕЛЕ-А-АЛТЕ, КАРЕ ВЕНІНДЪ КЪ АЛТЕЛЕ АН КОЛІСІДНЕ, ВА-ТЕ, АДЪКЪ БІРДІЕ ПЕ ОРІ КАРЕ АЛТА.

2) СЖНТ, АСЪ, 'СЪ, ЕСКЪ (sum), АРЕ НЪ-МАІ ТЖМЪ ПРЕСЕНТ ШІ ІМПЕРФЕКТДА ДІН МОДЪ ІНДІ-КАТІВЪ, П. Е. СЖНТ, ЕЩІ, ЕСТЕ; СЖНТЕМ, СЖНТЕЦІ,

сжнт, орі ескѣ, ещї, есте, естем, естеци, естѣ,
ші ерам, ераї, ера, — ерамѣ, ераци, ерад. —

3) Я фі=фіре, (fieri), афарѣ де Пресентѣла
ші Имперфектѣла дин Индикативѣ, тóте челе-а-аѣте
тжмпѣри ші модѣри ле аре, ші аша сжнт (sum=esse)
нѣмаї кѣ фіѣ=(fiam=fieri) лнтр'ѣнда лнсоци-
те фак конжѣгареа верѣлаѣї дѣцилар дѣплин ші лн-
треагѣ (116).

4) Бл ем, клѣци, аре нѣмаї нѣмерѣла мѣлциѣ
дин модѣла Императивѣ, (ambulemus, ambuletis = h.
e. eamus, ite).

5) Аїда, аїдаци, (хаїда, хаїдаци), орі аї-
де, аїдеци, (хаїде, хаїдеци), адекѣдаци сѣ мерѣем,
аре нѣмаї а 2. персónѣ дѣла амжнѣої нѣмерїї дин Им-
перативѣ.

Деспре формареа тжмпѣрилоор.

(De formatione temporum.)

Формареа тжмпѣрилоор лн лимѣа ромжнѣ есте ѣна 125
дїнтре челе маї марї грѣѣтѣци, пентрѣ каре чеѣа ре-
гѣле ѣенерале кѣ грѣѣ се пот преѣѣе; фїндѣкѣ ачелеа
ар фі сѣпѣсе ла о мѣлциме де есчепчїѣнї, каре іар ар
аѣеа алте есчепчїѣнї, кѣ тóте ачестеа вом черка але
аѣѣче ла кѣте вом пѣтеа.

Модѣла Инфїнїтивѣ се сокотеѣе тот дѣѣна де фор-
мѣ дѣтермінативѣ а верѣѣрилоор (де шї нѣ есте Примї-
тивѣ), дѣла акѣрѣїа фїнал се кѣнóѣе фїѣѣе че верѣ
де каре конжѣгаре се ѣїне. (вѣѣї Н. 115 а. б. г. д.) Шї
дѣла каре се дѣрїѣѣ алте тжмпѣриї примарїї, преѣѣм:

ПресентѸл ИндикативѸ: ши ПартиципиѸл ТрекѸт. Аша дѸр треї сѸнт тѸмпѸриле радикале, дѸла каре се деривѸ алтеле, адекѸ: МодѸл ИнфинитивѸ, ПресентѸл ИндикативѸ, ши ПартиципиѸл ТрекѸтѸ. ДеѸї

А. ДѸла МодѸл Инфинитив се деривѸ:

I.) ПресентѸлѸ ИндикативѸ ла

1. конжѸгаре а орї дѸре мѸтѸнѸдѸсе а н Ѹ саѸ іѸ, преѸм: а кѸнта орї кѸнта ре = кѸнтѸ, тот аша лаѸѸѸ, аѸнѸѸ, аѸпѸѸ, ш. а.

2. конжѸг. е орї е ре а н Ѹ, преѸм: а ше дѸе орї ше дѸре, ше дѸѸ, тот аша: каѸѸ, плакѸѸ, такѸѸ, ш. а.

3. конжѸг. ь орї ь ре а н Ѹ, преѸм: а фѸре бе орї фѸре бѸре, фѸре бѸѸ, тот аша: аѸкѸѸ, алегѸѸ, априѸѸѸ, а рѸѸѸ, ш. а.

4. конжѸг. і орї і ре саѸ ж орї ж ре а н Ѹ саѸ іѸ, преѸм: а дѸр ми орї дѸр ми ре = дѸр мѸ, а погор ж орї погор ж ре = погор ѸѸ, тот аша: аѸѸѸ, сорѸѸ, миѸтѸѸ, оморѸѸ, ш. а.

Нот а. СѸнт Ѹнеле верѸрї дѸе I. конжѸгаре, каре ПресентѸл ИндикативѸ а н лок дѸе Ѹ а л факѸ а н т р Ѹ н кіп кѸ тотѸл проприѸ, адекѸ а н еѸѸ, преѸм: дѸн а серѸа орї серѸаре се фаче: серѸеѸѸ, аша: лѸми-неѸѸ, сѸлтеѸѸ, армеѸѸ, а н ф р ж неѸѸ, а н н с т е Ѹ Ѹ, ш. а.

Ши іар алтеле дѸе а 4. конжѸгаре, каре ПресентѸл ИндикативѸ а н лок дѸе Ѹ а л фак а н ескѸѸ, пре-

кѡм: дѡн а фѣрѣчѣ орѣ фѣрѣчѣре, се фаче: фѣрѣчѣскѡ; дѡн а хотѣрѣ орѣ хотѣрѣре, се фаче: хотѣрескѡ, тоташа: акрескѡ, албескѡ, амѣрескѡ, фѣрескѡ, андоѣескѡ, анфлорескѡ, ш. а.

Дар Мачедо-ромѡнѣ шѣ мѡлці Трансѣлванѣ, Бѣнѣценѣ шѣ Молдовенѣ нѡ сѡнт аша дѣ марѣ аматорѣ ан ачесте феналѡрѣ: еѣ, шѣ ескѡ, ка ромѡнѣ маѣ алес чеѣ дѡн Ромѡнѣа маре, аша чеѣа зѣк бѡкѡрос: еѡ лѡкрѡ, спѡмѡ, ам прѣднѡ, ам прѡмѡтѡ, ан семнѡ, шѣ алте. Шѣ іар: амѡцѡ, бѡмѣзіѡ, мѡнтѡіѡ, мѣнцѡ, мѣросѡ, корзіѡ, дѣспартѡ, пѣпзіѡ, сѣмцѡ, ан вѣртѣѡ, чѣдпелѣѡ, ш. а. Ан време че ачѣшѣа зѣк: лѡкрѣзѡ, спѡмѣзѡ, ам прѣднѣзѡ, ам прѡмѡтезѡ, ш. а. Шѣ іар амѡцѣескѡ, бѡмѣзіескѡ, корзѣескѡ, дѣспѣрѣцѣескѡ, мѡнтѡескѡ, мѣнцѣескѡ, мѣросѣескѡ, пѣпзѣескѡ, ан вѣртеескѡ, чѣдпелескѡ, сѣмцѣескѡ.

II.) Парѣчѣпѣдл трѣкѡтѡ мѡтѡнѡдѣсе ла

1. конѡдгаре дѣре ан дѣтѡ, прѣкѡм: лѣдѡдгаре лѣдѡд-атѡ, кѡнт-дѣре кѡнт-атѡ.
2. конѡдг. ере ан ѡтѡ орѣ ѣтѡ, прѣкѡм: анкѣп-ере анкѣп-ѡтѡ, тѣі-ере тѣі-ѣтѡ.
3. конѡдг. ере ан ѡтѡ, прѣкѡм: бат-ере, вѣтѡтѡ, фач-ере, фѣк-ѡтѡ, аша крѣзѡтѡ, ш. а.
4. конѡдг. іре орѣ жре ан ітѡ орѣ жтѡ, прѣкѡм: дѡрм-іре дѡрм-ітѡ, ѡбор-жре ѡборжтѡ. ш. а.

Нот а. ЫНЕЛЕ Партиципий АН ЛІМБА РОМѦНЪ, КЪМ АМ МАЙ ЗИС, НЪ СЕ ПОТ АДЪЧЕ СЪБ ХОТЪРЪТЪ РЕГЪЛЪ, ФІИНА КЪ АЧЕЛЕА, КА ЫНЕЛЕ ЧЕ ПРОВІНЪ ДЕЛА ЧЕЛЕ ЛАТИНЕ, ІЗВОРЪА ЛОР АЛ АД АН ГЪПІНЪА ЛАТИНЪ: КЪМ: РЪМА СЪ, ДЪСЪ, АЖЪНСЪ, МЕРСЪ, АЛЕСЪ, АПРИНСЪ, АРСЪ, ТІНСЪ, КОПТЪ, КЪЛЕСЪ, ФЕРТЪ, ФРИПТЪ, ФИПТЪ, КЪРСЪ, РАСЪ, ПРИНЕСЪ, СПАРТЪ, РЪПТЪ, СЪПТЪ, АНВИНСЪ, ДЕРЕЕСЪ, АНПЪНСЪ; МЪЛСЪ, ПЪСЪ, ЕКРИСЪ, СТОРСЪ, ШІСЪ, МОРТЪ, Ш. А.

ТОТ ДЕЛА АЧЕЛ ПРЕСЕНТ ІНФІНІТИВЪ СЕ ДЕРІВЪ:

III.) ІМПЕРФЕКТЪ ІНДИКАТИВЪ, ЛА

1. КОНЖЪГ. АН ЛОК ДЕ А ОРІ АРЕ СЕ ПІДНЕ: ААМ (abam), ОРІ ПРИН СКЪРТАРЕА НЪМАЙ АМ, ПРЕКЪМ: ЛЪДААМ, (laudabam) ОРІ ИЪМАЙ ЛЪДААМ.
2. ШІ 3. КОНЖЪГ. АН ЛОК ДЕ Е ОРІ ЕРЕ СЕ ПЪНЕ ЕАМ (ebam), ПРЕКЪМ: ШЕДЕАМ, ТЪЧЕАМ, (sedebam, tacebam).
4. КОНЖЪГ. АН ЛОК ДЕ І ОРІ ІРЕ СЪ АШЕАЪЪ ІЕАМ (iebam), ПРЕКЪМ: ДОРМ-ІЕАМ, (dormiebam).

НОТ А. ТЪМПЪА ДЕ КЪРЪНА ТРЕКЪТ (Imperfectum) ДЕЛА ПРИМА КОНЖЪГАРЕ, ПРЕКЪМ: ЛЪДААМ, ЛЪДААЙ, ЛЪДАА, — ЛЪДААМ, ЛЪДААЦІ, ЛЪДААД, АР ТРЕБІ СЪ ЕЕ СКРИЕ КЪ ДОЙ А, ПРЕКЪМ: ЕД ЛЪДАААМ, ТЪ ЛЪДАААЙ, ЕЛ ЛЪДААА, — НОЙ ЛЪДАААМ, ВОЙ ЛЪДАААЦІ, ЕЙ ЛЪДАААД; ФІИНА КЪ ВІНЕ ДЕЛА ІМПЕРФЕКТЪА ЛАТИНЪ: laudabam, laudabas, laudabat, — lau-

dabamus, laudabatis, laudabant. ШИ ДЪНЪ ФІРЕА ЛІМБЕЇ РОМЪНЕ, Ъ ЛАТІНЪ АН РОМЪНИЕ МАЇ АН ТОТ ЛОКЪЛ РЪМЪНЕ АФАРЪ. ЯЧЕАСТА СЕ ПÓТЕ РЕДЕ МАЇ ЛЪ-МІНАТ ТОТ АНТР'АЧЕСТ ТЪМП А ВЕРЕДРІЛОР ЧЕЛОР-ЛАЛТЕ КОНЖДЪГЪРІ: ВЕ Д Е А М — К Р Е Д Е А М, — Д О Р-М І Е А М, (videbam, credebam, dormiebam), ш. а. — ЯЧЕСТ ВЕРБ АНСЪ ПЕНТРЪ СКЪРТАРЕ С'А ЛДАТ ДІН РЕКІМЕ АСЕ СКРІЕ НЪМАЇ КЪ А СІМПЛЪ, КАРЕ СЕ ЦІ-НЕ ШІ АСТЪЗІ, ПЪНЪ ПÓТЕ ЛА О АНДРЕПТАРЕ МАЇ ФЪН-ДАМЕНТАЛЪ.

В. ДЕЛА МОДЪЛ ІНДІКАТІВЪ СЕ ФОРМÉЗЪ:

а) ПРЕСЕНТЪЛ МОДЪЛЪІ КОНЖДЪГАТІВЪ: СЪ КЪНТЪ, СЪ ВЪДЪ (ВЪЗЪ), СЪ БАТЪ, СЪ ДОРМЪ.

б) ПРЕСЕНТЪЛ МОДЪЛЪІ МАНДАТІВ (ПОРДНІТОРІЪ): ЛАДЪЗ ТЪ, ВЕЗІ ТЪ, БАТЕ ТЪ, АДЪІ ТЪ.

НО Т А. ЯЧЕСТ ПРЕСЕНТ МАНДАТІВ ДЕ ВА ФІ НЕГАТІВ, АДЕКЪ: ВА АВЕА ПАРТИКЪЛА НЕГАТІВЪ „НЪ“ АНДІНТЕА СА, АТЪНЧІ СЕ ФОРМÉЗЪ ДЕЛА ПРЕСЕНТЪЛ ІНФІНІТІВЪ, ПРЕКЪМ: НЪ КЪНТЪ, НЪ ШЕДÉ, НЪ БАТЕ, НЪ ДОРМІ.

С. ДЕЛА ПАРТИЦИПІДЛ ТРЕКЪТ СЕ ДЕРІВЪ:

а) ТЪМПЪ ДЕ ПЛІН ТРЕКЪТ СІМПЛЪ (praet. Perf. simplex), ДІН МОДЪЛ ІНДІКАТІВЪ, АН ЛОК ДЕ ФІНАЛЪЛ ТЪ АДЪОГЪНДЪСЕ ІЪ, ПРЕКЪМ: ЛЪДЪА-ТЪ, ЛЪДЪА-ІЪ, ТЪКЪ-ТЪ, ТЪКЪ-ІЪ, ЕЗТЪ-ТЪ, ЕЗТЪ-ІЪ, ДЪРМІ-ТЪ, ДЪРМІ-ІЪ.

б) ТЪМПЪ ДЕ МЪЛТ ТРЕКЪТЪ СІМПЛЪ (praet. Plusquamperf. simplex), АН ЛОК ДЕ ФІНАЛЪЛ ТЪ,

АДЗОГЖНДЪСЕ СЕМ; ПРЕКЪМ: ЛЪДДА-СЕМ, ТЪКЪ-СЕМ, ВЪТЪ-СЕМ, ДОРМИ-СЕМ.

СКО́ТЕ Д'АИ́ЧІ ПАРТИ́ЧИП. МО́РТЪ, КЪ АЧЕСТА ФАЧЕ ТРЕКЪТЪЛА СІМПЛЪ МЪРІИЪ, ІАР ДЕМЪЛТ ТРЕКЪТЪЛА МЪРІСЕМ; ШІ ІАРЪ: ВЕРБЪРІЛЕ, КАРЕ СЕ СФЪРШЕСКЪ АН ГЪ ШІ ДЪ; ПРЕКЪМ: МЕРГЪ, КЪЛЕГЪ, АЛЕГЪ, ДІРЕГЪ, МЪЛГЪ, КЪРГЪ, АНПЪНГЪ; ІТЪМ: РАДЪ, ТЪНДЪ, АСКЪНДЪ, АПРІНДЪ; ШІ ІАР: СКОТЪ, ЗІКЪ, ДЪКЪ, АПЪНЪ, Ш. А. КЪЧІ АЧЕСТЕА АВЖНДЪ ПАРТИ́ЧИПІДЛА ТРЕКЪТЪ АН СЪ, ПРЕКЪМ: МЕРСЪ, КЪЛЕСЪ, ДІРЕСЪ, МЪЛСЪ, — РАСЪ, ТЪНСЪ, СКОСЪ, ЗІСЪ, ДЪСЪ, ПЪСЪ; Ш. А. ТРЕКЪТЪЛА СІМПЛЪ 'Л ФАКЪ, АДЗОГЖНДЪ ЛА С СІЛАВА ЕИЪ, П. Е. МЕРС-ЕИЪ, КЪЛЕС-ЕИЪ, МЪЛС-ЕИЪ, РЪС-ЕИЪ, ТЪНС-ЕИЪ, ДЪС-ЕИЪ; Ш. А. ІАР ДЕМЪЛТЪ ТРЕКЪТЪЛА СІМПЛЪ ЛА С АДЗОГЖНДЪ СІЛАВЕЛЕСЕМ, П. Е. МЕРС-ЕСЕМ, КЪЛЕС-ЕСЕМ, МЪЛС-ЕСЕМ, РЪПС-ЕСЕМ, ЗІС-ЕСЕМ, ПЪС-ЕСЕМ, Ш. А.

НО́ТА. ДЕРІВЪЧІДНЕА АЧЕСТОР ДЪ́ДЕ ТЪМПІДРІ АИ́ЧІ ЕСТЕ АНТР'ЪН ФЕЛ ДЕ КІП СІЛІТЪ, КЪЧІ ЕЛЕ НЪ ВІН ДЕЛА ПАРТИ́ЧИПІДЛА ТРЕКЪТ, ЧІ ЧЕЛ ДІНТЪІЪ ДЕЛА ЛАТИ́НДЛА Praet. Perf. Indicat. laudavi, tacui, battui, dormii. — ІАР АЛ ДЪОІЛЕА ДЕЛА Plusq. Perf. Conj. laudavisssem, tacuisssem, batuisssem, dormivisssem.

ЧЕЛЕ-Л-АЛТЕ ТЪМПІДРІ СЪНТ ТÓТЕ ТЪМПІДРІ КОМПЪСЕ, КАРЕ СЕ КОЖДЪГЪ НЪМАІ ПРІН АЖДТОРІДЛА ВЕРБЪРІЛОР ЯДСІЛІАРЕ: СЪНТ, АМ, ВОІЪ. ШІ АНЪМЕ:

1) ВЕРБЪ ЯДСІЛІАР АМ АНСОУІТ ДЕ ПАРТИ́ЧИПІДЛА ТРЕКЪТ СЕРВЕЦЕ ПЕНТРЪ ТЪМПІДРІЛЕ ТРЕКЪТЕ КОМПЪ-

се дін Індикатив, ші Кондіціонал, п. е. ам кжнта тѣ, ам фост кжнта тѣ, аш фі кжнта тѣ.

Іар Ансоцітѣ де Інфінітивѣ, аратз Пресентѣл Кондіціоналѣ, п. е. аш кжнта.

- 2) Вербѣл Аѣсіліар воіѣ Ансоціт де Інфінітивѣ Пресентѣ, се пѣне Ан Віиторіѣл сімпла дін Індикативѣ, ші Ан чел дін Кондіціоналѣ, п. е. воіѣ кжнта, де воіѣ кжнта.

Іар Ансоціт де Трекѣтѣл Інфінітивѣ а Вербѣлѣ сжнт, ші де Партічіпіѣл Трекѣт, еспримз Віиторіѣл Трекѣт, (Futurum exactum), прежѣм: воіѣ фі кжнта тѣ.

- 3) Вербѣл Аѣсіліарѣ сжнт, а фі, Ансоціт де Партічіпіѣл Трекѣт, аратз тжмп. Трекѣт дін Конжѣгативѣ ші Інфінітивѣ, п. е. сз фіѣ кжнта тѣ, а фі кжнта тѣ. — Прежѣм ші тѣте тжмпѣріле де форма Пасивз, каре се конжѣгз кѣ Вербѣ сжнт. (Безі Н. 120.)

ДЕ ОСЕВІТЕ ВЗГЗРІ ДЕ СЕАМЗ.

1) Ромжніі Ан Ворбіре АнТреѣдінѣазз дес ж сѣ 126 ші 'сѣ, (sum), Ан Лок де сжнт; ба ам аѣзіт: еск, есчї, есте, естем, естеѣї, естѣ.

2) Сїлаба ре, дін Пресентѣл Інфінітивѣ, прежѣм: лзѣ да-ре, тзче-ре, фаче-ре, дормі-ре, ла Ромжніі дін Дачїа лѣ Траїан (дїнкѣче де дѣнере) нѣ се аѣде, еї зїк нѣмаї: а лзѣ да, а тзчѣ, а фаче, а дормі. Дар маї де'демѣлт фіреѣе се аѣзіеа,

ДЕ УНДЕ СА ШІ СКРИЕ; ВЕЗІ КЗРЦИЛЕ ВЕКІ РОМЖНЕ, УНДЕ АН ТÓТЕ ИНФІНІТИВЕЛЕ ЕСТЕ ДЕ ФАЦЗ СІЛАБА РЕ.

АКЪМ ИНФІНІТИВЛА КЪ АДАОСЛА РЕ, СЕРВЕЩЕ АРЕПТ СЪЕСТАНТИВЪ ВЕРБАЛ, П. Е. КЖНТ-АРЕ, АДЕКЗ УН КЖНТЕКЪ, МЖНКА-РЕ, УН ФЕЛІЪ ДЪ БЪКАТЗ ГЗТИ-ТЗ ДЕ МЖНКАТЪ, Ш. А.

3) ПАРТИЧИПІЛА ПРЕСЕНТ АН ЛОК ДЕ ЖНД ШІ ИНД АР ФІ МАЇ ВІНЕ СЗСЕ СКРИЕ ИНТЕ, ПРЕКЪМ: ДЕЛА ФЕРБЪ ФЕРВИНТЕ, ДЕЛА ПЛÓЪЗ ПЛАСИНТЕ, ТЖМП ПЛОИНТЕ (ВОРБЕСК ЦЗРЕНИЇ АН ПРЕЖМА КЪМПЛАДІ ЛЪНГ.) — ОРІ АН ИНТЪ ШІ ЖНТЪ, ПРЕКЪМ: ЛЗЪДЖНТЪ, КЖМТЖНТЪ, СКРИИНТЪ, СЗЛТЖНТЪ, Ш. А.

4) ВЕРБЪРИЛЕ ЗІКЪ, АЪКЪ, ФАКЪ, АДАОДА ПЕРСОНЪ ДІН МОДАЛ ІМПЕРАТИВЪ: ЗІ, АЪ, ФЗ. — ІАР ВІНЪ ОРІ ВІЪ (VENIO), АРЕ ВІНЪ ОРІ ВІНО.

5) АДÓДА ПЕРСОНЪ ДІН МОДАЛ ІМПЕРАТИВЪ ДЕ ШІ АРЕ: КЖНТЗ, ШЕЗІ, БАТЕ, ДОРМИ, ДАР ДЕ ВА ФІ ФРАСЛА НЕГАТИВЪ, АДЕКЗ ВА АВЕА ПЗРТИЧИКА НЕГАТИВЪ НЪ АНАИНТЕА СА, АТЪНЧІ СЕ ДЕРІВЪ ДЕЛА ПРЕСЕНТЛА ИНФІНІТИВЪ, П. Е. НЪ КЖНТА, НЪ ШЕДÉ, НЪ БАТЕ, НЪ ДОРМИ.

ДЕСПРЕ СТРЪМЪТАРЕА УНОР ЛІТЕРЕ.

(Transmutatio quarundam literarum.)

СТРЪМЪТАРЕА УНОР КОНСОНАНТЕ.

127 СКРИИНАДЪСЕ ЛІМЕА РОМЖНЪ КЪ СЛОВЕ, УНЕЛЕ ДІН ТРЖНСЕЛЕ'ШІ СКІМБЪ ФІРЕА, ПРЕКЪМ: (ВЕЗІ ТОТ ДЕСПРЕ АЧЕАСТЪ МАТЕРІЕ ФАЦА 8. Н. 25.)

1) ВЕРБЪРИЛЕ КАРЕ СЕ СФЪРШЕСК АН Г ШІ К, МЪТЗ АНАИНТЕ ДЕ Е ШІ І ПЕ Г АН Ц, ШІ ПЕ К АН Ч, ПРЕ-

кѡм: алергѡ алерѡї, мергѡ мерѡї, мерѡе,
факѡ фачї, фаче, жокѡ жочї, ш. а.

2) Верѡдрїле, каре се сфѡршеск ѡн скѡ, стѡ
ші шкѡ, п'ачестеа ле мѡтѡ ѡнаїнте де е шї і ѡн шт
(ѡ), преѡм: ворѡекѡ, ворѡещї, ворѡеще.

3) ѡнаїнте де і, се мѡтѡ а ѡн з — т ѡн ц,
ші с ѡн ш, преѡм: ладѡдѡ ладѡзї, раѡдѡ
раѡзї, батѡ баѡї, лас лашї.

4) ѡнеле верѡдрїсфѡршіндѡсе ѡнокѡ, орѡ, отѡ,
ормѡ, ортѡ, ѡн Партїчїпїдлтреѡт шї ѡнтѡмпдрї-
ле каре се траг дѡла дѡнсѡл мѡтѡ лїтера о ѡн ѡ, пре-
кѡм: жокѡ жѡкатѡ, ѡнсорѡ ѡнсѡратѡ,
потѡ пѡтѡтѡ, портѡ пѡртатѡ, дормѡ
дѡрмітѡ.

5) ѡнора дїнтре ромѡнї ла верѡдрїле каре се
сфѡршеск ѡн дѡ, нѡ, рѡ, тѡ. Де маї плаче а
стрѡмѡта ѡн ѡнеле тїмпдрї пе дѡ ѡн зѡ; пе нѡ
ші рѡ ѡн іѡ; пе тѡ ѡн чѡ шї ѡѡ. пк. крезѡ, ѡн
лок де креѡдѡ; вѡзѡ — вѡдѡ; рѡмѡїѡ — рѡ-
мѡнѡ, рѡмѡне; пїерѡ—пїїѡ; поѡѡ—поѡѡ;
скотѡ — скоѡѡ. (Реѡї фаѡа 97. Ноѡа 2.)

Реѡї обсерѡїїїле лїмѡей ромѡнеѡї а вреднїкѡдѡї
де ладѡѡ Партїотѡдѡї Марѡдѡї Бан Іен а ке вѡкѡ-
рескѡ ѡїа 94. шї 95. кареле маї ѡнтѡїѡ дѡ ѡндѡрѡз-
нїт ѡшї вѡрѡ фѡрѡїїле конѡїѡдѡї ѡн кроїала лїмѡей
сале ромѡне (скрїїнд ѡеа дїнтѡїе Граматїкѡ ромѡнѡ.)

Стрѡмѡтареа ѡнор ѡокале.

1) ѡокала а дѡла мїжлокѡ кѡвѡнтѡдѡї перѡѡн- 128
дѡшї ачентѡл (апѡсѡтѡреа) маї тот дѡѡна се скїмѡѡ

ЛН З (саб аекдртѣ) п. е. лаѣдѣ, лзѣдаам, лзѣ-
датѣ, лзѣдзториѣ; батѣ, взтеам, вз-
тѣтѣ, взтзториѣ, ш. а.

2) Вокала Е ДЕЛА МІЖЛОК, ДАКЗ ЛА СФЪРШІТѢЛ
КЪВЪНТѢЛѢИ ВОР ФІ ВОКАЛЕЛЕ І, О, Ъ, ОРІ ВР'О КОНСЪНА-
ТЪ, РЪМЪНЕ ТОТ Е ЛНКІС, ПРЕКЪМ: АЛЕГЪ, МЕРГЪ,
ЧЕРКЪ, ШЕДЪ, ЧЕРЪ, ЪРМЕЗЪ, ЧЕРЧЕТЕЗЪ,
ДОРМИТЕЗЪ, ЛНФЛОРЕСК, СЕРВЕЗЪ Ш. А. ДАР
ДАКЗ ЛА СФЪРШІТѢЛ КЪВЪНТѢЛѢИ ВОР ФІ ВОКАЛЕЛЕ Д ОРІ
Е АТЪНЧІ АЧЕЛ Е СЕ ДЕСКІДЕ, КА КЪНД АР МАЇ ПРІМІ ЛН-
ГЪ СІНЕ ЪН А, ПРЕКЪМ: А ЛЕЦЕ (АЛЕАЦЕ), СЪ А ЛЕГЪ
(АЛЕАГЪ); МЕРЦЕ (МЕАРЦЕ); ЧЕРКЪ (ЧЕАРКЪ) СЪ ЧЕР-
ЧЕ; ШЕДЕ, СЪ ШЕДЪ; ЧЕРЕ, СЪ ЧЕРЪ; ЪРМЕЗЪ, СЪ
ЪРМЕЗЕ; ЧЕРЧЕТЕЗЪ, СЪ ЧЕРЧЕТЕЗЕ; ДОРМИ-
ТЕЗЪ, СЪ ДОРМИТЕЗЕ; ЛНФЛОРЕЦЕ, СЪ ЛНФЛО-
РЕАСКЪ; СЪРВЕЗЪ; ТОТ АША СЪБСТАНТИВЕЛЕ: АВЕ-
РЕ, АВЕРІ, ШЕДЕРЕ, ШЕДЕРІ; ПЪТЕРЕ, ПЪТЕРІ;
ШЕРПЕ, ШЕРПІ; ЧІЪПЕРКЪ, ЧІЪПЕРЧІ; СТЕРПЪ,
СТЕРПЕ, СТЕРПІ Ш. А.

3) Вокала О ДЕЛА МІЖЛОКѢЛ КЪВЪНТѢЛѢИ ЕСТЕ
ЛНКІСЪ ШІ ДЕСКІСЪ. ДАКЗ ЛА СФЪРШІТѢЛ КЪВЪНТѢЛѢИ
ВОР ФІ ВОКАЛЕЛЕ І, О, Ъ, ОРІ ВР'О КОНСЪНАТЪ, О ДЕЛА
МІЖЛОК РЪМЪНЕ ТОТ ЛНКІСЪ, ПРЕКЪМ: СЕОРЪ, ДО-
БОРЪ, ЖОКЪ, ПОЧИЪ, РОГЪ, КОКЪ, РОДЪ,
ТОРКЪ, КЪНОСКЪ, ДОРМЪ, Ш. А. ДАР ДАКЗ АЧЕ-
ЛЕ КЪВІНТЕ ВОР АВЕА ФІНАЛЕЛЕ А ОРІ Е, АТЪНЧІ АЧЕЛ О
ДЕЛА МІЖЛОК СЕ ДЕСКІДЕ, КА КЪНД ІС'АР МАЇ АДЪОГА
ЪН А, ПРЕКЪМ: СЕОРЪ (СЕОАРЪ), ДОБОРЪ (ДОВОАРЪ)
ЖОКЪ (ЖОАКЪ, СЪ ЖОАЧЕ), ПОТЕ (ПОАТЕ, СЪ ПОАТЪ),
РОГЪ (РОАГЪ), КОЧЕ (КОАЧЕ, СЪ КОАКЪ), РОДЕ, (СЪ

роаџ), тóрче, сџ тóркџ, кџнóще, сџ кџнó-
скџ, дóрме, сџ дóрмџ, тот аша шí нџмеле: фе-
чорџ, фечóрџ; фечорї, фечóре, мóрџ, морї;
комóрџ, коморї; корóнџ, корóне; сóре,
сорї; мóрте, морцї; сóрте, сорцї; пичорџ,
пичóре; сџдóре, сџдорї; џнесóре, џнесорї;
пџтóре, пџторї; шí дџіектївіле: гóлџ, гóле,
голџ, голї (гої), џшорџ, џшорї; џшóрџ, џ-
шóре; тотџ, тоцї, тóтџ, тóте; хоцџ,
хоцї, хóцџ, хóце; шí адвербііле: пóте, фóр-
те, апрóпе, ш. а.

Дічі пентрџ маї мареа џшдрїуцџ ла пронџнчіџне
пџтем пџне ачестџ семнџ (') дџасџпра вокале-
лор міжлочїї é срі ó, пе каре дџакџ врем сџле пронџн-
цџм дџескісе вор фі: é = асемене кџ ѓа, шí ó асеменеа
лџї оа; шí кџ кіпџла ачеста севор рџдїка мџлте гред-
тџцї Ꞥн дџедџчереа шí кџнóщереа втїмологїкџ а кџвін-
телџр дїн а лор рџдџчїнџ.

Кџте дџїфікџлтџцї шí Ꞥндоїелї с'ар Ꞥндрїпта дџ
сіне, фџрџ мџлтџ вџтаїе дџ кап шí полемїкџ, кџнџ
с'ар скріе лімба ромџнџ кџ літере!!

Деспре Дерївареа Керџдрїлор. (Derivatio verborum.)

Прївінџ ної ла дџрївареа керџдрїлор, вом веџеа 129
кџ се Ꞥнпартџ Ꞥн Прїмітїве (primitiva) сџл Радї-
кале (radicalia); шí Дерївате орї Дерїватїве
(derivata). (Безї тот деспре ачестџ матерїе фаца 9. Н. 28.)

I. Керџдрї Прїмітїве орї Радїкале сџнт, каре
нџшї ад Ꞥнчепџтџла лор дџела алте ворбе, нічі

СЪНТ КОМПЪСЕ ДІН АЛТЕ КЪВІНТЕ, П. Е. ЛАЪ ДЪ,
КЪНТЪ, ДОРМЪ.

II. ДЕРІВАТЕ САЪ ДЕАЪСЕ СЪНТ, КАРЕ ПЪРЧІА ДЕ-
ЛА АЛТЕ ПЪРЦІ АЛЕ КЪВЪНТЪЛАДІ, ПРЕКЪМ:

- 1) ДЕЛА СЪВСТАНТИВЕ, П. Е. ДОМНЕСКЪ, ДЕЛА
ДОМНЪ; — ФЕРІЧЕСК, ДЕЛА ФЕРІЧІРЕ.
- 2) ДЕЛА ДІЕКТИВЕ ПРК: АЛБЕСКЪ ДЕЛА АЛБЪ,
НЕТЕЗЕСКЪ, ДЕЛА НЕТЕ ДЪ.
- 3) ДЕЛА НЪМЕРАЛЕ, ПРК: ЪНЕСКЪ, ДЕЛА ЪНЪ,
СЕКЪНДЕЗЪ, ДЕЛА СЕКЪНДЪ, ЗЪЧЪІЕСКЪ,
ДЕЛА ЗЕЧЕ.
- 4) ДЕЛА ПРОНЪМЕ, П. Е. АНСЪШЕСКЪ, ДЕЛА
АНСЪ, АНВІНЪ, ДЕЛА АМБІ (ambo).
- 5) ДЕЛА ДЪВЕРЕЪ, ПРК. АНТЪРЪІЕЗЪ, ДЕЛА
ТЪРЪІЪ, РЕПЕЗЕСКЪ, ДЕЛА РЕПЕДЕ, МЪ-
НЕКЪ, (ПЛЕКЪ, МЕ СКОЛЪ ДЕС ДЕ ДІМІНІЦЪ) ДЕ-
ЛА МЪНЕ.
- 6) ДЕЛА ПРЕПЪСЪЧІЪНІ ПК. АСЪПРЕСКЪ, ДЕЛА
АСЪПРА; АНАІНТЕЗЪ, ДЕЛА АНАІНТЕ.
- 7) ДЕЛА АНТРЕІЕПЧІЪНІ ПРК. ОХТЕЗЪ, ДЕЛА
ОХ!, ВАІЕТЪ, ДЕЛА ВАІ!, ХОХОІЕСКЪ, ДЕ-
ЛА ХОХО! (РЪС МАРЕ, КЪ ГЪРА ЖЪМЪТАТЕ КЪСКА-
ТЪ).

ТОТ ДЕ АЧЕСТЕ ВЕРЕЪРІ ДЕРІВАТЕ СЕ ЦІН ШІ ЪРМЪ-
ТЪРЕЛЕ:

- 1) АЧЕПЪТЪРЕ САЪ ІНКОАТИВЕ (Inchoativa),
КАРЕ АРАТЪ ЧЕВА АЧЕПЕРЕ А ЛЪКЪЛАДІ, ДЕСІРЕ КАРЕ
ЕСТЕ ВОРБА, АЧЕСТЕА ЕС АНЕСКЪ, ШІ СЕ ЦІН ДЕ А ПА-
ТРА КОНЖЪГАРЕ (Н. 118.) П. Е. АНТИНЕРЕСКЪ, А-
ДЕКЪ АЧЕПА МЕ ФАЧЕ ТІНЪРЪ, АНВЪТЪРЪНЕСКЪ,

Анчепѣ а ме фаче вѣтрѣнѣ. Тот аша: ме Анкзл-
зескѣ, ме рѣческѣ, ме іѣцескѣ, ме албескѣ, ш. а.
2) Пофторіторе сад Фрекѣнѣтатіве, (fre-
quentativa), каре араѣз кѣ о лѣкраре с'а сѣвѣр-
шіт маї де мѣлѣте орї, нѣнѣмаї оѣатѣ, ачестеа
ес Ан еѣѣ шї се цїнѣ де прїма конѣѣгаре (Н. 118.)
п. е. дормітеѣѣ, аѣекѣ дормѣ деѣѣ кѣте
пѣцїн, ме де пѣртеѣѣ, аѣекѣ мерѣѣ тот маї
де парте.

Деспре Компѣнереа Вербѣрілор.

(De Compositione verborum.)

Вербѣріле сѣнт маї де парте орї Сїмпле, орї 130
Компѣсе. (Simplicia et Composita.)

Сїмпле (simplicia) се нѣмескѣ, каре нѣ сѣнт
Анпрѣднате кѣ алѣ пѣрѣї де кѣвѣнт, прекѣм:
батѣ, факѣ, пѣнѣ (пѣїѣ).

Компѣсе (composita) Ансѣ, каре сѣнт ѣнїте
кѣ алѣ кѣвїнте, прїмїтїве орї шї ѣрївѣте, маї алес
кѣ Препѣсѣїѣнїле челе несе парѣбіле (неде спѣрѣбіле), пк.
ѣес батѣ, пре факѣ, ре пѣнѣ, сѣ пѣнѣ ш. а.
(Везї деспре ачестѣ фелїѣ де Препѣсѣїѣнї маї пе ларѣ, ла Кап VI.
деспре Препѣсѣїѣнїле неде спѣрѣбіле Н. 136).

К Я П V.

Де Парѣїїїѣ, (de Participio).

Парѣїїїѣла есте парте де кѣвѣнт скїмѣѣѣѣ, 131
каре Ан формѣ де ѣѣїекѣїѣѣ араѣз стареа верѣлѣї,
ѣвѣнѣ тѣте семнеле шї прѣпрїетѣїїле де ѣѣїекѣїѣѣ, шї

кѡпринѣжнѡ тот ѡдатъ шѣ кончепѡдѡ тѣмѡдѡдѣ,
ка шѣ верѡдѡ, ѡ ѡнѡ се шѣ зѣче: **Адѣективѡ** вер-
бѡлѡ (*Adjectivum verbale*).

Партѣипиѡдѡ се зѣче, пентрѡ кѡ ѡн сѣне шѣ есте
Адѣективѡ кѡратѡ, ѡр ѡа парте шѣ ѡн ѡнеле ѡнѡ-
шѣрѣ але верѡдѡдѣ; ѡдекѡ се ѡнпѡртѡшѣце шѣ ѡела нѡ-
ме, шѣ ѡела верѡдѡ.

ѡела нѡме, ка шѣ **Адѣективеле** ѡре: ѡѡе ѡенѡрѣ,
ѡрѡзѡтекѡ шѣ ѡемеѣекѡ (30, 46.), шѣ се ѡеклѣнѡ прѣн
тѡте касѡрѣле, шѣ нѡмерѣ; се компарѡ (84). ѡр ѡела
верѡ ѡре: ѡемнѣѡкарѡа ѡктивѡ шѣ пѡсѣвѡ, еспрѣ-
мѣнѡ тот ѡѡдатъ шѣ тѣмѡдѣрѣле верѡдѣрѣлѡр, п. е.
лѡѡѡжнѡдѡ (лѡѡѡжнѡтѡдѡ) шѣ лѡѡѡѡтѡ, (*lau-
dans, laudatus*).

ѡѣмѡ ромѣнѡ нѡ есте прѡа прѣмитѡре ѡе Партѣи-
пиѣ, маѣ ѡѡтѡс кѣнѡ ѡчестѡ се нѡскѡ ѡн ѡмѣсѣ-
нѡа (рѡмѣнерѡа ѡѡарѡ) ѡ рѡлатѣѡдѣ кѡре, ѡнѡе ѡѡе
конѡтрѡкѣѡнѣ ѡнѡѡѡсе, се ѡѡк нѡмаѣ ѡна, ѡр вер-
ѡдѡ бѣне ѡн Партѣипиѡдѡ тѣмѡ. прѡсѡнтѡ (**ѡктивѡ**).
ѡчестѡ ѡмѣсѣнѣ нѡ сѡнт потрѣѣте кѡ ѡѣрѡа ѡѣмѡѣ ро-
мѣне, чѣ маѣ ѡѡтѡс ѣмитѡре ѡе ѡлте ѡѣмѡѣ; есте грѡ-
чѣсѡдѡ, лѡтѣнѣсѡдѡ, ѡерманѣсѡдѡ, стрѣнѣнѣсѡдѡ. — ѡѣчѣ
ѡн ѡшѡзарѡа ѡчестѡѣ Партѣипиѡдѡ грѡшѡекѡ ѡѡрте мѡлѡѣ
скрѣѣторѣ ромѣнѣ, ѡзкѣнѡѡшѣ прѣн ѡчѡстѡа скрѣѣрѣле
лѡр ѡѡрте нѡплѡкѡѡте ѡнѡѡнтѡа попѡрѡдѣ ромѣнѡдѡ
чѡлѡѣ ѡрѣторѣѡдѡ ѡе чѣѣре, п. е. ѡколѡрѣѡдѡ, кѡре
ѡнѡѡѡ шѣ се пѡртѡ бѣне, есте ѡѡѡѡѡ ѡлѡѡ-
ѡѡтѡ, ѡсте конѡтрѡкѣѡнѡе ѡѡнѡ ромѣнѡекѡ; ѡнѡѡ
ѡрѡѡтѡрѡа кѡ ѡзарѡа ѡѡарѡа ѡ рѡлатѣѡдѣ кѡре,
шѣ кѡ пѡнерѡа верѡдѡдѣ ѡн Партѣипиѡдѡ, нѡ сѡнѡ бѣне,

ромжнѣше ка чеа дѣнтжѣдъ п. е. Ѳколъриѣла чѣл кѣ-
не лнвзцжндѣ (лнвзцжнтѣ), шѣ кѣне пѣр-
тжндѣсе, есте дѣ тоцѣ лзѣдатѣ.

Дар Партічипѣла трекѣтѣ (дѣ формз пасѣвз) е-
сте маѣ обѣчндѣт, шѣ фзрѣ сѣпзрарѣа ѣрекѣ пѣте ста
лнворѣре, п. е. Комѣра каре сѣа кзщѣгатѣ лн
щѣинце шѣ моралѣтате, фѣрѣ нѣ о халз,
нѣчѣ о стрѣкз; сѣѣ Комѣра, чѣа кзщѣгатз
прѣн щѣинце шѣ моралѣтате, фѣрѣ нѣ о са-
пз, нѣчѣ р стрѣкз.

Маѣ сжнт шѣ алте лнтжмплзрѣ, ѣнде Партічѣ-
пѣла пѣте ста, ба лнкз есте фрѣмос лн кѣвжнтаре.
дѣчѣста пѣте фѣ, кжнд сѣр лнтжмпла сз вѣ лн
фрасѣ пзрѣчѣлѣ дѣтжмпѣ, „кжнд, дѣпз чѣ“ сѣѣ
чѣлѣкондѣціоналѣ „пѣнтрѣкз, фѣндѣкз“ ш. а. п. е.
вжнд вѣсзмѣ, мѣлте крѣдѣмѣ, дѣ каре,
дѣпз чѣ не дѣщѣптжмѣ, рждѣмѣ, ка дѣ нѣше
дѣшѣртзчѣнѣ. дѣчѣ лзсжнд ѣфарз пзрѣчѣлѣ кжнд,
шѣ дѣпз чѣ, вом зѣче: вѣсжндѣ, мѣлте крѣдѣмѣ,
дѣ каре дѣщѣптжндѣне рждѣмѣ, ка дѣ нѣше дѣшѣртз-
чѣнѣ. дѣта: Брахманѣ (Попѣ дѣн Індѣа) нѣмѣкѣ
вѣѣ нѣ омѣрз, фѣндѣ кз се темѣ, ка сз нѣ
ѣчѣдз прѣврѣн мошѣ орѣ стрз мошѣ ал лор;
сѣѣ кѣ омѣчѣнеа фѣндѣ кз: Брахманѣ нѣмѣк
вѣѣ нѣ омѣрз, темжндѣсе, ка сз нѣ ѣчѣдз
прѣврѣнѣ стрз ѣѣнѣ ал лор.

Нота 1. дѣчѣ Партічѣпѣ прѣмѣскѣ ѣѣѣрос
Пронѣмѣлѣ арзтзѣорѣѣ чѣл, чѣа: п. е. Мѣлцѣ
дѣфаѣмж кзрѣцѣлѣ, пѣ каре нѣ лѣ лнцѣ-

ЛЕГЪ; САЪ: 'НЪЛЦІ ДЕФДАІМЪ КЪРЦІЛЕ ЧЕЛЕ
НЕАНЦЕЛЕСЕ ДЕ ЕІ. — НЕГЪРА КЪНД КАДЕ,
ПРЕВЕСТЕЩЕ СЕНІНЪТАТЕ, ОРІ НЕГЪРА ЧЕА
КЪЗЪНЪТЪ, ПРЕВЕСТЕЩЕ СЕНІНЪТАТЕ.

НОТА 2. Ъніі іаѢ ПартічіпіѢл трекѢтѢ сѢ
нѢміре ДЕ СѢПІНѢ, МЪКАР КЪ ДЪПЪ КЪМ АМ АРЪ-
ТАТѢ МАІ СЪС (НО. 111. НОТА), АН ЛІМБА РО-
МЪНЪ НѢ ЕСТЕ СѢПІНѢ, ПРЕКЪМ НІЧІ АНТР'АЛТЕЛЕ,
АФАРЪ ДЕ ЧЕА ЛАТІНЪ.

НОТА 3. Граматічіі чей маі ноі пе ПъртічіпіѢ
АЛ ЛАСЪ КЪ ТОТЪЛ АФАРЪ НЕ МАІ НѢМЪРЪНДЪЛ АНТРЕ
ПЪРЦІЛЕ ДЕ КЪВЪНЪТЪ, ЧІ НѢ МАІ АНТРЕ АДІЕКТИВЕ; А-
ЧЕАСТЪ АЪКАРЕ ПОТЕ НІЧЕ АНТРО ЛІМБЪ НѢ СЪ ПОТРИ-
ВЕЩЕ, НІЧІ ЕСТЕ АША БІНЕВЕНІТЪ КА АН ЧЕА РОМЪНЪ;
ФІІНД КЪ ЛІМБА НОСТЪРЪ, ПРЕКЪМ МАІ СЪС АМ ЗІСЪ, НѢ
СЪФЕРЕ СЪРЪТЪРІ ШІ ОМІСІѢНІ ДЕ ЪНЕЛЕ ПЪРТИЧЕЛЕ, ПРІМ
АКЪРОРА ЛЪСАРЕ АФОРЪ ДЪДЕ САЪ МАІ МЪЛТЕ ФРАСЪРІ
АНТР'ЪНДЪЛ АНКІЕГЪНДЪСЕ, КЪВЪНЪТАРЕА СЕ МАІ СЪРЪ-
ТЕАЪЪ, СТИЛЪЛ СЕ МАІ НЕТЕЪЩЕ, ШІ ФЪРЪ ВРЕ О ВЪ-
ТЪМАРЕ А АНЦЕЛЕСЪЛДІ, ДОВЪНДЪЩЕ ЪН ФЕЛІѢ ДЕ АН-
ФРЪМСЕЦАРЕ, КАРЕ АН ЛІМБА РОМЪНЪ ЕСТЕ КЪ ТОТЪЛ
ДІН КОНТРА. (ВЕЪІ ДЕСРЕ АЧЕАСТА МАІ ПЕ ЛАРГ АН СІНТАК-
СА ПартічіпіѢлѢ).

ДЕСРЕ ПЪРЦІЛЕ КЪВЪНЪТЪЛЪШІ НЕМЪТАБІ- ЛЕ (НЕДЕКЛІНАБІЛЕ) СЪС ДЕ ПЪРТИЧЕЛЕ.

(De partibus orationis indeclinabilibus, seu, de
Particulis).

132 ПЪРТИЧЕЛЕЛЕ СЪНЪТЪ ЗІЧЕРІ ДЕ АЛДОІЛЕА РЪНДЪ (secunda-
riae), КАРЕ ЛЕГЪНДЪСЕ КЪ ПЪРЦІЛЕ ЧЕЛЕ ДЕ ФРЪНТЕ АЛЕ КЪ-

ВЖНТЪЛДІ, ЛЕ АРАТЪ АНЦЕЛЕСЪЛ ЛОР ДЕПЛИН ШІ ХОТЪРЖТЪ;
 ЕЛЕ СЖНТ ДАР ПЪРТИЧЕЛЕ ХОТЪРЖТОРЕ САЪ ДЕТЕРМИНАТИВЕ
 (particulae determinativae).

ПЪРТИЧЕЛЕЛЕ СЖНТ ПЪРЦІ ДЕ КЪВЖНТ НЕДЕКЛИНАБИЛЕ,
 (НЕМЪТАБИЛЕ) (indeclinabiles, inflexibiles), АДЕКЪ
 КАРЕ НИЧІ СЕ ДЕКЛИНЪ, НИЧІ СЕ КОНЖЪГЪ. ЯЧЕСТЕА СЖНТ
 ДЕ ПАТЪРЪ ФЕЛІДЪРІ, АДЕКЪ: а) ПРЕПЪСЪЧИДНИ (Praepo-
 sitiones), б) АДЪВЕРБИИ, (Adverbia), в) АНТРЕИП-
 ЧІДНИ (Interjectiones), д) КОНЖЪКЧИДНИ (Conjuncti-
 ones).

К А П VI.

ДЕ ПРЕПЪСЪЧИДНИ. (De Praepositionibus).

ПРЕПЪСЪЧИДНЕА ЕСТЕ ПАРТЕ ДЕ КЪВЖНТЪ НЕДЕКЛИНА- 133
 БИЛЪ, КАРЕ ПЪНЖНЪДЪСЕ АНАИНТЕА ЗІЧЕРІЛОР, ЛЕ ХОТЪ-
 РЕЦЕ АНЦЕЛЕСЪЛ.

СЕ ЗІЧЕ ПРЕПЪСЪЧИДНЕ САЪ АНАИНТЕ-ПЪСЪЧИДНЕ, ФІ-
 ІНЪ КЪ СЕ ПЪНЕ МАІ ВЪРТОС АНАИНТЕА СЪБСТАТИВЕЛОР,
 АРЪТЖНЪ ЛЕГЪТЪРА ЧЕ АЪ АЧЕЛЕА АНТРЕ СІНЕ ПРІН ВЕРЕЪ.
 П. Е. ДЕ ВОІЪ ЗІЧЕ: КО ПІЛЪЛ МЕРЦЕ — СКОЛЪ, АН-
 ЦЕЛЕСЪЛ КОНСТРЪКЧИДНЕІ НЪ Е ДЕПЛИН, ФІІНЪ КЪ ЛІПСЕ-
 ЦЕ ПРЕПЪСЪЧИДНЕА ЛА. ДАР ДАКЪ ВОІЪ ЗІЧЕ: КО ПІЛЪЛ
 МЕРЦЕ ЛА СКОЛЪ, АТЪНЧИ КОНСТРЪКЧИДНЕА АРЕ ТОТЪ
 АНЦЕЛЕСЪЛ, КЪЧИ ЗІЧЕРЕА СКОЛЪ СЪ ХОТЪРЕЦЕ ПРІН ПРЕ-
 ПЪСЪЧИДНЕА ЛА.

РЕЦИМЕНДА ПРЕПОЗЧИЇНИЛОР.
(Regimen Praepositionum).

ПРЕПОЗЧИЇНИЛЕ ЧЕЛЕ ДЕСПЗРЦИЇІЛЕ ТОТ ДЕЇНА ПОФТИСК КЖТЕ ДН КАСЇ, ДНЕЛЕ ГЕНИТИВЇ, АЛТЕЛЕ ДАТИВЇ, АЛТЕЛЕ АКЇСАТИВЇ, ІАР АЛТЕЛЕ АБЛАТИВЇ. МАКАР КЖ, ДДПЗ КЇМ АМ АРЗТАТ МАЇ СЇС (Н. 36. НОТА, ШІ Н. 53.) НЇМЕЛЕ АН ЛІМБА РОМЖНЗ Н'АЇ КАСЇРІ, ЧІ СКІМБАРЕА ЛОР ПРОВІНЕ НЇМАЇ ДІН АДАОЦЕРЕА АРТИКЛІЛОР, КЇ КАРЕ СЕ ДЕКЛІНЗ. АНСЗ НОЇ АІЧІ НЇ НЕ ПЇТЕМ ДЕСФАЧЕ ЛЕСНЕ ДЕ ІМІТАРЕА ДАТИНИСМЇЛДІ, ШІ А ЦЕРМАНИСМЇЛДІ.

1) ПРЕПОЗЧИЇНИЛЕ ДЕ ГЕНИТИВЇ СЖНТ: ДЕДЕСЇПТЇ, АНЗДНТРЇ (АНАЗДНТРЇ), АНДЗРЗПТЇ, ДЕАСЇПРА, АНАІНТЕ.

2) ЧЕЛЕ ДЕ ДАТИВЇ СЖНТ: АСЇПРА, ДЕАСЇПРА, АНКОНТРЗ, АНПРОТИВЗ, АНАІНТЕ, АНПРЕАЖМЗ, АНПОНЧІШ.

3) ЧЕЛЕ ДЕ АКЇСАТИВЇ СЖНТ: А, ДЇПЗ, ЛА, АЖНГЗ, КЗТРЗ, ПЕНТРЇ, ПРЕ, ПРЕСТЕ, ПРІН, ПЖНЗ, СПРЕ, СЇС, (СЇПТ), АН, АНТРЇ, АНТРЕ.

НОТА 1. ПЖНЗ СЕ ПЇНЕ ТОТ ДЕЇНА АНСОЦІТЗ ДЕ А ОРІ ЛА П. Е. ПЖНЗ ЛА СКЇЛЗ, ПЖНЗ АКАСЗ.

4) ІАР ПРЕПОЗЧИЇНИЛЕ ЧЕЛЕ ЧЕ ЧЕРЇ АБЛАТИВЇ СЖНТ: ДЕ, ДЕЛА, Д'ІН (ДЕ ІН), КЇ, АН, ШІ: АФАРЗ, АПРЇПЕ, ДІНКЇЧЕ, ДІНКЇЛО, ФЗРЗ.

НОТА 2. АЧЕСТЕ ЧІНЧІ МАЇ ДІН ДРМЗ ТОТ ДЕЇНА СТАЇ АНСОЦІТЕ КЇ ПРЕПОЗЧИЇНЕА ДЕ П. Е. АФАРЗ ДЕ МІНЕ, АПРЇПЕ ДЕ ТІНЕ, ДЕПАРТЕ ДЕ СЗРЗЧІЕ, ДІНКЇЛО ДЕ ДЇНЕРЕ, ДІНКЇЧЕ ДЕ ОЛТЇ, ФЗРЗ ДЕ ПЖКАТ.

Макар кз Препѣсчѣднеа фзрз пѣте ста шѣ кѣ
 де, шѣ фзрз де, п. е. Креѣнца фзрз фаптеле
 драгостѣе мѣртз, сад креѣнца фзрз де
 фаптеле драгостѣе мѣртз. Іако к. II. верс. 26.

Нота 3. Препѣсчѣднеа де аратз шѣ капачи-
 татеа орѣ кѣалѣтатеа лѣкрѣлѣѣ, шѣ атѣнчѣ ꙗн де-
 клѣнчѣнѣ ꙗнсемнѣзз стзпжнѣре (Genitivus), шѣ орѣ
 че ѡбстантѣвѣ ромжнѣскѣ прѣн препѣнереа еѣ іа
 пѣтере шѣ ꙗнцелѣсѣ де ꙗдѣктѣвѣ п. е. де аѣрѣ
 (aureus), де а рѣнтѣ (argenteus), де лѣмнѣ
 (ligneus), де омѣ (humanus), де четате
 (civitatensis), де мѣнте (montanus), де лѣп-
 ез (necessarius). (Везѣ Нота дела Но. 63.)

Нота 4. Препѣсчѣднеа а орѣ ла аратз ло-
 кѣлѣнде мерѣе, орѣ ѣнде се афлз чеба, шѣ ꙗн де-
 клѣнчѣнѣ кѣпрѣнде локѣ де датѣвѣ орѣ ꙗкѣсатѣвѣ
 п. е. ла орѣ а касз, ла орѣ а мѣнте, ла орѣ а
 мжнз, ла орѣ а брацѣ, тот аша: а фарз,
 а сеарз, а коло, а ічѣ, а нѣме, а мѣнте,
 а кѣм, а поѣ, а тѣнчѣ, а семенеа, а кз-
 таре, а ѣесе орѣ, а раре орѣ, а ѣевзр, а-
 латзѣрѣ, а ѣїнеаѣрѣ, а прѣпе, а сѣпра,
 а невоїе, ш. а. (Везѣ Нота дела Н. 63.)

В. Препѣсчѣнѣлѣ чѣлѣ неѣеспзрѣїїлѣ. (Praepositiones inseparabiles).

136 Препѣсчѣнѣлѣ чѣлѣ неѣеспзрѣїїлѣ нѣчѣ ѡдатз нѣ
 потѣ ста сѣнѣре, шѣ стжнѣ, нѣ факѣ кѣвжнтѣ, чѣ
 нѣмаѣ алтор кѣвѣнте препѣнжнѣѣе, ꙗнтокмѣскѣ кѣ-
 вжнтѣ компѣсѣ.

Препѣсчѣднїлє чєлє нєдєспрѣцїбїлє сжнт: аѢ, антє, дє, дѣс, кон, кѣ, ѡн (їн), ѡнтрє, об, пост, прє, про, рз (рє), рз'с (рѣс), сє, 'с (єс), сѣб, стрз (транс), тра (трз), ѡнтр'є. — Шї сє лєдгж кѣ кѣвїнтєлє ѡн кїпѣл ѣрмзторїѣ:

АѢ = аѢ-ѣнѣ, аѢ-догѣ, аѢ-хпѣ,

Антє = антє-пѣнѣ, антє-стѣд.

Дє = дє-пзрѣтзѣ, дє-дѣкѣ, дє-пѣїѣ.

Дѣс = дѣсрзѣзчїнєзѣ, дѣс-пзрѣѣскѣ.

Кон = кон-тїнєскѣ, кон-жѣгѣ.

Кѣ = кѣ-лєгѣ, кѣ-прїнѣдѣ.

ѡн = ѡн-злєск, ѡн-тзрєскѣ.

ѡнтрє = ѡнтрє-пѣнѣ, ѡнтрє-вїнѣ.

Об = об-пѣнѣ, об-стѣд.

Пост = пост-пѣнѣ.

Прє = прє-пѣнѣ, прє-дѣдѣ.

Про = про-пѣнѣ, про-чїтєскѣ.

Рз (рє) = рз-мжнѣ, рз-пѣнѣ.

Рз'с (рѣс) = рз'с-торнѣ, рз'с-плзтєскѣ.

Рє = сє-пѣнѣ, сє-дѣкѣ.

'с (єс) = 'с-торкѣ, 'с-пѣнѣ.

Сѣб = сѣб-пѣнѣ, сѣб-трагѣ.

Стрз = стрз-мѣтѣ, стрз-вѣтѣ, шї .

Трз (тра) = тра-пзѣдѣ, тра-дѣкѣ, трз-дѣдѣ.

Компѣнєрєѣ Прєпѣсчѣднїлор кѣ
Рєрєѣрїлє.

(Compositio Praepositionum cum Verbis.)

Дрєпт ачєѣѣ ѡнвзцжнѣ нѣї ѡнѣшїрєѣ фїѣѣ кз- 137
рїѣ дїнтр'ѣчєстє Прєпѣсчѣднї, лєнє вѣм вѣдѣѣ, кз кѣ

алгѣрареа кжнд а ѓнеї, кжнд а алтеї дїн тржнеле, прекѣм шї а алтор зїчерї лжнгз орї че веревѣ сїмплаѣ (рзджчїнз), адекз прїн дери बारे шї компѣнере, вом пѣтеа фаче дїн ѓнѣл маї мѣлте веревѣрї, каре ла скїмвареа фїеѣе кжрїї Препѣсчїхнїї орї фїналѣ ва абеа шї дѣосевїтѣ ѣнцелесѣ, п. е. дїн радїкалѣа веревѣ пѣнѣ орї пѣїѣ (рпоп), се дѣрївз 19 веревѣрї компѣсе, прекѣм: Антепѣїѣ, аппѣїѣ, компѣїѣ, дѣепѣїѣ, дїсепѣїѣ, еспѣїѣ, спѣїѣ, ѣмпѣїѣ, ѣнтрепѣїѣ, оппѣїѣ, постпѣїѣ, препѣїѣ, пропѣїѣ, репѣїѣ, (рзпѣїѣ), сепѣїѣ, сѣкпѣїѣ, транспѣїѣ орї стрзпѣїѣ, шї дїн фїеѣе каре асеменеа веревѣ компѣсѣ се дѣрївз алте мѣлте кѣвїнте ромжне кѣрате, формѣсе, бїне фжкѣте, шї дрепт есплїкатїве; тѣте ѣмпреднз 150. Шї аша пентрѣ лїмѣа ромжнз вом пѣтеа ѣнтокмї ѓн Дїкцїонарїѣѣ Бтїмологїкѣ, Сїнонїмїкѣ, Омонїмїкѣ шї Тропїкѣ, ѓнде се пѣнѣ тѣте кѣвїнтеле дѣ о фамїліе ла ѓн локѣ дѣпз аса рзджчїнз; шї кѣ кїпѣл ачеста, (дар нѣмаї кѣ ачеста) лїмѣа нїс'ар ѣнавѣцї; їар ної авжнд тоцї термїнї тревѣнчѣшї шї дрептѣ есплїкатївї неам пѣтеа еспрїма ѣн дѣвзратѣл ѣнцелесѣ, аплїкжндї ла орї че ѣнтжмпларе дѣпз воїнцз шї тревѣнцз. *)

*) Сѣ фачетѣ о провѣ де Дїкцїонарїѣл маї сѣс пѣмїѣ пентрѣ лїмѣа ромжнѣ. Аша дар веревѣл радїкалѣ есте пѣпѣ, орї пѣїѣ, (рпоп), дїн кареле се компѣнѣ зрмѣтѣреле: антепѣїѣ, аппѣїѣ, дѣепѣїѣ, дїсепѣїѣ, еспѣїѣ, їмпѣїѣ, їнтрепѣїѣ, компѣїѣ, оппѣїѣ, постпѣїѣ, препѣїѣ, пропѣїѣ, репѣїѣ, рѣпѣїѣ, сепѣїѣ, 'спѣїѣ,

сѣпѣиѣ, транспѣиѣ, орі стрѣпѣиѣ. Ші din fiende ка-
ре компѣсѣ рѣсарѣ алте мѣлте пѣме, прекѣм ѣндатѣ vom
vedé:

II. Рѣдѣина: пѣнѣ орі пѣиѣ (рѣно) пѣсѣ, пѣпере, пѣсѣ-
тѣрѣ, пѣсѣчѣне (positio) пѣиторѣиѣ, посѣтивѣ.

III. Компѣсе. 1. Ante-пѣнѣ орі ante-пѣиѣ (anterѣно),
anteпѣсѣ, anteпѣпере, anteпѣсѣчѣне, anteпѣсѣтѣрѣ,
anteпѣиторѣиѣ, antepositivѣ.

2. Ap-пѣнѣ, орі аппѣиѣ, (appѣно) аппѣс, аппѣпере- аппѣсѣ-
чѣне, аппѣсѣтѣрѣ, аппѣиторѣиѣ, перапосѣтѣ.

3. De-пѣнѣ орі депѣиѣ (de-рѣно), депѣсѣ, депѣпере, депѣ-
сѣчѣне, депѣсѣтѣрѣ, депѣиторѣиѣ, depocitariѣ, depocitorѣиѣ
(depôt), depocitѣ.

4. Dic-пѣнѣ орі dic-пѣиѣ (dis-рѣно), dicпѣсѣ, dicпѣ-
пере, dicпѣсѣчѣне (dispositione), dicпѣсѣтѣрѣ, dicпосѣтѣ,
dicпѣиторѣиѣ.

5. Com-пѣнѣ орі com-пѣиѣ (com-рѣно), компѣсѣ, ком-
пѣпере, компѣсѣчѣне (compositione), компѣсѣтѣрѣ, ком-
пѣиторѣиѣ, компосѣтивѣ, компосѣтивѣиѣ, (inкомпѣсѣ), пеком-
пѣсѣ.

6. Es-пѣнѣ орі es-пѣиѣ (ex-рѣно), espѣсѣ espѣпере, es-
пѣсѣчѣне, (expositione), espѣсѣтѣрѣ, espѣиторѣиѣ, espocі-
тивѣиѣ, espocітивѣ, espocітивѣнкѣлѣ.

7. Im-пѣнѣ орі im-пѣиѣ (im-рѣно), impѣсѣ, impѣпере,
impѣсѣчѣне, impѣсѣтѣрѣ, орі impocітѣрѣ, impѣиторѣиѣ, орі
impѣсѣиторѣиѣ, орі impocіторѣ, impocітивѣ, impocітивѣиѣ.

8. Antre-пѣнѣ орі antre-пѣиѣ (inter-рѣно), antre-
пѣсѣ, antrepѣпере, antrepѣсѣчѣне, antrepѣсѣтѣрѣ, antre-
пѣиторѣиѣ.

9. Op-пѣнѣ орі op-пѣиѣ (op-рѣно), oppѣс, oppѣпере,
oppѣсѣчѣне, (oppositione), oppocітѣ, oppѣиторѣиѣ, oppѣсѣ-
тѣрѣ, oppocітивѣ.

10. Post-пѣнѣ орі post-пѣиѣ (post-рѣно), постпѣсѣ,
постпѣпере, постпѣсѣчѣне, постпѣсѣтѣрѣ, постпѣиторѣиѣ,
postpositivѣ.

11. Пре-пѣнѣ орї пре-пѣѣ а.) (p̄rae-r̄ōno, i, e, пѣѣ ꙗnainte) препѣсѣ, препѣпере, препѣсѣчѣне, (p̄raepositione), препѣсѣтѣрѣ, препѣиторѣѣ, препѣositivѣѣ, препѣositѣѣ.
12. Пре-пѣнѣ орї пре-пѣѣ в.) i, e, (ѣнѣескѣ, suspicor, soup-çonner:) препѣсѣ, препѣпере, препѣсѣтѣрѣ, препѣиторѣѣ, препѣositѣѣ, препѣositivѣѣ.
13. Про-пѣнѣ орї про-пѣѣ, (p̄rō-r̄ōno), пропѣсѣ, пропѣпере, пропѣсѣчѣне (propositione), пропѣсѣтѣрѣ, пропѣositѣѣ, пропѣиторѣѣ.
14. Ре-пѣнѣ орї ре-пѣѣ (r̄ē-r̄ōno i, e, пѣѣ ꙗr ла локѣ,) репѣсѣ, репѣпере, репѣсѣчѣне, репѣсѣтѣрѣ, репѣиторѣѣ, репѣсѣторѣѣ, (repositorium).
15. Рѣ-пѣнѣ орї рѣ-пѣѣ, (i, e, пердѣ, прѣпѣдескѣ, ressumdo), рѣпѣсѣ, рѣпѣсѣчѣне, рѣпѣсѣтѣрѣ, рѣпѣиторѣѣ.
16. Се-пѣнѣ орї сепѣѣ, (se-r̄ōno), сепѣсѣ, сепѣпере, сепѣсѣчѣне, сепѣсѣтѣрѣ, сепѣиторѣѣ.
17. 'С-пѣнѣ орї 'с-пѣѣ, (i, e, ворѣеск, зѣк чева, ex-r̄ōno), спѣсѣ, спѣсѣ, спѣпере, спѣсѣчѣне, спѣсѣтѣрѣ орї спѣитѣрѣ, спѣиторѣѣ, спѣitivѣѣ. Bezī ес-пѣѣ No. 6.
18. Сѣп-пѣнѣ орї сѣп-пѣѣ, (sup-r̄ōno) сѣппѣсѣ, сѣппѣпере, сѣппѣсѣчѣне, сѣппѣositѣѣ орї сѣппѣositivѣѣѣ, сѣппѣиторѣѣ, сѣппѣсѣторѣѣ, (suppositorium), сѣппѣсѣриче.
19. Транс-пѣнѣ орї стрѣ-пѣпѣнѣ, (trans-r̄ōno), стрѣпѣсѣ, стрѣпѣпере, стрѣпѣсѣчѣне, стрѣпѣсѣторѣѣ, стрѣпѣitivѣѣ.

Din ачесте 19 верѣзрї компѣсе шї derivate, а-декѣ, рѣсѣrite tot dintp'о рѣдѣчинѣ, vom лаа de есемпѣлꙗ пѣмаї пе знѣл, адекѣ: компѣнѣ орї компѣѣ (No. 5), пе кареле descѣѣкѣндѣл ꙗn t̄ote пѣтинчоселе лѣї derivѣчѣнї, прекѣм: компѣсѣ, компѣпере, компѣсѣчѣне, компѣсѣтѣрѣ орї компѣостѣрѣ, компѣиторѣѣ, компѣositivѣѣ, компѣositivѣѣѣ, некѣмпѣсѣ, шї пе ꙗїеде каре dintp'ачестеа ꙗл vom defini, арѣѣкѣндѣї адеѣвѣрателе лѣї семнїѣиѣкѣрї пропѣрї шї ꙗїзѣrate, прекѣм :

Ком-пѣнѣ орї ком-пѣѣ, а ком-пѣнѣ орї ком-пѣнѣре, ком-пѣсѣ (com-r̄ōno), верѣѣ акт. 3. 1) адѣнѣ,

стржнгѣ челе picinile ши лндепъртаре ашезате зна де алта, пзиѣ, ашезѣ гръмадѣ зна песте алта, опі лн ржндѣ взнѣ зна лжнгѣ алта. D'aiчї стржнгѣ, лппѣтърѣ vectmintеле, адзнѣ, стржнгѣ кърциле. 2) Алкѣтесекѣ, лнтокмекѣ, факѣ зн лнтрег дин маї мѣлте пърци сїнгларе, сколарїї компзнѣ, i. e. лнтокмекѣ, копчепѣ, скріѣ темеле лор; item: компзнѣ адекѣ адзнѣ, стржнгѣ банї, ка съ потѣ ажста п'зн копсколарїѣ ал лор сѣракѣ. 3) Аджѣдѣ, лнтържтѣ о тѣрѣзраре. 4) Нѣскоческѣ, скорпескѣ чева, ши пзиѣ пе хжртїе, п. e. о поесїе. 5) Трор. компзнѣ, i. e. лппакѣ о тѣрѣзраре, лїнїцескѣ, алїнезѣ.

Ком-пѣсѣ, -ѣ (Compōsitus, a, um), 1) Partіcipiѣ de верѣл компзнѣ. II. Adiekt. стржнсѣ, адзнатѣ, фѣкѣтѣ чева дин маї мѣлте фелѣрї, d'aiчї аместекатѣ, компѣсѣ, п. e. кѣвїнте, ворѣе. 2) Скорпїтѣ, пѣскочїтѣ. 3) Бїне ашезатѣ, ржндсїтѣ, ашезатѣ, гѣтїтѣ, орнатѣ, лнфѣрѣмсеѣатѣ, прегѣтїтѣ. D'aiчї 4) прегѣтїтѣ спре а пѣтеа фаче чева, потрївїтѣ, гата, лнтокмїтѣ, антѣ, 5) ашезатѣ, лїнїцїтѣ, одїхнїтѣ, фѣрѣ patimѣ, влжндѣ.

Компѣсѣчїѣне, i. ф. (Composicione), 1) компѣпере, легаре, адзнаре, стржнѣере, лнкіегаре, 2) алкѣтѣїре, лнтокмїре, ащерпере, ашезаре, копчепѣ, 3) аместекаре, мїктѣрѣ, mīxtura лн medїcїнѣ, 4) пѣпере лн ржндѣїалѣ, ашезаре ла ржндѣ взнѣ, п. e. а кѣвїнтелор лн реторїкѣ (Fig. retor.), легареа ворѣелор кѣ алтеле дѣпѣ регѣлеле артеї, стрѣктѣрѣ ритмїкѣ, лнтокмїре потрївїтѣ а темѣрелор ши аperióделор, Periodologie; 5) легаре, лнжѣгаре, лнкопѣере а дої тїнерї, кѣнѣнїе; 6) ашезаре, лнтокмїре, пѣперее лн ржнд п. e. а знѣї marїcтратѣ, а знїї dїcїpline (sїcтeme); 7) лппѣкаре, лїнїцїреа знїї тѣрѣзрѣрї, знїре, лппѣчїїре, паче, (διάλυσїς).

Ком-пѣнере, i. ф. (Сѣѣstantivѣ верѣалѣ, дин Infinitivѣ, vezi No. 126.) аре tot ачеа лнсемнаре кѣ „компѣсѣчїѣне.“

Ком-пѣсѣтѣрѣ, e. ф. (Compositura), се зїче ши Ком-постѣрѣ (Compostura), 1) знїре, легаре, адзнаре, 2) лнкіегаре.

Ком-постуръ, і, ф, (Compostura, f, Adj.) лераре, адхнаре, зпире, стржнцере, формаре.

Ком-пситоріѣ, і, м, (Compositor), вinerжндзиторіѣ, антотмиторіѣ, десциторіѣ, фъкъторіѣ; d'aiчi редактор de Gazate, опі де алт чева, дндрентъторіѣ: п. е. де пъравърі, ши реформаторѣ, ши адхнтъторіѣ, кзлегъторіѣ, де леѣи (Compiler).

Ком-поситивѣ, ѣ, (Compositivus, a, um, Adj.) компѣсѣ де, адхнатѣ, стржнсѣ де, саз чел че компѣне, фаче чева.

Ком-поситивіѣ, ѣ, (Compositivus, a, um), компѣсѣ, стржнсѣ, адхнатѣ, форматѣ дин маї мзлате пърѣи, каре нх есте сипплѣ.

Не-компѣсѣ, ѣ, (incompositus, a, um.) фърѣ де ржндзіалѣ, дн пержндзіалѣ, десординатѣ, d'aiчi picimitѣ, деслератѣ, десфъшзратѣ.

Ши дѣпъ кипѣл ачеста, тоте челелалте 18 вервѣрї компѣсе, кз але лор деривъчїѣнї, прекѣм ши тоте вервѣрїле ши алте зїчерї радикале ромѣне кз деривърїле лор, пжндзле ла вѣпъ ржндзіалѣ, ши дефинїндзле, пѣар да тесахрѣл ачел непреѣзитѣ де ворѣе, (Дїкціонарїѣл сѣсѣ лъздатѣ), фърѣ де каре нїчї декѣм, опі фърте кз грѣз вом пѣтеа ажнѣце скопѣл дорїтѣ днтрѣ дндрентареа ши днтмзлїрїеа лїмбѣи.

Дїнтр'ачесте адмінатѣ вѣдемѣ, де кѣтѣ требдїнѣцѣ не есте нѣде фндаментала кднѣшїнѣцѣ а Препдсзчїѣнїлор, ши пѣтереа лор, че о ад сїнгѣре ши ѣ нїте кѣ алте зїчерї, фхр'де акхрора ѣїнѣцѣ нїчї се дндржнїмѣ а скрїе ромѣнѣше, кзчї алтмїнтрїеа остемїела не ва фї дешѣртѣ, іар ачѣа скрїере нева мхртѣрїсї неѣїнѣца. —

Деспре ачѣастѣ матерїе маї пе ларгѣ днтр'алтѣ трактатѣ, че ва фї дешѣбїтѣ пентрѣ лїмбѣа ши стїлѣа ромѣнѣ.

К Я П VII.

Де Адвербіи, (de Adverbiis).

АДВЕРБІДА *) ЕСТЕ ПАРТЕ ДЕ КДВЖНТЪ НЕДЕКЛІНА- 138
 БІЛЪ, КАРЕЛЕ ДЛЪТДРЖНДЪСЕ ЛЖНГЪ ВЕРЕВРІ, АДІЕКТИВЪ,
 ПАРТИЦІПІИ, БА КІАР ШІ ЛЖНГЪ ДЛТЕ АДВЕРБІИ ЛЕ ХОТЪ-
 РЕЦЕ АНЦЕЛЕСДА; АДЕКЪ, ЛЕ АРАТЪ КДАЛІТАТЕА (АНСЪ-
 ШІРЕА) АДКРЪРІИ, АНПРЕЖДРЕТАРЕА, ШІ ТЖМПДА, АН
 КАРЕ СЕ АНТЖМПЛЪ ЧЕВА, П. Е. ТЕРЕНЦЪ СКРІЕ БІ-
 НЕ; ЧІЧЕРОНЪ Е ФОРТЕ АНЦЕЛЕПТЪ; ВІРҮЛІЪ
 МЕРЦЕ ПРÉ ІДТЕ; АЧЕСТЪ КАСЪ Е ФОРМОСЪ ФЪ-
 КЪТЪ; ІЕРІ А НІНСЪ.

АЧІ БІНЕ, ФОРТЕ, ФОРМОСЪ, ПРÉ, ІДТЕ,
 ІЕРІ, СЖНТ АДВЕРБІИ, ФОРМОСЪ АРАТЪ КДАЛІ-
 ТАТЕА СКРІСОРІИ, АДЕКЪ: КДМ СКРІЕ ТЕРЕНЦЪ; —
 ФОРТЕ, АРАТЪ ТРÉПТА ДЕОСЕВІРІИ ДЕ АНЦЕЛЕПЧІЪ-
 НЕ А ЛДІ ЧІЧЕРОНЪ; — ІЕРІ, АРАТЪ ТЖМПДА, АН
 КАРЕ С'А АНТЖМПЛАТЪ НІНСОРЕА.

АДВЕРБІИЛЕ ДНЕЛЕ СЖНТ ПРІМІТІВЕ (Primitiva),
 КАРЕ НЪ СЕ ДЕРІВЪ ДЛА ДЛТЕЛЕ, ПРЕКЪМ: АЗІ, ІЕРІ,
 ІЧІ, КОЛО, ДЕСЪ. ІАР ДЛТЕЛЕ ДЕРІВАТЕ (Deriva-

*) АДВЕРБІИ ДЛА ad ші verbum, КЪМ АІ ЗІЧЕ; АДІЕКТИВЕА ВЕР-
 ЕВЛІ; ФІИИД КЪ ЕА ЕСПРІМЪ МОДВА АКТИВІТЪЦІИ, А ЧЕРКВЕТЪРІИ,
 ОРІ А КВАЛІТЪЦІИ (ПРОПРІЕТЪЦІИ), ПРІН КЪМ? ВНДЕ? КЖНДЪ.
 ДЕ ВНДЕ НІЧІ НЪ СЕ ЛЕГЪ (КА АДІЕКТИВЕЛЕ) КЪ СВЕСТАНТІКЕ;
 ЧІ КЪ ВЕРЕВРІ, АДІЕКТИКЕ, БА КІАР ШІ КЪ АДВЕРБІИ, П. Е.
 ОМВА ЧЕЛ ДЕ МДЛТЕ ОРІ АНШЕЛАТЪ, КАДЕ ПРЕА ЛЕСНЕ
 АН ВІЧІВА НЕКРЕДІНЦЕИ КЪТРЕ ДЛЦІИ, КІАР ШІ КЪТР'АЧЕІА, КА-
 РІИ ПО ТЕ СЖНТ КЪ ТОТВА НЕКІНОВАЦІИ.

ta), каре се дедкѣ дин алте кѣинте, ши маї пѣр-
тос дин Адіектїве ши Партїчїпїї.

Адвербіїле челе дерївате се потѣ компара ка ши
Адїектївеле ан тѣте трей трептеле, прекум: ва фї
бїне, маї бїне, ма ши маї бїне.

Нота. Адвербіїле нѣмаї атѣнчї пот фї Адвер-
бії, де вор арзта кѣалїтатеа актївїтзцїї, (ансѣ-
шіреа лѣкрзрїї), iar де вор арзта кѣалїтатеа ѣнеї
персѣне, саѣ лѣкрѣ, атѣнчї сѣнт Адїектїве, п. е.
Петрѣ скрїе формосѣ, ши Петрѣ есте фор-
мосѣ; акѣм кѣвжнтѣл формосѣ ан фрасѣл ан-
тѣїѣ есте Адвербѣ, фїїнд кѣ аратѣ кѣалїтатеа лѣ-
крзрїї, саѣ а верѣлѣдї адекѣ, кѣм скрїе Петрѣ. —
Iar формосѣ ан фрасѣл алдоїлеа есте Адїектївѣ,
фїїндкѣ аратѣ ансѣшіреа персѣнеї, адекѣ кѣм
есте Петрѣ.

Ан прївїнца семнїфікзрїї Адвербіїле се анпартѣ
ан маї мѣлте ши деосевїте класе; прекум: ан Ад-
вербії де локѣ, де тѣмпѣ, де нѣмзрѣ, де
кѣтѣцїме, де кѣалїтате, де антреваре ши
рзспѣнсѣ, де адеверїре, де негаре, де а-
рзтаре, де андоїре, ш. а. Дечї дар:

Адвербіїле де локѣ.

(Adverbia loci.)

Ачестеа сѣнт де маї мѣлте фелїдрї, прекум:
а) Каре рзспѣндѣ ла антревареа, ѣндѣ? (ubi)? п. е.
ѣндѣ, ічї, аїчї, коло, аколо, анѣнтрѣ, афарѣ,
анпрїжмѣ, сѣсѣ, жосѣ, дїсѣпра, дїдїсѣптѣ, оелѣ,
дрептѣ, андзрзптѣ, ананої, орї ѣндѣ, прїтѣтїн-

АІНЕА, ЫНДИКА, АНТР'ЪН ЛОКЪ, АЙДРЕА, ДЕПАРТЕ, А-
ПРÓПЕ, НІКЗІРЕА, АН ТОТЪ ЛОКЪ.

b) Да ЛОКЪ, КЪ АНТРЕБАРЕА ЫНДЕ, ОРІ АНКЗ-
ТРЪЪ? (Quo)? П. Е. АНКОАЧЕ, АНКОЛО, АНАІНТЕ,
АНАПОЙ, АНКРЪЧИШЪ, АНЕС, АНЖОС, КРЪЧИШЪ,
КЪРМЕЗИШЪ, КОСТІШЪ, ОАРЕ ЫНДЕ. Ш. А.

c) ГПРЕ ЛОКЪ, КЪ АНТРЕБАРЕА ПЕ ЫНДЕ? (qua?)
П. Е. ПЕ ІЧІ, ПЕ КОЛО, ПЕ СЪС, ПЕ ЖОС, Ш. А.

d) ДЕЛА ЛОКЪ, КЪ АНТРЕБАРЕА ДЕ ЫНДЕ? ШІ
ПЪНЪ ЫНДЕ? (unde?): П. Е. ДЕ ІЧІ, ДЕ КОЛО,
ДЕ ЖОС, Ш. А. САЪ ПЪНЪ ІЧІ, ПЪНЪ КОЛО, Ш. А.

II. ЯДВЕРБИИ ДЕ ТЖМПЪ, (temporis).

ЯЧЕСТЕА ПОТЪ ВЕНІ ЛА АНТРЕВЪРІЛЕ: КЖНДЪ? ДЕ
КЖНДЪ? ПЖНЪ КЖНДЪ? П. Е. АКЪМ, АПОЙ, АЪП'Ъ
АЧЕЕА, АНДАТЪ, АСТЪЗІ, МЖІНЕ, КЪРЖНДЪ, РЕПЕДЕ,
ТЪРЪІЪ, ДЕ ЛОК, ОДІНІОРЪ, ІАРЪ, КЖТЕ ОДАТЪ, ДЕСЪ,
ДЕ МЪЛТЕ ОРІ, ПЪРЪРЕА, ГОТ ДЕ ЫНА, НЕ'НЧЕТАТЪ, НЕ-
КЪРМАТЪ, НЕПРЕРЪПТЪ, РАРЪ, НІЧІ ОДАТЪ, ПЕ ЫРМЪ,
КЖНДВА, Ш. А.

III. ЯДВЕРБИИ ДЕ НЪМЕРІ.

(Adverbia numeri.)

ОДАТЪ, ДЕ ДÓДЕ ОРІ, ДЕ ЗЕЧЕ ОРІ, ДЕ КЖТЕ ОРІ,
ДЕ АТЪТЕА ОРІ, РАРЪ, МАЙ КЪ СЕМЪ, МАЙ АЛЕС, ДЕСЪ,
АДЕСЕ ОРІ, ДЕ МЪЛТЕ ОРІ, ФÓРТЕ ДЕСЪ, МАЙ ДЕСЪ, АЪ-
П'АЧЕЕА, КЖТЕ ОДАТЪ, АЪП'О-А-АЛТЪ, ДЕ НОЪ, ІАРЪШІ,
АНТЪІАШ ДАТЪ, А ДÓДАÓРЪ, А ОПТА ÓРЪ.

IV. ЯДВЕРБИИ ДЕ КЖТЪЦІМЕ, (quantitatis.)

ЯЧЕСТЕА АРАТЪ МЪСЪРЪ (КЪПРИНДЕРЕ), КЪ АНТРЕБА-
РЕА КЖТЪ ДЕ МЪЛТЪ? П. Е. МЪЛТЪ, ПЪЦІН, ПЪЦІН-

ТЕА, ДЕ ПРИСОЎ, ДЕ АЖДНЕСЎ, МАЇ, АНКЪ, НИМІК, АН-
ТРЕГЎ, НЪМАЇ, ТОКМАЇ, АТЖТА, Ш. А.

V. АДВЕРБИИ ДЕ КЪАЛИТАТЕ (ФЕЛІЎ),
(qualitatis).

АЧЕСТЕА АРАТЪ МОДЪА, ОРІ КІПЪА, АДЕКЪ КЪМ
ЕСТЕ АЪКРЪА ШІ АНЕСЪІРЕА АЪІ, П. Е. БІНЕ, ФОРМОЎ,
БЪКЪРОЎ, БОІОЎ, АІН АДІНСЎ, ТЪРЕЪРАТЪ, АЛТМІН-
ТРЕА, ДЕ МІЖЛОКЪ, РЪЎ, ФЛЪЩЪРАТЪ, ВЪРТОЎ, ЕА
ЪІЧЕ АША, ШІ СКРІЕ АЛТФЕЛІЎ, Ш. А.

VI. АДВЕРБИИ ДЕ АНТРЕБАРЕ, (interrogandi).

ЪЕ? КЪМЪ? ПЕНТЪЪ ЧЕ? КЪЧІ? КЪТЪ? ЎНДЕ? КЪ
КЪТЪ? ПЪНЪЪ ЎНДЕ? ДЕ ЎНДЕ? АНКЪТЪРЪЪ? КЪТЪ ДЕ
МАРЕ? ДЕ КЪТЕ ОРІ? НЪ КЪМВА? Ш. А.

VII. АДВЕРБИИ ДЕ АДЕВЕРИТЪ, (affirmandi).

АША, АШІЖДЕРЕА, АСЕАМЕНЕА, КЪ АДЕВЪРАТ, ПРЕА
БІНЕ, ФЪРЪ АНДОІАЛЪ, НЕГРЕШІТЪ, ФОРТЕ, ПРЕА, ТОК-
МА, Ш. А.

VIII. АДВЕРБИИ ДЕ ТЪГЪАДІРЕ, (negandi).

НЪ, НЪ АША, НИМІК, НИЧІ КЪМ, БА НЪ, НИЧІ,
КЪТЪ, КЪ ГРЕЪ, АНЕБОЕ, АНКЪ НЪ, Ш. А.

IX. АДВЕРБИИ ДЕ АРЪТАРЕ, (demonstrandi).

ІАКА, ІАКЪТЪ, ІАТЪ. АЧЕСТЕ АДВЕРБИИ ПРИМЕСК
АКЪЪАТИВИИ ЧЕІ СКЪРТАУІ, ПРЕКЪМ: ІАТЪМЪ, ІАТЪНЕ,
ІАКЪТЪІ, ІАКЪЛЕ, ІАТЪО, Ш. А.

X. АДВЕРБИИ ДЕ АНДОІРЕ, (dubitandi).

ДОРЪ, ПОТЕ ФІ, ОРЕ КЪМВА, МАЇ, КА, КА ЛА,
МАЇЛА, МАЇ КЪ, АНДЕШЕРТЪ, КЪ ПЪТІНЪЪ, КАКЪНЪАЪ,
МАЇ АЛЕЪ, АЪЪААР, Ш. А.

XI. ШІ АЛТЕ МЪЛТЕ ФОРМЕ ДЕ АДВЕРБИИ, (multifaria.)

ФІИНАКЪ, АША ДАРЪ, ПЕНТРЪ КЪ, ДЕ ВРІМЕ ЧЕ,
АНАІ, КІАР, ТОТЪШІ, АНАКЪ, АДЕКЪ, НЪ НЪМАІ, ЧІ
ШІ, ДЕ КЪМБА, БАТЪР КЪ, МЪКАР КЪ, ДРЕПТ АЧЕА,
КА НЪ КЪМБА, Ш. А.

НОТА 1. МАІ МЪЛТЕ ЗІЧЕРІ КЪ АНСЕМНАРЕ ДЕ АД-
ВЕРБИДРІ, СЕ ЗІКЪ ФРАСЪРІ ДЕ АДВЕРБИАЛЕ, ПРЕКЪМ:
ДЕ КЪРЖИ ДЪ, АНПРОТІВЪ, АНЛАТЪРІ, АН-
ЛЪДНТРЪ, ДЕАСЪПРА, АНПРЕЖЪР, Ш. А.

НОТА 2. АДВЕРБИДА НЕГАТІВЪ НЕ СЕ СКРИЕ АНСО-
ЦІТЪ КЪ ЗІЧЕРІЛЕ, ІАР НЪ ДЕСПЪРЦІТЪ, ПРЕКЪМ: НЕ-
ФЪКЪТЪ, НЕГРЕШІТЪ, НЕ'НЦЕЛЕСЪ, НЕВЪНЪ.

В А П Ъ VIII.

ДЕ АНТРЕІЕНЧИЪНИ, (De Interjectionibus.)

АНТРЕІЕНЧИЪНЕА ЕСТЕ ПАРТЕ ДЕ КЪВЪНТЪ НЕДЕКЛІ- 139
НАВІЛЪ, КАРЕ АРАТЪ ДЕОСЕВІТЕ АФЕКЪРІ (СІМЦІРІ) АЛЕ
СЪФЛЕТЪЛЪІ, ФЪРЪ СЪ АІБЪ ЧЕВА ЛЕГЪТЪРЪ КЪ ЧЕВА-Л-
АЛТЪ ВОРЪІРЕ.

АНТРЕІЕНЧИЪНИЛЕ ДЪПЪ АНСЕМНАРЕА ЛОР СЕ АНПАРТЪ
АН:

- 1) ДЕ БЪКЪРІЕ: ХА! ХА! ХА! БРАВО! ВІВАТ! ІЪХЪ!
АМІН! ВІНЕ!
- 2) ДЕ АНТРЕІЕТАРЕ, МЪХНИРЕ ШІ ДЪРЪРЕ: ОХКАІ!
ОХАМАР! ОХДЪМНЕЗЕДЛЕ! КАІ ДЕ МІНЕ!
- 3) ДЕ РЖЕЪ: ХА, ХА! ХЕ, ХЕ, ХО! А, ХА!

трекѢ, ші фзр' а сімці ꙗнезтржнімѢ. — Двє-
рілє сжнт ші бѣне, ші релє.

Конжѣкчїѣнілє, прївїндѢ ла семніфікареа лор,
сжнт дє маї мѣлте фелїѣрї, прекѣм:

- 1) Дегзтѣре, сѣ ꙗмпреднзтѣре (copulati-
vae), карє лєгз кѣвїнте ші фрасѣрї, прекѣм:
ші, ка шї, ꙗн форма, ꙗн кїпѣл, асемєнеа,
ꙗнкз, нѣнѣмаї, дѣр шї, прекѣм, аша, іарз,
іарзшї, ꙗнкзшї. (Дєзї маї пє ларг ꙗн Сїнтакєа Кон-
жѣкчїѣнілор.)
- 2) Дєспреднзтѣре (disjunctivae), прекѣм: нѣ,
ба нѣ, нїчї, нїчї дє кѣм, сѣс-сѣс, аѣ-аѣ,
орї-орї, нїчї ѣнѣл, нїчї алѣл.
- 3) Конѣїїонале сѣс Іпотетїче, (conditiona-
les), прекѣм: дє кѣмба, дє, дѣр дє, дє нѣ,
пжнз нѣ, дѣр дѣкз, іар дѣкз, дѣкз нѣ, дѣ-
кзнѣмаї, кжнѣнѣ, нѣмаї дєнѣ, алтмїнтрїлєа.
- 4) Кѣсале, (causales), прекѣм: кз, кзчї, дє
шї, макар кз, пєнтрѣ кз, батзр кз, ка, ка
сз, кжт, нѣ, ка сз нѣ, пѣцїн дє нѣ, пєнтрѣ
ачєєа.
- 5) Оржнѣдїтѣре, (ordinativae), прекѣм: ꙗн-
тжїѣ, апої, дѣп'ачєєа, атѣнчї, афарз дє а-
чєїа, маї дє парте, маї ꙗнколо, прєсте ачєа-
ста, асемєнеа, пє ѣрмз, ꙗн ѣрмз, ꙗнкз дѣпз
ачєєа, ла ꙗнкїєре.
- 6) ꙗнкїєтѣре сѣс Конклѣсїве, (conclusivae),
прекѣм: аша дѣрз, акѣм дѣрз, дє ѣндє, дє
ачєєа, дрєпт ачєєа, дєчї, д'аїчї, пєнтрѣ ачєєа.

- 7) ТЗАМЗЧИТО́РЕ САЪ ЕСПЛІКАТИВЕ, (explicativae), ПРЕКЪМ: АДЕКЪ, АША, ДЕЧІ, АША ДАР, АНТР'АДЕВЪРЪ, АДЕВЪРАТЪ, ЗЕЪ, КРЕДЕМЪ!
- 8) ТЖМПЪРАЛЕ, (temporales), ПРЕКЪМ: КЖНД, ДЕ КЖНД, ДЪПЪ ЧЕ, КА КЪМ, КА КЖНД, ПЖНЪ ЧЕ, АНПРЕДНЪ, ДЕ ОДРЕ ЧЕ, АЛТЪ ДАТЪ, АТЪНЧІ, ДЕ АТЪНЧІ, АНАІНТЕ ДЕ, ПЖНЪ КЖНД, АН ВРЕМЕ ЧЕ, КЪТ ДЕ МЪЛТ, АНДЕЛЪНГ, ДЕ КЪТЕ ОРІ.
- 9) ФІНАЛЕ, (finales), ПРЕКЪМ: КА, КА НЪ КЪМБА, КА СЪ НЪ, ФЪРЪ СЪ, КА НИЧІ, НИЧІ.
- 10) АНПОНЧИТО́РЕ САЪ АДВЕРСАТИВЕ, (adversativae), ПРЕКЪМ: ЧІ, АНЪ, ДАР, МА, ТОТ, ТОТЪШ, ДАР АНЪ, КЪ ТО́ТЕ АЧЕСТЕА.

ДЪПЪ АЧЕСТЕ ДРМЪТО́РЕ СІ ПЪНЕ ВЕРЕДЛ АН МОДЪ АНПРЕДНЪТОРИЪ : СЪ, КЪ, ДАКЪ АШЪ, ДЕ АШЪ, ДЕ ВА ФІ СЪ, ДЕ АР, ДЕ ЁАР, ДЕ, ДЕКЪМБА. — ДЕСПРЕ ТО́ТЕ АЧЕСТЕ ПЪРЦІ ДЕ КЪВЪНТЪ МАІ АДМІНАТЪ АН СІНТАКСЪ.

А Д А О Ц Е Р Ё.

ДЕ ФОРМАРЕА ЛІМБЕІ РОМЖНЕ.
(De formatione linguae Daco-romanae).

- 141 При́н форма́реа кѡвинтелор (Ан сенѡ маі латѡ) се АНЦЕЛЕМЕ НАЩЕРЕА, ДЕСВОЛТАРЕА, ШІ КЪЛТЪРА ЛІМБЕІ.

ПРИВИ́НД НОІ ЛА ВІАЦА ЛІМБЕІ, ДЪПЪ КЪМ СЕ ДЕСВОЛТѢХЪ ЕА ТРЕПТАТЪ КРЕСКЖНДЪ, ВОМ ДЕСЕБІ АН ТР'ЖНСА ПАТРЪ ГРАДЪРІ ДЕ КЪЛТЪРЪ, САЪ ЕТЪЦІ (ВЪРСТЕ).

1) Се іві рѣдѣчина (radix) ка элементѣл (ѣремеле, мѣгѣрѣл) кѣвѣнтѣлѣ. Рѣдѣчина адеврѣтѣлѣ арѣ ѣнсемнѣре, дар ііѣ ѣе хотѣрѣтѣ, ші дефінитѣ, карѣ о аѣ кѣвѣнтѣле ѣеле де ноѣ фѣѣрѣте, ші ешѣте дѣн трѣнѣса, пе карѣ ле аѣзімѣлѣ ѣн лѣмба де акѣм. — Ворѣеле ѣеле маї апрѣпе, ші неміжлѣчѣтѣлѣ форматѣ дѣн рѣдѣчѣнѣ, се кіамѣ ворѣе ра дѣка лѣ. Рѣдѣчина ші ворѣа ра дѣка лѣ сѣнт дѣѣе кѣ тотѣл де осѣвѣте, ка сѣмѣнѣа, ші рѣса дѣл; та-та ші фѣчѣрѣл; кѣ тѣте аѣестѣа, де мѣлѣте орѣ сѣнт нѣмаї ѣна ші аѣеа шѣ; прѣкѣм маї жѣс вѣм вѣдѣ.

Нѣта. Фѣінѣ кѣ лѣмбаїле ѣе се нѣмескѣлѣ ромѣне орѣ ромѣнтѣѣе, прѣкѣм сѣнтѣлѣ: ѣеа Іта лѣкѣ, Іспанѣкѣ, Порѣтѣгалѣкѣ, Ромѣнѣкѣ, Валесѣанѣкѣ, ші Франѣцѣозѣкѣ, тѣте шѣ аѣ Прѣмѣтѣва лѣор рѣдѣчѣнѣкѣ ѣн ѣеа вѣкѣе клѣсѣкѣкѣ лѣатѣнѣкѣ; аша дар рѣдѣчѣна кѣвѣнтѣлѣор ѣелѣор адеврѣратѣ ромѣне трѣвѣдѣе кѣѣтѣтѣтѣ ѣн ѣеа вѣкѣе лѣатѣнѣкѣ.

Нѣта. ѣнеле кѣвѣнтѣе ромѣне ѣшѣ ѣерѣѣтѣѣѣѣ форма Прѣмѣтѣвѣкѣ ші сѣмнѣфѣкареа ѣн ѣеа грѣѣѣскѣкѣ, (ѣакѣкѣ нѣ ші маї де парѣте), фѣінѣ кѣ аѣестѣе дѣѣе лѣмбаї сѣнт ѣнтрѣ сѣне ѣн маѣре афѣнѣтѣа-те, ші ѣеа грѣѣѣскѣкѣ фѣл кѣлѣтѣватѣ ѣнаїнтѣа ѣелѣї лѣатѣне, п. е. дѣн грѣѣѣскѣлѣ „κεφαλή“ вѣне фрѣнѣѣскѣлѣ chef, лѣтѣнѣлѣ „caput“ дѣаїчѣ е ромѣнѣлѣ сѣрѣ, капѣ; Італѣлѣ сѣро. — Дѣнтрѣаѣестѣе сѣру, капѣ, сѣаѣ форматѣлѣ мѣлѣте кѣвѣнтѣе, прѣкѣм: Кѣпѣтанѣлѣ, капѣтѣлѣ, кѣпѣтенѣкѣ, кѣпѣтѣлѣ (capot), кѣпѣтѣкѣ, кѣпѣтѣѣѣлѣ, кѣпѣтѣре,

кзпзџинз, кзпзтџиџ, кзпзтџиекџ, кзпакџ,
 кзпиџз, кзиџз, капіталџ, капіталістџ, ка-
 пітџл, капітџларіџ, капітџлезџ, капітџла-
 ре, капітаџіе, капітџлаџіџне, капџџиџ, ка-
 пџџинџ, капџџинаџз, капкіџ, кзпкіеџџ, кзп-
 кіере, каприџиџ, каприџіосџ, кзпџескџ, кз-
 пџіре, кзпџше, кзпзетрџ, капавілџ, капаче
 (капачіџ), капз орі капкз, орі шапкз, кап-
 кінз, кзпраріџ, капџіолз орі кзџиџлз, капі-
 толіџ, кзпзџелџ орі кзџелџ (џе аіџ), капі-
 телџ орі кзпзџелџ (ла џн стџлпџ, колонз), чеа-
 фз. — Пзрџ (capillus), пзроџџ (capillosus),
 пзрџкз, пзрџкаріџ, перінз. Деспре ачестеа ши
 асеменеа лор џнтр'алтџ локџ ши тџмпџ, рз-
 мџнџнџџ акџм нџмаі пе лџнџз каре вінџ џін
 стрџџџна латіна. Везі маі жос, табла кџвін-
 телор Прімітіве, Дерівате ши Компџсе § 155.

- 2) Дар' формареа кџвџнтџлџі џін рзџзџіна комџнз,
 сџџ џеосебіреа лџкрџлџі ши а лџкрџріі етз п'џнџ
 граџџ маі сџсџ. џін рзџзџіні ши ворџе радікале се
 формџз трџнкіџрі орі тџлпіні, џџекз кџвін-
 те, каре се скімеџ пџџинџ џн сџнетџ, џар нџ прі-
 мескџ вр'о сілаџџ деріватівз.
- 3) Пе граџџл ал треілеа конџептџріле се џетермінз
 ши се џотзрескџ маі лџмінатџ ши маі аџерџ прін
 џџаџџереа сілаџелор, сџфіпсе (suffixae), џџе-
 кз сџнт кџвінте, че се формџз маі вџртос џела
 трџнкіџрі прін сілаџџ деріватіве.

4) Градѡл чел маї де пе ѡрмз, прїн каре аѡ ажднѡѡ
 лїмбїле *) ла чел маї аналтз пѡтѣре актївз, есте
 компѡсзчїѡнеа (compositio). Нѡ маї прїн компѡне-
 ре шї дерїваре (praefixae et suffixae) пѡте о лїм-
 бз сз крѣскз, сз се мзрѣскз, сз се аѡѡцѣскз, шї сз
 се факз аптз де ѡбѡнѡїреа челор маї мѡлте
 кѡвїнте тревѡнѡѡсе шї арегїтѡ есплїкатїве а
 кончептѡрїлор, п. е. аїн рзѡзчїнз латїнз lux, lu-
 cis, f. (грѣк. λύξ ορї λύκη) се формѣзз трѡнкїѡл
 luce, лѡче. Дїнтр'ачеста се нзскѡрз, сѡѡ се
 дерїварз маї мѡлте форме де кѡвїнте пен-
 трѡ ѡсебїте форме де кончептѡрї (лѡкрѡ шї
 лѡкраре), прѣкѡм: лѡческѡ, лѡчїре, лѡчїѡ, лѡ-

*) Дар' дїн ненорочїре нѡ шї чел ромѡнз, еа езрака есте флѣс-
 кїѡлз, шї прїмїтѡре де орї че квѡлѡрз шї бѡнзтзцїре пѡнз ла
 чел маї аналтз перфепчїѡне, дар оѡ аѡрере! нїменѡ н'а
 аґрїжїт де дґнѡ. Ромѡнїї, карїї ар фї цїѡт чека, шї ерѡѡ
 аґ даѡорїе, шї акеѡѡ пѡтере шї мїжлѡче сз факз чека пентрѡ
 еа, лзѡнѡ лїмѡа попорѡлїї сзѡ (кѡ попорѡ кѡ тотѡ) пзрзїтз
 шї небзгѡтз аґ сѣмз, г'ѡѡ аґрїжїт де алте аґтерѣеле але
 лор; їар деѡа Неромѡнїї че бїне пѡтем ащептѡ? Ашѡ дар
 ч'ѡѡ фогт кѡ лїмѡа ромѡнз? ѡѡ екрїѡѡ алцї стрїнї пент-
 трѡ дґнѡ, аґнѡ кѡм ѡѡ екрїѡѡ? ка чѣї че нѡ о кѡнѡскѡ, нѡ
 о цїѡѡ, нѡ ѡѡѡ черчетѡтѡ нїчї ѡѡтз, еа шї дїн кґт о ѡѡ
 цїѡт шї о ѡѡ кѡнѡскѡтѡ, ѡѡ аскѡне аѡекзрѡл, фїреѡе дїн
 рзѡтѡте, дїн пїзмз, шї звѡкїтїе, дґнѡ четїторїлор стрїнї
 о їѡе кѡ тотѡл фалѡлз шї сґжнґаче пентрѡ дґнѡ, ашѡ,
 аґкґт аґѡм трѣѡе мѡлтз ѡстѡнеалз сзшї пѡїе маї мѡлцї
 езрѡѡцї ѡрнїчї ка езі екѡцз пе ѡнїї ка ачѣїа дїн рзтзцїре.
 Шїї че е маї мѡлѡт, нѡ пѡцїнї стрїнї г'ѡѡ їнтерѡѡтѡ шї се
 аґтерѣѣзз пѡнз асґззї фѡрте тѡре сз кѡнѡскз аґ аѡекзр
 лїмѡа ромѡнз, шї аґчепѡтѡл еї.

MINZ, ADMINARE, ADMINEZD, ADMINOCŢ, АДСТРД,
 АДНЗ, АДНАРИЃ, АДНАТИКЃ, АДНАТЃ, АДКДЛЕНТЃ, АД-
 КРД, АДКРДЕРЕЗЃ, АДКДЕРЗЧИЃНЕ, АДСТРАЛЃ, АДСТРИКЃ,
 АДСТРЕЗЃ. — Iar prin legarea caŢ Ţnirea КДВЖНТЃЛЃИ
 РАДИКАЛЃ КД АЛТЃ КДВЖНТЃ, МАИ ВЖРТОСЃ КД Пре-
 пдсичидни се ФОРМЕЗХ ДРМЖТОРЕАИ: АДНЕФЗРЃ, АНТЕ-
 АДКАНЃ, ДИЛДЧИДЃ, ПЕЛЛДЧИДЃ, КОЛЛДЧЕСКЃ, ДИЛД-
 ЧЕСКЃ, ДИЛДКДЛЕЗЃ, ИЛДЧЕСКЃ, ПРЕЛДЧЕСКЃ, ИЛДЧЕСКД,
 КОЛДСТРЃ, КОЛДСТРАНТЃ, ИЛДСТРЕЗЃ, ИЛДСТРЃ, ПЕР-
 АДСТРЃ, СДВЛДСТРЃ. Ш. А.

СКОТЕРЕА САД ДЕДДЧЕРЕА КДВИНТЕЛОР ДИТР'АЛТЕ КД-
 ВИНТЕ, се КИАМЖ ДЕРИВЗЧИЃНЕ (derivatione). Iar
 ФОРМАРЕА КДВИНТЕЛОР ПРИН ŢНИРЕА ЧЕЛОР АКДМ ДЕ ФАЦХ
 се ЗИЧЕ КОМПДСЗЧИЃНЕ (compositione). Яша ДАР
 БТИМОЛОГИА, САД АНВЗЦЗТЃРА ДЕСПРЕ ФОРМАРЕА КД-
 ВИНТЕЛОР се ПОТЕ ДЕСПЗЦИ АН ДЃДЕ ПЗРЦИ, АН ЧЕА ДЕ-
 СПРЕ ДЕРИВЗЧИЃНЕ, ШИ АН ЧЕА ДЕСПРЕ КОМПДСЗ-
 ЧИЃНЕ.

I. ДЕСПРЕ ДЕРИВЗЧИЃНЕ. (De Derivatione.)

142

МАИ СДС АМ АРЗТАТ, КЗ КДВИНТЕЛЕ ОРЃ СЖНТ
 ПРИМИТИВЕ, (primitiva) ОРЃ ДЕРИВАТЕ (derivata)
 ЧЕЛЕ ПРИМИТИВЕ, КАРЕ се ЗИКЃ ШИ РАДИКАЛЕ (radi-
 calia) СЖНТ, КАРЕ НД'ШИ АД АНЧЕПДТЃЛ ЛОР ДЕЛА АЛТЕ
 ВОРБЕ, НИЧЃ СЖНТ КОМПДСЕ ДИМ АЛТЕЛЕ, ЧИ (КА НИЩЕ
 ТРДНКЃ, СЖНТ ЧЕЛЕ ДИМЖИЃ ПРОДЃПТЕ АЛЕ РЗДЖИНИЃ,
 КАРЕ ПОТЃ ШЕРБИ АЛТОР КДВИНТЕ СПРЕ ДЕРИВЗЧИЃНЕ. Iar
 ДЕРИВАТЕ СЖНТ, КАРЕ'ШИ ИАД АНЧЕПДТЃЛ ЛОР ДИМ
 ЧЕЛЕ ПРИМИТИВЕ; ПРЕКДМ: ДИМ СОЦЃ, ТРИСТЃ, ЗЕЧЕ,
 Ш. А. се ДЕРИВЗ: СОЦИЕТАТЕ, ТРИСТЕЦХ, ЗХЧИДИАЛХ Ш. А.

а) ДЕ ДЕРИВЗЧИДНЕА СЪБСТАНТИВЕЛОР.
(De Derivatione Substantivorum.)

НЪМЕЛЕ СЪБСТАНТИВЕ СЕ ДЕРИВЗ МАӀ ДЕЛА ТӐТЕ ЧЕ-
ЛЕ-А-АЛТЕ ПЗРЦӀ ДЕ КЪВЪНТ. КАРЕ СЕ ДЕРИВЗ ДЕЛА ВЕР-
БЪРӀ, СЕ КІАМЗ СЪБСТАНТИВЕ ВЕРБАЛЕ (substan-
tiva verbalia), ІАР КАРЕ ВІНЪ ДЕЛА НЪМЕ, СЕ ЗІКЪ
СЪБСТАНТИВЕ ДЕНОМИНАТИВЕ (substantiva de-
nominativa). ДЕЧӀ ДАР: СЪБСТАНТИВЕЛЕ СЕ ДЕРИВЗ:

1) ДЕЛА АЛТЕ СЪБСТАНТИВЕ, П. Е. СОЦІЕТАТЕ ДЕ-
ЛА СОУЪ, ВЕЧІНЗТАТЕ, ДЕЛА ВЕЧІНЪ, КЪПЕТЕНІЕ ДЕЛА
КАПЪ, Ш. А.

2) ДЕЛА ІДІЕКТИВЕ, ПРЕКЪМ, БЪНЗТАТЕ ДЕЛА
БЪНЪ, ГРЕДТАТЕ ДЕЛА ГРЕЪ, СТЪЖМЕЗТАТЕ ДЕЛА
СТЪЖМЕЪ, ЛЪНЦІМЕ, МЪЛЦІМЕ, ЛЪЦІМЕ, ДЕЛА ЛЪНГЪ,
МЪЛТЪ, ЛЪТЪ; ДЪЛЧЕЦЪ, ВІЕЦЪ, ТІНЕРЕЦЪ, ВЕРДЕЦЪ,
ДЕЛА: ДЪЛЧЕ, ВІЪ, ТЪНЕРЪ, ВЕРДЕ.

3) ДЕЛА НЪМЕРАЛЕ, ПРЕКЪМ: ШНІМЕ, ТРЕІМЕ,
ШЕПТІМЕ, ДЕЛА: ШНЪ, ТРЕІ, ШЕПТЕ; ПРИМАТЪ, ШЛТИ-
МАТЪ, ДЕЛА: ПРИМЪ, ШЛТИМЪ.

4) ДЕЛА ПРОНЪМЕ, ПРЕКЪМ: КЪТЪЦІМЕ, ОРӀ КЪ-
ТЪТАТЕ (КАНТИТАТЕ) ДЕЛА: КЪТЪ, КАРЕТАТЕ (КЪАЛІ-
ТАТЕ) ДЕЛА КАРЕ.

5) ДЕЛА ВЕРБЕБЪРӀ, ПРЕКЪМ: ФЪГЪ, РЪГЪ, ЧЕРТЪ,
ДЕЛА: ФЪГЪ, РОГЪ, ЧЕРТЪ; ЛЪКРЪ, ПЪЖНЪ, ДЕЛА ЛЪ-
КРЕЪ, ПЪЖНЪЕКЪ; ВІСЪ, ШЕСЪ, ДЕЛА: ВІСЕЪ, (ВЪЗЪ),
ШЕЪ, ШІІНЦЪ, КРЕДІНЦЪ, ПРИВІНЦЪ, ДЕЛА: ШІЪ, КРЕЪ,
ПРИВЕКЪ; СКРІПТЪРЪ, РЪПТЪРЪ, ФРІПТЪРЪ, ДЕЛА СКРІЪ,
РЪМПЪ, ФРІГЪ; РЪГЪЧИДНЕ, ЛЪКІНЪЧИДНЕ, ПЛЕКЪЧИДНЕ,
ЛЪНТРЕВЪЧИДНЕ, ДЕЛА РОГЪ, ЛЪКІНЪ, ПЛЕКЪ, ЛЪНТРЕВЪ.
ЖЪРЪМЪНТЪ, СКЪЗЪМЪНТЪ, КОПЕРЕМЪНТЪ, ДЕЛА:

жѡрѡ, сказы, коперѡ; ажѡториѡ, фжкзториѡ, тзи-
ториѡ, дѡла: ажѡтѡ, факѡ, таиѡ, ш. а.

б) Дѡла Партікѡле, прекѡм: дѡминѡцз, дѡла
дѡмжне; контраріетате, ѡнпротівіре, дѡла: кон-
тра, ѡнпротівз.

в) Дѡ Дѡривзчіѡнеа Адіектівѡлор.

(De derivatione Adjectivorum).

Нѡмѡле Адіектіве се дѡривз:

1) Дѡла Ѣвѡстантіве, прекѡм: взратікѡ,
томнатікѡ, лѡнатікѡ, дѡла: варз, тѡмнз, лѡнз;
віноѡ, мѡіерѡ, лзптоѡ, формѡ, дѡла: вінѡ,
мѡіере, лпте, формз. — Омѡнекѡ, дѡмнекѡ, дѡ-
ла: омѡ, дѡмнѡ; кжмпеанѡ, мѡнтеанѡ, цѡранѡ,
дѡла: кжмпѡ, мѡнте, цѡрз.

2) Дѡла Адіектіве, прекѡм: албастрѡ, негрѡдѡ,
гжлвініѡ, рошіатікѡ, дѡла: алѡ, негрѡ, галвінѡ,
рошіѡ.

3) Дѡла Нѡмерале, прекѡм: прімаріѡ, тер-
ціаріѡ, денаріѡ, зечімаріѡ, міліаріѡ (мііаріѡ), дѡ-
ла: прімѡ, терцѡ, денѡ, зече, мііе. —

4) Дѡла Верѡѡрї, прекѡм: дѡскжнтатѡ, лзѡ-
датѡ, компѡѡ, дѡла: дѡскжнтѡ, лѡѡѡ, ком-
пѡнѡ; мѡтавілѡ, мішкавілѡ, ѡнцѡлеѡівілѡ, фа-
чїлѡ, дѡла: мѡтѡ, мішкѡ, ѡнцѡлѡ, факѡ.

5) Дѡла Партікѡле, прекѡм: ѡн тжїѡ, кон-
траріѡ, сѡпрѡмѡ, інтернѡ, дѡла: анте, контра,
сѡпра, ѡнтрѡ.

ΤΕΡΜΙΝΖΧΙΘΗΙΛΕ ΟΥΒΕΣΤΑΝΤΙΒΕΛΟΡ.
(Terminationes Substantivorum.)

ΟΥΒΕΣΤΑΝΤΙΒΕΛΕ ΣΕ ΤΕΡΜΙΝΖ ΑΝ ΜΩΛΤΕ ΚΙΠΩΡΪ, ΠΡΕ- 143

ΚΩΜ: ΑΝ:

Ζ: ΠΡΕΚΩΜ: ΦΩΓΖ, ΧΕΡΤΖ, ΛΑΩΔΖ, ΜΑΣΖ, ΚΑΣΖ, ΟΛΖ,
 Ψ. Α. (Βέζϊ Ηρο. 60.)

Ε: ΛΕΥΕ, ΡΕΥΕ, ΝΩΜΕ, ΛΩΜΕ, ΚΩΛΜΕ, ΒΕΡΜΕ, ΦΡΑΤΕ,
 ΠΙΖΡΕΤΕ, ΠΖΡΙΝΤΕ, Ψ. Α. (Ηρο. 56. ιηί 61.)

ΙΕ: ΔΕΛΑ ΟΥΒΕΣΤΑΝΤΙΒΕ, ΔΟΜΝΙΕ, ΟΜΕΝΙΕ, ΔΕΤΟΡΙΕ, ΚΖ-
 ΣΤΟΡΙΕ, ΒΡΖΧΙΕ, ΦΡΖΧΙΕ, ΚΩΜΝΖΧΙΕ, ΑΒΩΧΙΕ,
 ΑΜΠΖΡΖΧΙΕ, ΚΟΠΙΛΖΡΙΕ, Ψ. Α. (61).

ΪΕ: ΘΝΓΪΕ, ΦΧΨΪΕ, ΡΟΚΪΕ.

ΕΪΧΖ: ΒΩΝΕΪΧΖ, ΒΛΑΧΝΔΕΪΧΖ, ΦΡΩΜΣΕΪΧΖ, ΔΩΛΧΕΪΧΖ, ΚΖ-
 ΡΩΝΤΕΪΧΖ, ΒΙΕΪΧΖ, ΤΙΝΕΡΕΪΧΖ, ΖΩΝΕΪΧΖ, ΒΧΤΡΑΧΝΕΪΧΖ,
 ΤΡΙΣΤΕΪΧΖ, ΓΧΛΒΙΝΕΪΧΖ, ΒΕΡΔΕΪΧΖ, ΑΛΒΕΪΧΖ, ΡΩΨΕ-
 ΧΖ, ΝΕΓΡΕΪΧΖ, ΓΡΕΪΧΖ.

ΙΝΧΖ: ΔΕΛΑ ΠΑΡΤΙΧΙΠΪ ΠΡΕΣΕΝΤΕ: ΦΪΙΝΧΖ, ΠΩΤΙΝΧΖ,
 ΨΪΙΝΧΖ, ΚΡΕΔΙΝΧΖ, ΚΩΝΟΨΙΝΧΖ, ΚΩΒΪΙΝΧΖ, ΒΟ-
 ΙΝΧΖ, ΩΜΙΛΙΝΧΖ, ΣΑΧΝΤΙΝΧΖ, ΣΕΜΑΧΝΧΖ (ΑΝ ΛΟΚ
 ΔΕ ΣΕΜΑΧΝΑΧΝΧΖ), ΣΠΕΡΙΝΧΖ, ΑΩΖΙΝΧΖ, ΣΩΦΕΡΙΝΧΖ,
 ΙΣΚΩΣΙΝΧΖ, ΔΟΡΙΝΧΖ.

ΙΛΩ: ΚΟΠΙΛΩ.

ΙΛΧ: ΚΑΝΔΙΛΧ, ΚΖΜΙΛΧ, ΡΟΤΙΛΧ, ΤΟΧΙΛΧ, ΚΟΒΙΛΧ, ΜΟ-
 ΒΙΛΧ, ΣΤΑΒΙΛΧ, ΚΟΠΙΛΧ.

ΕΣΖ, ΦΙΝΑΛΩ ΓΡΕΧΕΣΚΩ, ΧΕ ΑΡΑΤΖ ΦΕΜΕΙΕ, Π. Ε. ΑΜΠΖ-
 ΡΖΤΕΣΖ, ΠΡΙΝΧΕΣΖ ΟΡΪ ΠΡΙΝΧΙΠΕΣΖ, ΠΑΛΑΤΙΝΕΣΖ,
 ΠΡΙΟΤΕΣΖ, ΜΙΡΕΣΖ, ΚΟΝΤΕΣΖ, ΒΑΡΟΝΕΣΖ, ΠΡΟΦΕΣΟ-
 ΡΕΣΖ, ΝΕΓΩΧΙΤΟΡΕΣΖ, ΚΖΠΙΤΑΧΝΕΣΖ, ΒΧΚΑΧΡΕΣΖ, ΒΙΧΕ-
 ΛΑΧΡΕΣΖ, Ψ. Α. (79. 3.)

ΑΩ: ΣΤΑΩ (stabulum).

εϛ: ΔΩΜΝΕΞΕϛ, ΛΕϛ, ΣΜΕϛ, ΚΘΡΚΘΒΕϛ, ΣΕϛ.

ιϛ: ΟΚΙϛ, ΘΝΚΙϛ, ΤΡΘΝΚΙϛ, ΜΖΝΘΝΚΙϛ, ЧЕРΙϛ, ΠΙ-
ΠΕΡΙϛ, ΨΕΝΘΝΚΙϛ, ΡΖΡΘΝΚΙϛ, ΠΖΔΘΚΙϛ, ΜΘΨ-
ΚΙϛ, ΚΘΡΕΚΙϛ.

ιϛ: ΚΑΡΕ ΑΡΑΤΖ ΑΔΘΝΑΡΕΑ ΜΑΪ ΜΘΛΑΤΟΡ ΠΕΡΘΟΝΕ ΟΡΪ ΛΘΚΡΘΡΪ
ΣΙΝΓΘΛΑΡΕ ΛΑ ΘΝΘ ΛΟΚϛ, Π. Ε. ΠΑΤΡΙΜΟΝΙϛ, ΜΑ-
ΤΡΙΜΟΝΙϛ, ΠΑΤΡΟЦΙΝΙϛ, ΤΙΡΟЦΙΝΙϛ, ΤΕΣΤΙΜΟΝΙϛ,
ΔΕΠΟСΙΤΟΡΙϛ, ΠΡΕΤΟΡΙϛ, ΤΕΡΙΤΟΡΙϛ, ΨΙΜΝΑΣΙϛ,
ΚΟΛΕΨΙϛ, СЕМΙΝΑΡΙϛ, ΚΟΝСΙΛΙϛ, ΜΙΝΙСТΕΡΙϛ, ΜΑ-
ΨΙСТΕΡΙϛ, ΚΟΝСΙСТΟΡΙϛ, ΖΙΑΡΙϛ, ΙΜΠΕΡΙϛ.

Шι ΓΡΕЧΕΨΙΛΕ: ΘΒΑΝΓΕΛΙϛ, ΘΝΧΙΡΙΔΙϛ, ΠΡΟΕΜΙϛ, ΘΝΚΟ-
ΜΙϛ, ΘΚΟΛΙϛ.

αιϛ: ΑΙϛ, ΜΑΙϛ, ΠΛΑΙϛ, ΜΖΛΑΙϛ, ΤΡΑΙϛ.

ειϛ: ΜΕΙϛ, ΤΕΙϛ, ΘΛΕΙϛ, ΤΕΜΕΙϛ.

ιιϛ: ΣΙΚΡΙΙϛ, ΛΘЧИΙϛ.

οιϛ: ΒΟΙϛ, ΣΟΙϛ, ΕΘΒΟΙϛ, ΜΟΡΟΙϛ, ΡΖΣΒΟΙϛ, ΚΟΤΟΙϛ,
СЗΠΟΙϛ, ΓΘΝΟΙϛ, СΤΡΑΓΟΙϛ, ΚΖΣΟΙϛ, ΟΜΟΙϛ, ΚΖ-
ΛΟΙϛ, ΦΖΤΟΙϛ.

οϛ: Οϛ, ΒΟϛ, ΕΘΒΟϛ.

κϛ: ΒΡΚϛ, ΓΡΚϛ, ΡΚϛ, ΦΡΚϛ.

κιϛ: ΛΖΜΚΙϛ, ΚΖΛΚΚΙϛ, ΚΖΠΖΤΚΙϛ.

κϛ: ΡΚϛ, ΚΖΠΖϛ, ΠΖΡΚϛ.

ρϛ: ΣΟΚΡϛ, ΚΕΔΡϛ, ΚΟΔΡϛ, ΛΟΤΡϛ, ΚΘСΚΡϛ, ΤΙΓΡϛ,
ΛΘСΤΡϛ, ΤΕΑΤΡϛ.

αριϛ: ΚΑΡΕ ΑΡΑΤΖ ΜΖΙΕΣΤΡΙΑ ΚΘΪΒΑ, Π. Ε. ΜΖЧЕΛΑΡΙϛ,
ΑΘΡΑΡΙϛ, ΑΡΨΙΝΤΑΡΙϛ, ΦΕΡΑΡΙϛ, ΜΖΣΑΡΙϛ, ΜΟ-
ΡΑΡΙϛ, ΠΕΛΑΡΙϛ, ΡΟΤΑΡΙϛ, СЗΠΘΝΑΡΙϛ, ΦΘΝΑΡΙϛ,
ΓΡΖΔΙΝΑΡΙϛ, ΛΕΜΝΑΡΙϛ, ΚΖΡΖΜΙΔΑΡΙϛ, ΒΖΚΑΡΙϛ,
ΚΖΠΡΑΡΙϛ, ΒΙЦЕΛΑΡΙϛ, ΠΘΡΚΑΡΙϛ, ΓΖΙΝΑΡΙϛ, Δ-

метаріѡ, фрѡнтаріѡ, фрѡнзаріѡ, пѡмнаріѡ, мілітаріѡ, фаміліаріѡ.

Ші каре лнсеμνέζз ѡнѡ локѡ де цінѡт чева, преκѡμ: гржнаріѡ, челаріѡ, орзаріѡ, фзінаріѡ, армаріѡ (локѡ де арме), пλжнтаріѡ, семжнаріѡ, порѡμβларіѡ, ераріѡ, табѡларіѡ, ерзчінаріѡ.

Ші челе фѡрματε дін нѡмериї орδінарї, п. е. прїмаріѡ, терцаріѡ, тернаріѡ, пзтраріѡ, чінчїаріѡ, шесаріѡ, шептаріѡ, зечїаріѡ, денаріѡ, чентенаріѡ, міленаріѡ орї мїїаріѡ, кзнтаріѡ.

астрѡ: каре араτз лѡκρѡλ лѡατѡ лн лнцелесѡ рзѡ, п. е. фїастрѡ, адекз: нѡ фїїѡ адевратѡ; тот ѡаша: поεταστρѡ, ποπαστρѡ, адекз: поετѡ, ποпз, дар нѡ бѡнѡ.

орѡ: каре араτз περσόνз актївз еврεзтέκкз, п. е. скрїїторіѡ, фзкзторіѡ, жѡкзторіѡ, кзлзторіѡ, бжнзторіѡ, кжнтзторіѡ, негѡцзторіѡ, пзсторіѡ, мжнкзторіѡ, рзпїторіѡ, дєторіѡ, шєззторіѡ, бзѡторіѡ, арзторіѡ, трїєрзторіѡ.

орѡ: сѡβεστανтїβеле вербале, дакз се дєрївз дєла верεѡрї трансітїβε, араτз περσόνз актївз, еврεατз, се фѡрμέζз дєла ог латїнѡ, че вїне дєла сѡпїнѡл лн пш, п. е. ченсорѡ, профєсорѡ, асєєсорѡ, докторѡ, гѡβєрнаторѡ, аѡкторѡ, рєдакторѡ, дїректорѡ, кѡраторѡ, їнспекторѡ, корректор, ораторѡ, преѡїкаторѡ, фѡндаторѡ, сенаторѡ.

орѡ: кѡβїντε провєнїте дїн дєμїνѡтїβε латїне (olus), преκѡμ: фєчорѡ, пїчорѡ, попорѡ, кзпрїорѡ,

μνιόρδ', φθιορδ', θρчеорδ', περιшорδ', пθιшорδ',
 домнишорδ', κζλιшорδ'.

όρε: че араџ персόνџ актџвџ фемеїасκџ, п. е. фџκџ-
 тóре, жџκџтóре, κζλџтóре, торκџтóре, κџнтџ-
 тóре, мџнκџтóре, ρџпїтóре, бџџтóре, борκїтóре.

Тот де ачэста се цїнџ шї ђџстантївеле кон-
 κρετε, шї џнеле ђџстрасе џн óре, каре араџ
 џнџ статџ провенїтџ ђїн чеџа каџсе ђїн аџа-
 ρџ, преκџм: флóре, εџџóре, бóре, ρџκóре, εџρ-
 бџтóре, скрїсóре, прїнсóре, нїнсóре, чїнгџтóре,
 џнсóре, стрџнсóре, пџтóре, мџκóре, лїнгóре,
 џρџóре, шеџџтóре, бџнџтóре, — онóре, колóре,
 амóре, тїмóре, оџóре, сапóре, ш. а.

όρџ: тот ђїмїнџтїџџ фемеїεсκџ, ђεла латїнџла оїа,
 преκџм: фечóρџ, κџпрїóρџ, μνїóρџ, пθїшóρџ,
 домнїшóρџ, κζлїшóρџ, κџρџчóρџ, фθнїшóρџ,
 φρџнџшїшóρџ, пенїшóρџ, κџпшóρџ, κџρпшóρџ,
 чепшóρџ, їεпшóρџ, апшóρџ, пїпшóρџ.

ре: ђџстантївеле вербале фџκџџε ђїн їнфїнїтїџџ че
 араџ актївїтате; п. е. κџнтаре, пџртаре, лџџ-
 ђаре, џмбеларе, пџтэре, веџэре, наџερε, κρέμє-
 ре, сїмџїре, аџџїре. (Реџї II. 126. 2.)

трїче: ђџстантїџџ вербалџ фемїнїнџ ђεла бџρ-
 бџџεсκџла оρџ п. е. актрїче, џμπερατρїче ш. а.
 ђар џн локџла ачестџї фїналџ маї бїне εсџε чел
 џн εсџ п. е. џμπџρџтџсџ, κροїτορџсџ, ђοκτορџ-
 сџ, προφесορџсџ, γџβερнџтορџсџ ш. а.

џρџ: ђџстантїџε ђїмїнџтїџε бџρџџџεшї провенїте
 ђїн нїџε ђїмїнџтїџε латїне џн (ulus) п. е.
 масκџρџ, (masculus), мџгџρџ, muculus,

germen, бѣкѣрѣ, bucculus, laetus, сѣмбѣрѣ, sembulum.

ѢРЪ: дѣмѣнѣтѣ фемѣеѣѣ, гѣнѣѢрѣ, лѣнѣѢрѣ, сѣкѣнѣѢрѣ, сѣкорѣѢрѣ.

ТѢТ АША СЕ ТЕРМѢНЪ ШѢ СѢЕСТАНТѢВЕЛЕ ѢРМЪТѢ-
РЕ ЧЕ ВѢНѢ ДѢЛА ПАРТѢЧѢПѢЛА ТРЕКѢТѢ, АЧЕСТѢА А-
РАТЪ МОѢѢЛА ПРѢН КАРЕ ЧЕВА СЕ ФѢЧЕ ОРѢ СѢА ФЪ-
КѢТѢ, ПРЕКѢМ: ФЕРѢѢрѣ, ФРѢПѢѢрѣ, КОПѢѢрѣ,
ѢНТѢѢрѣ, КЪЛАѢѢрѣ, КѢМѢНЕКЪТѢѢрѣ, МЪСѢѢрѣ, АН-
ВЪЦЪТѢѢрѣ, РѢПѢѢрѣ, НАТѢѢрѣ, БѢКЪТѢѢрѣ, ДѢЦѢ-
ТѢѢрѣ, РѢСѢПѢѢрѣ, ВЪРЪСЪТѢѢрѣ, СЪНЪЛЪТѢѢрѣ, ЦѢ-
СѢТѢѢрѣ, ЛОВѢТѢѢрѣ, БЪТЪТѢѢрѣ, АРЪТѢѢрѣ, СЕМЪ-
НЪТѢѢрѣ, СЕЧЕРЪТѢѢрѣ, ТЪЗѢТѢѢрѣ, АРЪѢѢрѣ, АПѢКЪ-
ТѢѢрѣ, АНБЪЛЪТѢѢрѣ, ЖѢНКѢТѢѢрѣ, ТРѢРЪСЪТѢѢрѣ,
ЪКЪТѢѢрѣ, СТАТѢѢрѣ, РЪСЪТѢѢрѣ, ПѢСЪТѢѢрѣ, СЪНЪР-
ГЪТѢѢрѣ, Ш. А.

ѢЛЪ: КЪЧѢѢЛЪ.

Ѣ: СѢЕСТАНТѢВЕЛЕ АБСТРАСЕ ДѢЛА ВЕРѢѢѢ, П. Е. ПОРѢТѢѢ,
СѢНЕТѢѢ, СОНѢѢ, ТОНѢѢ, КЪНТѢѢ, ПРЪНЪЪѢѢ, АѢЪѢѢ,
НЕГОЦѢѢ, ЛѢКРѢѢ.

ЕЦѢѢ: ЖѢДЕЦѢѢ, НОТРЕЦѢѢ, КОТЕЦѢѢ.

ЪЦѢѢ: ОСЪНЪЦѢѢ, ХЪЦѢѢ, АНБЪЦѢѢ.

ШѢ СѢЕСТАНТѢВЕЛЕ ВЕРБЪЛЕ, АДЕКЪ: ПАРТѢЧѢПѢЛА
ТРЕКѢТѢ ЛЪАТѢѢ АРЕПѢТѢѢ СѢЕСТАНТѢѢѢѢ, П. Е. АН
АТѢѢ: СТАТѢѢ, ПЪКАТѢѢ, ВЪНАТѢѢ, МЪНКАТѢѢ, АЛЪ-
АТѢѢ, СЕМЪНАТѢѢ, МЪГѢСТРАТѢѢ, ЖѢРАТѢѢ, ДОК-
ТОРАТѢѢ.

ЕТѢѢ: ТѢНЕТѢѢ, СѢНЕТѢѢ, СѢФЛЕТѢѢ, ВЪЕТѢѢ, ѢРЛЕТѢѢ.

ІТѢѢ: ВЕНІТѢѢ.

ОРѢТѢѢ: МОРѢТѢѢ, ФОРѢТѢѢ, ПОРѢТѢѢ, КОРѢТѢѢ.

сѸ: кѸлесѸ, кѸпринсѸ, шесѸ, анцелесѸ, рзспѸнсѸ,
вѸсѸ.

мжнтѸ: СѸбстантивѸ вербале, карѸ аратѸ орѸ лѸ-
крѸла че пофтеѸе верѸѸла, орѸ мѸжлокѸла спре кѸ-
Ѹигареа ачелѸѸа, п. е. легжмжнтѸ, жѸржмжнтѸ,
скжжжмжнтѸ, ашежжжмжнтѸ, вестмжнтѸ. (R. 74.)

етѸ: фѸнал че се акаѸѸ нѸмелор ѸѸ пажнте, шѸ ан-
семнѸѸѸ Ѹн локѸ пѸлнѸ ѸѸ ачелѸ фѸлѸѸ ѸѸ кре-
скжмѸнте, п. е. бржѸѸѸ, фжѸѸѸ, помѸѸ,
прѸѸѸѸ, нѸѸѸѸ, олѸѸѸѸ, пѸпѸнѸѸѸ, арѸнѸѸ-
нѸѸѸѸ, спѸнѸѸѸ, мѸрѸѸѸѸ, рѸѸѸѸѸ, аспрѸѸѸѸ,
мѸѸрѸѸѸѸ, сжлѸѸѸѸ, вѸнѸѸѸѸ, лѸѸрѸѸѸѸ.

Ѹнж: грѸнѸѸнж, лѸнѸѸнж, гржѸѸнж, ржшѸнж, рѸѸѸнж,
вѸрѸѸнж, гжнж, алѸѸнж, фѸнж, ржѸѸѸнж, фжѸ-
нж, сѸрѸнж, Ѹнж, лѸмѸнж.

Ѹне: марѸѸне, фѸнѸнѸѸне, пѸпѸнѸѸне, рѸшѸне.

жнж: мжнж, вжнж, лжнж, Ѹжржнж, кжпжѸжнж,
фжнтжнж, смжнтжнж, сжптжжжнж.

ѸнѸ: пжѸнѸѸ, алѸнѸѸ, кжлѸѸнѸѸ, сжпѸнѸѸ, кржѸѸнѸѸ,
сѸржѸѸнѸѸ.

Ѹнж: пжѸнж, алѸнж, бѸнж, лѸнж, фѸртѸнж, трѸ-
Ѹнж.

Ѹме: аратѸ конѸептѸла ѸѸѸектѸѸѸлѸѸѸ ан фѸрмж ѸѸ
СѸбстантѸѸѸ, п. е. мжрѸме, лжѸѸме, грѸсѸме,
анжлѸѸме, пѸкѸме, акрѸме, мѸлѸѸме, лжрѸѸме,
аспрѸме, крѸѸжѸме, мжкрѸме, трѸме, ѸнѸме, сѸ-
тѸме, мѸѸме.

тѸте: аратѸ конѸептѸла ѸѸѸектѸѸѸелор ан фѸрмж ѸѸ
СѸбстантѸѸѸ, п. е. бѸнжтѸте, сжнжтѸте, соѸѸѸ-
тѸте, ѸѸрѸпѸтѸте, грѸѸтѸте, сѸржнжжтѸте, вѸѸѸ-

НЗТАТЕ, ЧЕТАТЕ, КЪРІОСІТАТЕ, ВЕРІТАТЕ, ФЕРІЧИ-
ТАТЕ, РАРИТАТЕ, СЕКЪРИТАТЕ, ФАКЪЛТАТЕ, ПАЪ-
ПЕРТАТЕ, ФІРМІТАТЕ, СЪНТИТАТЕ, КАПАЧИТАТЕ,
ПІЕТАТЕ, ОНЕСТАТЕ, ВЕТЪСТАТЕ, ПОТЕСТАТЕ, ВО-
ЛЪНТАТЕ.

ТЪТЕ: ВІРТЪТЕ, СЕРВІТЪТЕ, ЖЪВЕНТЪТЕ.

ІЪНЕ: СЪБСТАНТИВЕ ВЕРКАЛЕ, КАРЕ ЕСПРИМЪ СТАРЕА,
ОРІ ЛЪКРАРЕА ВЕРВЛАДІ АНКІНЪ АВСТРАСЪ; СЕ ФОР-
МІЪЗ ДІЛА ЛАТИНДА ІО АН АБЛАТИВЪ ІОПЕ, П. Е.
inclinatione, АНКІНЪІДНЕ, АЕКІНЪІДНЕ, АЕШЕР-
ТЪІДНЕ, РЪГЪІДНЕ, АНЦЕЛЕПЪІДНЕ, АНТРЕВЪІДНЕ,
ПЛЕКЪІДНЕ, БОТЕЖІДНЕ; ТОТ АША: НАЦІДНЕ, ЛІЧИ-
ТЪІДНЕ, РЕЛІЦІДНЕ, АЕКОРЪІДНЕ, КОНЖЪГЪІДНЕ,
КОМПЪРЪІДНЕ, Ш. А. (Кезі Про. 61.).

АШЪ ВОІ ВЪКЪРОСЪ СЪ ЦІДЪ, АЕ ДНАДЕ? ПЕ ЧЕ
КАЛЕ? ШІ АН ЧЕ КІПЪ СКРІДЪ ДНІІ ПРОКОПСІЦІІ СКРІІТОРІ
РОМЪНІ ДЧЕСТЪ ФЕЛІДЪ АЕ СЪБСТАНТИВЕ КЪ ФІНАЛДА
ІЕ, (КАРЕ ЕСТЕ ФІНАЛЪ КЪРАТЪ СЛАВЪ), П. Е. НА-
ЦІЕ, РЕЛІЦІЕ, РАЦІЕ, ТЕРМІНАЦІЕ, АЕКЛІНАЦІЕ, КОМ-
ПАРАЦІЕ, КОНЖЪГАЦІЕ, СЕКЦІЕ, СЕСІЕ, ПОСІЦІЕ, ПРЕ-
ПОСІЦІЕ, ПРОПОСІЦІЕ, ОПОСІЦІЕ, РЕВОЛЪЦІЕ, ЛІЧИТА-
ЦІЕ, МІСІЕ, НЕГАЦІЕ, НАРАЦІЕ, ОПІНІЕ, ПРЕПАРА-
ЦІЕ, ДОНАЦІЕ, ВАРИАЦІЕ, АРГЪМЕНТАЦІЕ, Ш. А. ШІ
АІНТРАЧЕСТЕ СЪБСТАНТИВЕ КЪМ ФАКЪ АЖНШІІ АА-
ІЕКТИВЕЛЕ АН ОНАЛЪ, П. Е. НАЦІ-ОНАЛЪ, РЕЛІЦІ-
ОНАЛЪ, РАЦІ-ОНАЛЪ, ПРОПОРЦІ-ОНАЛЪ, РЕВОЛЪЦІ-
ОНАЛЪ, Ш. А. КЪЧІ ЦІМЪ БІНЕ, КЪ ТЪТЕ ЛІМБІЛЕ
РОМАНЕ ОРІ РОМАНТИЧЕ, (АЪПЪ ДЪМАРЕ ШІ ЧЕА РО-
МЪНЪ) ІЕЪ АЖНЪ СЪБСТАНТИВЕ НЪМАІ ФІНАЛДА
ДАЛЪ КА СЪСЕ ФАКЪ АСТФЕЛІДЪ АЕ АІАЕКТИВЕ; ШІ

ծւծ: ΔΕΜΙΝΘΤΙΒΕ ΕΞΡΕΞΤΕΨΙ: ακծւծ, ομծւծ, φρξ-
 τծւծ, κξρծւծ, τχτծւծ, Πετρծւծ, Οηծւծ.

ծւչ: ΔΕΜΙΝΘΤΙΒΕ ΦΕΜΕΙΨΙ: εκծւչ, κςςծւչ, κςς-
 լւչ, ֆծրծւչ, κξρծւչ, եչրծւչ, Կնծւչ, Կչ-
 ρիծւչ.

արբ: Φρίγαρբ, լիγαρբ.

ΤΕΡΜΙΝΧΥΙΘΗΙΛΕ ԿԴԻԵԿΤԻΒԵԼՈՐ. (Terminationes Adjectivorum).

ԿԴԻԵԿΤԻΒԵԼԵ ՐՈՄՅՈՆԵ ՏԵ ԿԵՐՄԻՆՅ ԿՈ ԾՐՄՅԿՏՈՐԻԾԱ 146
 կիծ, ԿՈ:

ծ: ալեծ, նեգրծ, Լծնգծ, Կնալտծ, ֆորմոսծ, եծնծ,
 Լատծ, Րոտծնձծ, Րչծ.

ա, (չ): ալեչ, նեգրչ, Լծնգչ, Կնալտչ, ֆորմոսչ, եծ-
 նչ, Լատչ, Րոտծնձչ, Րիա.

բ: Կարբ, երձբ, Լիմբբբ, Րեբբբ, Իծտբ.

իծ օրիւծ: եւլիծ օրի եւլիւծ, Կքրչիծ օրի Կքրչիւծ,
 Կիմոծրիծ օրի Կիմոծրիւծ, ԿչԼեւիւնիծ օրի ԿչԼեւիւնիւծ,
 ալեծրիծ օրի ալեծրիւծ; ԿՏՈՒ ԱՏԱ: Կատիւծ, Կօսի-
 տիւծ, Կօմպարատիւծ, ԿծսերԼատիւծ, ԿԿծսատիւծ,
 Կեգատիւծ Վ. Կ.

օսծ: Կնսեմնէչչ թլինծ Կբ շեբա, օսոսծ, Կքրնոսծ, Կչ-
 սոսծ, աքչտօսծ օրի աքոսծ, Կնոսծ, ֆորմոսծ,
 Կքրօսծ, Լքչտօսծ, Կքնլբերօսծ, Կքրեւիւնիօսծ, Կն-
 շիօսծ, Կչնչտօսծ.

բձծ: Կծչեբձծ, Րքնչեբձծ, Կեթեբձծ, Կեւլեբձծ.

արծ: Կարծ, Կբարծ.

բրծ: Կնեբրծ, Կեբերծ, Կծսերբրծ, Կնֆերբրծ, Կետրբրծ, Կած-
 քերբրծ.

орѣ: ѡшорѣ, сонорѣ, канорѣ.

ѡрѣ: матѡрѣ.

ернѣ: патернѣ, матернѣ, фратернѣ, интернѣ, е-
стернѣ, сѡпернѣ, инфернѣ.

ѡрнѣ: зѡдрнѣ, ноптѡрнѣ, тачѡтѡрнѣ.

ѡнтѣ: крѡнтѣ.

ѡндѣ: ротѡндѣ, ориѡндѣ, кагабѡндѣ, морѡбѡндѣ,
іракѡндѣ.

жндѣ: флзмжндѣ.

ікѣ орѣ екѣ: каре араѣ, кз адіектѡвеле ачелеа се
ѡінѣ де чева лѡкрѣ п. е. антѡнерекѣ; сѡлба-
тѡкѣ, доместѡкѣ, лѡнатѡкѣ, взратѡкѣ, іерна-
тѡкѣ, томнатѡкѣ, пѡбелѡкѣ, рѡсетѡкѣ, апатѡкѣ,
лѡдемжнатѡкѣ, сѡрѡатѡкѣ, класѡкѣ.

Тотѣ ачѡ вѡнѣ шѡ челе пзнз акѡмѣ терміна-
те лѡекѣ, рзмжнжндѣ ачестѣ фѡналѣ абѣ-
сѡвѣ афарз п. е. лѡлокѣ де евангелѡчекѣ, ка-
нонѡчекѣ, бѡблѡчекѣ, ш. а. ва фѡвѡне шѡкѡратѣ
ромжнѣше: евангелѡкѣ, канонѡкѣ, бѡблѡкѣ; тот
аша: фѡлософѡкѣ, класѡкѣ, тропѡкѣ, реторѡкѣ,
історѡкѣ, поетѡкѣ, метафорѡкѣ, траѡѡкѣ, грама-
тѡкѣ, сѡнтѣктѡкѣ, калѡграфѡкѣ, омерѡкѣ, сокра-
тѡкѣ, платонѡкѣ, арабѡкѣ, сѡрѡакѣ, ебраѡкѣ,
славѡкѣ, орѣ славонѣ, сѡрѡекѣ, орѣ сѡрѡѣ, ла-
тѡнѣ, ромжнѣ, франѡѡѡѣ, ѡерманѣ ш. а.

іре, (іле), сѡвѡіре.

лѣ, вѡлѣ: лѡѡдѡвѡлѣ, мѡтавѡлѣ, амавѡлѣ, ста-
вѡлѣ, пробавѡлѣ, мѡравѡлѣ, мобѡлѣ, новѡлѣ,
посѡвѡлѣ, сѡнсѡвѡлѣ, орѣ сѡмѡівѡлѣ, терѡвѡлѣ,
фачѡлѣ, аѡлѣ, ѡчѡлѣ, ферѡлѣ, ѡтѡлѣ ш. а.

ачиѣ: фѣгачиѣ, сѣгачиѣ, капачиѣ, рапачиѣ.

естѣ: онестѣ, модестѣ, челестѣ, фѣнестѣ, счелестѣ.

естрѣ: педестрѣ, сілвестрѣ, терестрѣ, мзіестрѣ.

істрѣ: мацістрѣ, міністрѣ.

ескѣ: оменескѣ, ѱнѣресекѣ, чересекѣ, домнескѣ, кжнескѣ, греческѣ, тѣрческѣ. Дар ферецете, ка кѣ финалда ескѣ сѣ нѣ дѣсѣзї; аша ѱн локѣ дѣ ромжнескѣ, латїнескѣ, класїческѣ, теологїческѣ, ва фі біне, ромжнѣ, латїнѣ, класїкѣ, теологїкѣ ш. а. ва ѣнїї слабї ромжнї ѱндѣпликѣ п'ачестѣ финалдѣ рѣѣ шї стрзїндѣ п. е. зїк: консїсторїал-нї-ческѣ, конверсаціонал-нї-ческѣ, націонал-нї-ческѣ, нормал-ї-ческѣ, ш. а.

емѣ: сѣпремѣ, есгремѣ, постгремѣ.

їмѣ: прїмѣ, їнтїмѣ, їнфїмѣ, мїнїмѣ, ѣлтїмѣ, марїтїмѣ, лецїтїмѣ, фїнїтїмѣ.

їссїмѣ: есчелентїссїмѣ, їлѣстрїссїмѣ, кларїссїмѣ, реверендїссїмѣ.

їнѣ: вѣчїнѣ, сенїнѣ, плїнѣ, пѣцїнѣ, стрїнѣ.

Шї Демїнѣтївеле ѱн:

орѣ: бѣнїшорѣ, дѣлчїшорѣ, акрїшорѣ, ѣшорѣ, тѣрїшорѣ, мѣрїшорѣ, лѣтїшорѣ.

ѣрѣ: бѣнїшѣрѣ, дѣлчїшѣрѣ, акрїшѣрѣ, ѣшѣрѣ, тѣрїшѣрѣ, мѣрїшѣрѣ, лѣтїшѣрѣ.

елѣ: формошелѣ, пѣцїнелѣ, мїтїтелѣ, мѣрїчелѣ, ѣрѣцелѣ, ѱнчїтїнелѣ.

ѣлѣ орї еа: формошѣлѣ, орї формошеа, мїтїтѣлѣ, орї мїтїтеа, мѣрїчѣлѣ, орї мѣрїчеа, ѣрѣцѣлѣ, орї ѣрѣцеа; каре се зїкѣ шї ѱн

їкѣ: формошїкѣ, мїтїтїкѣ, мѣрїчїкѣ, ѣрѣцїкѣ.

Ші Партічіпііле ґн

и́нте, орі́ жнтѣ: фєрєинте, плοинте, — кжнтжнтѣ,
лзѣджнтѣ.

дтѣ, етѣ, ітѣ, отѣ, ѱтѣ: лзѣддтѣ, тзїєтѣ,
плінітѣ, взтѣтѣ.

дсѣ, есѣ, ісѣ, осѣ, ѱсѣ: трасѣ, дїресѣ, зїсѣ,
вїсѣ, росѣ, пѣсѣ, дѣсѣ.

дртѣ, ертѣ, ортѣ, ѱртѣ: спартѣ, фертѣ,
мортѣ, кѣртѣ.

дрсѣ, ерсѣ, орсѣ, ѱрсѣ: дрсѣ, мерсѣ, торсѣ,
кѣрсѣ.

ептѣ, оптѣ ѱптѣ: дєстєптѣ, дїрєптѣ, коптѣ,
сѣптѣ, рѣптѣ.

жмтѣ: фржмтѣ, стржмтѣ.

Дін ачєстє пжн' ачі зїсє ѱрмізж кж:

I. ҐѢСТАНТІВЕЛЕ СЕ ТЕРМІНЖ ґн:

а (з), е, іє, ецз, інцз, ѱра, ілз, есз, (ісз),
дѣ, еѣ, іѣ, дїѣ, еїѣ, іїѣ, оїѣ, жїѣ, оѣ, зѣ, жѣ,
рѣ, арїѣ, ерїѣ, орїѣ, дєстрѣ, орїѣ, ѳре, ініѣ, онїѣ,
ѣ, ецѣ, зцѣ, дтѣ, етѣ, ітѣ, орїтѣ, сѣ, — етѣ,
іне, інз, іме, тате, тѣте, іѣне, ене, ѣнѣ, оїѣ, дре,
ере, іре, орѣ, трїче, (трїцз), — ікѣ, ікз, елѣ, еа
(елз), ілѣ, ілз, ѣлѣ, ѣлз, орѣ, ѳрз, ѣрѣ, ѣрз, анѣ,
анз, енѣ, инз, інѣ, інз, онѣ, ѳнз, ѣнѣ, ѣнз,
жнѣ, жнз, ѣцѣ, ѣцз, арїѣ, дре.

II. Дїєктивєлє сє термінж ґн:

а, е, ѣ, іѣ, іѣ, (іѣѣ), гѣ, дѣ, алѣ, арѣ,
арїѣ, осѣ, едѣ, ерѣ, орѣ, ѳрз, ѣрѣ, ернѣ, ѣрнѣ,
ѣнтѣ, ѣднѣѣ, кѣднѣѣ, жнѣѣ, ікѣ, ікз, іре, алѣ,

ДЕ КОМПЪСЪЗЧИЪНЕА АДІЕКТИВЕЛОРЪ.
(De Compositione Adjectivorum).

НЪМЕЛЕ АДІЕКТИВЕ СЕ КОМПЪНЪ:

149

- 1) КЪ СЪЕСТАНТИВЕ, п. е. БЕЛАМЪТЪ ОРІ БАЛАМЪКЪ, ЦІИЦІФІКЪ.
- 2) КЪ АДІЕКТИВЕ, ПРЕКЪМ: АДКАМАРЪ, АТОЦІИТОРІЪ, МАНИФІКЪ.
- 3) КЪ АДВЕРБИІ; БЕНИФІКЪ, МАЛЕФІКЪ, НЕЦІДЪТЪ, НЕФЪКЪТЪ, ПРЕЛЪКРАТЪ.
- 4) КЪ ПРЕПЪСЪЗЧИЪНІ, АФФЪНАДЪ, КЪВІИНОСЪ, ДІРЕПЪТЪ, ДЕСКЪЦЪ ОРІ ДЕСКЪЦАТЪ, ПЕРЪДЪТЪ, ПРОЛЪНГАТЪ, РЕПЪСЪ, СЪПЪСЪ, ТРИМІСЪ.

ДЕ КОМПЪСЪЗЧИЪНЕА НЪМЕРАЛЕЛОР.
(De Compositione Numeralium).

НЪМЕРАЛЕ СЕ КОМПЪНЪ МАІ ВЪРТОС ІЛЕ АНТРЕ СІНЕ, 150
ВЪРЖНАДЪСЕ ДНАДЕ ШІ ДНАДЕ КЪТЕ О ПРЕПЪСЪЗЧИЪНЕ ОРІ КОЖЪКЪЧІДНЕ, ФАКЪ ДНЪ ФЕЛІЪ ДЕ КОМПЪСЪЗЧИЪНІ ІМПРОПРІІ;
п. е. ФЪРЪ ПРЕПЪСЪЗЧИЪНІ, ДЪДЕ-ЗЕЧІ, ТРЕІ-ЗЕЧІ, ШЕПТЕ-ЗЕЧІ,
Ш. А. — КЪ ПРЕПЪСЪЗЧИЪНІ: ДНЪ-СПРЕ-ЗЕЧЕ, ТРЕІ-СПРЕ-
ЗЕЧЕ, ЧІНЧІ-СПРЕ-ЗЕЧЕ, ОПТЪ-СПРЕ-ЗЕЧЕ, Ш. А. — КЪ
КОЖЪКЪЧІДНЕА ШІ: ДЪДЕЗЕЧІ ШІ ДНДА, ТРЕІЗЕЧІ ШІ ПА-
ТРЪ, ЧІНЧІЗЕЧІ ШІ ОПТЪ, ШЕПТЕЗЕЧІ ШІ ДОІ, Ш. А. —
КЪ ПРЕПЪСЪЗЧИЪНЕА ДЕ: ТРЕІЗЕЧІ ДЕ МІІ, Ш. А.

ЧЕЛЕ МЪЛАТИПІКАТИВЕ ПРИМЕСКЪ ПРЕПЪСЪЗЧИЪНЕ ДЕ,
п. е. ДЕ ДЪДЕ ОРІ, ДЕ ТРЕІ ОРІ, ДЕ ШЕПТЕЗЕЧІ ДЕ ОРІ
ШЕПТЕ СЪ ІЕРЪТЪМЪ. — ДАР ДНА ДАТЪ ОРІ ОДАТЪ,
ДНА ОРЪ, ФАКЪ ЕСЧЕПЦИДНЕ.

ДЕ КОМПЪСЪЧІЪНЕА ПРОНЪМЕЛЪР.
(De Compositione Pronominum).

- 151 ПРОНЪМЕЛЕ АНКЪ СЕ КОМПЪНЪ, ДАР АНТР'ЪНЪ
КІПЪ КЪ ТОТЪЛ ПРЪПРІДЪ ШІ ДЕСЕБІТЪ, П. Е. ЧІНЕ, МІ-
НЕ, ТІНЕ, СІНЕ, АЧЕСТЪ, ЧЕЛЪ, Д'ЖНЕДЪ, ОРЪ ЧІНЕ, ЪРЕ
ЧЕ, ЪРЕ КАРЕ, ЪРЕ КЖТЪ, ЪРЕ КЖНДЪ, ЪРЕ КЪМЪ, ФІЕ
ЧІНЕ, ФІЕ ЧЕ, НЕСЧІНЕ (НЕЩІНЕ), НЕСЧЕ (НЕЩЕ), ЧІНЕБА,
ЧЕБА, КЖТБА, КЖНДБА, КЪМБА, ЪНДЕБА, ВРЕ ЪНДЪ,
НІЧІ ЪНДЪ, АТЖТЪ, АТАРЕ, КЪТАРЕ.

ДЕ КОМПЪСЪЧІЪНЕА ВЕРБЪРІЛОР.
(De Compositione verborum.)

- 152 ВЕРБЪРІЛЕ СЕ КОМПЪНЪ:
- 1) КЪ СЪБСТАНТИВЕ: А СЕМНИФИКА, А МОДИФИКА, А
МАНЪДАЧЕ.
 - 2) КЪ АДІЕКТИВЕ: А МЪЛТИПЛИКА, А САКРИФИКА.
 - 3) КЪ НЪМЕРАЛЕ: А ДЪПЛИКА, А ТРИПЛИКА, А ЗЕЧИ-
ПЛИКА.
 - 4) КЪ ПРОНЪМЕ, А КЪАЛИФИКА, (КАРИФИКА).
 - 5) КЪ ВЕРБЪРІ: А ВАТЖОКОРІ.
 - 6) КЪ АДВЕРБИІ: А АНТРОДЪЧЕ, А БІНЕЗИЧЕ, А БІНЕ-
КЪВЖНТА, А БІНЕВОІ, А САТИСФАЧЕ.
 - 7) КЪ ПРЕПЪСЪЧІДНІ, ШІ АДЕКЪ КЪ: А, ДЕ, АД, АН-
ТЕ, ДЕ, ДЕС, КОН, КОНТРА, КЪ, АН, АНТРЕ, ОБ,
ПОСТ, ПЕР, ПРЕ, ПРО, РЪ (РЕ), РЪ'С (РЕ'С) СЕ, 'С
СЪБ, СЪПЕР (СЪПРА), СТЪРЪ, ТЪРЪ, ТРА. (ВЕЗІ ДЕПРЕ
АЧЕСТЕА ПЕ ЛАРГЪ ЛА ПРО. 136 ШІ 137).

ДЕ КОМПЪСЪЧІЪНЕА АДВЕРБИЛОР.
(De Compositione Adverbiorum.)

- 153 АДВЕРБИІЛЕ АНКЪ СЕ КОМПЪНЪ, МАІ ВЪРТОС ДІН
ПРЕПЪСЪЧІДНІ СІМПЛЕ П. Е. АДІНСЪ, АНТР'АДІНСЪ, АКІА,

атѣтѣ, аичі, аколо, афарѣ, апропе, аѣпра, аеасѣ-
 пра, акмѣ орї акѣм, атѣнчї, апої, азї, аѣесѣ, а-
 рарѣ, анауїнте, анадѣрѣптѣ, анокѣ, аноколо, а-
 антѣрѣ, анафарѣ, аносѣсѣ, аножосѣ, аеплїнѣ, ае-
 стѣлѣ, а'ажѣнсѣ, аеїчї, ае парте, аесѣпра, ае-
 сѣптѣ, аесѣсѣ, аеаколо, а'афарѣ, а'апропе, а'їн-
 кѣче, а'їноколо, а'їнауїнте, а'їнапої, а'їнадѣрѣптѣ, а'їн-
 сѣсѣ, а'їножосѣ, а'їносѣнтѣрѣ, а'їнафарѣ, аемѣлѣтѣ,
 ае кѣрѣжѣнѣ, аепарте, а'атѣнчї, а'авїа, пре ічї, орї
 пе ічї, пре аичї, пе аичї (п'аичї), пе аколо (п'аколо),
 пе аеаесѣптѣ, пе аїн сѣсѣ, пе аїн аосѣ, пе аїнауїн-
 те, пе аїнапої, пе аїнадѣрѣптѣ, пе аїнокѣче, пе аїн-
 коло, петѣтїндеїеа, ае ѣнѣ зї, ае ѣна а'аѣ, ае ал-
 тѣ а'аѣ, пѣн'акѣм, пѣн'атѣнчї, пѣнѣ ѣнаѣ, пѣнѣ
 кѣнѣ, пѣнѣ че, пѣн'аичї, пѣн'аколо, пѣнѣ азї,
 пѣнѣ іерї, пѣнѣ мѣне, кѣмѣ, орекѣм, орекѣнѣ,
 оре кѣтѣ, аїре, нїк'аїре, кѣмѣа, орекѣмѣа, кѣнѣа,
 орекѣнѣа, ѣнаѣа, оре ѣнаѣа, кѣтѣа, оре кѣтѣа,
 фїе кѣм, фїе кѣнѣ, фїе ѣнаѣ, фїе кѣтѣ, — азї,
 азїсѣрѣ (асѣрѣ), азї нѣпте, асѣзї, азї аїмїнѣцѣ,
 асѣ сѣрѣ, асѣ нѣпте, асѣ аїмїнѣцѣ, іерї,
 іерї сѣрѣ, іерї нѣпте, іерї аїмїнѣцѣ, мѣне, мѣне
 сѣрѣ, мѣне нѣпте, мѣне аїмїнѣцѣ. — амѣзѣзї,
 аѣп'амѣзї, анауїнте ае амѣзї, ла мѣзѣ нѣпте, ш. а. м.
 компѣсе аїн аеосѣвїте пѣрѣї ае кѣвѣнтѣ, каре аѣ а-
 нѣлесѣ аѣверѣїалѣ, се потѣ аневѣца аїн овїеїѣ.

Де Компѣсѣчїѣнеа Препѣсѣчїѣнїлор. (De Compositione Praepositionum).

Препѣсѣчїѣнїле се компѣнѣ кѣ алте Препѣ- 154
 сѣчїѣнї, п. е. (пропе), апропе, аеапропе, анте,
 www.dacoromanica.ro

АНАИНТЕ, АІНАИНТЕ, ПЕ АІНАИНТЕ, АНТРЕ, А'ИНТРЕ, П'ИНТРЕ, (сѡпра), асѡпра, деасѡпра, ПЕ деасѡпра, СПРЕ, деспре; — АЖНГЗ, ДЕ АЖНГЗ, ПЕ АЖНГЗ; АНТРѢ, А'ИНТРѢ, ПЖНТРѢ, (рептѢ-retro), АірептѢ, АНДЗРЗПТѢ, А'ИНДЗРЗПТѢ, ПЕ АІНДЗРЗПТѢ; — сѡптѢ деасѡптѢ, дедеасѡптѢ, ПЕ дедеасѡптѢ, (сѡпра), асѡпра, деасѡпра, дедеасѡпра; — ФЗРЗ (foris), афарз, деафарз, ПЕ деафарз, А'инафарз, ПЕ А'инафарз; — АНКѢЧЕ, А'ИНКѢЧЕ, ПЕ А'ИНКѢЧЕ; — АНКОЛО, А'ИНКОЛО, ПЕ А'ИНКОЛО. —

КѢ СѢСТАНТИВЕ: П. Е. АНКАПѢ, АН ФРѢНТЕ, АН ФАЦЗ, ФАЦЗ'НФАЦЗ (vis-á-vis), АН ДОСѢ, АН ПРЕЦІДРѢ, ЦІДРѢ АНПРЕЦІДРѢ, АН ПЕПТѢ, АН МОДѢ, АН ФОРМЗ, АН ЛОКѢ, АН МІЖЛОКѢ, АН ЪРМЗ, АН КѢДЗ, ПЕ ЪРМЗ, АН ФІНЕ.

Т А В Л Ъ

Артѣторѣ де зпеле кѣвѣнте ромжне деривате ші компѣсе, але кѣрор прѣмѣтивѣл (Utwort) саз Рѣдѣчина (radix) лѣпсеце аѣ лѣмба ромжнѣ, ші требѣе кѣлатѣ (афлатѣ) аѣ чеа класѣкѣ веке латѣнѣ. П. Е.

Рѣдѣчина
(radix).

Derivate ші компѣсе.

Асѣо, одѣѣ, саз аѣетѣ (acetum), оѣецѣскѣ, оѣецѣре.

Асѣо, акѣ, аѣѣ.

Аѣо, кѣѣетѣ, (cogito), кѣѣетѣ, кѣѣетѣторѣѣ, кѣѣетѣре, стрѣѣ, (transigo), кѣѣѣѣ, (coagulum), аѣкѣѣѣѣ, аѣкѣѣѣѣре, аѣкѣѣѣѣѣѣ, трѣѣѣ, рѣѣѣѣѣ, (gumigo, dela ruma et ago), рѣѣѣѣѣѣ.

Ръдъчина
(radix).

Derivate шикомпвесе.

Alvus, алвие (alveus), фъндъл ржълдї, ши трокъ, злеїѣ (alveus, кошницъ de стѣпї), алвинъ;

Augeo, азкторѣ, адазгѣ, адаоцере, тóмнѣ (auctumnus).

Auris, зрекіе, (auricula), аскълѣ, аскълтаре, аскъл-
tatѣ, аскълъторїѣ.

Braccae, бръчіе, бръчинарїѣ, дмбрачиѣ, дмбракѣ,
дмбръкътжлїѣ, дмбръкалѣ, (Фракѣ).

Caedo, зчидѣ (occido), зчїсѣ, зчїдере, омъчидѣ, омъ-
чїзѣ (homicidium), сїнъчидѣ, деchидѣ, деchїсїне.

Caleo, калдѣ, кълдъръ, днкълзескѣ, днкълзїре; кълда-
ре, кълдъръше; скалдѣ, скълдаре, скалдѣ.

Candeo, кандїлѣ, кандидатѣ, днчїндѣ (incendo), дн-
чїнсѣ, (каса de Фокѣ, гржъл de знезіалѣ калдѣ).

Cano, кжлїѣ, кжлтекѣ, дескжлїѣ, дескжлтекѣ, дескжл-
таре, днкжлїѣ, днкжлтаре, днкжлъторїѣ, скар-
тлїѣ, скъртжларе, канторѣ, канорѣ, концентѣ,
фїдїченѣ, лїрїченѣ, тївїченѣ.

Capio, каптѣ, (capto), днчепѣ, днчепере, днчеплїѣ,
прїчепѣ, прїчере, дешентлїѣ, дешентаре, капаче,
капачїтате, къпъстрѣ.

Causa, къшжлѣ, къшжларе, (causor).

Cavus, ковалѣ, скобескѣ, (excavo), сковїре, сковї-
торїѣ.

Cedo, пзрчедѣ, (procedo), днчетѣ, кончедѣ, конче-
сїне, есчедѣ, есчесѣ, прочесѣ, прочесїне, сжк-
чедѣ, сжкчесѣ, сжкчесїне, сжкчесорѣ.

Cella, кіліе, челѣ, челарїѣ, (cellarium), келарїѣ, сїн-
гелѣ, протосїнгелѣ.

Cello, есчелезѣ, есчелентлїѣ, кълме, колжтнпарїѣ.

Censeo, ченсорѣ, ченсъръ, ченсърезѣ, ченсѣ, речен-
sezѣ, реченсїне.

Ръдъчина
(radix).

Derivate ші компъсе.

- Cico**, четате, четъдеанѣ, чивѣ, чивилѣ, чивиліцеѣ, четъденескѣ, четъденіре, днчетѣ, (incitus), днчетезѣ, днчетаре, днчетинелѣ, днчетишорѣ, читезѣ, чitare, читескѣ, чііре, речитезѣ, речитаре, кончioneзѣ, кончionаре, кончііне, кончionаторѣ.
- Cingo**, кингъ, чингъторе, днчингѣ, днчиндере, днчинсътъръ, десчингѣ.
- Cino**, клинѣ, днкинѣ, днkinаре, днкинъчііне, днкинъторіѣ, dekinѣ, dekinъчііне, dekinаре, dekinъторіѣ, проклівѣ, проклівitate.
- Colo**, колонѣ, колоніе, кэлтивезѣ, кэлтivarе, кэлтъръ, кэлтівъторіѣ, кэлтѣ, кэлтръ, сколѣ (excolo), ресколѣ, рескэларе, рескэлъторіѣ, ресколъ, аскзѣтѣ, аскзѣитѣ, кзѣитѣ, кзѣиташѣ, аскзѣитъръ, кзѣтъръ, кзѣitelѣ.
- Condo**, аскзндѣ, аскзндере, аскзнзъторіѣ, аскзнзътъръ, kondічііне, kondічionалѣ, kondічionавилѣ.
- Cor**, кордатѣ, днкорdezѣ, днкорdаре, конкорdѣ, конкорdіѣ, dіскорdѣ, dіскорdіѣ, рекорdezѣ, рекорdъчііне, mісерікорdѣ, mісерікорdіѣ, nemісерікорdѣ.
- Cruor**, крѣнтѣ, (cruentus), крѣнтезѣ, днкрѣнтаре, крѣдѣ, крѣditate, крѣделѣ, крѣdelitate.
- Cura**, крѣдескѣ, крѣдѣіре, крѣдѣніѣ, крѣратѣ, крѣіосѣ, крѣіосitate, крѣratorѣ, крѣръторіѣ, акрѣратѣ, акрѣратедъ, прокрѣрѣ, прокрѣratorѣ, прокрѣръторіѣ, секрѣрѣ (сігѣрѣ), секрѣritate (сігѣранцѣ), асекрѣpezѣ.
- Custos**, кзѣtodіѣ.
- Domus**, домнѣ, дбмнъ, домнескѣ, домніре, domnitorіѣ, domestікѣ.
- Domo**, домолѣ, домолескѣ, домоліре.
- Emo**, дерѣмѣ, (dirimo), сзтѣ, консзmezѣ, консзтчііне, есетплъ, есетпларіѣ, пресзmezѣ, пресзтчііне.

Ръдъчина
(radix).

Derivate și compuse.

Ēo, есѣ, (ехео), ешире, перѣ, перире, лѣмьл, лѣмьларе, амьіціосѣ, амьічизне, амьітѣ, лѣмьлторіѣ, презмьл, презмьларе, кітѣ, чѣтѣ, коміте, комітезѣ, комітатѣ, коміціѣ, коміціалѣ, преторѣ, преторіѣ, преторіанѣ, претърѣ, седічизне, седіціосѣ.

Equus, епѣ, (equa).

Famulus, фаміліѣ, фаміліарѣ, фаміліарітате.

Fanum, фанатікѣ, фанатісмѣ, профанѣ, профанезѣ, профанаре.

Far, фъріпѣ, орі фъріпѣ.

Faris, (for), фавьлѣ, фавьлосѣ, фаітѣ, фаітосѣ, infamѣ, infamіѣ, infѣmezѣ, defaітѣ, defѣітаре, facіzne, confecіzne, profітеzѣ, profітѣ, profecіzne, fatѣ, fatalѣ, fatalitate, fatalісмѣ, афавілѣ, афавілітате, infantѣ, infancіe, префѣчизне.

Feo, фѣтѣ, фѣтѣ, фечіорѣ (fetiulus), фечорѣ, а фѣтѣ, фѣтаре, феріче, ферічире, феріческѣ, неферічітѣ, фѣмеіе, фемеіескѣ, efemіnatѣ.

Fero, форте, фъркѣ, фъркѣцѣ, фъркѣлцѣ, сѣферѣ, сѣферіпѣ, фѣртѣпѣ, фѣрчѣ, ферескѣ, феріре, difерѣ, difерентѣ, difеріпѣ, оферторіѣ, преферѣ, преферіре, преферіпѣ, реферѣ, релѣчизне, сѣперлатівѣ, лотрѣ, тѣлескѣ, тѣліре.

Figo, лнфігѣ, лнфідере, лнфіпѣ, крѣчѣ'нфіпѣ, (crucifixus).

Fingo, фігѣрѣ, фігѣрезѣ, фігѣратѣ, фіпчизне (fictio.)

Finis, фінтѣ, (affinis), афінитате, defінитѣ, defінічизне, infінитѣ, infінитате.

Flagro, флакѣрѣ, лнфлѣкѣрезѣ, лнфлѣкѣраре.

Flo, афлѣ, сѣфлѣ, сѣфлетѣ, сѣфларе, сѣфлатѣ, лнсѣфлѣ, лнсѣфлѣескѣ, лнсѣфлѣіре, флѣерѣ, флѣераре, флѣертърѣ, флѣерторіѣ.

Fluo, лнфлѣ, флѣідѣ, флѣкѣсѣ, конфлѣкѣсѣ, лнфлѣтърѣ.

Rădăcina
(radix).

Derivate și compoziție.

Foris, афаръ, фъръ.

Foveo, фокѣ, infokezъ, лнфокаре, лнфокатѣ.

Fruor, фрѣнтѣ, фрѣгалѣ, фрѣгалitate.

Fulgeo, фълперѣ, фълпераре, фълперѣтъръ.

Fundo, фъндѣ, фъндезѣ, фъндаре, фъндamentѣ, фъндаторѣ, фъндѣчизне, афъндѣ, лнфъндѣ, кѣфъндѣ, decфъндѣ, конфъсѣ, конфъсизне, рефѣтѣ.

Fuo, фѣтърѣ, (futurus).

Furvus, фънинѣне (fuligo).

Gallus, гълтъ, гълацѣ, гълтъріе.

Gannio, лнганѣ, (ogganġio).

Gigno, ġinere, ġeniġ, ġenġinġ, ġenġ, ġeneralġ, ġenerikġ, ġenerocġ, deġenererezġ, ġenialġ, ġinte, ġentilġ, indġenġ, indġenatġ.

Gradus, грѣдлтъ, грѣдинаріѣ, грѣдлтъріе, лнгрѣдескѣ, descрѣдескѣ, конгресѣ, прогресѣ, deгресѣ.

Gratus, грацѣ, граціосѣ, gratic, gratларе, ingratic.

Guberno, гъбернезѣ, гъбернаклѣ, гъбернаторѣ, гъберніѣ орї гъбернѣ, киверніескѣ.

Humeo, змедѣ, зmezескѣ, зmezелъ, omóre.

Ira, лнтържтѣ, (interirrito) лнтържтаре, лнтържтавлѣ.

Is, ea, ectѣ, ѣctѣ, (iste), eastъ орї actъ (ista).

Jacio, aientѣ (ad-iacto), aientаре, aientърѣ, konientѣ, konientърѣ, oientѣ, proientѣ, свѣientѣ, овѣепчизне, свѣепчизне.

Jungo, жѣгѣ, лнжѣгѣ, лнжѣгаре, descжѣгѣ, descжѣгаре, жѣнгіѣ, жѣнгіере, ажѣнгѣ, ажѣнѣере, жѣнгіѣ, конжѣгѣ, конжѣгаре, конжѣгѣчизне.

Jus, жѣdikѣ, жѣdeкатъ, жѣdeктъріѣ, жѣdесктъріе, жѣdedѣ, жѣрѣ, жѣрѣлнтѣ, лнжѣрѣ, лнжѣрѣтърѣ, жѣратѣ, жѣclѣ, жѣstіcіe, конжѣрѣ, конжѣраре, конжѣратѣ, конжѣрѣчизне, Пержѣрѣ, Пержѣрїѣ.

Ръдъчина
(radix).

Derivate шї компесе.

Juvo, ажѣѣ (adjuto), ажѣtare, ажѣstorezѣ, ажѣstoripe, 'ажѣstorinцѣ, ажѣstorіѣ, жѣкѣndѣ, жѣкѣnditate.

Langueo, лѣнчедѣ, лѣнчезескѣ, лѣнчезіре, лѣнчѣре.

Lapis, лѣпѣдѣ, лѣпѣdare.

Laxus, лѣсѣ, (laxo), лѣсаре, лѣсътѣнтѣ (laxamentum), лѣсчівѣ, лѣсчівitate, пролісѣ.

Lēgo, ѣре, лѣгатѣ, (trinicѣ, солѣ, ембасадорѣ), лѣгатѣ, (чева лѣсатѣ лѣn tectamentѣ), лѣгѣчівне, авлѣгѣ, авлѣгаре, авлѣгѣчівне, коллѣгѣ, коллѣціѣ, релѣгѣ, релѣгатѣ, релѣгѣчівне.

Lēgo, ѣре, лѣгівѣ, лѣгѣтѣ, лѣце, лѣцѣіескѣ, лѣцѣіре, алѣгѣ, алѣѣере, кѣлѣгѣ, кѣлѣѣере, лѣнцелѣгѣ, лѣнцелѣѣере, лѣнцелѣескѣ, лѣнцелѣенчівне, діліѣнтѣ, діліѣнцѣ, негліѣнтѣ, негліѣнцѣ, елѣгантѣ, елѣгантѣ, інтеліѣнцѣ, інтеліѣівіліѣ, гріже, лѣнгріжеескѣ, лѣнгріжіре, не'нгріжеескѣ (negligo), не'нгріжіре, негріже, релѣѣе, реліѣівне, реліѣіосѣ, реліѣіосітate.

Levis, іѣѣ (levo), лѣаре, елѣвѣ.

Liber, іѣрліѣ (liberto), іѣртаре, іѣртѣчівне, ліѣертate, ліѣверлінѣ, ліѣвералѣ, ліѣвералitate, деліѣверезѣ, деліѣвератѣ.

Lino, ліѣтерѣ, ліѣтератѣ, ліѣтератѣрѣ, ліѣтералѣ.

Lix, лѣшіѣ (lixivià), лѣшіѣ, лѣшіѣре.

Luo, лѣтіѣ.

Lux, лѣческѣ, лѣчівре, лѣчівѣ, лѣчѣѣѣрѣ, лѣмінѣ, лѣмінѣезѣ, лѣмінаре, лѣміносѣ, лѣнѣ, лѣнатікѣ, лѣстрѣ, стрѣлѣческѣ, стрѣлѣчівре, стрѣлѣчівѣ, (всѣі 141. 4. фаѣа 135.).

Macellum, тѣчеларіѣ, тѣчелѣріе, тѣчелѣрескѣ.

Machino, маѣціѣ, маѣчіваре, маѣчівішѣ, маѣчівікѣ, маѣшінѣ.

Ръдъчина
(radix).

Derivate шикомпозе.

Magus (magnus), маѡ (magis), маге (maiore), ма-
іестрѡ, маіорѡ, маіоренѡ, маіестате, маіестрѡ,
маіестре.

Mando, are, комѡндѡ, комѡндаре, комѡндантѡ,
mandatѡ, комѡндатѡ.

Mando, ѡre, маѡѡкѡ (manduco) маѡкаре, маѡса.

Mas, маскѡрѡ (masculus), маѡитѡ, маѡритаге, маѡритѡшѡ,
міге, (маге) мігесѡ.

Mater, маіернѡ, кѡмаѡтрѡ, кѡмаѡтрѡ, ѡкѡметрескѡ, ѡкѡ-
кѡметрге.

Medeor vel medicor, маѡмаѡзіѡ (i. e. te medeor),
маѡмаѡзіге, маѡнтсіѡ, маѡнтсіге, маѡікѡ, маѡічѡнѡ,
маѡікаментѡ, маѡікавілѡ, ремежѡ, ремежіавілѡ.

Metior, маѡсѡрѡ, маѡсѡрѡ, маѡсѡрѡтѡрѡ, маѡсѡрѡторѡ.

Mico, маѡмікѡ, (dimico) маѡмікатѡ, німікѡ, німіческѡ,
німічге.

Miles, мілітарѡ, міліціѡ, мілітѡрескѡ.

Mirus, мірѡ, міраге, міравілѡ, міраклѡ.

Miser, мішелѡ (misellus), мішелѡ, мішелѡтате, мі-
шелескѡ (miseresco), місеравѡ, місерікордѡ, місе-
рікордіѡ.

Mitto, трімітѡ, трімітеге, трімічѡ, прімескѡ (permitto)
пріміге, прімітѡ, місізне, комісізне, дімісізне, о-
місізне, пермісізне, промісізне, апромісізне, ком-
промітѡ, компромісізне, ремітѡ, ремісізне, сѡмі-
сізне, трансмісізне.

Molo, маѡрѡ, маѡрарѡ (molaris).

Moveo, маѡвілѡ, маѡтѡ, маѡтаге, маѡтѡчѡзне, сѡрѡмаѡтѡ,
сѡрѡмаѡтаге, ѡппрѡмаѡтѡ, ѡппрѡмаѡтаге, маѡтавілѡ,
маѡтавілатате, маѡментѡ, маѡментосѡ, імаѡтавілѡ, про-
маѡчѡзне.

Munus ; комѡнѡ, комѡнітате, комѡнікѡ, сѡз кѡмінекѡ,
кѡмінекаге, кѡмінекѡтѡрѡ.

Ръдъчина
(radix).

Derivate și compoșe.

Nex, дпнекѣ, дпнекаре, дпнѣкѣиѣне.

Niteo, netedѣ, netezeckѣ, netezipe.

Nó, днотѣ, днотаре, днотѣиѣне.

Nosco, notezѣ, notъ, повѣдѣ, повѣлитате, netavѣдѣ, notavilitate, notariѣ, notariatѣ, нѣме, нѣмескѣ, нѣмире, кѣпоскѣ, кѣпѣдере, кѣпоскѣториѣ, кѣпѣдѣиѣнѣ.

Nubo, нѣнтъ (nuptiae), нѣнташѣ, нѣнтескѣ.

Olea, олеѣ, олиѣ, оливетѣ.

Otium, негодѣ, негодѣториѣ, негодѣторескѣ. (хоуѣ?)

Palleo, пѣлескѣ, пѣлире, палидѣ, пѣлитѣрѣ.

Pango, паче, дппакѣ, дппѣкаре, дппѣкѣескѣ, дппѣкѣиѣре, дппѣкѣиѣне, пачиѣ, дппачѣ, дппачере, компѣрезѣ, компараре, компѣрѣиѣне, компаравѣдѣ.

Par, пѣреке, дппѣрѣкезѣ, дппѣрѣкере.

Pario, пѣринте, пѣринтескѣ.

Paro, кѣмпѣрѣ, кѣмпѣраре, рѣскѣмпѣрѣ, рѣскѣмпѣраре, компаравѣдѣ, кѣмпѣрѣтѣрѣ, дпмпѣрѣескѣ, дпмпѣрѣиѣ, дпмпѣратѣ, дпмпѣрѣтѣсѣ, дпмпѣрѣиѣе.

Pateo, патѣ, пѣтѣл, пѣтѣдѣ, пѣтѣчелѣ орѣ пѣчелѣ.

Pater, патрие, патриархѣ, патриотѣ, patrioticѣ.

Pello, спѣдѣ (expelo), спѣдѣтѣрѣ, спѣдѣториѣ, спѣдѣторѣсѣ, спѣдѣtorie, апелезѣ, апеларе, апелѣиѣне.

Pendo, петекѣ, дппетеческѣ, дппетечере, пѣнтѣ орѣ фѣнтѣ (pondus), ponderosѣ, компендиѣ, dispendѣ, dispenzare, dispenzѣиѣне.

Perio, копериѣ, копериере, коперѣштѣнтѣ, еспериѣ, еспѣриѣиѣнѣ, еспѣрѣштѣнтѣ, еспѣртѣ.

Pes, пѣчорѣ (pediolus), pedestrѣ, pedestrime, пѣдѣке, пѣдѣчелѣ, пѣдѣча, пѣдикѣ, дппедикѣ, дппедикаре, прѣпѣдескѣ (propedio).

Peto, пѣдескѣ, пѣдере, пѣдѣлориѣ, пѣдѣескѣ, пѣдѣере, пѣдѣиѣиѣне.

Ръдъчина
(radix).

Derivate шикомъ се.

Pilo, дпплезѣ, пилъ, пиліре, пилітъръ, дппиларе.

Pilus, пѣрѣ, пѣросѣ, пѣлѣріе, пѣлѣріаріѣ, пѣрѣкъ, пѣрѣкаріѣ, періпъ.

Planta, дпплжнтѣ, дпплжнтаре, плжнтъ.

Plecto, комплшескѣ, кѣплешіре, кѣплшитѣ, дпплетескѣ, дпплетіре, дпплетітъръ.

Pleo, дпплѣ, дпплѣтъръ, дпплінескѣ, дпплініре, сѣплінескѣ, сѣплініре, сѣплімжнтѣ.

Potis, потѣ, пѣтере, пѣтінѣ, пѣтінте, пѣтеросѣ.

Premo, дпмі пасъ, пѣсаре, апѣсѣ, апѣсѣторіѣ, еспрімѣ, еспрімаре, еспресѣ, спресізне, дппрімѣ, дпспресізне, пресѣ.

Pris, примаріѣ, примѣвѣръ, примѣ, прінчіне, прінчініѣ, прінчіналѣ, прінчіпатѣ.

Probus, провѣ, провезѣ, проваре, провавилѣ, провавилате.

Prope, апрѣне, апрѣніѣ, апрѣніере, пропѣа, проптъ, проптескѣ, проптіре.

Pungo, пѣнкѣ, дппѣнгѣ, дппѣндере, дппѣсѣтъръ, стрѣпѣнгѣ, стрѣпѣндере, стрѣпѣнсѣтъръ, дптрѣпѣнтѣ, дптрѣпѣнізне.

Purus, пѣлѣ, пѣпаре, копілѣ, копілѣѣ, копіландрѣ, копілѣрескѣ, копілѣріе, копілѣ, копілѣѣ, пѣпілѣ.

Puto, дппѣтеѣ, дппѣтаре, дппѣтѣнізне, дѣпѣтѣлѣ, дѣпѣтѣнізне, дѣпѣтеѣ, дѣпѣтаре, дѣпѣтѣнізне, дѣпѣтѣторіѣ, дѣпѣтѣ, рѣпѣтеѣ, рѣпѣтаре, рѣпѣтѣнізне.

Quatio, скѣтѣрѣ (excutio), скѣтѣраре, скѣтѣрѣтъръ, акѣѣ, акѣѣаре, акѣѣтъръ, Гаіѣ.

Rego, реѣе, реѣіпъ, реѣгѣлѣ, реѣіментѣ, дѣреѣ, дѣреѣѣ, дѣреѣторѣ, дѣресѣ, дѣреѣнтѣ, дѣреѣтате, мерѣгѣ (pergo), мерѣѣере, мерѣсѣ, дѣдѣрѣнтѣ.

Retro, дѣдѣрѣнтѣ (inderetro).

Ръдзѣина
(radix).

Derivate și compoșe.

Ruber, рѣшескѣ, рѣшѣлъ, рѣѣинъ, рѣѣинескѣ, рѣѣинѣре, рѣѣинѣтъръ, рѣѣрикъ.

Ruo, сѣрѣпѣ (subruo), сѣрѣпаре, сѣрѣпѣтъръ, рѣинъ, рѣинежѣ, рѣинаре, рѣинѣтъръ, рѣиносѣ, рѣпъ.

Salvus, сѣрѣѣ, сѣрѣтаре.

Sancio, сѣѣпѣ, сѣѣнѣескѣ, сѣѣнѣѣре.

Sanus, сѣпѣтаре, сѣпѣтосѣ, дѣсѣпѣтосѣжѣ, дѣсѣпѣтосѣ-шаре.

Sarcio, сарѣинъ, дѣсѣрѣинежѣ, дѣсѣрѣинаре.

Sat, satis, сатѣ, сѣтѣлѣ, те сатѣрѣ, сѣтѣраре, сѣ-тѣрѣтъръ.

Scando, скаръ, скажѣнѣ, скѣжѣненѣѣ, скѣжѣнашѣ, скѣжѣ-нѣѣѣ, скѣжѣнѣлѣ.

Scindo, скѣндѣрѣ (scindula), ѣедѣлъ, ѣедѣ, ѣиндѣлъ, ѣиндѣлескѣ.

Seco, секѣре, секѣѣне.

1. **Sero**, сѣтѣнѣ, сѣтѣнѣѣ, сѣтѣнѣтъръ, сѣтѣнѣторѣѣ, сѣтѣнарѣѣ.

2. **Sero**, шѣрѣ, дѣшѣрѣ, дѣшѣраре, десѣшѣрѣ, десѣшѣраре.

Sonus, сѣнѣ, сѣнаре, сѣнетѣ, ресѣнѣ, ресѣнетѣ, ресѣ-наре, консонъ, тѣнѣ, тѣнаре, тѣнетѣ.

Specio, спѣѣѣ, аѣентѣ, аѣентаре, десѣентѣ, десѣентаре, инспекторѣ, проспектѣ, респектѣ, сѣспѣѣѣне, сѣ-пѣѣѣосѣ.

Spiro, спѣрѣтѣ, сѣспѣнѣ, сѣспѣнежѣ, сѣспѣнаре, дѣспѣ-режѣ, дѣспѣраре, дѣспѣрѣѣне.

Spondeo, респѣндѣ, респѣндере, респѣнсѣ.

Spuo, скѣпѣ (exspuo), скѣпारे, скѣпатѣ, скѣпѣтъръ.

Sterno, аѣтернѣ, аѣтернере, аѣтернѣтѣ, стратѣ, страѣѣ (stragulum).

Stirps, стѣрпѣ, стѣрпескѣ, стѣрпѣре, щѣрѣѣ, щѣрѣѣре, щѣрѣѣтъръ.

Suadeo, свадѣ, свѣдѣескѣ, свѣдѣѣре, сватѣ, свѣтѣескѣ, свѣтѣѣре.

Ръдъчина
(radix).

Derivate mi kompuse.

Suo, сълъ, косѣ (consuo), дескосѣ, кѣсълърѣ, кѣсълорѣсѣ.

Supo, рѣспескѣ, рѣспѣре, рѣспѣрѣ, рѣспѣторѣ.

Surgo, сърчеа (surculus).

Sylva, сълватикѣ, сълвълъческѣ, сълвълъчѣе, сѣлвестрѣ.

Tango, тактѣ, атингѣ, атингѣре, антингѣ, антингѣре, антрегѣ, антрезескѣ, антрецѣе, контрактѣ, контацѣ, контацѣосѣ.

Tao, тавлѣ, тѣвлѣцѣ.

Tego, джгле (tegula), торѣ; торагѣ, протѣзѣ, протѣчѣне, протѣторѣ.

Tergeo, стергѣ, стергѣре (extergere), стергарѣ, стергѣрѣ, мжнѣстергѣрѣ.

Tero, трѣерѣ, трѣерѣре, трѣерѣрѣ.

Terra, цѣрѣ, цѣрѣнѣ, цѣранѣ, цѣржнѣ, тѣржнѣ.

Tremo, тремѣрѣ (tremulo); тремѣрѣре, тремѣрѣрѣ, тремѣрѣче, кѣтремѣрѣ.

Tribus, трѣвѣтѣ, трѣвѣнѣ, трѣвѣтарѣ, трѣвѣналѣ.

Turba, тѣрѣре, ме тѣрѣрѣ, тѣрѣрѣре, тѣрѣ, тѣрѣре, тѣрѣатѣ.

Urceus, зрчѣорѣ.

Uro, зѣтрѣ, зѣтрѣре, зѣтрѣе, зѣтрѣатѣ, зрѣикѣ, зрѣикѣ, зрѣикаре.

Utor, зѣтрѣ, авѣсѣ, авѣтезѣ, зѣитѣ, днѣзѣитѣ.

Uvidus, змедѣ, змедѣлѣ.

Uxor, днѣорѣ, днѣрѣре, днѣрѣчѣне.

Vado, вадѣ.

Vegeo, вѣганѣ, вѣетѣ, вѣетѣзѣ, вѣетѣре, вѣетѣчѣне.

Veho, валѣ, вѣлѣ (vellum), велѣцѣ, днѣвлѣескѣ, днѣвлѣѣоре, v. **volvo**.

Venum, вѣндѣ, вѣнѣре, вѣндѣе, вѣндѣтѣ, вѣнѣторѣ.

Ръдъчина
(radix).

Derivate și compoziție.

Verto, вжртежѣ, вжртелницѣ, версѣ, реверсѣ, върсѣ, върсаре, върсѣтърѣ, днвжртексѣ, десвжртоксѣ, днвжртіре, диверсѣ, диверсitate, реверсѣ.

Verus, аdevърѣ, аdeverezѣ, аdevеріре, аdevъратѣ, аdevерінцѣ, veritate, веріфікѣ.

Vicus, вічінѣ, вічінѣ, вічінѣtate, днвечіnezѣ.

Vigeo, вігиліѣ, привезезѣ, привереге, приверіѣ, привігиторіѣ, приверіторіе.

Vir, віртате, вжртосѣ, днвжртошаре, вірілѣ, віріліtate.

Vireo, верде, днверзескѣ, вердѣцѣ, варгѣ, върцоа, въргатѣ, вергѣрѣ (virgo), вірѣnitate.

Vivo, віѣ, віезѣ, днвіезѣ, днвіере, віѣцѣ, вітѣ, віталѣ, вінтѣ, віперѣ, конвіктѣ, ре'нвіере.

Volo, are, сворѣ, ісворѣ, ісворѣре, ісворѣскѣ, свѣраре (exvolare), свѣрѣтѣрѣ, свѣрѣторескѣ, свѣрѣторіѣ.

Volvo, валѣ, вѣлѣ (vellum) днвѣлескѣ, днвѣліторіе, днвѣлзіѣ, десвѣлзіѣ, днволтѣ, десволтѣ, десволтаре, днвѣлзіалѣ, днвѣлзіре, днвѣлпѣшѣлѣ, валпѣ (deavalmă) велінцѣ, v. **veho**.

ШАРТА II.

De legarea кѵинтелор, сеаѡ Sintаксъ.
(De constructione dictionum, seu Syntaxi.)

156 **К**а ної **А**н ворѡере ши скрііере сз не пѡтемѡ добжн-
ді скопѡа, адекз сз фімѡ **А**нцелеші де алиціі, нѡ е-
сте дестѡа, ка ної ворѡеле, каре еспрімз кѡцетеле ши
сімціріле нѡстре, сз ле спѡнем сінгѡре, адекз ѡнѡа
кжте ѡнѡа, чі требдіе неапзратѡ, ка п'ачеле ворѡе сз-
ле легзм біне **А**нтре сіне, кз нѡмаї аша вом добжн-
ді дін тржнцеле **А**нцелеѡа чел адекзратѡ п. е. Ско-
ларіѡл бѡнї сжнт лѡдатѡ; нѡ есте біне, н'аре **А**нце-
лесѡ бѡнѡ, кзчї кѡвінтеле нѡ сжнт біне **А**нкопчелте
Антре сіне; требдіе сз фіе: Сколаріѡл бѡнѡ есте лѡ-
датѡ.

Анвзцзтѡра, каре аратз компѡнереа кѡвінтелор
спре добжндіреа ѡнѡї **А**нцелелесѡ кѡвіінчосѡ, се кіамз
Сінтаксъ (Syntaxis), адекз легареа сѡа компѡнереа кѡ-
вінтелор. Кѡцетѡа чел депліндѡ арзтатѡ прін кѡвін-
те се кіамз Фрасѡ орї констрѡкціѡне (constructio) ши
Препѡсѡчїѡне граматікалѡ (propositio grammatіca-
lis), адекз бѡнз **А**нтокмїре, легаре, компѡнере,
Анкеїере а кѡвінтелор. Яша аар:

„Сінтакса есте парте а Граматїчеї, кареа не **А**-
„вацз бѡна ши кѡвіінчоса легаре а кѡвінтелор **А**нтре сіне
„аша, **А**нкжт сз афлзмѡ **А**н тр'жнцеле **А**нкеїере кѡ **А**-
„целелесѡ де плінѡ.“

Тóтѣ дѣкеіереа сѧѣ фрасѣл (constructio, Сѧѣ), фіе кѣт дѣ сѣдрѣтѣ, треѣѣе сѣ аїѣѣ треї пѣрѣї прїн-чїпале: Сѣѣїептѣл, Презїсѣл орі Предїкатѣл, шї Де-гѣтóреа (copula).

I. С ѣ ѣ і е п т ѣ л.

Сѣѣїептѣл (Subjectum) еѣте персóна сѧѣ лѣ-157
кѣл, дѣспре каре е ворѣа, ачѣста треѣѣе сѣ фїе орі
Сѣѣстантїѣѣ орі Пронѣме ашеѣатѣѣ дѣ Номїнатїѣѣ,
пѣнтѣѣ кѣ дѣспре ачѣстѣа пѣтемѣѣ арѣта дѣсѣшїрї шї
скїмѣѣрї п. е. дѣспре о касѣ, грѣдїнѣ сѧѣ флóре, пѣ-
темѣѣ зїѣе, кѣ е таре сѧѣ мїкѣ, формóѣ сѧѣ ѣрѣтѣ;
їар Пронѣмѣе се пѣнѣѣ дѣ локѣл нѣмѣлѣї. Яша дѣр
каса, грѣдїна, флóреа, еѣ, тѣ, ел, дѣпсѣл, потѣѣ
фї Сѣѣїептѣрї, каре се афлѣ кѣ дѣнтреѣареа чїне? сѧѣ
че? п. е. Casa еѣте формóѣ, хѣртїа еѣте аѣѣ, ел
еѣте ѣлѣндѣ.

дѣсѣ шї ѣнѣ дѣїектїѣѣ, нѣмералѣѣ, сѧѣ ѣерѣѣ
дѣ модѣл Інфїнїтїѣѣ пóте фї Сѣѣїептѣѣ п. е. Орѣѣл
нѣ ѣѣде, а стѣпѣнї е грѣѣ, пѣгрѣ нѣ е аѣѣ, треї
сѧѣ дѣрѣїтѣ (premiatѣ).

Кѣте одѣтѣ Сѣѣїептѣл еѣте алтѣ парте дѣ кѣ-
ѣнѣтѣѣ орі о Констрѣкчїѣне дѣнтрїѣѣ п. е. ѣрѣтѣ еѣте
ала а ворѣї, ала а сїмѣї. Кѣндѣѣ вои тѣрї нѣ не
еѣте кѣпоскѣїѣ.

II. Презїсѣл.

Презїсѣл сѧѣ Предїкатѣл (Praedicatum) еѣте 158
кѣѣнѣтѣл, карѣлѣ арѣтѣ дѣсѣшїреа, скїмѣареа сѧѣ
старѣа Сѣѣїептѣлѣї, прѣкѣм марѣ, мїкѣѣ, стѣ, фачѣ,
п. е. Сѣоларїѣл еѣте сѣгрѣїторїѣ. Dѣмнеѣеѣ еѣте прѣа
дѣцѣлѣнїѣ. Dѣмнеѣеѣ а фѣкѣтѣ лѣтѣа ш. а. Дѣ ѣнѣѣ

се веде, кз Презисѣл тревѣе сз фие Адиективѣ сѣл верѣѣ,
пентрѣ кз ачестеа аратз лнеѣшпиріле, скімеѣзріле сѣл
стареа лѣкрѣлѣѣ. Дар Презисѣл пѣте фі ші Сѣвстан-
тивѣ п. е. Пътжнтѣл есте лъкъинца ѡменілор.

III. Легътѣреа.

159 Сѣвептѣл ші Презисѣл се легъ адеее орі прім вер-
ѣл лѣсіларіѣ сжнт, а фі, каре се нѣмѣше лнпреѣ-
пътѣре орі легътѣре, (Copula, Verbindungswort), п. е.
Antonіѣ есте сжргѣиторіѣ, аічї Antonіѣ е Сѣвептѣл,
сжргѣиторіѣ Презисѣл, іар есте Легътѣреа.

Нѣ нѣмаї верѣл а фі формѣзз Легътѣреа, чї тѣ-
те верѣѣріле, каре нѣ потѣѣ презіче чеѣа де плінѣѣ пен-
трѣ Сѣвептѣѣ, прекѣм сжнтѣѣ: а се фаче, а се зиче,
а се кіемѣ, а нѣмї, а цїне ш. а. п. е. Даріѣ се фѣ-
кѣ реѣе. Нѣ тоѣї ѡменїї рѣтжнѣѣ вїртѣошї. Фрате мѣѣ
се кіамъ Вїрѣїлѣ. Флореа се цїне де омѣ бѣтѣїосѣ.

Де кѣмѣ Презисѣл есте верѣѣ, атѣнчї лнпреѣ-
нзтѣреа се кѣпрінде лн верѣѣ п. е. Пасереа кжнтѣ,
сѣл Пасереа есте кжнтжндѣ. Дар Констрѣкчїѣнеа пѣте
ста ші нѣмаї дїнтр'ѣ ворѣз п. е. ворѣше! скѣлѣте!
сѣсѣ! афарѣ! мїшелѣле!

Д е с п р е О в і е н т ѣ .

160 Дакз Презисѣл есте верѣѣ активѣ (objectivum
vel transitivum), атѣнчї деплініреа лнцелесѣлѣѣ поф-
теѣе, ка лжнз Презисѣѣ сз маї фие ѡ персѣнз орі ѣн
лѣкрѣ, спре каре се трѣкз лѣкрареа Сѣвептѣлѣѣ. Л-
честѣѣ лѣкрѣ орі персѣнз се кіамз Обїентѣ (Objec-
tum), каріле тотѣ дѣѣна стз лн лѣѣсатїѣѣ, ла
лнтреѣареа пе чїне? орі пе че? п. е. Дѣмнеѣез іѣѣе-
ше пе чеї дрепѣї. Рѣманїї лнвїнсерѣ пе Грѣчї.

Нот а. Ної кжндѣ антзримѣ орі негзмѣ чепа нѣмаї деспре о Персѣнз орі лѣкрѣ, атѣнчї ачел фрасѣ се кїамз Сїмплѣ, фїїнд кз аре нѣмаї ѣнѣ Сѣвїептѣ п. е. таѣл мех те ѣвеще. — Дар кжндѣ антзримѣ орі негзмѣ ачееа деспре маї мѣлте Персѣне орі лѣкрѣрї, атѣнчї ачел фрасѣ се кїамз Компѣсѣ. Фрасѣ компѣсѣ дар есте, кареле орі аре маї мѣлте Сѣвїептѣрї шї нѣмаї ѣнѣ Презїсѣ п. е. Таѣл шї мѣта лавѣ по фїїл чел вѣнѣ; орі кареле аре ѣнѣ Сѣвїептѣ шї маї мѣлте Презїсе, п. е. Каролѣ есте сжргѣторїѣ, влжндѣ, аскѣлтѣторїѣ шї пачїфїкѣ, саѣ: Дѣчеле а кѣпрїнсѣ шї а рїсїнтѣ четатеа.

Орі кареле тотдѣодатз аре маї мѣлте Сѣвїепте шї маї мѣлте Презїсе, п. е. Каролѣ шї Antonѣ сжнтѣ сколарї вѣнї, аскѣлтѣторї, сїлїторї, шї пачїфїчї.

Ашезарѣа чеа маї натѣралз а кѣвїнтелор Антр'о 161 Констрѣкчїѣне есте, ка Антжїѣ сз се пѣнз Сѣвїептѣл, дѣпз ачееа Дегзтѣореа, шї маї пре ѣрмз Презїсѣл п. е. Пѣмжнтѣл есте потѣндѣ. Дар ачѣастз ашезарѣ се скїмѣвз адѣсе орі п. е. потѣндѣ есте пѣмжнтѣл? Пѣмжнтѣл потѣндѣ есте? Есте пѣмжнтѣл потѣндѣ?

Антр'о Анкеїере орі фрасѣ афарз дѣ Сѣвїептѣ шї Презїсѣ) се потѣ афла шї маї мѣлте кѣвїнте шї касѣрї, дар тѣте ачѣстѣа шїрѣсѣкѣ спре а да маї вѣнз Анцѣлѣере ачѣсторѣ пзрцї Анфїїнцзтѣоре, п. е. фїїл грѣдїнарїѣлїа мїа дѣрѣїтѣ мїе іерї о флѣре преа формѣсѣ. Яїчї фїїл а дѣрѣїтѣ; сжнтѣ пзрцїлѣчеле Анфїїнцзтѣоре але Анкеїерїї, адѣкз Сѣвїептѣл, Презїсѣл шї Дегзтѣореа, іар чѣле-а-алте кѣвїнте хотзржкѣ маї лѣмї-

натѣ ꙗнкіереа; прекѣм Геніт. а грѣдинарїєлї: ара-
тѣ, акѣї есте фїїѣл, адекѣ деспре акѣї фїїѣ есте ворѣа.
Якѣз. о флоре: аратѣ лѣкрѣл, че а дѣрѣтѣ фїїѣл.
Ядїект. преа фрѣтѣсѣ: аратѣ ꙗнѣшїреа лѣкрѣлѣї дѣ-
рѣтѣ, кѣм? шї ꙗн че кїпѣ а фостѣ флореа. Дат.
шїе: аратѣ кѣї с'а дѣрѣтѣ флореа. Ядверѣїѣ іерї:
аратѣ тѣмпѣл, кѣнѣ с'а ꙗнтѣмплатѣ ачестѣ дѣрѣ.
Фѣрѣ ачесте хотѣрѣрї, адекѣ стѣнѣѣ нѣмаї: фїїѣл
а дѣрѣїѣ, ꙗнкіереа н'ар авїа адѣвѣратѣл сѣѣ ꙗн-
целелѣѣ. Яша дѣрѣ:

„Сїнтакса не аратѣ реѣѣлє пентрѣ кѣвїїнѣѣса лега-
„ре а тѣтѣрѣрѣ пѣрѣїлѣрѣ дѣ кѣвѣнтѣ.“ Дечї

К А П Ѣ I.

De Sintaksa Artiklilor. (De Syntaxi Articulorum).

162 ꙗн Сїнтакса Артїклѣлѣї тревѣїе лѣатѣ сїама
ла ѣрѣтѣреїе:

1) Артїклѣлѣ Дефїнїтѣѣ, карелє есте л, ѣл, лѣ, а,
оа, се пѣне ꙗн лїмѣа ромѣнѣ дѣпѣ нѣме, шї лѣкрѣл
хотѣреїе, арѣтѣнѣ тот д'одатѣ каѣѣл шї нѣмѣрѣл
п. е. Омѣл ка іарѣа, зїлелє лїї ка флореа кѣмпѣлї.

2) Артїклѣлѣ се пѣне тотѣ ꙗнтр'ѣнѣѣ Ценѣѣ, нѣ-
мѣрѣ шї каѣѣ кѣ ѣѣстантїѣлѣ: п. е. Мїелѣл влѣнѣѣ
сѣѣе дѣѣе ої.

3) Артїклѣлѣ атѣнѣї се адаогѣ алтор пѣрѣї дѣ
кѣвѣнтѣѣ, кѣнѣѣѣ ѣнѣ лѣкрѣл ꙗнтрѣ ꙗнкіереа чеа
дїн наїнте с'а зїѣѣ, шї ꙗн ѣрѣтѣреїе тревѣїе іарѣшї

ГОМЕНІТЪ, аша ПЕНТРЪ БЪНА ГЛЪСЪІРЕ, КА НЪМЕЛЕ СЪ
НЪ СЕ РЕПЕЦЪСКЪ МАІ АДЕСЕ ОРІ, СЕ ПЪНЕ АН ЛОКЪЛ ЛЪІ
НЪМАІ АРТИКЪЛЪ П. Е. Вестмънтъл, ꙗ кареле цї'л ам ФЪ-
ГЪДХІТЪ, нѣ цї'л потъ да. — Тъ картеа нѣ ми о аї тримісѣ.

4) АРТИКЪЛЪ СЕ ДНЕЩЕ КЪ ПРОНЪМЕЛЕ АНПРЕДЪНЪ-
ТОРІТЪ МІ, ЦІ, І, МІ, ВІ, ЛІ. Къцїтъл ми'л ФЪГЪДХІ'ШІ.

5) АРТИКЪЛЪ СЕ ПЪНЕ ОРІ АНАІНТЕ ОРІ ДЪПЪ ВІРЕБЪ,
ДЕ СЕ ПЪНЕ АНАІНТЕ, ПРИМЕЩЕ ЛА НЪМЕ БЪРЪВЪТЪЦІ АНА-
ІНТЕА СА ДНЪ Ж: Пре чел дрентъ тоцї жл іѣбекѣ.

6) Іар де се пЪне ДЪПЪ ВІРЕБЪ, АТЪНЧІ НЕМІЖЛО-
ЧІТЪ СЕ АЛЪТЪРЪ ВІРЕБЪЛЪІ: Къцїтъл чела кътперї'л тѣ?

7) АРТИКЪЛЪ СЕ АНПРЕДЪНЪ АН МОДЪЛ КОНДІЦІО-
НАЛЪ ШІ СЪПЪСЪ КЪ СЪ ШІ АШЪ П. Е. Воїѣ съ'л ахдѣ,
сах, л'ашѣ азї.

8) АРТИКЪЛЪ СЕ ПЪНЕ АН ІНФІНІТІВЪТЪ ДЪПЪ А, П. Е.
А'л іѣбі, а о ажѣта.

9) АРТИКЪЛЪ СЕ АНПРЕДЪНЪ ШІ КЪ АДЪВЕРБІІ, П. Е.
Пътмънтъл де нѣ'л кълівезі, нѣ продъче (родеще).

10) ШІ КЪ АНТРЕІЕПЧІДНІ, П. Е. Ваेतъл ші Охта-
тъл пѣкътосълѣі нїмїкѣ нѣ фолосѣще, дакъ нѣ се дн-
търче.

11) ШІ КЪ КОНЖЪКЧІДНІ П. Е. Пе днцелентъ де'л
днвеці, те аскълтъ, шї'цї тълцътмеше.

Артикулъ се ласъ афаръ.

(Articulus omittitur.)

1) Къндъ зїчемъ чева недетермінатъ, шї песте 163
тотъ, П. Е. Дъ'мі апъ, нѣ вїнѣ.

2) Къндъ сѣнт алте Пронъме лѣнгъ НЪМЕ, П. Е.
Днѣ кѣне негръ те тѣшкъ. Дпор ómenі нѣле плаче
адевърѣл.

3) Къндѣ сѣнт Нѣмере Кардинале, п. е. Чинчі касе арсерѣ лнтр'о зі.

4) Ананте де Нѣме Пропріи де Персоне взрвѣтѣщѣ, шѣ къвѣнтѣл Дѣмнезеѣ лн Номинативѣ шѣ Акѣсативѣ, п. е. Петрѣ фѣ таре омѣ. Мѣрѣ е фѣтѣ формѣсѣ. Дар лн Генитивѣ шѣ Дативѣ се пѣне Артѣклѣл, лнсѣ Анантеа Нѣмелѣ, п. е. Mîntea лѣ Стефанѣ. Дарѣл лѣ Dѣмнезех.

Лнсѣ адзогъндѣсе ачестор къвѣнте шѣ алтѣ Обѣстантивѣ сад Пронѣме Посевѣсѣ, мех, тѣх, сѣх, пострѣ, вострѣ, атѣнчѣ се пѣне Артѣклѣл лн Номинативѣ, п. е. Dѣмнезехл лѣ Авраамѣ, ал лѣ Исаакѣ, шѣ ал лѣ Иаковѣ. Стефанѣл мех.

5) Ананте де Зѣле де Спѣтѣмѣнеѣ, къндѣ ле еспрѣмѣмѣ дефинитѣ, п. е. Доминикѣ ва фѣ черѣмонѣ таре. Жоѣ сѣра ва фѣ спѣлареа пѣчѣрелор.

6) Дар къндѣ ачелеа аша се дѣтерминѣ, ка пр'ин трѣнѣле сѣсе лнцѣлѣгѣ тѣте зѣле де ачелѣ Нѣме, атѣнчѣ се пѣне Артѣклѣл, п. е. Меркѣреа шѣ Вѣнереа е постѣ. Шпеле ромѣне дешерте нѣ торкѣ Вѣнереа, ва (челе лепеше) пѣчѣ нѣшѣ мѣтѣрѣ каса.

7) Ананте де Нѣмеле Дѣнилор лн Номин. шѣ Акѣс. п. е. Маѣ е маѣ калдѣ ка Авѣгѣстѣ. Дар лн Генит. шѣ Дат. черѣ Артѣклѣ, ка шѣ Нѣмеле Пропріи, п. е. Лѣпа лѣ Марѣ е маѣ плоѣсѣ ка алѣ Маѣ. Зѣле лѣ Іхнѣ сѣнт фѣрте формѣсе шѣ плѣкѣте.

8) Дѣнѣ Препѣсѣчѣнѣле а, де, лн, д'ин, ла, пре, пр'ин, лнкѣ се пѣне рарѣ Артѣклѣл, дѣкѣмба нѣ ва фѣ трѣвѣдинѣ де вѣрѣ дѣтерминаре маѣ лѣминатѣ, п. е. Блемѣ лн грѣдинѣ! Вѣнѣцѣ ла вѣсе-

рікѣ. Мергѣ а мѣнто. Вѣнѣ дѣн тѣргѣ. Ворвеще де мѣсікѣ.

9) АНАІНТЕА ПРОНДМЕЛОР ПОСЕСІВЕ КЖНДЪ СТАДЪ АЧЕЛЕА АЖНГЗ НЪМЕ ДЕ РЪДЕНІЕ, ДАР НЪМАІ АН СІНГЪРІТЪ, П. Е. Фрате меѣ, сорѣ меа, татѣ меѣ, зпкіѣ съѣ.

К А П І Т О Л І

De Sintaksa Nѣmelorѣ. (De Syntaxi Nominum).

НЪМЕЛЕ АДИЕКТИВЕ (ші НЪМЕРАЛЕ), ПРОНДМЕЛЕ ші 164 ПАРТИЦИПІАЛЕ СЕ КОНКОРДЪ КЪ СЪБСТАНТИВЛА СЪДЪ АН ЦЕНЪ, НЪМЕРЪ ШІ КАСЪ, П. Е. СКАЖИТЕА ЧЕА МІКЪ ШІ НЕВЪГАТЪ АН СЕМЪ А АЦЪАТЪ АДЕСЕ ОРІ ФОКЪ МАРЕ.

De Nominativѣ.

1) Да АНТРЕБАРЕА ЧІНЕ? САД ЧЕ? ДРМЭЪЗ НОМИНАТИВЛА, ШІ АЧЕСТА Е СЪБІЕІТЛА, П. Е. De п'аш фі Александрѣ, аш воіі съ фіѣ Diogenѣ.

2) Де вор фі маі мѣлці НОМИНАТИВІ, ПРЕЗИСЛА СЕ ПЪНЕ АН МѣЛЦИТЪ, П. Е. Преотѣл ші АНВЪЦЪТОРІА СЖНТ ЧЕІ ДІНЖІѢ АХМІНЪТОРІ АІ ПОПОРЪЛІ.

3) Де вор фі АНТР'ЪНЪ ФРАСЪ АДОДЕ САД МАІ МѣЛТЕ СЪБСТАНТИВЕ, КАРЕ СЕ ВОР ЦІНÉ ТОТЪ ДЕ ЫНЪ АДКРЪ, АЧЕСТЕ ТÓТЕ СЕ ПЪНЪ АНТР'ЪНЪ КАСЪ, П. Е. НЪМА ПОМПІЛІѢ А ФОСТЪ ЗРМЪТОРІА РЕЦЕ АЛ РОМАНОЛОР ДЪПЪ РОМЪЛІ.

De Genitivѣ.

4) ДАР ДЕКЪМВА СЪБСТАНТИВЕЛЕ АІНТР'ЪНЪ ФРАСЪ НЪ СЕ ВОР ЦІНÉ ТОТЪ ДЕ ЫНЪ АДКРЪ, АТЪНЧІ, КАРЕЛЕ РЪ-

спѣнде ла антрекареа акѣ? се пѣне љн Генитивѣ, п. е. Пъртареа лѣ Іоанѣ љмѣ плаче.

5) Де се пѣне Генитивѣла дѣпз алтѣ Касѣ, атѣнчѣ перде пе а; п. к. *Lamina sôrelѣ e фолоситоре.*

6) Ка сѣ нѣсе наскѣ љндоіалѣ, дакѣ нѣмеле есте љн Генитивѣ орі љн Дативѣ, Дативѣла се пѣне љндаинте, п. е. *Am плѣтитѣ кредиторѣлѣ detoria. Am кѣмпъратѣ сколарѣлѣ Граматикѣ.*

7) Нѣмеле се пѣне адесе орі љн Генитивѣ, љн локѣ де Яблагитѣла чел кѣ Препѣсѣчѣнеа де, п. е. *Moici a вѣзѣт рѣгѣл арзжндѣ љн кипѣ де фокѣ орі љн кипѣл фокѣлѣ.*

De Dativѣ.

8. Да антрекареа кѣ? ѣрмѣзѣ Дативѣла, п. е. Сѣпѣшіі требѣе сѣсе плѣче стѣпжниторѣлѣ сѣѣ.

Ачестѣ Дативѣ се пѣне дѣпз ѣмеле вѣрѣѣри, п. е. спѣнѣ, сжнт, зикѣ, даѣ, сѣпѣнѣ, рѣспѣндѣ, фолосескѣ, ваѣтѣѣ, шерѣескѣ, стрѣкѣ, се каде, се кѣвине, љмѣ стѣ, љмѣ шѣде, факѣ дестѣлѣ, п. е. *Ачела есте вѣрѣатѣ вѣнѣ, кареле нѣ стрѣкѣ нѣменѣ, шѣ фолосѣше, кѣ нѣте. Cicero. — Шѣ іарѣ дѣпз ѣмеле Ядиктѣе, прѣкѣм: асѣмене, вѣтѣмѣторѣѣ, фолоситорѣѣ, требѣинчосѣ, плѣкѣтѣ, ш. а. п. е. Кжпеле есте асѣменеа лѣпѣлѣ.*

9) љн локѣ де Дативѣ се пѣнѣ адесе орі Препѣсѣчѣнѣле ла шѣ дела п. е. *Eсте кѣ грѣѣ а фаче тѣтѣрорѣ пе воіе; орі ла тоѣі пе воіе. — Фѣрѣіі аѣ лѣатѣ ерѣ вечѣнѣлѣ; орі дела вечѣнѣлѣ доі воі.*

10) Ші Препѣсчидніле: асѣпра, деасѣпра, ан-
контра, анпротіва, анайнтеа, анпрѣжмз, черѣ Да-
тивѣ, п. е. анконтра попорѣлї, анaintea касїї.

11) Дативѣла ѡрмѣз шї дѡрїз Антреїепчиднеа ваї!
п. е. ваї mie!

De Акѣсативѣ.

12) Да Антрекареа пре чїне? саѣ че? се пѡне Я-
кѣсативѣла, кареле арагз Обїептѣла лѣкрзрїї, п. е. Ан-
трѣ тѡлекїамъ пре Dsmnezez de ажсторїѣ. Dsmnezez a
фѣкѣтѣ лѣтѡеа.

13) Якѣсативѣла маї адеце орї се пѡне дѡрїз вер-
ѣла активѣ, п. е. Ачѡла їзбеѣе пе Dsmnezez, кареї
анпїнеѣе порѣпчїле.

14) Нѣмеле каре Ансїмнѣз фїїнцз кѡвжнтзтѡре,
їаѣ ан Якѣсативѣ Препѣсчиднїеа пре, їар челе лалте
нѣ, п. е. Аѣ нѣ їзбеѣї тѣ маї мѣлїѣ пре Dsmnezez,
декаѣ дешертѣчїнїле?

15) Ансз дева фї анѡїалз дѣспре кѡнѡмѣреа
Нѣмелїї пасївѣ (пзтїмїторїѣ) дїн чѣл активѣ (лѣкрз-
торїѣ), атѡнчї Препѣсчиднїеа пре се пѡне шї ла
фїїнце нїкѡвжнтзтѡре, п. е. Вѣлѡеа а аншелаѣ пре
Лѣпѣ. Лѣл а бїрѣїѣ пре ѡрсѣ.

16) Ші Препѣсчидніле: ла, дѡрїз, лжнгз, кз-
трз, пентрѣ, пре, прїсте, прїн, пжнз, спре, сѣѣ,
ан, антрѣ, черѣ Якѣсативѣ (фаца 117. П. 135. 3.) п. е.
Пѣїїнї ажпгѣ ла бѣтржнїеце. Cicero.

De Вокативѣ.

17) Нѣмеле се пѡне ан Вокативѣ, кжмд Антре-
взмѣ, саѣ стрїгзмѣ кзтре чїнеба, адїкз, кзтрз о

персонъ, орі ши лѣкрѣ, дар сокотитѣ де персонъ,
п. е. Adame! unde ești? Lașdъ сѣфlete ал мес пре
Domnѣл! Петрілор ши воі сінциї!

De Ablativѣ.

18) Да антребареа дела чине? Дрмѣзъ яблативѣла,
п. е. Дела крещероа бѣпъ сав реа атхрпъ фе-
річироа сав тікълошіа.

19) Яблативѣла маї дрмѣзъ ши дѣпъ алте Препѣсччїѣнї
але сале, прекѣм; дѣпъ: де, дела, ан, д'ан, кѣ,
п. е. Таїѣ кѣ кѣцїѣл. Масъ de лепнѣ.

A d a o џ e r e.

165 20) Дѣпъ маї мѣлте Сѣвїепте, Презїсѣла (фіе ачела
Сѣвїептїѣ, Ядїектїѣ, Партїчїпїѣ, Пронѣме,
Нѣмералѣ, орі вѣркѣ), се пѣне ла Анмѣлцїтѣ, п. е.
De vor фї Дїрегъторїї кѣ Дїрегъторїа лор потрївїцї,
ші Сѣпѣшії лор vor фї Ферїчїцї.

21) Де vor фї маї мѣлте Сѣвїептїѣ, дар нѣ тотѣ
де ачелѣ џенѣ, Ядїектїѣла се пѣне ла Анмѣлцїтѣ
ан џенѣла чел маї де фрѣнте, (ан чел вѣрвѣтїекѣ),
п. е. Unde tatѣл кѣ мѣта сѣнт крѣдїнчоші, аколо фра-
теле ши сора сѣнт порокоші.

22) Дакъ Презїсѣла дрмѣзъ андѣтѣ дѣпъ чел дїнтжїѣ
Сѣвїептѣ, атѣнчї Презїсѣла се пѣне ан џенѣла ши Нѣме-
рѣла ачестѣїа, п. е. Ши мѣта лѣї е мѣртѣ, ши tatѣл
лѣї.

23) Дакъ Презїсѣла се редѣче ла маї мѣлте Сѣвїепте,
каре араѣтѣ лѣкрѣрї неанѣфлѣцїте, атѣнчї Презїсѣла
(Ядїектїѣла) се пѣне ан џенѣла челѣї маї де апрѣпе.

п. е. Ачестѣ омѣ аре дѣхѣ ши минте пѣрѣнзѣторѣ. Ал тимѣ де Іарѣ кѣмпѣле ши мѣнѣїї сѣнт аконерѣїї, сѣѣ, ши мѣнѣїї ши кѣмпѣле сѣнт аконерѣїте кѣнѣѣѣ.

К А П Ѣ Ш.

De Cіntaxa Pronomelor.

(De Syntaxi Pronominum).

De Pronomеле Персонале.

1) ПРОНѢМЕЛЕ ПЕРСОНАЛЕ: еѣ, тѣ, ел, еа, ної, вої, 166
еї, еле, се пѣнѣ тот де ѣна лн локѣ де нѣмеле врѣ-
нѣї СѢБЕСТАНТІВѢ СѢБѢЖИЦЕЛЕСѢ, п. е. Фінд кѣ Алек-
сандрѣ с'а деосебіѣ лн пѣрѣаре, еѣ л'ам дѣрѣїѣ пре
елѣ.

2) НОМІНАТІВѢЛ АЧЕСТОР ПРОНѢМЕ СЕ ЛАСЗ АДЕСЕ ОРї
АФАРѢ, ДЕ КѢМВА НѢ СЕ ЧЕРЕ КѢ ДЕОСЕБІРЕ ПЕНТРѢ ЛН-
ЦЕЛЕСѢ, п. е. Шїѣ бїне че кѣѣїї деспре міне. Тѣ
ещї, карѣ м'аї мѣнтѣїѣ.

3) АНЛОК ДЕ АТРЕІА ПЕРСѢНѢ ЕЛ, ЕА, СЕ ПѢНЕ АДЕСЕ
ОРї ДЖНСЕЛ, ДЖНСА, п. е. Кѣ тѣте кѣ Петрѣ лнвѣѣ
бїне, дар се маї аѣѣпѣѣ дела джнсеЛ ши алѣ.

De Pronomеле Лнпрезѣнѣторїѣ (конжѣгатївѣ).

ПРОНѢМЕЛЕ ЛНПРЕЗѢНѢТОРЕ ѢНЕЛЕ ЛНБРАКѢ ФОРМА
ДЕ ДАТІВѢ, ІАР АЛТЕЛЕ ДЕ ІКѢСАТІВѢ.

4) ЧЕЛО DE DATIVѢ СѢНТ: шї, ѣї, і, не, нї, ве,
вї, ле, лї. ЯЧЕСТЕ ПРОНѢМЕ НІЧї ОДАТѢ НѢ СЕ ЛАСЗ АФА-
РѢ ДІН НѢМІТЕЛЕ ЛОР КАСѢРї, Шї МАї КѢ ТѢТЕ ПѢРѢїЛЕ ДЕ
КѢВЖНТѢ СЕ ЛНПРЕДНѢ; ДАР МАї МѢЛТѢ КѢ ВЕРѢДРї.

- 5) **GE ANPREDNZ I)** кѢ НѢМЕ, п. е. Пъринте вѣ ачеста?
 2) кѢ АЛТЕ ПРОНѢМЕ, ПРЕКѢМ: ачеста'ѹѢ е маїкѢ та?
 3) кѢ ВЕРЕДРѢ, шѢ СЕ ПѢНЕ САД АНАИНТЕ, САД ДѢПЗ
 ВЕРЕДРѢ.

6) ДѢ СЕ ПѢНЕ АНАИНТЕ, АТѢНЧѢ ДѢ ЕСТЕ ВЕРЕДЛ АК-
 ТИВѢ ПРІМЕЩЕ ЛІТЕРА Ж, ПРЕКѢМ: Амї дѢ. Амї факѢ.
 Іар дѢ е ВЕРЕДЛ ПАСІВѢ, НѢСЕ ПѢНЕ Ж, ПРЕКѢМ: Мї се
 каде. Мї се кѢвине.

7) ДА ТІМПѢРІЛЕ ТРЕКѢТЕ СЕ ДНЕЩЕ КѢ ВЕРЕДЛ АЖД-
 ТХТОРІѢ ФЗРЖ Ж, ПРЕКѢМ: Че мїаї фѢгѢдзітѢ мїаї
 шѢ даѢ.

8) ДѢ СЕ ПѢНЕ ДѢПЗ ВЕРЕДѢ, СЕ ДНЕЩЕ КѢ ВЕРЕДЛ, п. е.
 Даѹине шѢ нѢ дѢп зпѢл де лѢмнѢ ал вострѢ.

9) АНМОДЛА АНПРЕДНХТОРІѢ СЕ ЛѢГЖ КѢ ПХРТИЧЕЛЕ
 СѢ, ШѢ АШѢ, п. е. СѢ'ѹѢ АПЛІНЕЩѢ ДАТОРІНЦЕЛЕ.

НО ТА. ДѢПЗ ФІРЕА ЛІМБЕІ РОМЖНЕ ПРЕА АДЕСОРІ
 СЕ ПѢНЕ АЧЕСТѢ ПРОНѢМЕ АНДОІТѢ КѢ ДАТИВЛА ПЕР-
 СОНАЛѢ мїе, ѹїе, лѢї, еї, нѢѢ, вѢѢ, лор, п. е.
 Мїа фѢкѢтѢ мїе тѢрїре чел пѢтѢрнїкѢ, шѢ сфжнѢ
 пѢтеле лѢї.

De ПронѢмеле де АкѢсативѢ.

10) АЧЕСТѢ ПРОНѢМЕ АШІЖДЕРЕА СЕ АНТРЕДІНЦІЗЖ
 КЖНДѢ АНАИНТЕ, КЖНДѢ ДѢПЗ ВЕРЕДѢ; ШѢ ІАРЖШѢ,
 КЖНДѢ КѢ ВЕРЕДѢ АКТИВѢ, КЖНДѢ КѢ ПАСІВѢ ШѢ РЕЧІ-
 ПРОКѢ.

11) КѢ АКТИВѢ СЕ ДНЕЩЕ: тѢ, тѢ, лл, пѢ, вѢ, лї,
 лѢ. КѢ ПАСІВѢ ШѢ РЕЧІПРОКѢ: мѢ, тѢ, сѢ, пѢ, вѢ,
 сѢ, п. е. ЛакрѢтіле тѢле сѢ пѢле тречї кѢ ведереа.

НО ТА. ПРЕКѢМ ПРОНѢМЕЛЕ АНПРЕДНХТОРЕ ДѢ
 ДАТИВѢ, АША ШѢ ЧЕЛЕ ДѢ АКѢСАТИВѢ, ПЕНТРѢ МАї

пзтрѡнзѡторѡа ѡнцелѡере се пѡнѡ адеце орі ѡндо-
іте кѡ акѡсатівѡа: пре міне, пре тіне, пе ея пре еа;
пре ної, пре вої, пре еї, еле, п. е. Мілѡещене пре ної
Dumnezeule, мілѡещене пре ної. Avzimъ пре міне.

11) Пронѡмеле ачестѡ ѡнпреѡнзѡторіѡ ѡн лімба
ромѡнз нѡ пѡте сз рзѡѡнз афарз нічї де кѡм дїн
ѡнкеїере, де ѡнде ѡрмѡзз, кз ачеїа грешескѡ, карїї
зікѡ: Dómnе мілѡеще! дѡ Dómnе! ѡнлок де Dóm-
не мілѡещене! шї дѡне Dómnе! кзчї фіреа лімбеї
нѡстре нѡ се потрїбеце кѡ ачеїї елінеїї, дѡпз каре
воїескѡ дѡншії сз факз ачестз скїмбаре; фіїнд
кз ачеа н'аре ачестѡ фелїѡ де Пронѡме.

De Pronomelle Stăpănitóriș (Pocescivș.)

12) Ачестѡ Пронѡме кіне дела чел Персоналѡ, шї
'шї араѡз сѡпѡнїреа пе вр'о персѡнз саѡ лѡкрѡ, п. е.
А меѡ, ал тѡѡ.

13) Пронѡмеле сѡпѡнїторїѡ се ѡнеце кѡ ѡбѡстантї-
ѡа ѡн ѡнѡ, нѡмерѡ шї катѡ, кареле ѡн номїна-
тїѡ, акѡсатїѡ шї аѡлатїѡ се, пѡте пѡне ѡнаїнте
шї дѡпз нѡме; дѡр ѡн гїнїтїѡ шї датїѡ нѡмаї
дѡпз нѡме, п. е. нѡ почїѡ зіче: бѡпѡтаеа меѡлїї Про-
фесорѡ, чї бѡпѡтаеа Професорѡлїї меѡ.

14) Ачестѡї Пронѡме сѡпѡнѡ ѡнаїнте де нѡме, се
аѡаогз ла нѡме бзрѡзѡтеїї ѡн сїнгѡрїѡ артїклаѡ л, ла
ѡнмѡцїт ї; ла мѡцїт. фемїїескѡ ле, п. е. Ал меѡ,
аї меї, а меа, але меле.

15) Сѡпѡнѡ ачестѡ Пронѡме лѡнз ѡнѡ нѡме де
рѡденїе, артїклаѡ ѡн сїнгѡрїѡ пѡте рзѡѡнѡ афарз,
їар нѡ шї ла ѡнмѡцїтѡ, п. е. Frate меѡ шї 'Nepotș
тѡ сѡпѡнѡ, дѡр нѡ шї Nepoșїї зпкїлїї поѡтрѡ.

23) АН форма динтжид се пѣне кѣ, анос аинанте де нѣме, iar ааба се пѣне фзрѣ де нѣме, п. е. Ачестѣ омѣ цѣа спѣсѣ? Ачеста. Ачестѣ карле аї кѣм-пѣратѣ? Ачеста.

Пѣндаѣсе дѣпѣ нѣме, атѣнчѣ се потѣ антреѣдинца амжндѣде формеле.

24) Пронѣмеле арзтѣторид еѣ синѣрѣ аѣе дѣде аницеесѣрѣ:

1) Арзтѣ Персѣна чеа лѣкрѣтѣре, аѣекѣ: Ев ап-сѣмї.

2) Ансѣмнѣзѣ а фї нѣмаї синѣрѣ, аѣекѣ межнсо-цїтѣ де алтѣл.

Пронѣмеле Нехотѣржїѣ (Indefinitѣ).

25) Пронѣмеле Нехотѣржїѣ се антреѣдинѣзѣ, кжндѣ ворѣмѣ орї де лѣкрѣрї некѣмоскѣте, орї кѣнос-кжндѣле, нѣле хотѣржмѣ, п. е. Фѣрѣ релїѣне пїте-неа нѣ пѣте фї фѣрїчїѣ.

26) Упѣл се іа 1) де нѣме нѣмералѣ, 2) де про-нѣме неѣфїнїтѣ, (іар нѣ шї де Артїклѣ Nedefinitѣ.) (Безї Про 37. Фаца 13).

К А П Ѣ IV.

De Sintaxa Verborum. (De Syntaxi Verborum).

1) Тотѣ верѣл Персоналѣ дїн Модѣл Індїкатївѣ 176 аѣе Номїнатївѣ, кареле стѣ саѣ ла іѣвалѣ (арзтаре,) саѣ антр'аскѣнѣѣ, шї се анокѣрѣз кѣ верѣл ан нѣмѣр шї Персѣнѣ. Ачестѣ Номїнатївѣ се афлѣз кѣ ант-рекарѣе чїне? орї че? п. е. Dămneze а фѣкѣлѣ лѣмеа. De те іѣвѣцї, фѣ че зїкѣ!

2) Тотѣ Вербѣл Персоналѣ ꙗкоже авѣ маѣ мѣлци Номинативѣ, де кѣмба ачещѣа се цинѣ тотѣ де ѣнѣ лѣкрѣ, п. е. *Christocѣ а фостѣ Преотѣ, Пророкѣ ши Апѣратѣ.*

3) Тотѣ Вербѣрилѣ, каре аратѣ темере, адѣчере аминте, бѣкѣриѣ, мѣраре, сѣл вѣрѣ лѣкраре а мѣнциѣ, примескѣ Препѣсѣчѣдѣнеа де, п. е. *Пѣринѣциѣ се вѣкѣрѣ де Фѣиѣ вѣнѣ.*

4) Вербѣл Активѣ афарѣ де Номинативѣ пофѣтѣе ши Акѣсативѣ, кареле се афлѣ дѣпѣ антревареа пре чѣне? сѣл че? п. е. *Иѣциѣ пре чеѣ че вѣ вѣрѣскѣ пре воѣ.*

5) Вербѣрилѣ, каре аратѣ чеѣа даѣре сѣл лѣаре, афарѣ де Номинативѣ ши Акѣсативѣ, примескѣ ши Дѣтивѣ, п. е. *Дѣши карѣа.*

6) Кѣндѣ е Вербѣл Ан Модѣл Императивѣ, Сѣѣепѣл стѣ Ан Вокативѣ, кареле тотѣ де ѣна в адѣѣа Персѣнѣ, п. е. *Dѣmne! (каѣѣ) ав пѣ сокотѣѣ, кѣ соѣрѣ теа сѣпѣрѣ м'а лѣсѣѣ сѣ слѣжескѣ.*

7) Вербѣрилѣ Пасѣѣе афарѣ де Номинативѣ пофѣтескѣ ши Авлативѣ кѣ Препѣсѣчѣдѣнеа де, оѣѣ дела.

Ачѣстѣ Авлативѣ се кѣдѣѣ кѣ антревареа дела чѣне? дела че? п. е. *Сколариѣл сѣкрѣиторѣѣ де тоѣѣ, оѣѣ дела тоѣѣ е лѣѣдатѣ.*

8) Ши дѣпѣ Вербѣриѣ Актѣѣе ши Рѣчѣпроѣе ѣрмѣѣѣ Авлативѣл кѣ Препѣс. де, дела, п. е. *Спалѣѣе де ѣрѣчѣчѣне. — Приѣмѣѣе сѣѣатѣ дела чеѣ маѣ вѣтрѣнѣ.*

9) Сѣѣепѣл маѣ адѣсе оѣѣ стѣ Анѣинтеа Вербѣлѣѣ, ши ла Анчѣпѣдѣл Анкѣѣѣѣѣриѣ, п. е. *Сѣѣлетѣл е не-тѣрѣиторѣѣ.*

10) Дар се пѣне ші ꙗн ѡрма вередлѣи, прекѡм:

а) Кѡндѣ се фаче чева ꙗнтреваре, п. е. Че ꙗнсем-
пѣзъ кѡвѡнтѣл „Філософіе?”

б) Кѡндѣ вередл се пѣне ꙗн Модѣл Порѡнчиторіѣ,
п. е. Івѣици ші пре врѣжмашіи вострїи. Фачедї вїне,
челор че въ факѣ воѡе рѣѣ.

De Modѣл Nехотѣржтѣ (Infinitivѣ).

11) Де вор фі ꙗн ꙗнкеїетѡрѣ дѡѡе вередрї, фѣрѣ
сѣ се цїе де ѡнѣ ѡѡкрѣ, орї фѣр а фі легате кѣ врѡ
Кѡнжѡкчїѡне, ѡнѣл се пѣне ꙗн Модѣл Нехотѣржтѣ,
п. е. Мѣм вржїѣ а скрїе, ші ꙗнчепѣїѣ а ꙗнвѣѣа.

12) Дѡпѣ вередрїле шїѣ ші потѣ пѣртїеѡа а пѡ-
те рѣмѣне афарѣ, п. е. Шїѣ скрїе, потѣ чегї.

13) ꙗн локѣ дѣ Модѣл Нехотѣржтѣ се пѡте пѣ-
не Модѣл Ѣѡпѣсѣ кѣ Кѡнжѡкчїѡнеа сѣ, п. е. Шїѣ
скрїе, орї шїѣ сѣ скрїѣ.

14) Де мѡлате орї е де лїпсѣ, ка ꙗн локѣ Інфї-
нїтївѣлѣи сѣ се пѡнѣ чег Ѣѡпѣсѣ, ка сѣ се кѡнѡскѣ Пер-
сѡна, кѣтрѣкарѣ сѣ ꙗндрептѣзѣ кѡвѡнтѣл, п. е. По-
рѣпческѣ сѣ фачї, іар нѣ; порѣпческѣ а фаче.

К А П Ѣ V.

De Sintакса Partїчїпїѣлї.

(De Syntaxi Participiorum).

1) Partїчїпїѣл се кѡнкордѣзѣ кѣ Ѣѡѡстѡнтївѣл сѣѣ 168
ꙗн Ѣенѣ, Нѡмїрѣ шї Касѣ, п. е. Потѣл е кѣпоскѣїѣ
дѡпѣ фрѣнтеле сале.

2) Partїчїпїѣл се ꙗнтредїнѣзѣ маї вѣртѡсѣ, кѡндѣ
Прѡнѡмеле кареле, чегче, се ласѣ афарѣ дїн ꙗнкеїере.

п. е. **ДЕ** Партіич. **ВЕРБ.** **АКТИВЪ**. **КАХЪ** ла inima челѣи чѣ дъ дарѣл, iar пѣ ла прецѣл дарѣлѣи. — **САЪ** кѣ **ОМИ-СІЪНЕ**: **КАХЪ** ла inima дѣтѣторіѣлѣи de дарѣ, iar пѣ ла прецѣл дарѣлѣи.

ДЕ Партіичп. **ВЕРБ.** **ПАССИВЪ**, п. е. **СЕКРЕТЪ**л, каре мѣлаі дппѣртѣшиѣ, пѣ'л воіѣ спѣне, **САЪ**: **СЕКРЕТЪ**л чел мѣе дппѣртѣшиѣ, пѣ'л воіѣ спѣне.

3) **ТОТЪ** дптр'ачестѣ Партіичипіѣ **ПРЕСЕНТЪ** се пѣнѣ **ВЕРБЪ**рѣле, каре араѣкѣ вѣ'о лѣкѣраре, ка мѣжлочіре а алѣтѣ лѣкѣрѣі; **САЪ** дѣпѣ лѣсареа афарѣ (**ОМИСІЪНЕА**) ачестор Пѣртіичеле, кѣндѣ, дѣпѣ чѣ, пенѣрѣ кѣ, de ѡре чѣ, п. е. **ПРЕКЪ**м трѣпѣл омѣлѣи кѣндѣ мѣнѣжнѣкѣ ші одіхнѣше, (**САЪ** мѣнѣкѣндѣ ші одіхнѣндѣ) трѣіе-це; аша ші сѣфлетѣл кѣндѣ дпнѣаѣѣ ші кѣѣетѣ (**САЪ** дпнѣѣѣндѣ ші кѣѣетѣндѣ) се нѣѣреше. (Н. 131. фа-ца 113).

4) **АЧЕСТЪ** Партіичипіѣ се афлѣ кѣ дптрѣбареа кѣм?

5) **ДН** Партіичипіѣл трѣкѣтѣ дѣпѣ омѣіѣнеа арѣѣта-телор пѣртіичеле „кѣндѣ, пенѣрѣ кѣ, дѣпѣ чѣ,“ **ДН** локѣл лор се пѣне „fıindѣ“ п. е. **ХРИСТОС**, д'акѣ с'а фѣкѣтѣ сѣрѣ, (**САЪ** fıind сѣрѣ) дптрѣ зна de **СЖМБЕТЕ**. **САЪ**: **ІРОД**, пенѣрѣ кѣ с'а мѣниѣлѣ пе Ioan, ia тѣіѣлѣ капѣл, орї: **ІРОД**, fıind мѣніѣсѣ пе Ioan, ia тѣіѣлѣ капѣл.

6) **АЧЕСТЪ** Партіичипіѣл трѣкѣтѣ се пѣне маі **ВЪРТОС** дѣпѣ **АДІЕКТИВЕ**ле: вѣшорѣ, лѣсне, бѣнѣ, рѣѣ, грѣѣ, тарѣ, чева, нѣмѣкѣ, мѣлѣлѣ, пѣѣпѣ, ш. а. каре сѣнт ѣнѣте кѣ **ПРЕПѣСЪЧІЪНЕА** de, п. е. **ПРЕ** кале е рѣѣ de вѣм-блѣлѣ, dar нѣі а касѣ пѣ е vine de шеѣлѣлѣ.

A d a o c e r e .

1) Да лнтревареа unde? Нѡмеле орашелор, сателор 169 ши але рѡдрилор, дакз прѡн ачеа лнтреваре се еспримз тѡмпѡ вѡиторѡ рѡ трекѡтѡ, се пѡнѡ лн акѡсатѡвѡ кѡ Препѡсѡчѡднеа ла, п. е. Ам фостѡ ла Бѡкрешѡ, мергѡ ла Сѡвѡѡ.

2) Iар де арѡтѡм тѡмпѡ Пресентѡ (де акѡм), се пѡнѡ кѡ Препѡсѡчѡднеа лн, п. е. Лѡкѡескѡ лн Бѡкрешѡ. Лпвѡѡ лн Вѡена. Акѡм шедѡ лн Сѡвѡѡ.

3) Тот ачѡсте нѡме пропрѡѡ ла лнтревареа de unde? се пѡнѡ кѡ Препѡсѡчѡднеа дела, п. е. Вѡѡ дела Парѡс. Ме лнторкѡ дела Бѡсерѡкѡ.

4) Нѡмеле Провѡнѡѡлор ла лнтревареа unde? се пѡнѡ кѡ лн, п. е. Ам фостѡ лн Тѡрѡѡ. Сѡнт пѡскѡтѡ лн Бѡковѡна.

5) Дар лнсемнѡдѡ ачѡстеа вре о венѡре дѡн лѡднтрѡ, се пѡнѡ кѡ дѡн, п. е. Плекѡѡ дѡн Краѡова. Ешѡѡ дѡн Авѡтрѡѡ.

6) Кѡвѡнтѡл касѡ, де лнсемнѡзз лнлѡднтрѡл локѡѡнѡѡ, ла лнтревареа unde? се пѡне кѡ лн, п. е. ам фостѡ лн касѡ.

7) Дар лнсемнѡдѡ нѡмаѡ локѡѡнѡѡ, ла лнтревареа unde? се рѡспѡнде кѡ а, п. е. Ам фостѡ а касѡ, саѡ: мергѡ а касѡ.

8) Да лнтревареа de unde? се маѡ адаоргз Препѡсѡчѡднеа de, п. е. Вѡѡ de а касѡ.

КАПЪ VI.

De Sintaksa Препъсъчиѣнілор.
(De Syntaxi Praepositionum).

De Препъсъчиѣніле лѣ Dativѣ vezi фаца 117. N. 2.

De Препъсъчиѣніле лѣ Акѣсативѣ.

- 170 1) Препъсъчиѣнеа лп, де ва ста лнаинтеа ѡнѣ нѣме, кареле се лнчѣпе кѣ вокалз, се скімез кѣ лнтрѣ, п. е. Фарисеѣ крдеаѣ лнтрѣ лнвіереа торѣлор.
- 2) Препъсъчиѣнеа пре се пѣне нѣмаѣ лнаинтеа фїицелор кѣвѣнтзторѣ, п. е. Сілѣше пре Іоан. Лѣгъ воѣл.
- 3) Іар ла лнтѣмпларе, ѡнде пзтіміторіѣл нѣ се пѣте деосеѣ де чел лѣкрзторіѣ, атѣнчї пзтіміторіѣл шї де нѣ ва фї кѣвѣнтзторіѣ, тотѣ прїїмеѣ пре, п. е. Лѣл а вїрѣїѣ пре ѣрсѣ. Вѣлпеа а лншѣлаѣ пре Лѣпѣ.
- 4) Лнсз де нѣ е лнѣоїалз де а кѣнѣше пе пзтіміторіѣ дїн лѣкрзторіѣ, пре рзмѣне афарз, п. е. Вїцелл а свпѣ лаптеле. Мѣіереа тѣлце вака.
- 5) Препъсъчиѣнеа ла, се пѣне адѣсе орї лн лок де Дативѣ. п. е. Дѣ фжпѣ каїлор, орї дѣ фжпѣ ла каї.
- 6) Препъсъчиѣнеа пжпѣ, се пѣне тот деѣна лнсоцітз кѣ ла, гаѣ лп, п. е. Пжпѣ ла скѣлѣ. Пжпѣ лп бїсѣрікѣ.

De Препъсъчиѣніле лѣ Ablativѣ vezi фаца 117. N. 4.

Препъсъчиѣнеа de, се пѣне:

- 1) Лнаинте де нѣмерале де ла 19 лнсѣс, п. е. Dózezečї de case. Патрѣзечї шї треї де сколарї.'
- 2) Джнгз ѡнѣ сѣвѣстантїѣ, кжнѣѣ ачѣла ара-тз нѣмаѣ о парте дїн, лнтрѣгѣ, п. е. О бѣкатѣ (бѣкѣ-лѣрѣ) de пжне.

3) Арзтжндѣ пѣтинца сад непѣтинца де а фаче чева лѣкрѣ, п. е. лепнѣ бзнѣ де лѣкратѣ.

Антр'алте лимбѣ винѣ дѣесе орї дѣде орї маї мѣлте ѿбстантїве ѡнїте антр' ѡнѣл, ачестеа ромжнѣце се деспзрцескѣ кѣ Препѣсчїѡнеа де, п. е. Teologia орї кѣвжнтареа де Дѣмнезех.

4) Се пѣне ачестз Препѣсчїѡне дѣесе андоїтз шї антреїтз, арзтжндѣ врео мзсѣрз де чева, п. е. Am знѣ васѣ де 20 де літре де маре.

5) Де се скїмез дѣесе кѣ пре шї пентрѣ, п. е. Аскѣлтѣ де мїне, орї аскѣлтѣме пре мїне. — Аѣ ворбїтѣ де мїне, орї пентрѣ мїне.

6) Де се пѣне дѣпз Интреїепчїѡнїле, ваї, апарѣ, ферїче, шї дѣпз бїне, рѣѣ. п. е. Ваї де мїне! ферїче де тїне! бїне де вої!

7) Ан локѣл ачестѣї явлатївѣ кѣ Препѣсчїѡнеа де се пѣне дѣесе орї Генїтївѣл, п. е. Moici а вѣзѣтѣ рѣгѣл арзжндѣ ан кїпѣ де фокѣ, орї ан кїпѣл фокѣлї.

(Де челе-а-ал-те Препѣсчїѡнї кезї фаца 116. шї 117.)

К А П Ѣ VII.

De Cıntакса Адвербїїлор.

(De Syntaxi Adverbiorum).

1) Ядвербїѣл стз кжндѣ ангаїнте, кжндѣ дѣпз 171 верѣѣ, арзтжндѣ локѣл, тїмпѣл шї алте антжмплзрї але лѣкрзрїї, п. е. Аїчї поѣї анвѣда шї бїне шї кѣржндѣ.

2) Челе маї мѣлте ядвербїї винѣ дѣла ядїептїве, каре дакз стаѣ лжнѣз ѿбстантїве, шї арагз ансѣшїреа лор, се зїкѣ ядїептїве; іар де вор арзтѣ ан-

сѡшїреа лѡкрзрїї, нередѡкжндѡсе ла сѡбстантїве, атѡнчї сжнт ядверсїї, п. е. Фїїл пострѡ аре ворбѡ лимпедѡ, сѡѡ ворбещѡ лимпедѡ; аїчї лимпедѡ ла лнтжїа лнтжм-пларе есте ядїептївѡ, кзчї аратз лнсѡшїреа сѡбстан-тївѡлѡї, адекз, че фелїѡ ѡе ворбѡ аре фїїл пострѡ; іар ла аѡѡѡа есте ядверсїѡ, кзчї аратз лнсѡшїреа вїреѡлѡї, адекз: кжт ворбещѡ фїїл.

Нот а. Ядверсїѡл аѡесе се афлз кѡ лнтревареа кжт ?

3) Ядверсїїле потѡ трече лн сѡбстантїве, ѡар атѡнчї лїсе аѡаогз яртїклѡл, п. е. Бїнеде, че тї'лаї фѡкѡїѡ, пѡ'л воїѡ ѡїта, лн локѡ: Пентрѡ кѡ тїаї фѡкѡїѡ бїне, пѡ те воїѡ ѡїта.

4) Ядверсїѡл пѡ, есте ѡестѡл спре а неѡа чеѡа, лнсз ромжнїї, спре маї марѡ лнтзрїреа тзгзѡїреї лор, маї аѡаогз шї пе неѡатїѡа ба, п. е. Аї фостѡ ла скѡль? пѡ, орї, ба пѡ; адекз сѡ фїї лнкредїнѡѡѡѡ, кѡ п'ам фостѡ.

5) Ячѡстз лнѡїтз неѡаре се лнтревѡїнѡѡѡз шї лн алтѡ кїпѡ, фзр' ашї перѡѡ лнѡелесѡл, п. е. Еѡ лѡї Тѡдерѡ нїмїка іам ѡѡѡѡ. ѡар маї бїне се зїче: Еѡ лѡї Тѡ-дерѡ нїмїка пѡ іам ѡѡѡѡ.

6) ѡе се пѡне пзртїѡѡа пѡ, лнѡїнтеа неѡатїѡеї нїмїка, атѡнчї лнсѡмнѡѡѡз лнтзрїре, іар нѡ тзгз-ѡїре; п. е. Еѡ пѡ нїмїка іам ѡѡѡѡ, адекз, пѡ пѡ-ѡїнѡ, чї мѡлѡ іам ѡѡѡѡ.

К А П І Т У Л У М VIII.

De Sintaxca Лнтреїепчїѡнїѡор. (De Syntaxi Interjectionum).

172 1) Ям вазѡѡѡѡ лн ѡнтїмѡлогїе, кз лнтреїепчїѡнїїле потѡ ѡе ѡна аратз вре ѡ ѡѡсеїтз сїмѡїре сѡѡ патїмз

а сѣфлетѣлѣи, п. е. Ме бѣкѣрѣ, сжнт триѣѣ, ме дѣре, ме минѣнезѣ, ѣвѣскѣ орї ѣрѣскѣ чева. ш. а. Дечї

2) Маї тѣте Интреїепчїѣнеї се пѣнѣ кѣ Препѣсчїѣнеа де, п. е. Ох! ферїчїѣл де mine. Ох ваї де tine! Сѣракѣл де mine! Minѣне де ел! Ох сжрманїї де пої, кѣ скїмѣѣтѣре е сѣртеа оменѣскѣ!

3) Ан локѣл Препѣсчїѣнеї де, ла ачесте Интреїепчїѣнеї се пѣне адеѣе орї Датївѣл, п. е. Ваї mie! пенѣрѣ: Ваї де mine! Ваї вѣѣѣ кѣртѣрарїлор шї фарїсеїлор фѣцарнїчї! кѣ лнкїдеѣї лнпѣрѣѣїа черїѣрїлор (адекѣ аскѣндеѣї лнвѣѣѣѣѣра чеа адевѣратѣ) лнainteа ѣmeniлор, нїчї вої нѣ лнтраѣї, нїчї пре чеї че вор сѣ лнѣѣре (сѣ чїѣскѣ) нѣї лѣсаѣї! Мат. Кап 23. в. 14.

К А П Ѣ IX.

De Cїntaxa Конжѣкчїѣнїлор. (De Syntaxi Conjunctionum).

Конжѣкчїѣнеї леѣѣ кѣвїнте, фрасѣрї шї перїо- 173
ѣрї лнѣреїї. Дечї треѣѣїе лѣатѣ сеама, кѣ:

1) Конжѣкчїѣнеа шї леѣѣ Нѣме шї верѣѣрї ан асѣ-
менеа Касѣрї, нѣмерї шї тїмѣрї, п. е. Сѣпѣтатеа шї
лнвѣѣѣѣѣра сжнт, шї вор фї дарѣрїле челе маї бѣ-
не але омѣлї.

2) Де вор фї маї мѣлѣте кѣвїнте ан фрасѣѣ, каре сѣ
ѣреѣѣаскѣ а се лега лнпреѣнѣ, атѣнчї нѣмаї чел де-
пре ѣрмѣ прїїмеѣѣе Конжѣкчїѣнеа, п. е. Драгѣтеа,
дрептатеа, адевѣрѣл шї лнцелепчїѣнеа пѣнѣ пе омѣ лн
стареа чеа ферїчїѣѣ.

3) Де кѣмба ѣѣпѣ вѣе ѣнѣ фрасѣѣ негатиѣѣ вор маї
ѣрмѣ алѣте фрасѣрї їар негатиѣе, ла асѣменеа лнѣѣм-

пларе фіеце каре д'інтр'ачесте фрасбрі прімеце кон-
жѣкчіднеа нічі, п. в. Фарісеї ші Къртхраріі пѣ воіеаѣ
сѣ кредѣ, къ Хрістоѣ есте чел фъгъдѣитѣ, ші аша
нічі аскълтаѣ лпвѣцътѣра лѣі, нічі воіеаѣ сѣші лндреп-
тѣзе фантеле сале.

De Антревѣнцареа Пъртічелелор Ансоціторе.

174 Эрмзтореле Пъртічеле Ансоціторе мергѣ тотѣ
пзреке, аша, Анкжтѣ ѣна се пѣне ла Антѣа, іар
чеа-л-алтѣ ла адоѣа парте а Періодѣлѣі, каре нѣ-
маї аша Ансоціте аѣ кѣвжнтѣлѣі кѣвінчосѣл
Анцелесѣ.

Ачеле сжнт Эрмзтореле:

Прекѣм	„ аша	Де ші	„ німік маї пѣцїнѣ
Чїне кѣм	„ аша	Део парте	„ де алтѣ парте
Кжтѣ	„ атжтѣ	ѣнде	„ аколо
Антрѣ кжтѣ	„ Антр'атжтѣ	ѣ фелїѣ	„ аст фелїѣ
Де ѡрече	„ аша аар	Аша	„ Анкжтѣ
Фїндѣкѣ	„ аша	Кжндѣ	„ атѣнчї
Пжнѣ ѣнде	„ пжнѣ аколо	аѣ	„ аѣ
Де шї	„ тотѣшї	Нѣндмаї	„ чї шї
Де кжте орї	„ де атжтеа орї	Де ѡре че	„ аша аар
Анкжтрѣѣ	„ Антр'аколо	пжнѣкжндѣ	„ пжнѣ а-
Каре	„ ачела		тѣнчї.

Мзїестрїа де ашї ашеѣа кѣцѣтеле сале Ан бѣнѣ
формѣ Перїодїкѣ се кѣпрїнде Ан бѣна ржндѣїре а аче-
стор пзртїчеле, аела каре атжрнѣ тотѣ Анцелесѣл
Перїодѣлѣі, кѣчї пзртїчеоа, каре се пѣне ла Анчепѣтѣл
Перїодѣлѣі, редѣче Анцелѣїереа са ла алтѣ пзртїчеоа,
каре аре де а се пѣне ла адоѣа парте а ачелѣїашї Пе-

рїодѣ, ачєаста дє нѣ ва ѣрма, тотѣ ѡнцзлєсѣл Пє-
рїодѣлѣ рзмжнє нєдєплїнїтѣ, п. е. Прєкѣм пєлє-
рїлє трѣпѣлї прїн кѣмпѣтарє крєсѣѣ шї сє ѡнѣрєскѣ,
аша шї алє сѣфлєтѣлї прїн ѡнвѣцѣтѣрї бѣнє ажѣпгѣ
ла ѡпалѣ пєрфєпчїзнє.

Ш А Р Т Ъ А III.

De Prosodie, сак Мѣсѣра тонѣлї.
(De Prosodia, vel Quantitate Syllabarum).

Просодїа єстє цїїнцѣ, чє нє ѡнвѣцз мѣсѣра Сїла- 175
бєлор, дѣкз, ла карє Сїлабє, кѣвїнтє шї зїчєрї сз
рзѣїкзмѣ сѣс сз ѡпзсзмѣ тонѣл.

Nota. Prosodia шї Поєсїа аз дїфєрїндѣ марє ѡнтрє
сїнє, кѣчї Поєсїа сє окєпѣ кѣ кѣцєтє формѣсє шї сѣвлїмє, кѣ їкѣ-
нє нїмєрїтє, кѣ тѣлѣсрї (delineerї) мїшкѣтѣрє (аффєктатѣ) шї ро-
мантїчє (пїторєсчї); ѡн тїпѣ чє Prosodia сє кєпрїндє нємаї кѣ кон-
сїрвєрєа чєа мєканїкѣ а вєрвєрїлор.

Трєбѣ сз шїмѣ кз кѣвїнтєлє вѣрвєрїєї нѣсѣтрє ар
фї фѣртє нєплзкѣтє дѣзѣлѣї, кѣнѣдѣ тѣтє лєам зїчє
ѡнтрѣнѣ тонѣ, дѣкз; кѣнѣдѣ тѣтє Сїлабєлє лєам
рзсїпѣнѣ дємєнєа лѣнѣдѣ, сѣс дємєнєа сѣдѣртѣ; Пєн-
трѣ ачєаста єстє дє лїпєз, ка ла кѣвїнтєлє, карє сє
кѣпрїндѣ дїн маї мѣлѣтє Сїлабє, ѣ Сїлабєз сзсє рзсїпѣн-
дз кѣ ѡрєчє ѡпзсарє, їар чєлє-л-тє кѣ ѡрєчє рзѣїкарє
пѣтрївїтз. Дєчї

тѡл (suffixum) орі ла лнчепѡтѡ, (praefixa), орі ла сфжршітѡл сѡѡ (affixa).

Де ва ста аѡзогзмжнтѡла ла лнчепѡтѡла кѡвжнтѡлѡї, атѡнчї тонѡла се пѡне ла кѡвжнтѡла чел де рѡдѡчїнѡ, аѡпѡ кѡм лл аре лн фїреа са ка сїмплаѡ, п. е. десфѡкѡтѡ, кѡпрїндепе.

Іар лн 'Кѡвїнтеле, каре іѡѡ аѡзогзмжнтѡла ла сфжршітѡ, тонѡла се апасѡ ла аѡзогзмжнтѡ п. е. Domnescѡ, Moldovean, кѡмпїе, порокѡсѡ.

Пѡртїчелеле челе де аѡзогзмжнтѡ сжнт: а̀пѡ, іа̀пѡ, ескѡ, еѡѡ, іѡ, іе, ѡсѡ, елѡ, ѡѡѡ, іме, ѡїѡ, ѡкѡ, етѡ, еѡѡ, тате, іѡне, а̀тѡ, ѡрѡ, ѡрїѡ, жпѡ ш. а. п. е. Країовеа̀пѡ, тѡреѡѡ, алѡрїѡ, фрѡмошелѡ, алѡеѡѡ, стрїкѡчїѡне, ш. а. (Реѡї Н. 146).

Ла Тїмпѡрїеле шї Персѡнеле Верѡѡрїлор се апасѡ ачеа Сїлаѡѡ, каре с'а апѡсатѡ лн Верѡѡрїеле челе де кѡпетенїе орі прїмїтїве, деѡла каре с'аѡ форматѡ.

Тїмпѡрїеле челе де кѡпетенїе, деѡла каре се формѡѡѡз алтеле, сжнт:

1) Прес. Indic. 2) Парт. трек. 3) Прес. Infinit.

I. Конж.	лаѡѡѡ,	лѡѡѡатѡ,	а лѡѡѡа-ре.
II. „	ѡакѡ,	ѡѡкѡтѡ,	а ѡѡчѡ-ре.
III. „	кѡноскѡ,	кѡноскѡтѡ,	а кѡноаѡѡе-ре
IV. „	ферїческѡ,	ферїчїтѡ,	а ферїчї-ре.

(Реѡї деѡпре ачеаста ла формареа тїмпѡрїлор Н. 125).

Но та. Дїтерїеле ї, ѡ, шї їѡ, кжнѡѡ сжнт ла сфжршітѡла кѡвжнтѡлѡї се пронѡнѡцїѡ скѡрте, нѡмаї кѡ жѡмжтате тонѡ, п. е. Леѡ, алѡѡ, фраѡї, бѡпї, черїѡ, порѡѡ, фѡкѡтѡ, рѡпѡѡ.

Дар декѡмба ачесторѡ Семівокале лісзвор адзога
вр'о літерз, атѡнчі се пронднціе кѡ тонѡ плінѡ, п. е.
Левл, бѡнѡл, черіѡл, ф'ѡкѡл, рѡпѡсѡс? (Безі Н. 116.
ла ефршітѡ.)

Де се термініѡз вр'ѡнѡ кѡвжнтѡ ѡн літерз неск-
нзтѡре, ачеѡ се пронднціѡ ка кжндѡ ар аѡеѡ ѡн-
преднатѡ ѡнѡ ѡ Семівокалѡ кареле адеѡ орі ші де
мѡлці, ѡа де тоці чеі кѡноскзторі де лімба ромжнз се
ші скріе, п. е. Ом орі омѡ, бѡн орі бѡнѡ. Кзрѡра а-
дзогжндіеѡ вр'о літерз, ѡ се зіче кѡ тонѡ плінѡ,
прекѡм: бѡнѡ-л, аззіѡ-лаі, кжнтжндѡ.

Да лзсарѡа афарз а ѡнор літере, маі алес кжндѡ
він дѡѡе вокале ла ѡнѡ локѡ, пентрѡ ѡѡна глзсѡре
(евфоніе), адеѡ орі рзмжнжндѡ ѡна афарз, се пѡне
ѡн локѡі Апострофѡл ('), п. е.

— — — — — флорі — — —
Нѡвѡ тѡрцініці пр'ін ложе, пр'ін грѡдіні нѡ в'адѡнаці
Аѡѡстре веселе феѡе аоло нѡ ле'нтріѡтаці.

Еліад.

De аѡѡсарѡа Тѡпѡлѡі ла Фрасѡрі орі Лпкеіері.

177 Прекѡм ѡн кѡвінте челе де маі мѡлте Сілаѡе нѡ
рзспѡндем тѡте Сілаѡеле кѡ асемене тонѡ, аша ші
ѡнтр'о Констрѡкціѡне сѡд Прѡпѡсѡчїѡне (фрасѡ) ѡн-
трѡгз нѡ треѡдіе тѡте кѡвінтеле пронднціѡте тотѡ кѡ
асеменеѡ тонѡ, пентрѡ кз тонѡла нѡ се лѡгз де тѡте
кѡвінтеле зічеріі фрасѡлѡі, чі нѡмаі де ѡнеле, дѡпз
кѡм чѡре треѡдіѡца; ші нѡмаі прін потрївіта апз-
сарѡа тѡнѡлѡі ла кѡвжнтѡла чел кѡвінѡсѡѡ фачемѡ
ноі алтора сімціріѡле ші кѡѡителе нѡстре кѡноскѡте ші
кіме ѡнѡелесе, п. е. Еѡ ц'ам зісѡ ерї сѡ терці ла бі-
серікѡ. — Ачѡстз Констрѡкціѡне пѡте аѡеѡ маі мѡл-

ТЕ АНЦЕЛЕСЪРІ, ДЪПЪ ДЕСЕКІТА АПЪСАРЕ А ТОНЪЛЪІ ЛА
КЪВІНТЕ, П. Е.

- 1) Ех џіам зисџ іері съ мерџі ла бісерікъ.
- 2) Ех џіам зисџ іері съ мерџі ла бісерікъ?
- 3) Ерї џіам зисџ ех съ мерџі ла бісерікъ?
- 4) Ла бісерікъ џіам зисџ ех іері съ мерџі?
- 5) Съ мерџі ла бісерікъ џіам зисџ ех ерї.
- 6) Съ мерџі ла бісерікъ џіам зисџ ех ерї?
- 7) џіам зисџ ех іері съ мерџі ла бісерікъ?
- 8) Зисџіам ех ерї съ мерџі ла бісерікъ? ДРЕПТ АЧЕА

1) Къндџ стрігъмџ орї кіемъмџ пе чінеба, рз-
дікъмџ тонџла ла анчепџтџ, шї л апъсџмџ (лзсџмџ)
кътре сфършітџла анкеіерїї.

2) Къндџ антребъмџ, рздікъмџ тонџла кътре
сфършітџла анкеіерїї.

3) Къндџ арътъмџ сімџірі де пазчере, вор-
бімџ къ тонџ џмілітџ, пазкътџ шї деџептџ.

4) Патїміле мџніей, але џрџчїџней ш. а. ле аръ-
тъмџ къ тонџ таре, аспрџ, анфокатџ шї непаз-
кътџ.

Тџте ачестеа маї віне се анвауъ дїн датїна де
тџте зїлеа, (Usus te plura docebit). Іар регџлі маї
пе ларџџ де спре афекџїџне шї сімџіріле сџфлетџлџї не
аратъ Реторїка.

Дїмба де конверсџїџне шї де џїїнуъ се кіамъ
Прозъ, ан контра де чеа скрісџ ан Версџрї.

Фїїндъ къ Гкопџла медџ аїчї нџ есте а арътџ регџ-
ліле тонџлџї саџ мџсџра сілабелор (quantitatem silla-
barum) пентрџ а фаче Версџрї, жџдекџ, къ ачесте
пџнъ акџм зїсе, де шї сџнт пџџїне, дар потџ а жџн-
џе, спре а џї къмпџтџ тонџла ан къвїнте шї ан

АНКЕІЕРІ АНТРЕЦІ, КА ВОРБІРЕА СЪ АІБЪ АНЦЕЛЕСЪ
ДЕПЛІНЪ.

Дар де воіеце чінева а черка о стржнса мзіестріе а
Просодіеі де а фаче версѣрї ромжне, сз консѣлте кзр-
ціле D. I. Eliade din Бжкзрещї, сѣв тїтлѣл „Gram-
matika Poeziei“ ш. а. шї АНКЖТЪ ЦІЪ ШІ а D. Геор-
гіе Сехлескѣ, шї але алтора дїн ачеле дѣде Прїнчїпа-
те, ѡнде маї мѣлцї вжрѣацї де таленте нѣ пѣцїнѣ
аѣ асѣдатѣ АНТРЪ КѢЛТѢРА ЛІТЕРАТѢРЕІ РОМЖНЕ, аѣ-
пж ѡрмаре шї АНТР'АЧЕАСТЪ МЗІЕСТРІЕ.

ПАРТѢА ІУ.

Despre Ortografiă, саз Dрептскїере.

(De Ortographia seu arte recte scribendi).

178. **В**їеце каре попорѣ лїмѣа са маї АНТЖІЪ о ворѣеце,
апої аѣп'ачеа о скріе; шї вжнѣдѣ а о скріе бїне, маї
АНТЖІЪ трѣвдіе сз о АНВЕЦЕ а о ворѣї бїне. Тотѣ аѣпж
ачеастъ регѣлз ѡрмѣзъ шї Граматїка, кзчї еа маї АН-
ТЖІЪ АНѢАЦЪ бїне а ворѣї, шї нѣмаї аѣп'ачеа бїне а
скріе. Мзіестріа, каре АНѢАЦЪ а скріе бїне, арептѣ
шї кѣм се кѣбїне, се кіамъ грїчїеце (Ορθογραφία) Ор-
тографїа, саз пе ромжнїе Дрептѣ-скріере. Аша дар
Че есте Ортографїа?

Ортографїа есте партѣа Граматїчеї, каре не АН-
ѢАЦЪ, кѣм трѣвдіе сз скріем кѣбїнтеле кѣ кѣвїїнчѣселе
кор лїтере.

РЕГЪЛА ДЕ КЪПЕТЕНИЕ А ОРТОГРАФИЕЙ ЕСТЕ:

СКРИЕ ПРЕКЪМ ВОРБЕЩІ.

АЧЕАСТЪ РЕГЪЛАЪ НЪ ТРЕБДИЕ АША АНЦЕЛЕСЪ, КА ФІЕЦЕ ЧІНЕ СЪ СКРИЕ, ПРЕКЪМ ВОРБЕЩЕ; АЧІСЕ АНЦЕЛЕГЪ АЧЕІА НЪМАЙ, КАРИИ СЪНТ АН ПЪТЕРЕ, ЦИДЪ, ШІ АНТРЪ АДЕВЪРЪ АДЪ ПРОИДИЦИЗЧИДНЕ БЪНЪ; АЧЕІА ПОТЪ СКРИЕ КЪ ТЪТЪ СЕКЪРИТАТЕА ЛІТЕРЕЛЕ ЧЕЛЕ ДРЕПТЕ. ДАР КАРИИ НЪ СЪНТЪ АН СТАРЕ, НЪ ПОТЪ, НЪ ЦИДЪ, АЧЕІА СЪ АНВЕЦЕ СКРИЕРАА ЧЕА АДЕВЪРАТЪ ДІН ГРАМАТИКЪ, ДІН ДІКЦИОНАРИЪ.

ДЕ АЧЕЕА МАЙ СЪСЪ АРЪТАТА РЕГЪЛАЪ О ПЪТЕМ МАЙ АНДРЕПТАТЪ ЕСПРИМА:

СКРИЕ, ДЪЦЪ КЪМ ТРЕБДИЕ ДРЕПТЪ ШІ БІНЕ СЪ ВОРБЕЩІ.

ШІ АНТРЪ АДЕВЪРЪ, КЪ ЛІМБА РОМЪНЪ (ДЕ РОМЪНИИ ЧЕИ КЪ МІНТЕ ШІ АНВЪЦАЦІ) АША СЕ СКРИЕ ПРЕКЪМ СЕ ВОРБЕЩЕ, НЕ МАЙ АДОДЪГЪНДЪСЕ, ОРІ МАЙ ЛЪСЪНДЪСЕ АФАРЪ ВР'О ЛІТЕРЪ, ЧІ АНТОКМАЙ ДЪПЪ КЪМ СЕ АДЪДЪ АН РЪСПИДЕРЕА ЧЕА БЪНЪ.

ЛІМБА ШІ ПРОИДИЦИЗЧИДНЕА ЧЕА МАЙ ДРЕПТЪ ШІ МАЙ АДЕВЪРАТЪ ЕСТЕ, КАРЕ СЕ АНТРЕБДИНЦЕАЪЪ ДЕ ПАРТЕА ЧЕА МАЙ КЪЛТЪ А ДНДИ ПОПОРЪ. НЕДРЕПТЪ ЕСТЕ АЧЕЕА, КАРЕ АН ФОРМЪ ДЕ ДІАЛЕКТЪ СЕ АБАТЕ ДЕЛА ЧЕА КЪЛТИВАТЪ.

МАТЕРІА СКРИЕРІИ ДНЕИ ЛІМБИ СЪНТ ДІТЕРЕЛЕ.

ДЕСПРЕ ДІТЕРЕЛЕ (ГЛОВЕЛЕ КІРИЛІЧЕ), КЪ КАРЕ СЕ СЪЦЕСКЪ ДЕ ВР'О 300 ДЕ АНИ РОМЪНИИ *) АМ ВОРБИТЪ ЛА

*) РОМЪНИИ АВ АБЪТЪ ЛІТЕРЕЛЕ ЛОР ЧЕА ЕТЪЪМОШЕЦІ ПЪНЪ ДЪПЪ СІНОДЪЛА ДЕЛА ФЛОРЕНЦА, ПЕ ТЪМЪЛА АВІ АЛЕКСАНДРЪ ЧЕА АВІ БЪНЪ ПРИНЦИПЕЛЕ МОЛДОВЕИ, КЪНДЪ Д'ІНТР'О ФАТАЛАЪ ПРЕЖДЕКАТЪ ЛЕ ПЪРЪЦІРЪ, ШІ АН ЛОКЪЛА ЛОР АВАРЪ ПЕ ЧЕЛЕ СЛАВОНЕ. АНЪЪ АКЪМ АНЧЕТЪЛА КЪ АНЧЕТЪЛА ІАР СЕ АНТРОДЪКЪ АНТРЕ РОМЪНИИ ДІН ТЪТЕ ПЪРЪЦІЛЕ.

АЧЕПЪТЪЛА БТИМОЛОГИИ, КЪ СЪНТ НЪМАИ 27 ШИ А НЪМЕ:
а, б, в, г, д, е, ж, з, і, к, л, м, н, о, п,
р, с, т, ъ, ф, х, з, ц, ч, ш, ъ, ѱ.

А Н С Е М Н А Р Е. ГЛОБЕЛЕ И, ОУ, О, Ѳ, ЦИ, ТА,
Ю, Л, З, П, У, ПРЕКЪМ ШИ С, Ѡ, А, ЛИ, С'АВ
СКОСЪ ДЕ СКРИТОРИИ РОМЪНИ ДИН БЪКЪРЕЦИ АЧКЪ ДЕ
МЪЛТЪ ДИН АЛФАБЕТЪ, КА НИЩЕ СЛОВЕ НЪ НЪМАИ
ДЕ ПРИСОСЪ ПЕНТРЪ АСЕ СКРИЕ КЪ ЕЛЕ ЛІМБА РОМЪ-
НЪ, ЧІ КАРЕ КЪСА МАРЕ ГРЕДТАТЕ ШИ ПЕРДЕРЕ ДЕ
ТЪМПЪ НЕВИНОВАТЕИ ТІНЕРІМЪ СКОЛАСТИЧЕ. (Безі фаца б.
Н. 19.)

Антревіцареа Літерелор челор марі.

179

Літереле челе марі се пѡнѡ:

- 1) Да АЧЕПЪТЪЛА ФІЕЩЕ КЪРІА КЪВЪНТЪРІ ОРИ ФРАСЪ
- 2) Да АЧЕПЪТЪЛА ФІЕЩЕ КЪРІА ВЕРСЪ (СТІХЪ), КІАР
ШІ ДАКЪ АНТР'АЧЕЛА КЪЦЕТЪЛА НЪСЕ ДЕПЛІНІЩЕ, П. Е.

Отъл кѡтѡ се паще, кѡ кѡтѡ се тѡреще,
Грижа ші пеказъл ачкѡ кѡ ел крещѡ.

- 3) ДЪПЪ ФІЕЩЕ КАРЕ ПЪНКТЪ, ОРИ ШІ ДЪДЕ ПЪНТЪРІ,
КЪНДЪ ЧІТЪМЪ (АДЪЧЕМЪ ДЕ МЪРТЪРИЕ) КІАР КЪ-
ВІНТЕЛЕ КЪІВА, П. Е. Апостолъл зиче: „Крещѡци прѡ-
чїи востриі ачтрѡ ачвѡдѡтѡрѡ ші черіареа Домнѡлї.

4) ДЪПЪ СЕМНДА ДЕ АНТРЕКАРЕ ШІ ДЕ МІРАРЕ, ДАКЪ
АЧЕСТЕА АША КЪ ДЕ СЪВЪРШІРЕ АЧКІЕ ФРАСЪЛА, АЧ КЪТЪ
ЕЛЕ СТАЪ АЧ ЛОКЪЛА ДНДИ ПЪНКТЪ; ДАР ДАКЪ НЪ СЕ ВА
АЧКІА ФРАСЪЛА, АТЪНЧІ НЪСЕ ПЪНЕ ЛІТЕРЪ МАРЕ, П. Е.
Дѡпѡ че ачтребаѡ не Іоанѡ: де хнде винї? Ачї рѡ-
спѡнсе: де акасѡ. — Ех аї зичѡѡ: стѡ! ші ел тоѡ
пѡ стѡтѡ.

5) НѢМЕЛЕ Пропрії ДЕ персоне, ДЕ цзрї, ДЕ четяцї, ДЕ рждрї, ДЕ мѡнцї, шї локдрї, п. е. Лавреанѡ, Ардеалѡ, Бжквещї, Олтѡ, Етна.

6) НѢМЕЛЕ, каре АНСЕМНѢЗЗ чева шїиуцз, мзіестріе, дїрегзторіе, прекѡм шї нѢМЕЛЕ, каре аратз чева зїле АНСЕМНАТЕ, сад тїтлѡ, п. е. Теологіѡ, Граматїкѡ, Принчїне, Епіскопѡ, Флорїї, Рѡсалїї, — Мѡрїа Та, Eminenцїа Вѡстрѡ.

7) ЯДїектївеле, каре се АНТРЕБДІУЦѢЗЗ ла тїтлдрї, кѡм: Сфиндіе Пърїнте! Опорае Домнѡле!

8) ПронѢМЕЛЕ Персонале шї Посесїве ка ЯДворбїре (тїтлѡ) АН Персѡна аДѡда шї а треїа, кжнѡдѡ прїн ачестеа врем кзтрз о шїѡтз персѡнз сз арзтзм реверїнцз, шї сѡнѡнере, п. е. Апѡлѡїмеа Са. Преа Сфинцїа Та. Еѡ, їѡвїте амїче! дїн скрісѡреа Домнїтале ам ацелесѡ, кѡ D-ta te афлї вїне.

Скрїереа кѡвїтелор стрїне.

Прекѡм АН тѡте, аша шї АН лїмеа ромжнз а 180 АНЧЕНѡТѡ сз предѡмнеакз ѡнѡ фелїѡ ДЕ МОДЗ, ДЕ АДКСѡ, шї ачеста фїреѡе АН АДкрдрї шї кѡвїнте стрїне, пентрѡ кз але селе (челе ДЕ акасз) сжнтѡ неплакѡте фзрз ДЕ преѡѡ! (негрешїт ла чеї процїї шї не-АНВЗЦАЦї).

Дечї дѡр ла АНТРЕБДІУЦАРЕА кѡвїтелор дїн лїмеї стрїне требдіе сз фїмѡ кѡ маре вжгаре ДЕ сеамз (маї вжртѡсѡ АН скрісѡ), ка сз нѡ ле еспрїмзмѡ шї скріемѡ ржѡ, шї АН КОНТРА ортографїї, кжчї ачеста не фаче ДЕ ржсѡ АНАІНТЕА ПѡБелїкѡлѡдї кѡлтивѡтѡ. — Кѡвїнтеле челе сїнгѡрїте (Пропрїї шї Комѡне) прекѡм шї

КОНСТРЪКЧИВНІ АНТРЕЦІ СЪ ЛЕ СКРИЕМЪ КЪ АЧЕЛЕ ЛИТЕРЕ,
 КЪ КАРЕ СЕ СКРИЪ АН ЛИМЕА СА, П. Е. Te Deum. Festi-
 na lente. C'est tous comme chez nous. — Chi va
 piano, va lontano.

Деспре Семпеле Деспърциторе саз Антрепункчївнї.
 (De Interpunctionibus).

181 КЖТЪ ДЕ ГРЕЪ АР АНЦЕЛЕЦЕ ЧИНЕВА О КЪВЪНТА-
 РЕ МАІ ЛЪНГЪ РОСТИТЪ КЪ ГЪРА, КЖНДЪ ТЪТЕ ВОРВЕЛЕ
 ДИТР'ЖНСА С'АР ПРОНДНЦІА АН КІНЪ МОНОТОНЪ (ТОТЪ
 КЪ ДНЪ ТОНЪ), КЪ АСЕМЕНЕА АПЗСАРЕ, ШІ АСЕМЕНЕА МЪСЪРЪ
 А АНТИНДЕРЕІ ШІ ОПРІРЕІ СЪНЕТЪЛДІ СЪЪ. ТОТЪ АША ДЕ
 ГРЕЪ С'АР АНЦЕЛЕЦЕ ШІ О СКРИСОРЕ, КЖНД ТЪТЕ КЪВИН-
 ТЕЛЕ ДІН ТРЖНСА С'АР СКРИЕ ГРЪМЪДІТЕ ДНЪЛ ПІСТЕ АЛТЪЛ
 ФЪР' ДЕ НИЧІ О АСПЪРЦІРЕ ШІ ДІФЕРЕНЦЪ. ДИТР'АЧЕАСТЪ
 КАДЕЪ С'АД АФЛАТЪ НИЦЕ СЕМНЕ, КЪ КАРЕ НОІ ДЕОСЕ-
 БІМЪ ПЪРЦІЛЕ ДНЕІ КОНСТРЪК-ЧИВНІ, ШІ КІАР КОНСТРЪК-
 ЧІВНІЛЕ АНСЪШІ АНТРЕ СІНЕ, АРЪТЖНДЪ ТОТЪ ДЕ ОДА-
 ТЪ, КАРЕ ТОНЪ ТРЕБДІЕ ПЪЗІТЪ АН ПРОНДНЕРЕА КЪ ГЪ-
 РА. АЧЕСТЕ СЕМНЕ СЕ КІАМЪ Антрепункчївнї (Interpunc-
 tiones). АША ДАР

АНТРЕПОНКЧИВНІЛЕ СЖНТ НИЦЕ СЕМНЕ АН СКРИЕРЕ,
 КАРЕ СЕРВЕЕКЪ СПРЕ АЧЕЛ СКОПЪ, КА ПРІНТР'ЖНСЕЛЕ СЪ ДЕ-
 ОСЕБІМЪ КОНСТРЪКЧИВНІ (ФРАСЪРІ) ШІ ПЕРІОДЪРІ АНТРЕЦІ,
 СЪЛЕ АРЪТЪМЪ ЛЕГЪТЪРА ЧЕА СІНТАКТИКЪ, ЧЕ АД АНТРЕ
 СІНЕ, СЪ АНСЕМНЪМЪ ШІ ПЕНТРЪ ОКІ КЪВІІНЧЪСА МЪСЪРЪ А
 ТОНЪЛДІ, ЧЕ АР ТРЕБДІ СЪ ЛІСЕ ДІА, КЖНДЪ ЛЕАМ ВОРЕІ
 АЧЕЛЕА КЪ ГЪРА, КА ЧЕТІТОРІДЛ СЪ НЪ АНТЪМПИНЕ НИЧІ О
 АНДОІАЛЪ САД ПЕДЕКЪ АН АДЕВЪРАТЪЛ ЛОР АНЦЕЛЕСЪ.

ЧЕІ БЕКІ НЪ КЪНОЩЕАЪ АСТФЕЛЪ ДЕ СЕМНЕ АН
СКРІЕРІЛЕ ЛОР, ФІИНА АЧЕСТЕА АБЕА ДЕ ВР'О 300 АНІ (ПЕЛА
МІЖЛОКЪА СЪТЕІ 16) АФЛАТЕ ШІ АНТРОДЪСЕ АН КЪРЦІ,
ДЕ АКОЛО БІНЕ, ДЕ СКРІЕРІЛЕ ЧЕЛЕ ДІН БЕКІМЕ СЪНТ АША
ГРЕЪ ДЕ ПРИЧЕПЪТЪ, БА АНЦЕЛЕСЪА ЛОР АН МЪЛТЕ ЛО-
КЪРІ ТРЕБЪІЕ СЪ РЪМЪНЪ ЛА АНДОІАЛЪ. РОМАНИІ ШІ АЪ-
ПЪ ЕІ АЛЦІІ ПЪНЪ ТЪРЪЗІЪ КЪНОЩЕАЪ НЪМАІ ПЪНКТЪА
(punctum). АН ЕТАТЕА (ВЪРСТА) ДЕ МІЖЛОКЪ АЪПЪ
КАРОЛ ЧЕА МАРЕ АНТРЕБЪІНЦАЪ НЪМАІ О ТРЪСЪРЪ (ЛІНЕЕ),
П'РІН КАРЕ АРЪТАЪ, КЪ КОНСТРЪКЧІДНЕА СА АНПІНІТЪ,
ШІ АКОЛО ТОНЪА ТРЕБЪІЕ ОПРІТЪ. ПРІН АНАІНТАРЕА КЪА-
ТЪРЕІ ЛІМБІСІТІЧЕ ШІ СЕМНЕЛЕ СКРІПТЪРЕІ С'АЪ АНМЪА-
ЦІТЪ ПОТРІВІТЪ КЪ ТРЕБЪІНЦА; ІАР СТАРЕА ПРЕСЕНТЪ А
КЪАТЪРЕІ ПОФТЕЦЕ О СТЪРНЪСЪ КЪНОЩІНЦЪ А ЛЕЦІАУР (РЕ-
ГЪЛЕЛОР), КАРЕ СЪ НЕ АРЪТЕ АНТРЕБЪІНЦАРЕА АЧЕСТОРА;
МАКАР КЪ ЕСТЕ КЪ НЕПЪТІНЦЪ А АРЪТА ПРІН СЕМНЕ ДІН
АФАРЪ ТЪТЕ РЕАЧІДНІЛЕ ДІНАЪДНТРЪ АЛЕ ВОРБІРЕІ, (АФ-
ФЕКТЕЛЕ ІНІМІІ). ДЕ АЧЕЕА ШІ АІЧІ ЛА АНТРЕПЪНКЧІДНІ
БА ФІ БІНЕ ВЕНІТЪ РЕГЪЛА ЧЕА ЦЕНЕРАЛЪ ДЕА ОртОграфіе.
АКОЛО СЪТЪ: СКРІЕ ПРЕКЪМ ТРЕБЪІЕ СЪ ВОРБЕЩІ.

ТОТ АША ПЪТЕМЪЪ ЗІЧЕ ШІ АІЧІ: АНТРЕПЪНКТЪЗЪ
астфеліѣ, КА АЧЕЕА СЪ КОРЪСПЪНДЪ КЪ ПАЪСА ШІ СТА-
РЕА, ЧЕ СЕ ФАЧЕ АН ВОРБІРЕА ЧЕА ДРЕПЪТЪ КЪ ГЪРА.

СЕМНЕЛЕ СКРІЕРІІ (АНТРЕПЪНКЧІДНІЛЕ) СЪНТ ФЪР-
ТЕ ПОНДЕРЪСЕ, ПЕНТРЪ КЪ ЕЛЕ АЖЪТЪ ШІ АДМІНІЗЪ АН-
ЦЕЛЕЦЕРЕА, ДЪДРЕЪЗЪ ЧІТІРЕА; ДЕ АЧЕЕА ЕЛЕ МЕРІТЪ ЧЕА
МАІ МАРЕ АЪАРЕ АМІНТЕ, ПРЕКЪМ ДІН ПАРТЕА ЧЕТІТОРІД-
АДІ, АША ШІ ДІНТР'А СКРІІТОРІДЛАДІ. КЪТЪЪ ДЕ МЪЛТЪ
АТЪРНЪ КЪПРІНДЕРЕА КЪ МІНТЕА, ШІ ПРИЧЕПЕРЕА АДЪВЪРА-
ТЪЛАДІ АНЦЕЛЕСЪ ДЕА АРЕПТА АШЕЗАРЕ А АНТРЕПЪНК-

чїѡнілор, шї кжтѡ де пондѡроѡѡ лѡкрѡ есте, ка регѡ-
леле ашеззрїї лор сз ле шїе омѡл вїне, ѡрмзтѡреле есем-
пле не потѡ лѡмінатѡ арзтѡ, ан каре ачесте семне
орї се ласз кѡ тотѡл афарз, орї сжнт ржѡ пѡсе, п. в.

1) Ла лѡкрѡ нѡ ла лене сжнтеm destinaцїї не пѡмжнтѡ.

2) Ез ванїї нѡ скрісѡреа оам прїмїтѡ.

3) Мѡма зїче фрате меѡ есте акасѡ.

Да челе ѡѡе констрѡкчїѡнї дїнтжїѡ атжрнз
тотѡ анцелесѡла дела пѡнереа комїї, ананте де не-
гатїва нѡ, орї ѡѡпз джнса; шї атѡнчї вом пѡтѡ шї,
ѡнде сжнтеm дестїнацїї, ла лѡкрѡ? орї ла лене? Шї
антр'а ѡѡла, че ам прїмїтѡ; ванїї? орї скрісѡреа?
лар антр'а треїа вом веѡе, кз чїне а зїѡ? Мѡма?
деспре фрате, орї фрателе деспре мѡмѡ, кѡ есте а-
касѡ?

„Ibis redibis nunquam in bellum morieris.“

Es schrieb ein Mann an die Wand

Zehn Finger hab' ich an jeder Hand

Fünf und zwanzig an Händen und Füßen

Wer's richtig lesen will wird Zeichen sehen müssen.

Астфелїѡ де локѡрї кзшѡнзтѡре де анѡїелї се
афлз мѡлате ан скріерїле челор векї, каре ѡѡпз времї
ѡѡ датѡ кадсз де есплїкзрї кѡ тотѡл дїферїте шї не-
дрепте, шї маї не ѡрмз де чертѡрї серїѡсе антре ан-
взцацїї; шї кѡ тѡте ачестеа акѡм тотѡ нѡ пѡтемѡ
шї кѡ хотзрѡре, кз кѡм а кѡѡетатѡ аѡторѡл.

Класеле Семпелор ла скрісѡ.

Семнеле ла скрісѡ саѡ антрепѡнкчїѡнїле се ан-
партѡ ан треї класе:

I. АН СЕМНЕ, каре деспрцескѣ прциле констрѣкчиднеї, ши констрѣкчидниле антре сине.

II. АН СЕМНЕ, каре ан чева кинѣ андеплинескѣ сннетѣл тонѣлѣ челѣ вѣс.

III. АН СЕМНЕ, каре ажѣтѣ анцелѣсѣл скриерїї ан лѣкрѣрї секѣндарїї.

IV. СЕМНЕЛЕ каре шервескѣ спре ампрциреа Мем- 182
брелор ѣнеї констрѣкчиднї, ши а ѣнѣї Перїодѣ, сѣнтѣ чинчї: 1) Кома сѣл Вирѣла, орї ши Опрїторѣа (,). 2) Кома пѣнтатѣ орї Семїколонѣ (;). 3) Дѣве пѣнтѣрї орї Колонѣ (:). 4) Пѣнтѣ (.). 5) Павса (—). Ячестѣа сѣнт ан Пропорциѣне тимпоралѣ кѣ пѣвса ка: $\frac{1}{4} : \frac{2}{4} : \frac{3}{4} : \frac{4}{4} : 2$ — Деңї дѣр:

1) Кома орї Вирѣла, Comma (,) есте СЕМНѣл чел маї мїкѣ де одїхнѣ ши маї де обще, каре се пѣне:

а) Антре маї мѣлте Рѣвинѣте, Сѣкриѣте ши Презїсе тотѣ де ачелашѣ Фелїѣ, каре ѣрмѣзѣ ѣнѣл дѣпѣ алѣл, адекѣ антре маї мѣлте Сѣбстанѣте, Адїекѣте, Верѣдрї, дакѣ ачестѣа нѣ сѣнт легате нїчї кѣ ши, нїчї кѣ орї; п. е. Апѣлѣцїтеа, опѣреа, пѣтереа ши тѣрїреа сѣнт дешертѣчїнї. — Омѣл се паѣе, креѣе, поѣтеѣе, сперѣзѣ, се teme ши мѣре. — Unde nedpenta-tea ecte meritѣ, аколо дрентѣл тѣе, равѣл, сѣфере, сѣспїлѣ, ши прївїреа лѣї чеа лѣкрѣмѣнтѣ пѣмаї кѣтрѣ черїѣ се андрентѣзѣ кѣ андрѣзпѣлѣ. — Mıntea, кѣцѣтѣл, пѣререа, ииѣа, дорїреа, тѣте сѣнт непотрївїте кѣ пѣртареа чеа дїн афарѣ а ѣнѣї Инокрїтѣ (Фѣцарнїкѣ). — Еѣ ѣвѣскѣ пе копїї чеї аскѣлтѣторї, сїлїторї, сѣпѣшї, влѣнзї,

пачіфіці. ші бине мораці. Фокъл лѣминѣзъ, дп-
кълзеще, топеще, ші мичъеще. Демокритѣ че-
тъѣнѣ опорабилѣ ла Аѣна, пентрѣ авереа лѣ
чеа маре, пентрѣ инима лѣ чеа побилѣ, пен-
трѣ спірітъл лѣ чел дпалтѣ ші щіинцелеле лѣ челе
мълте, а фостѣ бѣкѣрія сѣрачлор, есемплѣл авѣ-
цілор, фрѣмсеца патрией сале.

β) Дар дакѣ ачесте кѣвинте вор фі нѣмаї
дѣде, ші се вор легд прін Конжѣкчіднеле ші, сав,
орї, прекѣм ші кѣндѣ ачесте ші, сав, орї, сѣнтѣ
есплікѣтѣре, атѣнчї дпайнтеа лор Кома нѣ се пѣ-
не, п. е. Преотѣл ші дпвѣцѣторїл сѣнт лѣминѣ-
торїї жнї попорѣ, дпсѣ ваї де ачеа лѣминѣ,
каре есте дпѣперїкѣ. Сѣпѣлѣтеа ші дпвѣцѣтра
сѣнт дарѣрїле челе маї де фрѣнте але омѣлї. —
Фїсіка сав дпвѣцѣтра деспре патѣрѣ. Прїмѣва-
ра вїедїї орї копїлѣрія.

γ) Дар кѣнд дїн контрѣ ачестѣ орї, сав,
се пѣне ші дпайнтеа фрѣсѣлѣї, ші дптре фрѣсѣрї,
арѣтѣндѣ о контрарїтѣте, атѣнчї ла мїжлокѣ
дпайнтеа лѣї сав, орї, се пѣне Кома, п. е. О
Спартанѣ dete odinіѣрѣ скѣтѣл фїѣлѣї еї, шїї зї-
се: Орї кѣ ачеста, орї не ачеста!“ кѣчї Спар-
танїї цїнеаѣ де маре опѣре, ка, орї сѣ вїе кѣ
скѣтѣл дпн бѣтаїе, адекѣ вїрѣиторїѣ, орї сѣсе адѣ-
кѣ не ачела мортѣ спре дпгропаре.

δ) дптре маї мѣлте фрѣсѣрї Сѣбордїнѣте
ші Мембре Перїодїче, че ѣрмїзѣ жнѣл дѣпѣ ал-
тѣл, п. е. Бѣрѣватѣл десфрѣнатѣ ар пофті сѣ факѣ
гѣстарѣа (Грѣнѣсѣлѣ) дп Англіа, прѣжнѣл дп
Церманїа, прѣжѣларѣа дп Італїа, ші сѣ дѣр-

мъ ꙗн Росіа. Нъ фї ꙗнцелептѣ , шї маї пꙗꙗні те
вор врж , кꙗчї атꙗнчї фїеѣе каре 'цї есте асеме-
неа. (Gellert). Челче пѣте , че воїеѣе , есте фе-
рїчїтѣ ; ꙗнсъ ꙗнцелептѣ шї mare есте ачела , ка-
реле воїеѣе ачееа , че пѣте. (Voltaire). Пꙗстрѣ-
зъ ꙗн timpѣ , шї веї авѣа ꙗн невоїе.

ε) ꙗнтре Пропꙗсꙗчїѣнеа д'їнаїнте шї чеа
дїнапої ꙗн Перїодѣ , адекꙗ ꙗнтре Протатѣ шї
ꙗподосѣ , дакꙗ ачелеа нѣ сꙗнтѣ лѣнцї ; прекꙗм
шї ꙗнтре фрасѣрї скѣрте , вокатїве , шї ꙗнаїнте
де Інчїсе , адекꙗ фрасѣрї вжрꙗте , п. е. Ѣртꙗрїле
фаптелор , пе каре ле фаче омꙗл , ꙗл ꙗнсопескѣ
ка шї ѣмбра , недеспꙗꙗтѣ. Інелꙗ , зїче Schiller
фаче кꙗсꙗторїї , пентрꙗ кꙗ інеле (зале) сꙗнт ,
каре факѣ лапꙗл. — Аїчї , фрате , аї маїна теа ;
врѣї , зїсеї еѣ , сꙗ мерцї кꙗ міне.

ζ) ꙗнаїнте де Пронѣмеле релатїве , кареле ,
кареа , шї ꙗнаїнте де маї мѣлте Конжꙗкчїѣнї ;
кꙗ , кꙗчї , фїїндꙗкꙗ , пентрѣ кꙗ , дакꙗ , декꙗтѣ ,
кꙗндѣ , п. е. Ачела пꙗ е бꙗнѣ , кареле пꙗ се сꙗр-
гꙗеѣе серїосѣ сꙗ се факꙗ шї маї бꙗнѣ. — Ел
ꙗнї адꙗче картеа , пе каре іо ꙗнпрꙗмꙗсатем. —
Іnima лꙗї есте маї повїлѣ ꙗнтокмітꙗ , ка сꙗ іепте ,
декꙗтѣ сꙗ'шї рꙗсꙗꙗне. — Еѣ ашѣ фаче мꙗлтѣ бї-
не сꙗрачїлор , дакꙗ (кꙗндѣ) ашѣ авѣа. — Кꙗм-
пꙗрꙗ каса ачѣаста , кꙗчї аї бапї дестꙗї. Еѣ пꙗ
воїѣ мерꙗе кꙗ тіне , чї воїѣ рꙗмꙗнѣ а касꙗ.

2) Кома пꙗнтѣатꙗ , шї Пꙗнкѣтѣ кꙗ опрїтѣре ,
орї Семїколонѣ Semicolon (;) аратꙗ о ꙗнчетаре
маї mare ка Кома , адекꙗ се ꙗнтребїнцїѣꙗ маї

вжрточѣ аколо, ѣнде Пѣнкѣла ар фї преа мѣлтѣ,
іар Кома преа пѣцінѣ; дечї дар се іѣне:

а) Антре Мембреле ѣндї Протачѣ, орї Япо-
доѣ, спре але деосебї Антре сїне, маї вжрточѣ
кжндѣ сжнтѣ ачелеа маї лѣнцї; прекѣм шї ла
легареа Фраѣдрїлор бїмембре (де дѣде мѣдѣлѣрї),
кжндѣ формѣзѣ ачестеа Перїодѣ мїкѣ дїн Прот-
таѣ шї Яподоѣ, фїе ачестеа легате кѣ вр'о Кон-
жѣкѣѣне орї нѣ, п. е. Nimenea сѣ нѣ се тжндрѣ-
скѣ кѣ ачееа че шїе; кѣчї чееа че шїе есте
фѣрте пѣцінѣ, пе лжнгѣ чееа че нѣ шїе. — Фѣцї
de Ансоціреа кѣ чеї рѣѣ пѣрѣвїцї (мораци); кѣчї
соціатеа реа стрїкѣ пѣравѣрїле вѣне. — Макаp
кѣ вїртѣтеа есте сїнгѣра Фрѣмсецѣ а інїмеї оме-
нецї; dar totѣ чеї маї тѣлцї нѣ сжнт вїне Ан-
кредїнацї де фолосѣрїле еї, спре а се фери де
прїхѣнїле лор. Непорочїреа пе пѣтжнтѣ а фостѣ
вжлѣ акѣт, кѣ дої ѣменї Анкеїарѣ о вѣтаїе, шї
маї тѣлте мїліоне тревѣїеаѣ сѣ о пѣрте шї сѣ о
сѣфере; макаp кѣ маї вїне ар фї фостѣ, дакѣ
мїліонеле ар фї Анкеїатѣ, шї дої с'ар фї лѣнтатѣ.
З. Paul.

б) Антре Пропѣсѣчїѣнї чева маї лѣнцї, ка-
ре се реѣдѣкѣ ѣна ла алта, маї вжрточѣ кжндѣ
Пропѣсѣчїѣнеа адѣѣа се лѣгѣ кѣ чеа дїнтѣїѣ прїн
Конжѣкѣѣнїле: жпсѣ, dar, кѣ тѣте ачестеа, кѣ
тѣте кѣ, кѣчї, pentрѣ кѣ, фїїндкѣ, de ѣнде, а-
ша dar, дїн контра, Антр'ачееа, алфелѣѣ, алѣ
мїнтрелеа, п. е. Адевѣрѣл Ан гѣра ѣнѣ мїнчїносѣ
Ашї перде дрентѣл сѣѣ; pentрѣ кѣ ачеста нѣ се

креде, ни́чї кжндѣ ворвеще адевърл. — Дѣлче шї плѣкѣтѣ есте ашї рѣсвзна; дар маї дѣлче есте а іертѣ! —

γ) Антре дѣде Пропѣсчїднї че сжнт Антре сїне контрарїї (опѣсе); п. е. Каре вреа съ тѣпжиче, треѣіе съ лѣкрѣзе; флѣтжнзеце аша дар лепешѣле! кѣчї нѣ врѣї съ лѣкрезі. Драгостеа шї режнпошїца есте плѣкѣтѣ; немѣлцѣ-шїреа о врѣце тѣтѣ лѣтеа.

δ) Ржнд се дѣдѣ маї мѣлте Пропѣсчїднї деспре ѣндѣ Обїептѣ, фїе ачелеа легате кѣ Конжѣкчїднї, орї нѣ, п. е. Каре есте сжргѣторїѣ, вреа съ лѣкрезе; каре аре пѣтерї, пѣте лѣкрѣ; каре вреа съ трѣаскѣ, треѣіе съ лѣкрезе; каре пѣте лѣкрѣ, е даторїѣ съ лѣкрезе. — Флѣцѣрѣл чел грозавѣ трекѣ прїн аерѣ; тѣнетѣл сѣпѣ; пѣтжнтѣл се кѣтремѣрѣ; повоїл чел лнфрїкошатѣ дїн пѣорї се върсѣ; о фортѣнѣ тѣрѣатѣ се стжрї; лн скѣртѣ, тѣте Елемеделе се пѣреаѣ кѣ сжнт лн лѣпѣ.

3) Дѣде Пѣнтѣрї саѣ Колон Colon (:) аратѣ чеа маї маре паѣсѣ ла чїтїре, о лнчетаре шї маї маре дѣкѣтѣ Кома пѣнтѣатѣ; дар маї мїкѣ дѣкѣтѣ Пѣнтѣл; шї се пѣне:

α) Антре Прѣтѣсѣ шї Апѣдѣсѣ, Антрѣндѣ Перїѣдѣ де маї мѣлте мемѣре, п. е. Фїндѣкѣ пѣтерїле пѣстрѣ прїн лѣкраре шї мїшкарѣ дїн зї лн зї скадѣ шї се лнпѣїнѣзѣ, маї вѣртѣсѣ кжнд ачестеа сжнт сїлїте, ни́чї нѣтрїмжнтѣл сїнгѣрѣ п'ажнѣе сїре а ле рѣстѣрѣ: ачї одїхна треѣіе съ

днделінескъ, чеа че а лъсатѣ нѣтрѣл пѣфъ-
кѣѣ. — Дакъ kredinga ші drentatea сжнт нѣмаї
ворбе гóле; дакъ ръзlatea предомнеще не пѣ-
жнтѣ; дакъ вѣкленіа ші дншелъчѣзнеа вѣреще
престе чеї пробї, бжні ші опестї: атѣнчі нѣмаї
мортжнтѣл есте скъпареа невіновъціей.

β) Кжндѣ чѣтзмѣ (адѣчемѣ де мжртѣрїе)
кѣвїнтеле кѣїва днтокмаї прекѣм леа зїсѣ; п. е.
Dumpezeș a zice: Съ се факъ лѣмїнѣ, ші се
фѣкѣ лѣмїнѣ. Исѣс зїсе: Лъсаці прѣнчії съ вїе
ла мїне, къ ачелора есте днпѣръціа черѣвїлор.

Дар дакъ ачеле ворбе пропрїї але кѣвжнтѣ-
торїѣлѣї нѣ се вор чїта деа дрептѣл ка мжртѣрїе,
чі нѣмаї дн шїрѣї исторїкѣ, орї дѣнѣ алте
ворбе; атѣнчі нѣ се пѣне Колонѣл саѣ дѣѣ
пѣнтѣрї, чї нѣмаї вѣргѣла (Кома), п. е. Ел зї-
се, къ нѣ по̀те veni. — Нѣ, зїсе ел, а-
чеаста п'аш фї кѣцетатѣ.

γ) Кжнд се арагѣ чева лѣкрѣ дн ѣенере, ші
пентрѣ маї мареа лѣаре амїнте се нѣмерѣ пѣрці-
ле днтрѣгѣлѣї ачелѣїа; орї се адѣкѣ есемпле, се
чїтѣзѣ кѣвїнте днсемнате, орї тїтлѣрї де кѣрці;
ші дѣнѣ пѣртічелеле: адѣкѣ, кѣм, прекѣм,
ачестеа сжнт; п. е. Днпѣръціїле din Европа
сжнт: Австріа, Рѣсія ші Тѣрчіа; їар Регатѣрї сжнт
маї мѣлте, прекѣм: Борѣсія, Ынгарїа, Франца,
Англіа, Испанїа, Італїа ш. а. — Ръспѣндере ла
днпревареа: Pentrѣ че сжнт копїї пѣвѣгѣторї де
сеатѣ; — Каселе потѣ фї: 1) Pentrѣ къ Дн-
вѣдѣторїї нѣ — 2) Pentrѣ къ Пѣрїнції нѣ —

3) Pentrua къ Епитропії скѣлелор нѣ — 4) Pentrua къ еї нѣ. ш. а. — Дн болта „ла жалл верде“ се афлѣ de възаре: Пънарѣ, Пжнзѣ, Кълцунї, Pentare, ш. а. — Аї чититѣ картеа: Бъдъранл воїеритѣ? — Ърмѣторїї бърбаці аз остенит pentrua кълївареа ши лпавѣдїреа лимбеї ротжне: Самоїл Клаїн, Іенакїе Вѣкѣрескѣ, Георгіѣ Шїнкаї, Dr. Іоан Молнар, Радѣ Темпїан, Петруа Маїор, Antonѣ Маркі, Міхаїл Боїаці, Георгіѣ Лазар, Konstantinѣ Лога, Іоан Алексї, N. Іорговїч, I. Еїаде, A. T. Лазреанѣ, Георгіѣ Сѣлескѣ, I. Поп. ш. а.

4) Пѣнтѣл, Punctum (.) араѣ паѣса саѣ лнчетареа чеа маї маре, адекѣ де тотѣ, ши се пѣне ла сфжршїтѣл фрасѣрїлор ши а Перїодѣрїлор, фїе ачелеа лѣнцї орї скѣрте; ѣнде пронѣнцжндѣсе кѣвїнтеле челе дїн ѣрмѣ, тонѣла се ласѣ лн жосѣ, спре семнѣ, кѣ ѣнде есте жл пѣсѣ, кѣцетареа сѣ лнкеїатѣ де тотѣ, фѣр' а се маї пофѣтї чева ла деплїна еї лнцелѣцере; ши се лнчепе алѣа; п. е. Lenea este лнчепѣтѣл тѣтѣрор рѣтѣцїлор. Сѣракѣл аре пѣцїнѣ, сгжрчїтѣл нїмїкѣ. Нѣ банїї сжнт аї лѣї, чї ел ал банїлор. Кѣ кѣтѣ а тѣрїтѣ маї авѣтѣ, кѣ атѣта а трїтѣ маї сѣракѣ. Мѣїестрїа есте лѣпгѣ, віаѣа скѣртѣ, жѣдеката дїфїчїлѣ, окасїѣнеа фѣцїтївѣ. (Góthe). Тревѣїе сѣ лнвѣцѣтѣ, кѣте зїле трїмѣ, дар чеѣа че лнвѣцѣтѣ, сѣ ши фачетѣ; кѣчї алфелїѣ не vom асетѣнѣ аварїлор (сгжрчїцїлор), карїї адѣлѣ марї аверї, фѣрѣ сѣ се фолосѣскѣ еї de джнселе.

ПЪНТЪЛА НЪ СЪТЪ НЪМАЙ ДЪПЪ ДЪПЛИНА ЛНКЕИЕ-
РЕ А ФРАСЪЛАЙ ОРІ А ПЕРІОДЪЛАЙ, ЧІ ШІ НЪМАЙ ДЪПЪ
О ВОРЕЪ СІНГЪРЪ, ПРЕКЪМ: ЛН ТІТАЛЪРІ, ІНСКРІПЧІДНІ,
СЪБСКРІПЧІДНІ, ЛА РЪСПЪНСЪРІЛЕ ЪНОР ЛНТРЕКЪРІ, ДЪ-
ПЪ КЪВІНТЕ ПРЕКЪРТАТЕ, ШІ НЪМЕРЕ ОРДІНАЛЕ; П. Е.
ПРЕКЪВЖНТАРЕ. ЛНСЕМНАРЕ. КАПЪ ЛНТЖІЪ. — БІНЕ
ЕТЕ СЪ ФІМЪ СІНЧЕРІ ШІ КЪ ІНИМА ДЕСКІСЪ КЪТРЪ
ФІЕЩЕ ЧІНЕ? НЪ ТОТЪ ДЪНА. — КАРЕ ОМЪ ЕТЕ ПЕР-
ФЕНТЪ? NIMINEA. М. С. АДЪКЪ: МЪРІРЕА СА. С. АП.
ПЕТРЪ. Я. ХР. NГ. 1. 2. 3. 4. — ПЕ 1. ДЕКЕМВР. К.
П. ОРІ 19. НОЕМВР. К. В. 1847. ФЪ ZIOA DECTINATЪ DE
МЪРІРЕА СА БЪНЪЛ ПОСТРЪ МОНАРХЪ ПЕНТРЪ АЛЕЦЕРЕА
ЕПІСКОПЪЛЪІ ГР. П. Х. ДІН АРДЕАЛ; ЛН ТЪРГЪЛ (ОРА-
ШЪЛ) ТЪРДА; ЛН ВРМА ТОРЦІІ ПРЕА СФІНЦІЕІ САЛО
ДОМЪЛЪІ ЕПІСКОП ВАСІЛІЕ МОГА, КАРЕ СЕ ЛНТЖМ-
ПЛЪ ЛН 27. ОКТ. 1845. ЛН СІВІІЪ, ДЪПЪ О АРХІПЪ-
СТОРИЕ АПРОНЕ DE 35. АНІ.

5) ПАДСА, САЪ СЕМНЪ ДЪ КЪЦЕТАРЕ (— ОРІ —
— — ОРІ „ „ „). ПАДСА КЪПРІНДЕ ЪНЪ ШІРЪ ДЪ
ФРАСЪРІ, КАРЕ СЕ РЕДЪКЪ ЛА О КЪЦЕТАРЕ ДЪ КЪПЕТЕ-
НІЕ, ПРОВЪКЪ СПРЕ МЕДІТАРЕ ШІ СПРЕ ПРІВІРЕ ЛА ЧЕЛЕ
ТРЕКЪТЕ, ЛНТІНТЕ ШІ ЛНТЪРЖТЪ АЦЕПТАРЕА, ШІ
ПРЕГЪТЕЩЕ О СЪРПРІСЪ (АПЪКАРЕ ФЪРЪ ВЕСТЕ). П. Е. ЧО
ФАЧІ? — ТЕ ЖОЧІ. — ЕА ФЪ ПЪТРЪНСЪ DE МІЛЪ,
ШІ СІМУІ ФОРТЕ БІНЕ ЛІПСА СЪРАКЪЛЪІ; ЕА ПЛЖНСЕ,
СЕ ДЪСЕ ШІ ДЕТЕ СЪРАКЪЛЪІ О БЪКАТЪ МАРЕ DE — ПЖ-
НЕ МЪЧЕДЪ. (Sellert). СЪРАЧІ МЪРІТОРІ! ЛА ВОІ ПЪ Е
NIMIKЪ СЪТЪТОРІЪ, ДЕКЪТЪ — NEMЪРІРЕА.

АША ДАР ПАДСА СЕ ПЪНЕ:

а) СПРЕ А АРЖТА ЛЪСАРЕА АФАРЪ А ЪНІІ ВОР-
КЕ, ОРІ ЛОКЪ ЛНТРЕГЪ, ПЕ КАРЕ ЧІТІТОРІДЛА О ПО-

те афла, п. е. Бъкросѣ аш фаче; dar am къ-
tată пе — ши нѣ л'ам афлатѣ. Плжцери ши немъл-
цъмирѣ деспре липсѣ, неавере, апъсаро ши —
ав фостѣ, ши вор фи totă де зна; dar ачеастѣ
вѣетаре свъртѣоре а попорълѣи нѣ есте алта, де-
кжтѣ знѣ свеарѣтѣ де врѣще, кареле адевѣратѣ
— анжциѣ тжмпѣ рѣѣ лн stată.

б) Дѣпз ѣнѣ фрасѣ ори Перѣодѣ фѣрте лн-
семнатѣ, кжндѣ тревѣе сѣ лнтѣндѣ лѣареа а-
минте спре челе ѣрмжтѣоре, каре кѣпрѣндѣ чева
неащептатѣ. п. е. Амѣреа нѣтреще ла лнчепѣтѣ
кѣ Манпѣ, пе жрѣтѣ — кѣ пжнѣ нѣгрѣ. — Ско-
пѣл чел маї де фрѣнте ал омѣлѣи есте — се фиѣ
омѣ. Стѣdentѣл N. петрекѣ чѣнчѣ анѣ лн Вѣена
ши Парѣ, ѣнде — тжцкѣ, бѣѣ, ши — мѣтѣи
вѣне totă че авѣ.

с) Лнтр'о Конворѣре (Диалогѣ), ѣнде Пер-
сѣнеле ворѣтѣоре сжнт кѣмоскѣте, ши ар ета рѣѣ,
а се тотѣ репѣцѣ кѣвѣнтеле: ел рѣспѣнсе, ел зѣсе,
ш. а. спре деосѣвѣреа кѣвѣнтелор ѣндѣа де але челѣдѣа-
л-алтѣ се пѣне паѣса; п. е. Вреї сѣ кѣлтѣорѣщѣ
кѣ mine? зѣсе ел. Нѣ, рѣспѣнсеїѣ еѣ. — Dar че
те опреще? — Тревѣрѣле теле. — Нѣ ле поѣї
пѣне ла о парте, ори сѣ ле лнкрѣдѣнѣзѣ алѣѣа?—
астѣ datѣ нѣ. ш. а.

д) Кжндѣ ѣнѣ лѣкрѣ д'одатѣ фжрѣ де не-
сте ѣеа алтѣ лндѣрѣптарѣ, п. е. Ел скѣсе саѣа дѣн
тѣкѣ, лѣ прѣвѣ аскѣѣитѣл, ши — о пѣсе ѣарѣшѣ
лпапої.

е) Кжндѣ о Пропѣсѣчѣѣне (фрасѣ) се вжрѣѣе
лнтр'алта, каре кѣ ачѣаста н'аре нѣчѣ о аффѣни-

ТАТЕ, ДАР ПЕНТРЪ АЧЕА НЪ'І СТРІКЪ АНЦЕЛЕСЪЛ; АКОЛО АН ЛОКЪ ДЕ ПАРЕНТЕСЪ, АДЕКЪ, АНАІНТЕ ШІ ДЪПЪ АЧЕЛ ФРАСЪ ВЪРЖТЪ СЕ ПЪНЕ ПАДСА, П. Е. Pentru îndepărtarea apropiatelor Astoria се рогъ де о кам датъ де іерлчѣне, къчї — ел аноснї сїмте — ар фї требїтѣ съ деа маї мѣлѣ шї маї кържндѣ.

f) Се маї пЪне Падса шї кжндѣ авемѣ сз маї ворвїм чева, дар д'одатъ антрерѣмпем кѣвжн-тареа, фър'а фї деплінтѣ ануелесѣл; шї іаръ, кжндѣ ачеста шервѣше дрептѣ семнѣ а аффек-тѣлѣ іїмїей нѣстрѣ, П. Е. Шї тѣ вреї съ фїї Амїкъл мѣх! — О, де нѣ теашѣ фї маї кѣпоскѣтѣ! — фїе, ка нѣмеле тѣх pentru totѣ де зна сѣсе шѣргъ din memoria mea! — вжнзѣторїеле! — Ех am мѣлцї амїчї, карїї — дар аносъ нѣ врех съ ворбескѣ де джншїї.

НО ТА. ПЕ АЖНГЪ ТѢТЪ НЕАПЪРАТА ТРЕ-вѣдїнцъ а Падсїї, требѣїе сз не ферїм фѣрте де антребѣдїнцареа чеа де прїсос а еї, шї лїпса кѣцетелор нѣстрѣ сз нѣ кѣдѣтзм а о амплїнї кѣ падса. Падса есте мїжлок фѣрте актѣосѣ шї енерѣкѣ, прїн каре адесе орї пѣтем арзта нї-це ачѣтзрї але кѣцетелор нѣстрѣ; аносъ нѣ требѣїе антребѣдїнцатъ рѣѣ, дакѣ времѣ, ка пѣтереа еї чеа плїнѣ де імпортанцъ сз нѣ се пѣрдъ, шї сжнтїнца бїне кѣноскѣтѣлѣ Поетѣ сз нѣ се аплїче пе де плїнѣ, каре зїче:

„Аїчї Astoria n'a кѣцетатѣ нїмїкѣ, —

„Аїчї нїчї четїторїѣл сз нѣ кѣцете нїмїкѣ. —

III. СЕМНЕЛЕ, КАРЕ АМПЛИНЕСКЪ АН ЧЕВА КИПЪ ТО- 183
 НДА ФІИЦЕЛОР ЧЕЛОР ВІІ, ШІ АРАТЪ СІМЦІРЕА ІНІМЕІ КЪ-
 ВЪНТЪТОРИДАІ, АЧЕАСТЕА СЪНТ: Семнъл Антревъ-
 ріі (?), ші Семнъл Міръріі (!).

б) СЕМНДА ДЕ АНТРЕВАРЕ, Signum interrogati-
 onis (?), ла Гречї, ші ДЕЛА ЕІ АН КЪРЦИЛЕ НОСТРЕ
 ВІСЕРІЧЕШІ АША (;), се пѣне:

а) ДѢПЪ ТОТЪ АНТРЕВАРЕА ДРЕПТЪ, ѢДЕ
 АНДАТЪ СЕ АЩЕПТЪ РЪСНЕСЪ, ОРІ ЧЕЛ ПѢЦІНЪ
 ПОТЕ ѢРМА. АНТРЕВАРЕА СЕ ФАЧЕ КЪ ТОНЪ ІДТЕ,
 АНАЛТЪ ШІ ПЪТРЪНЪЗТОРИЪ; АНТРЕВАРЕА КЪПРИН-
 ДЕ МАІ ТОТЪ ДЕ ѢНА НЪМАІ О ПРОПѢСЪЧІѢНЕ АН-
 ТРЕГЪ, ШІ ПОФТЕШЕ ТОТЪ АТЪТА АНЧЕТАРЕ, КЪ-
 ТЪ ШІ ПѢНТДА, п. е. Чине а афлатъ Америка?
 Маї маре есте сѡреле дерктъ лѣна? Чине фъ тж-
 пъръл, къ кареле корвеаї іерї? — „Фіѣле,“ zi-
 се Браминъл, „към поці тѣ зіче къмї къноці къ-
 цетъл, де време че тѣ азї м'аї възѡтъ маї ан-
 тѣї? “ — Към? ші черереа та нѣ се примеѣе?

в) КЪТІ ОДАТЪ АНТРЕВАРЕА ЕСТЕ ТОКМАІ АНЧЕ-
 ПѢТДА ПРОПѢСЪЧІѢНЕІ, ДѢПЪ КАРЕ МАІ ѢРМЕЪА АН-
 КЪ ЧЕВА, КАРЕ СЕ ЦІНЕ ДЕ АНТРЕВАРЕ, ДАР АЧЕАСТА
 НЪ СЕ ЕСПРИМЪ АНТРЕВЪНДЪ; КЪ ТОТЪ АЧЕАСТА АН
 АСТФЕЛІЪ ДЕ ФРАСЪРІ СЪС СЕМНДА АНТРЕВЪРІІ ТОТЪ
 НЪМАІ ЛА СФЪРШІТ, п. е. Оре аз ачеїа дрепате,
 карїі зікѣ, къ четѣциле чело марї сѣнї грѡца ѡ-
 менїлор?

г) ДАР АНЕСЪ ДѢПЪ О ЕСПРЕСІѢНЕ АНТРЕВЪТОРЕ,
 КАРЕ СЕ АДЪЧЕ АНАІНТЕ НЕДІРЕПТЪ, АДЕКЪ НЪМАІ
 АН КИПЪ ІСТОРИКЪ, АКОЛО НЪ СЕ ПѢНЕ СЕМНДА АН-

тревзрїї, п. е. Ел ме днтревь', de кжцї ані сжнт. Ех трїмісеїѣ съ'л днтребе, дакъ дѣпъ апромісіѣ-
nea даѣъ, пе тжне ва съ віе ла міне. — Чел
морвосѣ фѣ днтреватѣ, дакъ воіеѣе а се дпгър-
тъшї кѣ сжнтеле Сакраменте; ла каре ел пѣ
рѣспѣнсе нїмікѣ.

А) Кжндѣ ѣнѣ Перїодѣ де шї днтревзторїѣ,
есте фѣрте лѣнгѣ, шї ла сфжршїтѣла лѣї тонѣла
нѣ се маї еспрїмѣ дн кїпѣ днтревзторїѣ, чї
тонѣла се апасѣ, аколо нѣ се маї пѣне семнѣла
днтревзрїї, чї Пѣнтѣла; п. е. Кѣм фѣ кѣ пѣтїнѣъ
ка ачѣстѣ непорочїре съ се пѣтъ днтжмпла дн -
ainteа атжтор прївїторї, днтре карїї вр'ѣнѣла де бѣ-
пѣ сеамѣ ар фї пѣтѣт пе чел непорочїтѣ съл
мжнтѣїескѣ кѣ днпѣтѣла, орї съї тїндѣ ажѣторїѣ
кѣ о лѣнтрїнѣъ.

7) Семнѣла мїрзрїї, орї ал кїзмѣрїї, Signum
exclamationis (!) араѣъ, кѣ о Пропѣсѣчїднѣ орї
кѣвѣнтѣѣ тревѣїе сѣ се еспрїме дн тонѣѣ де пѣтї-
міре орї де сїмѣїре. Ъл стѣ маї вѣртѣсѣѣ:

Дѣпѣ орї че ескїзмаре орї стрїгаре, дѣпѣ кѣвїн-
те, каре еспрїмѣ ѣнѣ граѣѣ фѣрте маре де сїмѣї-
ре дїнлѣѣнтрѣ, фїе ачѣеа плѣкѣтѣ орї неплѣкѣтѣ,
прекѣм: бѣкѣрїе, мїраре, дѣрере, ѣржчїднѣ, поф-
тѣ, дорїнѣъ, дѣпѣ семнеле сїмѣїреї, орї дѣпѣ дн-
трїеїпчїднѣї; дѣпѣ орї че рѣгаре орї дмпераре,
(аша дѣр дѣпѣ орї че Імператївѣѣ); дѣпѣ дѣ-
воркїрїї дн скрїсорї, ш. а. п. е. Рѣгѣте челѣї
atotѣ пѣтернїкѣ! Лѣкрѣзѣ пентрѣ вїнеле кон-

Фрагилор тѣ! — Сѣфере! ржде ші — морі! —
 Mare ecte бѣпѣтаеа лѣі Dѣmнезех! Ах, че дѣре-
 ре! zice ел. — Ох, кжтѣ де вѣкзросѣ ашѣ вреа
 съ о хітѣ! — Че timpѣ ceninѣ! О, че фрѣмосѣ!
 — Dѣte, влестематѣле! Лѣацїлѣ, дѣчецї пе мї-
 шелѣл ачеста d'аїчї! — Прецѣите амїче! Ÿnorate
 Domнѣле! Преа Сѣїncїte Пѣрїпте Епїскопне! —
 Фѣї! че грозавѣ! че зржтѣ! — Че ферїчїтѣ ещї!

Но та 1. Мірареа аре адеце орї формѣ
 де лнтрѣбаре; п. е. Че ферїчїтѣ ещї! — Чеаї
 фѣкѣт! — Кѣм сокотешї кѣ'цї ва зѣбла! — Кжндѣ
 те веї лндрептѣ odatѣ! — Ох, пеферїчїтѣл де
 mine! че ам пердѣтѣ, кжндѣ miam пердѣтѣ
 певїповѣцїа! Да асеменеа лнтрѣмпларї се ара-
 тѣ лн скрїере прїн сѣмне, дакѣ лн Пропѣсѣ-
 чїѣне есте лнтрѣбаре орї мїраре; п. е. Кжтѣ де
 авѣтѣ ecte ачелѣ omѣ? — Кжтѣ де авѣтѣ ecte
 ачелѣ omѣ! — Да лнтрѣмплареа дїнтѣїѣ се
 лнтрѣвѣз дѣпѣ мзрїмеа аверїї; дар лнтр'адѣѣа
 се ара тѣ мїраре де мзрїмеа ачеїа.

Но та 2. Семнѣл мїрзрїї нѣ се пѣне лн-
 тр'ѣнѣ Перїодѣ, кжндѣ ачела есте преа лѣнгѣ,
 шї преа лнкжлчїтѣ, кѣчї лнтр'ѣнѣл асеменеа
 тонѣл чел адѣворѣиторїѣ шї кїзмзторѣ се пер-
 де, шї аша ла сфжршїтѣл лѣї лн локѣ де
 семнѣл мїрзрїї се пѣне пѣнтѣ. п. е. Pentрѣ
 memoria рѣпocateї тале мѣме, pentрѣ калделе
 шї релїцїоселе рѣгѣчѣнї, каре еа леа лпѣлцатѣ
 ла черїѣ pentрѣ порочїреа та, pentрѣ сѣспїнѣрїле
 шї офтѣрїле еї челе дѣпѣ зрмѣ, каре аз кїѣmatѣ

вiнекѣвжнiтърiлѣ де сѣсѣ асѣпра та, pentrѣ tóte ачесте черерi шi рѣгъminуi пѣтрѣnzтóре дн inima ta, te жърѣ, сѣ фii virtuosѣ.

184

Деспре дндѣпликареа ачестор dóхе семне.

Пентрѣ аржтарѣа ѣндѣ днцелесѣ, че заче маi а-
джнкѣ дн порѣе, орi шi спре семнѣл ѣндѣ аффектѣ
шi сiмцирi антiнсе орi аесѣрдѣе, орi шi а ѣнеi нѣдепли-
нирi шi дефектѣ, орi шi кжндѣ се веде чеѣа дндѣоiалз
деспре адеврѣл ачѣиi порѣе, атѣнчi се пѣне дндѣпли-
кареа семнѣлѣи де антрекаре шi де мiраре: (!!) (? ?)
ѣа шi (!!!), орi шi жмѣе семнеѣе (?!) (!?); п. е.
Мѣлцi аз тѣртѣpicitѣ, кѣ сѣфлетѣл жшi аре сказнѣл (?)
дн крѣрi. — Дикопчереѣа политичѣи кѣ моралѣл!? —
О Garve! Garve! че аi кѣцетатѣ, кжндѣ аi врѣтѣ сѣ
жпѣрекезi лѣкрѣрi аша де етерѣенѣ, адектѣ вѣл-
тѣрѣл кѣ порѣтѣа?? — О кѣмiлѣ (?) маi кѣржндѣ ва
трече prin зрѣкiлѣ акѣлѣи, декжтѣ ва veni богатѣл дн-
трѣ днпѣрѣцiа черiврiлор.

185

III. Чѣле-л-алте семне, кѣре ажѣтѣ днцелѣцереѣа
скрiерiи дн лѣкрѣрi секѣндарii ѣжнт чѣле ѣрмзтóре:

8) Парентѣсѣл орi семнѣл днкiдерii Parenthesis
() орi []. Ячѣста се пѣне, кжндѣ дн констрѣкчiѣне
се вѣраце вр'о ворѣз, орi дн пѣриѣдѣ вр'о констрѣк-
чiѣне, дѣр днсѣ ачѣстѣа вiндѣ некондiционате, нѣ-
маi спре а фаче маi админатѣ вр'о зiчере орi кон-
стрѣкчiѣне, кѣре ворѣз ар пѣтеѣ рѣжжнеѣа шi афа-
рѣ дiн констрѣкчiѣне, фииндѣ кѣ нѣ есте кѣ ѣа ле-
гатѣ дн кiнѣ сiнтактiкѣ. О асеменеѣ ворѣз орi
констрѣкчiѣне вѣржтѣ шi дн чѣтiре трѣбѣи сѣ се дн-

SEMNEZE, ші сз се десебѣскз прінтр'ѣнѣ тонѣ
скімбатѣ, анжосітѣ ші маї лінѣ, п. е. Тимпѣл ті-
перецеї (ачеста е тимпѣл чел маї формосѣ дѣ віа-
ца отхлѣї) трече кържндѣ. — Чине зраче віртста
(макаркѣ спре непорочіра сжнт. тхлці де ачеїа),
ачела нѣ мерітѣ віацѣ. — Дакѣ н'аї спѣсѣ сѣрорїї
Domnii тале (дакѣ'мі адѣк віне а мінте, теам фостѣ
рѣгатѣ pentрѣ ачеаста), снѣпеї акѣм. — Чолче з-
рѣще днвѣцѣтѣра (зіче дрѣпта жѣдекатѣ), ва кѣ-
дѣ дн непорочіре.

Адесе орї антрѣдїмцзм Парентеѣл, кжндѣ
врем сз джмѣ ѣнеї ворбе есплікаре маї пе ларгѣ, п. е.
Філософіа (шінца, каре не днвѣцѣ сѣ кжнѣщемѣ пе
ѣменї ші лѣтеа дѣпѣ патѣра са чеа адеврѣатѣ) есте
неапѣратѣ тревзінчѣсѣ pentрѣ орї че омѣ кѣлївалѣ.

9) Семнѣл днтрѣрѣмперїї (= = =) орї (. . .)
орї (- - -). Ачеста стѣ, кжндѣ о кѣвжнтаре се
днтрѣрѣдмпе, адѣкз кжндѣ о кѣцетаре нѣ се іспрѣ-
вѣше, чї се фаче днчетаре пе ла мїжлокѣл еї; орї се
днпѣдѣкз прїм алції, фѣрѣ сз се зїкз кѣтѣ се д-
щїптѣ, п. е. Ащѣптѣ, ащѣптѣ! кѣ те воїѣ , , , —
De te воїѣ прїнде, сѣ щїї кѣ , , , . — Дѣкрѣ пе
маї аззітѣ - - - Аїчї дѣте фратѣко пѣсте еї.

10) Семнѣл де днпрежнаре орї дѣ дѣспѣрѣці-
ре (з) орї (-) чел дѣ днпрѣднаре се пѣне ка семнѣ
дѣ днжѣдгаре ла кѣвінте комплѣсе, п. е. Дѣмне-
зеѣ, Кон-вінч-їбілѣ, венї-веї? дѣсѣ-те-аї?

Іар семнѣл де дѣспѣрѣціре се пѣне ла днтрѣ-
рѣдмперїа ѣнеї ворбе, каре віне ла капѣтѣл
ржндѣлѣї, п. е. Днпѣ-ратѣ, Про-фесорѣ, а-спрї-
те.

11) Семнъл де читарѐ („“), есте кжндѝ кѝ-
 бинтеле кѝва ле адѝчем нескимѝате де мзртѝриѐ ан
 скририле нѝстре, ши спре деосекирѐа ачелора де ачестѐа
 ори се пѝне семнѝл арзтатѝ ла анчепѝтѝл кѝбинте-
 лор стрѝне ши анайнтеа фиѝце кѝрѝа ржндѝ, кѝтѝ
 цине мзртѝриа пжнѝ ла ворѐа чеа маї де пе ѝрмѝ,
 дѝпѝ карѐе iarѝши се пѝне нѝмитѝл семнѝ; ори се пѝ-
 не нѝмаї одатѝ, адекѝ анайнте де ворѐа дела ан-
 чепѝтѝ, ши дѝпѝ чеа дела анкеирѐа мзртѝриѝ, ши
 адекѝ ла анчепѝтѝ тотѝ дѝѝна пе линеа чеа де де-
 сѝптѝ а ржндѝлѝ, iar ла сѝжршитѝ пе чеа деасѝ-
 пра лѝ, п. е. Ынѝ сѝрѝинѝ афлжндѝсе odiniѝрѝ ан
 Sparta, ши възжндѝ кѝтѝ респектѝ араѝтѝ ѝнѝ тѝ-
 пѝрѝ анainteа ѝнѝ вѝтржнѝ, zice „Nѝмаї ан Спар-
 „ta ecte порочирѐ pentрѝ омѝ сѝ fie вѝтржнѝ.“ —
 Аша сѝригѝ ленешѝл totdeѝна „нѝ; еѝ н'оѝ маї фи
 лѐнешѝ“ dar дѝпѝ кѝтева минѝте ѐл ecte totѝ аче-
 ла, адекѝ ѝнѝ лѐнешѝ.

12) Параграфѝ, Paragraphus (§), есте семнѝ,
 карѐе се пѝне тотѝ дѝѝна ансоциѝтѝ де цифре (нѝме-
 ре), прин карѐе ан кѝрѝѝи цѝинцифичѐ се деосебекѝ
 капетеле ши анкеирѝриле антрѝ сине, ши анлеснѝце
 афларѐа ѝнѝ лѝкрѝ, фииндѝкѝ араѝтѝ сѝѝ че нѝмерѝ
 трѐѝѝе сѝсе кадѝте. п. е. Bezї ан Gramatikѝ § 137,
 § 141. Bezї рѝдѝчина кѝвинтелор ромѝне § 155.

13) Семнѝ арѝтѝторѝѝ ори Actericѝкѝ есте о сте-
 лѝцѝ (*) ори кѝрѝѝилѝцѝ (+). Дар кѝндѝ сѝнтѝ пе
 о фаѝцѝ маї мѝлатѐ асемеѝе ансемнѝрѝї (Nota, No-
 ta bene), атѝнѝї ан локѝ де маї мѝлатѐ стѐлѝѝе
 (***) ори кѝрѝѝилѝце (+++) карѐе сѝпѝрѝ окїї, ши

кѡпринѡѡ мѡлтѡ локѡ пе нѡмѡк, се пѡнѡ маї вѡне нѡ-
мерѡї (1. 2. 3.) — орѡ лѡтереле (a. b. c.). Ячестѡ
семнѡ се пѡне, кжнѡѡ ѡнеле локѡрѡ тревѡе есплѡка-
те; орѡ ачелора фжкѡте нѡще лнсемнзрѡ, каре лн
тестѡ орѡ нѡ стаѡ; орѡ фѡнѡ стрзѡне нѡ се потѡ
пѡне, ѡар пентрѡ лѡмѡнареа ѡѡнѡеї сжнт ѡе лѡп-
сз; орѡ арапз ѡнеле локѡрѡ чѡтате лнтр'алте опѡрѡ.
ш. а.

14) Апострофѡл орѡ Семнѡл лѡсѡрѡї афарѡ
('). Ячеста се пѡне, кжнѡѡ ла капзѡѡл ѡнеї пореѡ
пентрѡ ѡѡфонѡе се ласз афарз о вокалз. лн лѡмѡ
ромжнз се пѡне япострофѡл лнтр'ѡн кѡвжнтѡ ком-
пѡсѡ ѡн ѡѡѡе саѡ треї пореѡ, аѡесе шѡ лн верѡрѡ,
ѡнѡе ѡакж лнтр'ѡн кѡвжнтѡ нѡ с'ар лзса афарз
вокала чеа ѡн капзѡѡ, ар сѡна фѡрте рзѡ ла ѡ-
реѡ. п. е. d'in (de in), d'intrѡ (de intrѡ), pe'ntrѡ
(pe intrѡ), d'intr'ачел, d'intr'ачестѡ, пр'ин (pre
in), с'аѡ фѡкѡѡѡ, m'am рѡратѡ, л'am лѡѡdatѡ,
mie'mї daї?

15) Семнѡ де скѡртаре ('), се пѡне лн
лѡмѡ ромжнз тотѡ ѡе ѡна ѡеасѡпра лѡї і шѡ ѡ
(ї, ѡ), кжте ѡѡатз шѡ пе ѡ (ѡ), кжнѡѡ ачестеа
се прѡнѡнѡїз нѡмаї ѡе жѡмзтате (семѡтонѡ), п. е.
лнѡерѡ, лнѡерѡ, фачеѡї, фачеѡѡ, вжнѡ, вжнѡ,
пѡам ѡѡсѡ, лѡам жѡкатѡ.

ѡе мѡлте орѡ шѡ гѡнтѡл (.) есте семнѡ ѡе
скѡртаре, кжнѡѡ аѡекж се пѡне нѡмаї о лѡтерз,
орѡ шѡ маї мѡлте ѡнтр'ѡнѡ кѡвжнтѡ ѡрептѡ пор-
вж лнтрѡгз, п. е. Mat. K. 23. B. 5. 6. (Matteѡѡ капѡ

dózezečí mí treí, верещ чинчі, шéсе, п. е. (pentru ecemplex); ш. а. т. (ші алтеле mълte).

16) Семнъл асемълърїї (=) нѣ се пѣне нѣ-маї ꙗн Математїкз, дар шї ꙗнтр'алче скрієрї, спре асемжнареа ѡнѣ кѡвжнтѣ орї фрасѣ кѡ алтѡл.

17) Трема орї Семнъл деспърциреї, Puncta diaereseos ("). Ячестеа вїнѣ нѣмаї ꙗн ворбе стрзїне, каре арагз, кз дѡде вокале, че стаѣ ѡна лжнгз алта нѣ се пронѡнциз ꙗнтр'ѡнѣ тонѣ (дїфтонгѣ), чи дїфїрїте ѡна ѡе алта; п. е. Phaëton, Aëtius, Poëta, Аѣг.

18) Семнъл ꙗндепїнїторїѣ (r. etc. &c.), каре латїнеше ꙗнсемнѣзз: et cetera аѡекз: шї алтеле.

19) Ачентїѣ (Accentus), аѡекз Семнѣ de tonѣ саѣ de апѣсаре ('), каре ꙗн лїмбе ромжнз се пѣне маї вжртѡѣ пе вокала чеа ѡе пе ѡрмз а ѡ-нор Інфїнїтїве, шї Перфекте, п. е. а шедè, а кжнтà, а ворбї, ел мжнка̀, ел кжнтѣ̀ (cantavit), спре аѡескїре ѡе ел кжнтѣ̀ (cantat), аѡнѣ, шї а-ѡнѣ̀.

НО П. А. ꙗнѡїнте ѡе ачестеа ачентѡл саѣ семнъл de апѣсаре, de tonѣ, се пѣнеа шї ла мїжлокѡл кѡвїнтелор, ѡнѡе се апѣса кѡвжнтѡл, прекѡм се веѡе ꙗн кзрциле кїсерїчеѡї, дар акѡм ачелеа се ласз аколо афарз.

20) Семнъл дескїдепїї ('), се пѣне пе вокале ромжне е шї о (é, ó), спре дїфїрїреа тотѣ ачелор вокале, кжнѡѣ се пронѡнциз ꙗнкїсе орї мѣ-те, п. е. Ел черчетѡзѣ, чѣркѣ, dormitѡзѣ, сѣр-

вѣзъ, съ чѣръ, съ шѣдъ, шедѣре, пѣтѣре, стѣр-
пъ. Дар нѣ: черчетѣазъ, чепркъ, dormiteазъ, сер-
беазъ, съ чепръ, съ шeadъ, шедепре, пѣтепре,
степръ, ші іар: сѣоръ, жокъ, дорте, торче,
поте, фечоръ, сорте, Дар нѣ: сѣоаръ, жоакъ,
доарте, тоарче, поате, фечоаръ, соарте. (Безъ
В. 128).

21) Titla caŝ Циркумфлесѣ (~), се гѣне
лн локѣл ѣнеі рокале, орї ші а маї мѣлтор літере,
каре пентрѣ репедеа скрісоре се ласз афарз. Маї
вжртосѣ лн кзрці вѣкі се поте ведеа фортѣ деѣѣ;
п. е. Дмнѣ, Прѣок, Дѣд, Іѣ, Хѣ, Дмнезеѣ.

АРЪТАРЕ

ДЕ ЧЕЛЕ МЕ СЕ КЪПРИНДЪ АНТР'АЧЕАСТЪ КАРТЕ.

	Фаца.
АНТРОДЪЧЕРЕ АН ГРАММАТИКЪ.	
I. ДЕСПРЕ ДИМЕЪ ШІ ГРАМАТИКЪ	1
II. ГРАМАТИКА РОМЖИЪ ШІ ПЪРЦИЛЕ ЕЙ	5
ПАРТЕА I	
Б Т І М О Л О Г І А.	
СТЪЖМЪТАРЕА ВНОР СЛОВЕ АНТР'АЛТЕЛЕ	8
ПЪРЦИЛЕ КЪВЖИТЪЛЪІ	9
К Я П Ъ I.	
ДЕ АРТИКАЪ	10
ДЕ ЦЕНЪ	10
ДЕ ПЪМЕРЪ	11
ДЕКЛАНАРЕА	11
К Я П Ъ II.	
ДЕ НЪМЕ	13
ДЕ СЪЕСТАНТИКЪ ШІ ФЕЛІВРИЛЕ ЛЪІ	13
ДЕ ЦЕНЪА СЪЕСТАНТИВЕЛОР	16
ДЕКЛАНАРЕА СЪЕСТАНТИВЕЛОР	19
ДЕКЛАНАРЕА I. А НЪМЕЛОР БЪРЪЗТЕЦІЙ	19
ДЕКЛАНАРЕА СЪЕСТАНТИВЕЛОР ПРОПРІЙ	24
ДЕКЛАНАРЕА II. А НЪМЕЛОР ФЕМЕІЕЦІЙ	24
ДЕКЛАНАРЕА НЪМЕЛОР ФЪРЪ АРТИКАЪ	29
ДЕ НЪМЕЛЕ АДИЕКТИКЪ	30
ДЕ НЪМЕЛЕ АДИЕКТИКЪ ШІ ДЕКЛАНАРЕА ЛЪІ.	30
ДЕКЛАНАРЕА СЪЕСТАНТИВЕЛОР КЪ АДИЕКТИКЕ	32

ДЕКИНАРЕА НВМЕЛОР НВ ПРОНВМЕЛЕ АРЗТ. А ЧЕ С Т Ъ	33
ФОРМАРЕА НВМЕР. ЛНМВАЦІТЪ ДІН ЧЕЛ СІНГВРІТЪ	34
I. Я СВБСТАНТІКЕЛОР БЗРБЗТЕЩІ	—
СВБСТАНТІКЕЛЕ ЛН МЖНТЪ	36
II. Я СВБСТАНТІКЕЛОР ФЕМЕІЕЩІ	37
III. Я АДІЕКТІКЕЛОР БЗРБЗТЕЩІ	39
Я АДІЕКТІКЕЛОР ФЕМЕІЕЩІ	—
ДЕ ФОРМАРЕА НВМЕЛОР ФЕМЕІЕЩІ ДІН ЧЕЛЕ НЗРБЗТЕЩІ:	
I. Д'ІН СВБСТАНТІКЕ	40
• II. Д'ІН АІЕПТІКЕ	45
ДЕ КРЕКЗМЖНТВА ШІ СХЗУЗМЖНТВА НВМЕЛОР:	
I. КРЕКЗМЖНТВА СВБСТАНТІКЕЛОР.	46
II. СХЗУЗМЖНТВА СВБСТАНТІКЕЛОР	47
III. СХЗУЗМЖНТВА АІЕПТІКЕЛОР	48
ДЕ КОМПЗРЗЧІВНЕА АІЕПТІКЕЛОР	—
ДЕ АІЕПТІКЕЛЕ НВМЕРАЛЕ	52

К А П Ъ III.

ДЕ ПРОНВМЕ

1) ПРОНВМЕЛЕ ПЕРЕОНАЛЪ	58
2) „ РЕЧИПРОКЪ	59
3) „ КОНЖВГАТІКЪ	—
4) „ ПОСЕІКЪ	60
5) „ РЕЛАТІКЪ	—
6) „ АНТРЕВЗТІКЪ	61
7) „ ДЕМВСТРЗТІКЪ	62
8) „ НЕДЕФІНІТЪ	64

К А П Ъ IV.

ДЕ ВЕРБЪ.

I. ЛНПЗРЦІРЕА ВЕРБВРІЛОР	—
1) ФЕЛВРІЛЕ ВЕРБВРІЛОР	—
2) ЦЕНВРІЛЕ ВЕРБВРІЛОР	66
II. МОДВРІЛЕ ВЕРБВРІЛОР	68
III. КОНЖВГЗРІЛЕ ВЕРБВРІЛОР, ШІ КІПВРІЛЕ АЧЕТОРА	70
А. КОНЖВГАРЕА ВЕРБВРІЛОР АВЕІІАРА	71
Б. КОНЖВГАРЕА ВЕРБВРІЛОР РЕГВАТЕ АКТІКЕ	77
В. КОНЖВГАРЕА ВЕРБВРІЛОР ПАСІКЕ ШІ РЕЧИПРОЧЕ	88

ВЕРВРІЛЕ ЧЕ СЕ ФІНІЗЪ АН ЕЗЪ ШІ ЕЕКЪ	85
КОНЖВГ. ВЕРВРАШІ ПАСІКЪ КЪ АВЕІЛІАРИВА А ФІ (esse).	93
ВЕРВРІЛЕ НЕПЕРСОНАЛЕ ОРІ ШНІПЕРСОНАЛЕ	94
ВЕРВРІЛЕ АНОМАЛЕ ОРІ ПЕРЕВРАТЕ	96
ДЕ ВЕРВРІЛЕ ДЕФЕКТИКЕ	98
ДЕ ФОРМАРЕА ТІМПВРІЛОР	99
А. ДЕЛА МОДВА ІНФІНІТІКЪ	100
В. ДЕЛА МОДВА ІНДІКАТІКЪ	103
С. ДЕЛА ПАРТІЧІПІВА ТРЕКВТЪ	—
ДЕ СТРЪМВТАРЕА ВНОР ЛІТЕРЕ ЛА ВЕРВРІ :	
СТРЪМВТАРЕА ВНОР КОНСОНАНТЕ	106
„ „ ВОКАЛЕ	107
ДЕ ДЕРІКАРЕА ВЕРВРІЛОР	109
ДЕ КОМПВЕЗЧІВНЕА ВЕРВРІЛОР	111

К Я П Ъ V.

ДЕ ПАРТІЧІПІШ	111
ПЪРЦІЛЕ КЪВЪНТЪРАШІ НЕМВТАБІЛЕ	114

К Я П Ъ VI.

ДЕ ПРЕПЪСЧІВНІ	115
А. ПРЕПВЕЗЧІВНІЛЕ ЧЕЛЕ ДЕЕПЪРЦІБІЛЕ	116
РЕЦІМЕНВА ПРЕПВЕЗЧІВНІЛОР	117
В. ПРЕПВЕЗЧІВНІЛЕ ЧЕЛЕ НЕДЕЕПЪРЦІБІЛЕ	118
КОМПВНЕРЕА ПРЕПВЕЗЧІВНІЛОР КЪ ВЕРВРІ	119

К Я П Ъ VII.

ДЕ АДВЕРБІИ	125
-------------	-----

К Я П Ъ VIII.

ДЕ АНТРЕІЕПЧІВНІ	129
------------------	-----

К Я П Ъ IX.

ДЕ КОНЖЪКЧІВНІ	130
----------------	-----

I. Я Д Я О Ц Б Р Ъ

ДЕ ФОРМАРЕА ЛІМБЕИ РОМЖНЕ	132
I. ДЕ ДЕРІВЪЧІВНЕ	136
а) ДЕРІКЪЧІВНЕА СВБСТАНТІКЕЛОР	137
б) „ „ АІЕПТІКЕЛОР	138
ТЕРМІНЕЧІВНІЛЕ СВБСТАНТІКЕЛОР	139
„ „ АІЕПТІКЕЛОР	147

	Фаца.
II. ДЕ КОМПЪСЪЧІВНЕ	151
a) КОМПЪСЪЧІВНЕА СЪВСТАНТИКЕЛОР	152
b) „ „ ДІЕНТИКЕЛОР	153
c) „ „ НЪМЕРАЛЕЛОР	—
d) „ „ ПРОНЪМЕЛОР	154
e) „ „ ВЕРЪВРІЛОР	—
f) „ „ АДЪВЕРБИЛОР	—
g) „ „ ПРЕНЪСЪЧІВНИЛОР	155

Т А Б Л Ъ

ДЕ ДЕРІКЪЧІВНЕА КЪВІНТЕЛОР РОМЖНЕ, АКЪРОРА ПРІМІТИКЪВЛ ОРІ РЪДЪЧІНА ЛІПЕЩЕ АН ЛІМБА РОМЖНЪ	156
--	-----

ПАРТЕА II.

ДЕ СІНТАКСА ЛІМБЕЇ РОМЖНЕ	168
I. СЪБИЕНТЪЛ	169
II. ПРЕУІЕВЛ	—
III. ДЕРЪТЪРЕА (Copula)	170
ДЕ ОБІЕНТЪ	—

К А П Ъ I

СІНТАКСА АРТІКЛІЛОР	172
АРТІКЛЪВЛ СЕ ЛАСЪ АФАРЪ	173

К А П Ъ II.

СІНТАКСА НЪМЕЛОР	175
ДЕ НОМІНАТИКЪ	—
ДЕ ГЕНІТИКЪ	—
ДЕ ДАТИКЪ	176
ДЕ АКЪСАТИКЪ	177
ДЕ ВОКАТИКЪ	—
ДЕ АБЛАТИКЪ	178

К А П Ъ III.

СІНТАКСА ПРОНЪМЕЛОР	179
ДЕ ПРОНЪМЕЛЕ АНПРЕВНЪТОРИЪ	—
„ „ ДЕ АКЪСАТИКЪ	180
„ „ ПОСЕЦИКЪ	181
„ „ РЕЛАТИКЪ	182
„ „ АНТРЕВЪЗТИКЪ	—

Δέ Пронѡμελε Δεμβστратікѡ	183
„ „ Недефинітѡ	183

К Я П Ъ IV.

Сінтакса Вербѡрілор	183
Вербѡріле Персонале дін модѡріле дефиніте еε анокордз кѡ Нѡμελε	83
Δε Модѡл Недефинітѡ	85

К Я П Ъ V.

Сінтакса Партічіпіїлор	185
------------------------	-----

П. А Д Я О Ц Б Р Ђ.

Ан че Кадѡрї еε пѡнѡ Нѡμεле, че аратз чека локѡ ?	187
---	-----

К Я П Ъ VI.

Сінтакса Препѡсчїѡнілор	188
Δε Препѡсчїѡніле лѡї Датікѡ	117
„ „ лѡї Аиссатікѡ	188
„ „ лѡї Яелатікѡ	188

К Я П Ъ VII.

Сінтакса Ядвербїїлор	189
----------------------	-----

К Я П Ъ VIII.

Сінтакса Антρείεπчїѡнілор	190
---------------------------	-----

К Я П Ъ IX.

Сінтакса Конжѡкчїѡнілор	191
Антреѡвїнцареа Пзртічелелор а неоцітѡре	192

ПАРТЕА III.

Δε Προεοдіε, εαѡ мзѡвρα тонѡлѡї	193
Япзεареа тонѡлѡї лѡ кѡкїнте	194
Япзεареа тонѡлѡї лѡ фрѡεѡрї орї анкеїерї	196

ПАРТЕА IV.

Δε Ортографїз εαѡ Дрептекрїере	198
Δε Антреѡвїнцареа літерелор марї	200
Δε екрїереа кѡкїнтелор етрзїне	201
Δε Антревѡнчїѡнї	292

	Φαца.
Κλασελε Σεμнелор ла екpиѣ	204
1) Κομα οpι Kιpγβα	205
2) Κομα πвнтaγz οpι ΓεμiκoλoнѢ	207
3) Δόβε Πвнтвpи οpι ΚολoнѢ	209
4) ΠвнктѢ	211
5) Παβεα	212
6) Γεμнβα Ληтpеβpиї	215
7) Γεμнβα Киεμzpиї οpι αλ Μιpзpиї	216
Ληдвπλiкapeα αчeσтop Δόβε Γεμнe	218
8) Παpεнтeсβα	218
9) Γεμнβα Ληтpеpвμпepиї	219
10) Γεμнβα де Ληпpевнape шi де Δεεπzpиpе	219
11) Γεμнβα де чiтape	220
12) Παpαγpαφβα	220
13) Яcтepиeкβα	219
14) Япocтpофβα	221
15) Γεμнβα еквpтzpиї Δεαεвpα, шi λжнγz .	221
16) Γεμнβα екβαλiтzцiї (αεεμzнzpиї)	222
17) Тpεμa οpι Γεμнβα Δεεπzpиpеї	222
18) Γεμнβα εвπλiнiтopиѢ	222
19) Ячeнтβα	222
20) Γεμнβα ΔεεκiΔepиї	222
21) Чiрквμφлeсβα οpι Тiтaa	223

